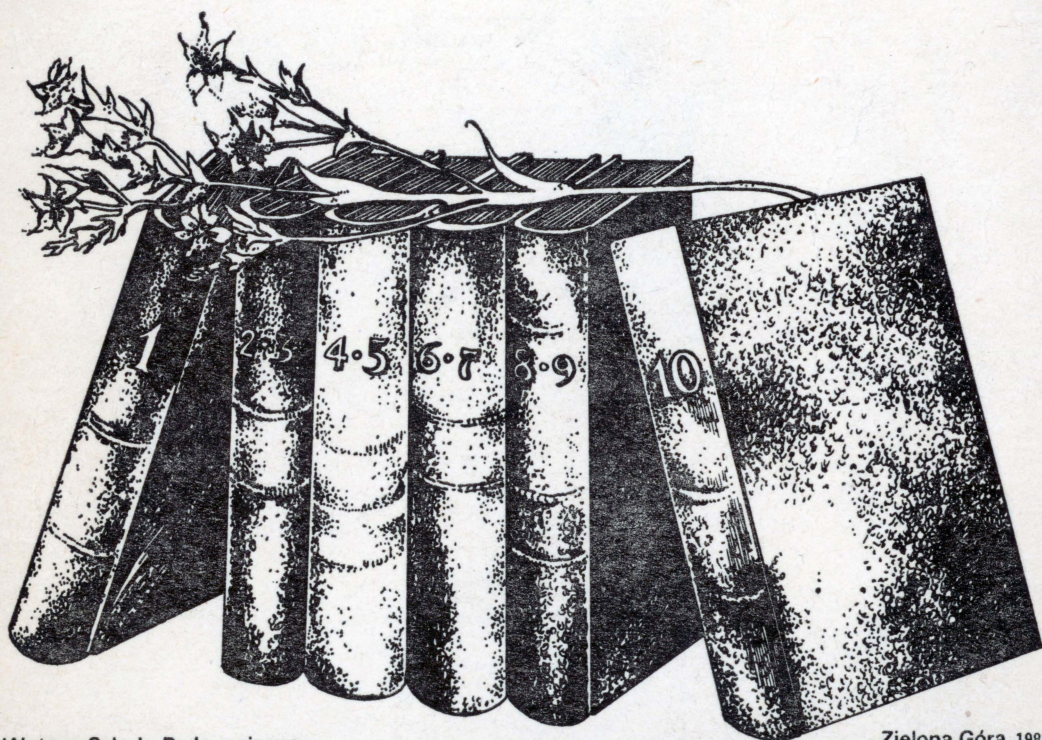

WYŻSZA SZKOŁA PEDAGOGICZNA

w Zielonej Górze

1971-1981

Wyższa Szkoła Pedagogiczna

Zielona Góra 1983

WYŻSZA SZKOŁA PEDAGOGICZNA
im. Tadeusza Kotarbińskiego
pl. Słowiański 6 tel. 3202439
65-069 Zielona Góra
WYDAWNICTWO UCZELNIANE

SŁOWO WSTĘPNE

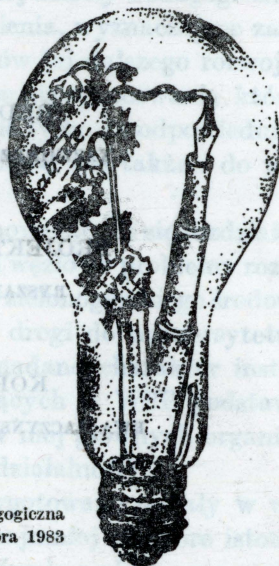
WYDAWCA

WYDAWCA: WYDZIAŁ PEDAGOGICZNY, MIEJSKOŚĆ WIELKA, ALFONZOWA DROGA 10, 50-100 WROCLAW
WYDAWCA: WYDZIAŁ PEDAGOGICZNY, MIEJSKOŚĆ WIELKA, ALFONZOWA DROGA 10, 50-100 WROCLAW
WYDAWCA: WYDZIAŁ PEDAGOGICZNY, MIEJSKOŚĆ WIELKA, ALFONZOWA DROGA 10, 50-100 WROCLAW

WYŻSZA SZKOŁA PEDAGOGICZNA

w Zielonej Górze

1971-1981

Wyższa Szkoła Pedagogiczna
Zielona Góra 1983

RADA WYDAWNICZA

HIERONIM SZCZEGÓŁA (przewodniczący), **MIROSLAW FREJMAN**, **ALEKSANDER GRZYTCZUK**, **MARIA JAKOWICKA**, **JÓZEF JERZAK**, **KRZYSZTOF KASZYŃSKI**, **EUGENIUSZ KLIN**, **WŁADYSŁAW KORCZ**, **CZESŁAW NOWACZYK**, **WOJCIECH PASTERNAK**, **FRANCISZEK PILARCZYK**, **WITOLD RDZANEK**,
TERESA CHODKIEWICZ (sekretarz)

KOLEGIUM WYDAWNICZE

HIERONIM SZCZEGÓŁA (przewodniczący),
ALEKSANDER GRZYTCZUK, **CZESŁAW NOWACZYK**, **WOJCIECH PASTERNAK**

REDAKCJA

KAZIMIERZ BARTKIEWICZ

PROJEKT OKŁADKI

RYSZARD KIEŁB

KOREKTA

EWA RACZYŃSKA - PATALASOWA

SŁOWO WSTĘPNE

Ukazanie działalności i dorobku Wyższej Szkoły Pedagogicznej w Zielonej Górze w pierwszym dziesięcioleciu jej istnienia, wyznaczające zarazem realną podstawę określenia możliwości i kierunków jej dalszego rozwoju, to główne zadanie niniejszej publikacji. Składają się na nią opracowania, których autorzy, w liczbie siedemnastu, mogli się odwołać nie tylko do odpowiednich dokumentów, stanowiących główną podstawę źródłową, ale także i do własnej żywej pamięci.

Całość składa się z ośmiu względnie równoważących się rozdziałów. Pierwszy z nich przedstawia rodowód, główne etapy i węzłowe problemy rozwoju uczelni w kontekście stopniowego kształtowania się zielonogórskiego środowiska naukowego i urzeczywistniania tzw. „lubuskiej drogi do uniwersytetu”. Dalszym częściom, objętym rozdziałami II - VII, nadano charakter instytucjonalny, bowiem traktują one kolejno o występujących w WSP podstawowych jednostkach organizacyjnych i działających w niej głównych organizacjach społecznych, przede wszystkim w aspekcie ich działalności.

Równolegle z niniejszą monografią przygotowane zostały w uczelni także i inne publikacje, pełniej ukazujące przynajmniej niektóre istotne składniki jej podstawowej działalności. Chodzi tu głównie o zbiory prac z zakresu tzw. dydaktyk szczegółowych i studenckiego ruchu naukowego oraz bibliografię prac pracowników naukowo-dydaktycznych.

Kazimierz Bartkiewicz

I. Zarys rozwoju nauki i kształcenia nauczycieli na Ziemi Lubuskiej

Niedługi, bo zaledwie dziesięcioletni jest żywot Wyższej Szkoły Pedagogicznej w Zielonej Górze. Datę jej erygowania znajdujemy w formalnym akcie wydanym przez władze państwowe. Akt ten stanowi zakończenie wieloletnich starań zielonogórskiego społeczeństwa, jego władz politycznych i państwowych o utworzenie wyższej szkoły z siedzibą w Zielonej Górze.

Historia WSP stanowić może dla przyszłych badaczy znakomity przykład tworzenia się środowiska naukowego na surowym korzeniu, w czasach, gdy odczuwano dotkliwy brak po wojennej eksterminacji kwalifikowanych kadr dla różnych dziedzin gospodarki, a przede wszystkim oświaty i kultury narodowej. Powstanie WSP będzie również przykładem stopniowego, systematycznego i umiejętnego wytyczania drogi działania dla osiągnięcia określonego sobie ostatecznego celu, jakim była szkoła wyższa, a to przy pomocy i zrozumieniu potrzeb zagospodarowujących się Ziemi Odzyskanych przez ościennie ośrodki uniwersyteckie, które w tej mierze świadczyły Zielonej Górze szczerą pomoc.

Wszystko to składa się na dzieje szkolnictwa wyższego w tym mieście. Pierwszy, dziesięcioletni etap, krótki przecież w historii Szkoły, stanowić będzie punkt startu dla dalszego utrwalania jej dobrego imienia oraz dla pamięci społeczeństwa i osób, których inicjatywa legła u podstaw jej utworzenia.

1. PIERWSZE PRÓBY UTWORZENIA OŚRODKA NAUKOWEGO

Myśl utworzenia naukowego ośrodka pojawiła się 1958 r., gdy powołane w 1950 r. nowe województwo zielonogórskie rozpoczęło swój samodzielny byt administracyjny. Była to myśl niesłychanie odważna i zdawałoby się nieosiągalna, ale równocześnie wybiegająca daleko w przód. Brak było w tym cza

sie w nowym województwie kadry z wyższym wykształceniem, nawet dla obsady najważniejszych stanowisk w administracji. Brakowało tej kadry w szkolnictwie i kulturze. Odczuwały jej brak przemysł i rolnictwo. Ale nowe województwo położone było na styku oddziaływania dwóch dużych ośrodków uniwersyteckich, których uwaga skierowana była na Ziemię Zachodnie. Szczególną rolę pełniło województwo poznańskie, zamykające się z niewielkimi zmianami w starych granicach administracyjnych, z działającym od roku 1919 uniwersytetem, który przez cały okres międzywojenny prowadził pracę oświatową wśród ludności polskiej w Niemczech. Czuł się on też — wraz z całym wielkopolskim społeczeństwem — po części odpowiedzialny za rozwój tych ziem, tym bardziej iż część z nich jako Ekspozytura Urzędu Wojewódzkiego z siedzibą w Gorzowie wchodziła do roku 1950 w skład województwa poznańskiego.

Na te ziemie w początkującym polskie życie roku 1945 trafiały ekipy poznańskie organizujące życie polityczne, państwowe i gospodarcze. Kolejjarze poznańscy uruchamiali transport, a z pobliskich wsi przesuwali się na tereny Ziem Odzyskanych — jak je w owym czasie nazywano — osadnicy z pogranicznych powiatów Poznańskiego. Znajdowali oni tuż poza granicą swych bliskich, wsie i miasteczka zamieszkane przez Polaków tworzących mniejszość narodową w organizacyjnych ramach V Polskiej Dzielnicy Polaków w Niemczech, a oddzielonych od Poznańskiego po 150 prawie latach wspólnoty granicą z 1918 r.

Polacy ci nigdy nie stracili kontaktu z Macierzą i dlatego też rok 1945 otwierał się przed nimi jako okres intensywnej pracy w nowych granicach państwowych, ale w zmienionych już stosunkach politycznych. Stopniowo przywracano ziemiom tym polskie nazwy miast, wsi i osiedli. Zawdzięczano to również wyteżonej pracy uczonych poznańskiego uniwersytetu, którzy skupieni w Instytucie Zachodnim w sekcji onomastycznej, uznanej za Państwową Komisję Ustalania Nazw Miejscowych dla Ziemi Lubuskiej i Pomorza Zachodniego, dokonali w szybkim tempie tego wielkiego dzieła. Przywrócono tym ziemiom starą historyczną nazwę — Ziemia Lubuska, by wskazać na znaczenie ich dla reszty Polski, jakie posiadały w przeszłości i jakie posiadają obecnie. Ziemie nad środkową Odrą i dolną Wartą były bramą wiodącą w głąb Polski.

Gdy powoli, ale systematycznie stabilizowało się życie na tych ziemiach, podnoszono z ruin miasta, uruchamiano w mozole przemysł, pojawiły się w latach 1946 i 1947 pierwsze ekspedycje naukowe Instytutu Zachodniego złożone z pracowników naukowych Uniwersytetu Poznańskiego, by na kartach wydanego w 1950 r. dzieła noszącego tytuł *Ziemia Lubuska* utrwalić jej historyczną przeszłość, wojenne zniszczenia, piękno przyrody i dokonania ludzi, którzy w początkowych, trudnych latach do życia i polskości ją przywracali. O systematycznym działaniu tych ekspedycji mogą świadczyć słowa wstępu

do tej monografii, w którym pisano, że „ekspedycja dokonała objazdu 4 000 km na Ziemi Lubuskiej, docierając do każdego miasta, do każdej niemal wsi czy kościółka, do każdego większego zakładu przemysłowego, do wszystkich archiwów, gmachów administracyjnych i chat autochtonów...”¹

W dziele tym opisano również pracę nauczycieli, którzy z różnych stron przybyli na te ziemie, ich odpowiedzialną pracę nad starym i nowym pokoleniem, które tu przybyło przynosząc ze sobą dawne zwyczaje, nawyki, narzecze, a przecież i także gorycz rodziców, którzy opuścili swe strony i nie przystosowali się jeszcze do nowych warunków.

Zetknął się więc profesor uniwersytetu z nauczycielem pracującym na tej ziemi. Rozumieli oni najlepiej swoje zadania, sprowadzające się nie tylko do nauczania, ale przede wszystkim do wychowania młodego pokolenia Polaków, które ponownie po setkach lat znalazło się na tej ziemi. Świadomi byli roli, jaka im tutaj przypadła. Wymagało to szczególnie starannego przygotowania, bowiem nauczyciel — tak jak zawsze — był organizatorem życia społecznego i kulturalnego, a równocześnie sam musiał uczyć się tych ziem, poznawać ich przeszłość.

Przyszł tu znowu z pomocą Instytut Zachodni, organizując na przełomie listopada i grudnia 1945 r. kurs dla inspektorów szkolnych i aktywu kulturalno-oświatowego, obejmujący problematykę historyczną, geograficzną i gospodarczą ziem zachodnich². Absolwenci należeli do pierwszych popularyzatorów polskich tradycji historycznych terenów nadodrzańskich. Takie kursy organizowane były corocznie w różnych miejscowościach regionów zachodnich i północnych, a ostatni odbył się w 1947 r.³

Całe społeczeństwo tych ziem pracowało w tym czasie ze zdwojoną siłą. Nie wymagała tego ich własna wygoda czy zaspokajanie ambicji lokalnych, ale przede wszystkim międzynarodowa sytuacja polityczna. Dokonana wysiłkiem i trudem całego narodu repatriacja ludności z różnych stron Europy i zasiedlenie Ziem Odzyskanych stanowiły dopiero początek pracy. Następnym ważnym zadaniem było ich pełne zagospodarowanie. Kiedy i to zostało dokonane, a praca tysięcy ludzi w nowych warunkach politycznych wykazała niezbieżność ich patriotyczną postawę i coraz mocniejsze przywiązanie do tych ziem, przyszła kolej na sprawy zdawałoby się mniej wymagające wysiłku, ale jakże trudne. Dokonywało się to już w granicach nowego województwa, którego utworzenie nie tylko nadawało wyższą rangę tym ziemiom, ale w dwójnasób wzmogło ambicję mieszkańców i rozpało dążenie społeczeństwa, by dorównać poziomowi dawnych polskich ziem, przy ich jednak pomocy i poparciu.

Czas pozwalał teraz na to, by zwrócić szczególną uwagę na rozwój kultury

¹ *Ziemia Lubuska*. Poznań 1950, s. 8

² J. Wąsicki, *Odzyskane Ziemie Zachodnie w Polsce Ludowej*. „Przegląd Zachodni” nr 5 - 6. Poznań 1976, s. 182.

³ B. Ratuś, *Kształcenie i rozwój kadr oświatowo-kulturalnych na Ziemi Lubuskiej w latach 1945 - 1965*. Poznań 1971, s. 31.

pojmowanej w szerokim tego słowa znaczeniu. Nie można było tego jednak dokonać bez zaangażowania najszerszych kręgów społecznych, chętnych do podejmowania różnorodnej, przynoszącej korzyść tym ziemiom działalności. Tu tkwi też geneza powołania do życia w 1957 r. Lubuskiego Towarzystwa Kultury, które spełniło swoją rolę w ożywieniu życia kulturalnego.

W niedługim czasie, na sesji zorganizowanej w marcu 1958 r. ze współudziałem pracowników naukowych Poznania i Wrocławia, poświęconej wynikom prowadzonych prac nad przeszłością tych ziem, postulowano powołanie w Zielonej Górze Stacji Naukowej Polskiego Towarzystwa Historycznego, a więc pierwszej humanistycznej placówki naukowo-badawczej. Wprawdzie formalne jej otwarcie nastąpiło w maju 1958 r., ale faktycznie podjęła ona pracę dopiero jesienią, w skromnej jednoosobowej obsadzie (mgr W. Korcz). W październiku 1958 r. odbyło się pierwsze zebranie Rady Naukowej Stacji, w której skład wchodził profesorowie: Stanisław Herbst, Zdzisław Kaczmarczyk, Michał Szczaniecki, Karol Maleczyński oraz Jan Wąsicki. Kierownikiem naukowym Stacji PTH w Zielonej Górze został doc. dr Jan Wąsicki, który też opracował — przyjęty następnie przez Radę — program jej działania. Program ten sprowadzał się do podjęcia badań nad dziejami miast lubuskich, polskością ziem wchodzących w skład województwa zielonogórskiego od XVI do XX wieku, a wreszcie ostatnim problemem miały być studia nad zagospodarowaniem i rozwojem tych ziem po roku 1945⁴.

Po upływie przeszło dwudziestu lat od momentu powołania Stacji PTH można stwierdzić, iż zakreślony wówczas plan badawczy był konsekwentnie realizowany, niekiedy już w innych formach organizacji nauki w Zielonej Górze, a i dziś jego fragmenty kontynuowane są jeszcze i rozwijane w WSP. Skromne fundusze i obsada personalna Stacji, która w 1962 r. powiększyła się o dalszego pracownika (mgr J. Benyskiewicz), nie mogła wiele zdziałać, aktywizowała jednakże środowisko historyczne, głównie przez liczne wykłady popularyzujące wiedzę o regionie wśród różnych środowisk społecznych.

Utworzono również serię wydawniczą pod nazwą „Biblioteka Lubuska”, wydawaną w Wydawnictwie Poznańskim. Ukazało się w niej dziewięć tomów prac monograficznych. Wśród autorów znalazło się po raz pierwszy kilka nazwisk z województwa zielonogórskiego. Zainicjowano i prowadzono prace nad monografiami dwóch najważniejszych miast województwa: Zielonej Góry i Gorzowa. Ukazały się one w 1961 i 1962 roku. Podjęto też prace nad ukazaniem początków miast nad środkową Odrą i dolną Wartą, skupiając wokół tego problemu wielu pracowników, tak z województwa zielonogórskiego, jak i z innych ośrodków naukowych. Ostatecznie to dwutomowe dzieło ukazało się w 1967 r., licząc ogółem 75,25 arkuszy wydawniczych.

W ten więc sposób stopniowo wprowadzano w arkana pracy naukowej

⁴ J. Wąsicki, *Stacja Naukowa Polskiego Towarzystwa Historycznego w Zielonej Górze. Studia i materiały do dziejów Wielkopolski i Pomorza*. T. 5, z. 2, 1959, s. 285 - 288.

historyków zielonogórskich, w tym wielu nauczycieli. Organizowano też wiele sesji i sympozjów naukowych poświęconych sprawom miast, przygotowywano scenariusze wystaw organizowanych w Muzeum Okręgowym. Czterech pracowników stacji zakończyło przewody doktorskie.

W 1975 r. Stacja PTH przestała działać. Stworzyła jednak podwaliny pod przyszły ośrodek naukowy, dała możliwość publikacji prac popularnonaukowych i naukowych oraz prowadzenia prac zespołowych wspólnie z pracownikami ośrodków uniwersyteckich. Nie bez znaczenia była też jej praca popularyzatorska, która spowodowała większe zainteresowanie społeczeństwa przeszłością Ziemi Lubuskiej, jak również zapoznawała inne regiony Polski z bieżącymi sprawami województwa zielonogórskiego.

Działalność Stacji PTH o jednorodnej specjalizacji stwarzała możliwość pracy tylko niewielkiej grupy osób. Nie zaspokoila istniejących w województwie braków kadrowych w różnych dziedzinach naukowego działania. W nieśmiałym jeszcze projekcie ówczesnych władz zielonogórskich zmierzano do zapewnienia możliwości kształcenia własnych kadr dla potrzeb oświaty i kultury.

Po raz pierwszy w Uchwale Plenum KW PZPR z 14 czerwca 1961 r., poświęconego kierunkom rozwoju oświaty, była mowa o tym, że Prezydium WRN w porozumieniu z Ministrem Oświaty rozważy możliwość zorganizowania w oparciu o Studium Nauczycielskie w Zielonej Górze Wyższej Szkoły Pedagogicznej⁵. Nie był to jedyny kierunek działania władz wojewódzkich, bowiem utrzymując Stację Naukową PTH myślano równocześnie o założeniu własnej szkoły nauczycielskiej wyższego stopnia przy współpracy z Ministrem Oświaty.

Celem kształcenia kadr różnych działów gospodarki zabiegano o utworzenie punktów konsultacyjnych wyższych uczelni, w pierwszej kolejności dla pomnażania liczby pracowników z wyższym wykształceniem w administracji. W tym celu Prezydium WRN zwróciło się do Ministerstwa Szkolnictwa Wyższego o zmianę rejonizacji i przesunięcie województwa zielonogórskiego z kręgu Wrocławia do Poznania. 30 września 1961 r. podjął działalność punkt konsultacyjny Zawodowego Studium Administracyjnego, zorganizowany przez Wydział Prawa Uniwersytetu im. A. Mickiewicza w Poznaniu.

Uroczysta inauguracja nowego roku akademickiego odbyła się w auli Studium Nauczycielskiego przy Placu Słowiańskim. Uczestniczyli w niej, przewodniczący WRN Jan Lembas, prodziekan Wydziału Prawa UAM doc. dr Z. Radwański oraz prorektor UAM prof. dr Jan Wąsicki. Od tego momentu ścisłe więzy w dziedzinie kształcenia zaocznego połączyły Uniwersytet w Poznaniu z województwem zielonogórskim. Trwały one aż do czasu, gdy ponownie zmieniona została na wniosek władz województwa zielonogórskiego rejni-

⁵ S. Dzieran, *Powstanie i rozwój punktów konsultacyjnych UAM w Zielonej Górze*. [W:] *Rocznik Lubuski*, t. VIII. Zielona Góra 1974, s. 282.

zacja Uczelni. Wkrótce podjęły również działalność punkty konsultacyjne innych uczelni, a więc Akademii Ekonomicznej z Poznania i Wyższej Szkoły Rolniczej z Wrocławia. Zakończone pomyślnie starania o utworzenie punktów konsultacyjnych omawiane były w artykule Ireny Solińskiej, która zresztą na łamach „Gazety Zielonogórskiej” podjęła w tej mierze akcję określoną jako „lubuska droga do uniwersytetu”⁶ i aczkolwiek było to sformułowanie mocno na wyrost, przecież wyzwało inicjatywę społeczną, mobilizowało do działania zielonogórskie władze tak polityczne, jak i państwowe. Pozwalało to wreszcie na podejmowanie dalszej dyskusji i kroków zmierzających do optymalnego rozwiązania sprawy własnej zielonogórskiej uczelni.

Tymczasem punkty konsultacyjne spełniły swoje zadanie. Władze Uniwersytetu w Poznaniu sprzyjały ich rozwojowi i wychodziły naprzeciw społecznej inicjatywie. 22 lutego 1962 r. Prezydium WRN podjęło uchwałę o finansowaniu punktów konsultacyjnych dla kierunków prawa i ekonomii, prowadzonych przez WSE. W dalszym jednak ciągu myślano o utworzeniu odrębnej szkoły wyższej w Zielonej Górze. Na wojewódzkiej konferencji sprawozdawczo-wyborczej, która odbyła się 18 marca 1962 r., podkreślając konieczność opieki i rozbudowy punktów konsultacyjnych, zobowiązano równocześnie Komitet Wojewódzki, by zbadał możliwość przedłożenia władzom centralnym projektu powołania w Zielonej Górze wyższej uczelni⁷.

Uroczysta inauguracja roku akademickiego, wspólna dla UAM i WSE, odbyła się w sali kolumnowej WRN 13 października 1962 r. Władze zielonogórskie zapewniały pomoc i wskazywały na konieczność rozwijania i umacniania punktów konsultacyjnych niezbędnych dla zapewnienia tak potrzebnej tu wysoko kwalifikowanej kadry. Inauguracja roku miała bardzo uroczystą oprawę i odbyła się z całym uniwersyteckim ceremoniałem. W tym samym też roku 1962 powstał punkt konsultacyjny wrocławskiej WSR.

Mimo jednakże szybkiego wzrostu liczby studiujących i sprawnie działających punktów konsultacyjnych (w 1963 r. uruchomiono obok ZSA, prawa, również fizykę, matematykę, a przejściowo i filologię polską) nie ustawały starania władz wojewódzkich o utworzenie samodzielnej wyższej szkoły z siedzibą w Zielonej Górze. Szczególną aktywność wykazała tu komisja Komitetu Wojewódzkiego PZPR do spraw nauki i szkolnictwa wyższego⁸.

W województwie następowały coraz bardziej widoczne zmiany w życiu kulturalnym. Powstał w 1961 r. Oddział Związku Literatów Polskich, ukazywać się zaczął periodyk „Nadodrze”, organ LTK. Na jego łamach podjęta została dyskusja, która zmierzać miała do założenia w Zielonej Górze regionalnego ośrodka czy nawet instytutu naukowego, mającego objąć bardziej szeroki wachlarz dyscyplin naukowych aniżeli Stacja Naukowa. W dyskusji

⁶ „Gazeta Zielonogórska” nr 226 z 23 września 1961.

⁷ Uchwała VIII Wojewódzkiej Konferencji Partyjnej. „Gazeta Zielonogórska” nr 68 z 21 marca 1962.

⁸ S. Dzieran, op. cit., s. 284.

tej jednak wyszło na jaw, że Zielona Góra nie dysponuje kadrami naukowymi, która mogłaby podjąć działalność naukową w instytucie o nieokreślonym jeszcze profilu.

Poprzez działalność tych niewielkich przecież ośrodków naukowych coraz ściślejsze kontakty z pracownikami naukowymi, znaczną liczbę studentów stacjonarnych, z którymi władze wojewódzkie utrzymywały ściśle kontakty, otaczając ich szczególną opieką, a wreszcie wszechstronny rozwój punktów konsultacyjnych, zaczęła się wytwarzać tradycja akademicka przedtem w tym regionie nieznana. Wszystko to stanowiło dalszy krok do utworzenia szkoły wyższej, ale coraz wyraźniej rysował się pogląd, że w pierwszej kolejności chodzić tu będzie o uczelnię techniczną, bowiem kadry o tych specjalnościach były niezbędne dla rozwijającego się intensywnie przemysłu zielonogórskiego oraz wzrastającego budownictwa. Kolejne uchwały Komitetu Wojewódzkiego nie pomijały jednakże i innych typów szkół, równie potrzebnych województwu. I tak uchwała IX Wojewódzkiej Konferencji Sprawozdawczo-Wyborczej z 1964 r. mówiła między innymi o WSP, o filii UAM, o WSN, zgodnie zresztą ze społecznym postulatem w tej mierze.

Wszystko to rozbijało się o najważniejszą sprawę — brak własnej kadry naukowej, której niestety w Zielonej Górze, jak o tym już pisaliśmy, zupełnie nie było. Należało więc podjąć decyzje, które zaradziłyby temu stanowi, zdając sobie równocześnie sprawę, iż będzie to proces długotrwały, ale nie można było w tej sytuacji znaleźć innej drogi rozwiązania. Uzmysłowanie sobie takiego stanu i przejście na długotrwały proces kształcenia otrzeźwiło wielu entuzjastów utworzenia szkoły wyższej. Jej powstanie zależy bowiem od wielu elementów, które muszą złożyć się na trwałe podstawy działania. Rzadzi się ona własnymi prawami, od których nie można czynić wyjątków, ani kierować się tylko entuzjazmem.

Trzeba było szukać innej drogi wyjścia.

„Lubuska droga do uniwersytetu” stworzyła możliwość kształcenia zaocznego, zbliżyła ośrodki uniwersyteckie Poznania i Wrocławia do potrzeb zielonogórskich, ale wszystko zależało jeszcze od własnej wyteżonej pracy nad rozwojem kadry naukowej. Było to postawione równolegle ze stworzeniem możliwości prowadzenia własnych badań naukowych oraz wydawania prac naukowych. Stąd też zrodziła się myśl utworzenia Lubuskiego Towarzystwa Naukowego.

2. LUBUSKIE TOWARZYSTWO NAUKOWE I JEGO ROLA W KSZTAŁCENIU KADRY NAUKOWEJ

Dotychczasowe kierunki pracy podjęte w Zielonej Górze, zmierzające do powstania wyższej uczelni, wydawały się jak najbardziej słuszne. Przede wszystkim podjęto inicjatywę prowadzenia badań regionalnych, pozyskując

do tej pracy doświadczonych i oddanych sprawom Ziemi Odzyskanych pracowników naukowych z innych ośrodków. Utworzono następnie punkty konsultacyjne, które zapewniły codzienną współpracę z UAM, Akademią Ekonomiczną i Akademią Rolniczą. Wzrastało więc w tych ośrodkach zainteresowanie sprawami Zielonej Góry, jej aspiracjami naukowymi, a najważniejsze — czynionym tam wysiłkiem społecznym.

Pracownicy naukowcy coraz bardziej włączali się do dyskusji nad sprawami nauki w tym regionie. Były to głosy rozsądku i trzeźwości, wzywające do systematycznej pracy w tej mierze, a równocześnie deklarujące swą pomoc.

Stawiając sobie za zadanie stworzenie od podstaw środowiska naukowego zakładano z góry, że nie będzie to zadanie łatwe. Idea, która wyszła z LTK na zebraniu w dniu 8 kwietnia 1962 r., powołująca przy tym Towarzystwie Ośrodek Badawczo-Naukowy, nie precyzowała w jakiej formie ma być on stworzony i nie zakładała z góry kierunków jego działania, a w każdym razie nie przewidywała kształcenia kadry naukowej. Było to przejawem rozsądku i pozostawieniem możliwości wypełnienia tej idei konkretną treścią w zależności od wyników dyskusji, własnych możliwości i obcej pomocy. Szeroko podjęta została w tej sprawie dyskusja na łamach „Gazety Zielonogórskiej”, na antenie Polskiego Radia, a przede wszystkim i najpełniej na łamach „Nadodrza”. Dziś ten przykład różnorodności poglądów, ale zmierzających do jednego celu, może stanowić dowód wspólnoty idei, dla której nie forma, ale treść była najbardziej istotna. Krzyżowały się więc zdania i poglądy: czy instytut naukowy, czy towarzystwo naukowe. Nie mogąc podjąć odpowiedzialnej decyzji, zwrócono się do szerokiego zespołu pracowników naukowych z różnych ośrodków uniwersyteckich o ich w tej mierze zdanie.

Zaczynem tego wszystkiego był powołany do życia Ośrodek Badawczo-Naukowy, który mimo toczącej się dyskusji przystąpił do pierwszych prac przygotowawczych związanych z ustaleniem problemów badawczych i gromadził wokół siebie osoby zainteresowane w prowadzeniu pracy naukowej⁹. Byli to w większości nauczyciele, dla których otwierała się teraz możliwość podnoszenia kwalifikacji naukowych. W tym czasie w Ośrodku Naukowym po zakończonej dyskusji opracowano projekt uchwały powołującej do życia Lubuskie Towarzystwo Naukowe. Projekt ten rozesłano licznym pracownikom naukowym dla poczynienia dalszych uwag.

Ostatecznie podjęto rozwiązanie zaprezentowane na łamach „Nadodrza”, które stawiało na towarzystwo naukowe otwarte dla wszystkich chętnych, stawiało na elastyczną jego organizację, pozwalającą na tworzenie zespołów badawczych w zależności od potrzeb i możliwości rozwiązywania problemów regionalnych, tworzenie w perspektywie nowych komisji i wydziałów. Najważniejsze było jednak to, że zarówno we wspomnianym artykule, jak też

⁹ J. Muszyński, *Wpływ Uniwersytetu im. A. Mickiewicza w Poznaniu na organizację i rozwój zielonogórskiego środowiska naukowego*. [W:] Rocznik Lubuski, t. VIII. Zielona Góra 1974, s. 254.

i w szerszej opinii społecznej podkreślano: „podstawowym zadaniem, to umożliwienie organizacyjne kształcenia własnej kadry naukowej [...] przy pomocy samodzielnych pracowników naukowych”¹⁰. Opinia ta nosiła datę 6 lutego 1963 r. i wraz z innymi stanowiła podstawę do powołania przez Komitet Wojewódzki PZPR specjalnej komisji do przeprowadzenia analizy stanu i perspektyw rozwoju badań w województwie zielonogórskim. Uzyskano też szereg opinii co do zaproponowanych kierunków badawczych tworzonych zespołów.

Na posiedzeniu Rady Lubuskiego Towarzystwa Kultury w dniu 11 lutego 1964 r. przedłożono projekt utworzenia Lubuskiego Towarzystwa Naukowego. Weześniej już opracowano projekt statutu tego towarzystwa. W ten więc sposób skryształizowała się ostatecznie idea towarzystwa naukowego, grupującego większą liczbę członków, aniżeli projektowany instytut, a co najważniejsze, takiego towarzystwa, którego zadaniem będzie kształcenie kadry naukowej przez organizowanie seminariów doktorskich. Idea ta po dyskusjach przyjęta została przez wojewódzkie władze polityczne i państwowe, które uznały ją za długofalową, ale niekosztowną i dającą realne szanse przygotowania kadry naukowej, która zamieszkuje lub pozostanie na stałe na Ziemi Lubuskiej.

22 lutego 1964 r. odbyło się zebranie założycielskie Lubuskiego Towarzystwa Naukowego¹¹. Rezultaty jego pracy nie od razu były widoczne, ale w trudnych początkowo warunkach lokalowych rozpoczęła się intensywna praca na seminariach, organizowano liczne sympozja naukowe. Zielona Góra wpisała się na listę towarzystw naukowych, które stopniowo czynić zaczęły starania, by wydawać swoje pierwsze prace naukowe.

W pierwszym okresie działalności Towarzystwa powstawały liczne komisje. Naturalnie, jak zwykle, najliczniejsze były komisje skupiające humanistów, ale przecież nie ustępowały im komisje gromadzące geografów gospodarczych czy demografów. Zauważyć można było szybki rozwój matematyki. Tylko nauki eksperymentalne pozostawały w tyle, choćby z braku odpowiednio wyposażonych pracowni.

Miarą żywotności Towarzystwa Naukowego była wzrastająca stale liczba posiedzeń naukowych: w latach 1964 - 1968 było ich 88, 1968 - 1972 — 294, a w latach 1972 - 1976 odbyło się 416 posiedzeń. Ranga Lubuskiego Towarzystwa Naukowego rosła wraz z uzyskiwaniem przez jego członków stopni naukowych. Był to w owym czasie znamienity miernik zewnętrznego wyrazu naukowych wysiłków, niekiedy zawodnych, może i niedoskonałych, ale warto wspomnieć, że stopnie doktorskie uzyskało 83 członków Towarzystwa i to do roku 1974, a przy uzyskaniu stopnia doktora habilitowanego uczestniczyło Towarzystwo wydając 13 prac.

¹⁰ Tamże, s. 255.

¹¹ Tamże, s. 258.

Można powiedzieć, iż w tej dziedzinie Towarzystwo, jak rzadko które, w tak krótkim czasie spełniło rolę, do jakiej zostało powołane — przygotowania kadry naukowej dla jednego przecież regionu. Należy wspomnieć, że tylko w latach 1969 - 1972 odbyło się 150 posiedzeń seminariów doktorskich, co świadczyło najlepiej o intensywności działania. W ciągu trzynastu lat wydano 94 pozycje monograficzne o łącznej objętości 1484 arkuszy wydawniczych oraz 10 tomów „Rocznika Lubuskiego”. Przeszło przez LTN 630 autorów.

W ten więc sposób obok działalności Studium Nauczycielskiego podjęły i rozwinęły swą działalność punkty konsultacyjne, a wreszcie Towarzystwo Naukowe, które stopniowo kształciło kadre, korzystając głównie z pomocy UAM w Poznaniu. Wszystko to pozwalało już myśleć o powołaniu uczelni typu humanistycznego, obok utworzonej w 1965 r. uczelni technicznej — Wyższej Szkoły Inżynierskiej.

3. PROJEKT POWOŁANIA W ZIELONEJ GÓRZE FILII UAM W POZNANIU

Mimo utworzenia LTN w dalszym ciągu żyła myśl o realizacji „lubuskiej drogi do uniwersytetu” i rozbudowie zielonogórskiego ośrodka akademickiego. Kolejne uchwały KW PZPR, a zwłaszcza uchwała IX Wojewódzkiej Konferencji Sprawozdawczo-Wyborczej z 1964 r. mówiły między innymi o WSP, o filii UAM, o WSN. Prowadzono też nieprzerwane rozmowy z władzami UAM, Ministerstwem Oświaty i Szkolnictwa Wyższego oraz Wydziałem Nauki Komitetu Centralnego. Znalazło to swoje odbicie w perspektywnym programie rozwoju szkolnictwa wyższego przyjętym na posiedzeniu Egzekutywy KW PZPR w czerwcu 1968 r.

10 grudnia 1968 r. odbyła się w Poznaniu konferencja z władzami UAM, z ówczesnym rektorem C. Łuczakiem, a następnie druga, 3 stycznia 1969 r. w Zielonej Górze, z udziałem senatu UAM oraz władz wojewódzkich. Podczas tych konferencji przedstawiono projekt powołania filii UAM w Zielonej Górze. Bazę materialną stanowić miały obiekty istniejącego w Zielonej Górze Studium Nauczycielskiego, a więc trzy budynki dydaktyczne z 67 salami i pracowniami specjalistycznymi oraz domy studenta o łącznej liczbie 400 miejsc wraz ze stołówką. Przewidywano, iż w następnym planie pięcioletnim oddany zostanie do dyspozycji filii nowo wybudowany budynek przy ulicy Krośnieńskiej. W planie zakładano budowę jeszcze jednego domu studenta. Na miejscu też znajdowała się biblioteka licząca 25 tysięcy tomów, a oprócz tego biblioteki specjalistyczne punktów konsultacyjnych.

Powołanie nowej uczelni uzasadniano znacznymi potrzebami kadrowymi województwa, wyrażającymi się koniecznością zatrudnienia lub podniesienia kwalifikacji 1779 nauczycieli, w tej liczbie 562 polonistów, 259 rusycystów,

501 matematyków, 157 fizyków, 300 nauczycieli wychowania technicznego. Uzupełnianie braków kadrowych trwać miało aż do roku 1985. Średnio co roku przewidywano zapotrzebowanie na 35 polonistów, 31 matematyków, 18 nauczycieli wychowania technicznego, 16 rusycystów i 9 fizyków. Liczby te obejmowały tylko jedno województwo, ale wiadomo, że w innych, graniczących z województwem zielonogórskim, występowały te same trudności. Zdając sobie sprawę z mogącego nastąpić zmniejszenia zapotrzebowania na fizyków proponowano, by połączyć to z innymi kierunkami, matematyką lub chemią.

Zwracano też uwagę na główną bazę rekrutacyjną, stanowiącą podstawę przyszłego działania szkoły. Przewidywano tu, iż licea ogólnokształcące województwa zielonogórskiego opuści w 1969 roku 2 400 absolwentów, w 1971 r. — 2 640, w 1973 r. — 2 640, w 1974 r. — 2 640, 1975 r. — 2 535, w 1976 r. — 2 550, w 1979 r. — 2 300, w 1978 r. — 2 235, w 1980 r. — 1 865 i w 1981 r. — 1 710 absolwentów. Podstawową kadre naukową stanowić miało 22 doktorów różnych specjalności, w większości jednak nie zatrudnionych w zielonogórskim Studium Nauczycielskim.

Sprawa utworzenia filii przeciągnęła się tak, iż w maju 1968 r. opracowany został obszerny perspektywiczny program rozwoju szkolnictwa wyższego w województwie zielonogórskim w latach 1968 - 1985. Było to już całościowe ujęcie tego problemu, przedstawionego na pogłębionej analizie potrzeb kadrowych przemysłu, budownictwa, rolnictwa, oświaty i kultury. Najwięcej miejsca w tym opracowaniu poświęcone zostało Wyższej Szkole Inżynierskiej, która już funkcjonowała.

Żywiono nadal nadzieję, że „utworzenie filii UAM na bazie organizacyjnej istniejących punktów konsultacyjnych nie będzie nastroczało trudności. Władze wojewódzkie zabezpieczyłyby bazę lokalową, częściowo kadre naukową, techniczno-gospodarcą...”¹²

Kadra naukowa wedle tego programu miała się opierać na pracownikach własnych, po części z WSI; zgodnie ze statutem filii część pracowników samodzielnych dojeżdżać miała z macierzystej uczelni. Zakładano jedynie, że urzędującego prorektora czy przedstawiciela rektora należy pozyskać na stałe. Założono też termin uruchomienia filii UAM na rok akademicki 1973/74, w tym bowiem czasie spodziewano się zakończenia wszystkich inwestycji. Zastrzegano jednak, że gdyby nie udało się powołać filii do roku 1973, to w budowanym obiekcie można utworzyć Wyższą Szkołę Nauczycielską i na jej bazie filię uniwersytetu. W filii tej kształcono by pracowników dla sądownictwa, administracji oraz nauczycieli dla różnych typów szkół. Postawiono już jednak w opracowanym programie alternatywne rozwiązanie problemu filii UAM i kształcenia nauczycieli. Był to punkt wyjścia dla powołania samodziel-

¹² *Perspektywiczny program rozwoju szkolnictwa wyższego w województwie zielonogórskim w latach 1968 - 1985.* Zielona Góra, maj 1968, s. 45 (maszynopis powielony).

nej uczelni w Zielonej Górze i z tego też względu przytoczymy go w całości. Nowy bowiem projekt statutu wyższych szkół nauczycielskich zakładał dwa typy szkół:

- 1) WSN samodzielna, bez drożności studiów, ze stanowiskiem dyrektora,
- 2) WSN organizowana pod patronatem i opieką naukową wyższej uczelni, jako jej studium, zachowująca drożność studiów (tzn. po 3 latach student może przejść na IV rok patronującej uczelni i uzyskać tytuł magistra). W tym typie WSN w miejsce stanowiska dyrektora wprowadza się stanowisko prorektora.

Pisano dalej w programie, że „należy rozważyć, czy nie lepszym rozwiązaniem będzie powołanie WSN 2 typu, tym bardziej że UAM deklaruje pełną pomoc w załatwieniu tej sprawy, a potem w organizacji uczelni...”¹³ Wyrażano obawy, iż tego typu WSN nie objęłaby w swych ramach kształcenia pracowników i innych kierunków nie występujących w oświacie, ale uważano, iż da się to uzupełnić poprzez filię UAM, z której nadal nie rezygnowano. W przekonaniu autorów programu istniała możliwość, iż WSN 2 typu będzie można uruchomić w następnym roku akademickim w oparciu o istniejące pomieszczenia SN, a następnie, po wybudowaniu nowego obiektu przy ulicy Krośnieńskiej, przenieść się do jego pomieszczeń.

WSN kształcić miała w następujących specjalnościach: matematyka, fizyka, filologia polska, filologia rosyjska, geografia, biologia z chemią, prace techniczne. Część absolwentów I stopnia przeszłaby na II stopień (IV - V rok) i tą drogą uzyska się nauczycieli dla szkół średnich.

Ponieważ WSN miała być tylko w Zielonej Górze, w dotychczasowym SN w Gorzowie projektowano utworzyć wydział ze specjalnościami: nauczanie początkowe, wychowanie plastyczne, muzyczne i fizyczne. Program zakładał, iż w roku 1968 mają być podjęte rozmowy z władzami UAM i z Ministerstwem Oświaty i Nauki celem uruchomienia w następnym roku akademickim (tj. 1969/1970) Wyższej Szkoły Nauczycielskiej lub filii UAM.

Tak więc zakończyła się dyskusja nad projektem powołania szkoły wyższego typu humanistycznego w Zielonej Górze. Określony został jej nauczycielski typ, podyktowany konkretnymi potrzebami kadrowymi województwa i leżących obok niego innych regionów.

4. WYŻSZA SZKOŁA NAUCZYCIELSKA 1971 - 1973

Starania o utworzenie szkoły wyższej, pierwszej humanistycznego typu na tych ziemiach w całych ich dziejach, zakończone zostały pomyślnie. Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 30 lipca 1971 r. utworzona została Wyższa Szkoła Nauczycielska w Zielonej Górze, która kształcić miała nauczycieli dla potrzeb szkół podstawowych i zasadniczych szkół zawodowych o trzy-

¹³ Tamże, s. 49.

GRUDZIEŃ 1972

Współpraca LTN z Uczelnią rozpoczęła się
w początkowym okresie jej istnienia

J. M. Rektor WSP w Zielonej Górze
prof. dr hab. Hieronim Szczegóła

"Tytuł, s. 48.

Budynek Rektoratu przy Pl. Słowiańskim 6

Siedziba Zakładu Wychowania Muzycznego przy Pl. Słowiańskim

letnim cyklu nauczania. Naturalnie utworzenie tego rodzaju szkoły nie zaspokajało ambicji społecznych, bowiem nie były to studia pełne, a absolwenci tego typu szkoły musieli uzupełniać studia magisterskie na uniwersytetach lub w innych szkołach pedagogicznych. Sam jednak fakt powołania tego typu szkoły pozwalał na stopniowe skupienie kadry, dalszą rozbudowę bazy materialnej, odpowiednie wyposażenie pracowni.

W pierwszej, uroczystej inauguracji roku akademickiego, która odbyła się w sali Kolumnowej WRN w dniu 1 października 1971 r., wziął udział ówczesny Minister Oświaty i Szkolnictwa Wyższego, prof. dr Henryk Jabłoński.

W rozporządzeniu powołującym Wyższą Szkołę Nauczycielską podkreślone zostało wyraźnie, iż uczelnię tę powołuje się „w uznaniu potrzeb prężnie rozwijającego się regionu zielonogórskiego, w celu pogłębienia przeobrażeń społeczno-ekonomicznych oraz dalszego podniesienia poziomu oświaty i kultury w środowisku bogatym w tradycje walk o polskość, wolność, postęp społeczny”. Wytyczyło to rozporządzenie cel działania szkoły, jak też i przyszłe kierunki rozwoju, mające zaspokajać społeczne potrzeby tych ziem, a oświata zaliczała się do tych najpotrzebniejszych. Organizatorem WSN został doc. dr hab. Hieronim Szczegół, którego pismem z 16 lutego 1971 r. Minister Oświaty i Szkolnictwa Wyższego powołał na to stanowisko. Obok niego skupiała się grupa wytrawnych pedagogów i organizatorów oświaty w osobach doc. dra Henryka Pochanke, doc. dr Marii Jakowickiej, jak też i młodszych wiekiem pracowników, do których zaliczał się sam organizator uczelni, jak i doc. dr Bronisław Ratuś.

Z dużym rozmachem przystąpiono do tworzenia nowej uczelni, kładąc sobie jako zasadniczy na najbliższą przyszłość cel przekształcenie dopiero co powołanej szkoły wyższej w uczelnię o pełni praw akademickich. Z tych też między innymi względów po półtorarocznej działalności opracowany został i zatwierdzony przez senat WSN „Program przekształcenia Wyższej Szkoły Nauczycielskiej w Zielonej Górze z dniem 1 października 1973 r. w Wyższą Szkołę Pedagogiczną”. Program ten omówiony został i zaakceptowany przez Egzekutywę KW PZPR. Uwzględniał on opracowane już przedtem długofalowe plany, o których poprzednio była mowa, w zakresie organizacji szkolnictwa wyższego i nauki w województwie zielonogórskim.

Struktura WSN w pierwszym okresie działania nie odbiegała zbyt daleko od innych szkół tego typu w Polsce, choć widać było wyraźnie, iż głównym celem, jaki postawiły sobie władze uczelni, było tworzenie studiów jednokierunkowych, co dawało lepszą gwarancję przygotowania merytorycznego przyszłych nauczycieli. W skład WSN wchodziły trzy wydziały:

- Humanistyczny z kierunkami: filologia polska, filologia rosyjska;
- Matematyczno-Przyrodniczy z kierunkami: matematyka, fizyka oraz zajęcia praktyczne z fizyką;
- Pedagogiczny, a w nim: nauczanie początkowe z matematyką, nauczanie

początkowe z zajęciami praktyczno-technicznymi, nauczanie początkowe z wychowaniem muzycznym.

W drugim roku rekrutacji na WSN przyjęto kandydatów na następujące kierunki: filologię polską, rosyjską, matematykę z fizyką, zajęcia praktyczno-techniczne oraz wychowanie muzyczne. Uruchomiono też studia zaoczne, które w I roku powołania — poza powyższymi kierunkami — obejmowały ponadto: historię, wychowanie przedszkolne i zajęcia praktyczno-techniczne. Przez pewien czas w okresie istnienia WSN prowadzono różne kierunki dla absolwentów SN. Po uzyskaniu pełnych praw akademickich uruchomiono w WSP na studiach dziennych i zaocznych dwuletnie studia II stopnia dla absolwentów WSN. Wcześniej już jednak pewna grupa absolwentów WSN kontynuowała studia magisterskie systemem eksternistycznym. WSP wzięła na siebie obowiązek umożliwienia uzyskania pełnego wykształcenia wyższego ze stopniem magistra absolwentom obu roczników WSN, którzy podjęli pracę w szkolnictwie. Znaczna grupa absolwentów studiów dziennych WSN skierowana została w 1974 r. na studia II stopnia do Wrocławia, Pcznania, Katowic, Opola. Wykształcono też znaczną liczbę nauczycieli i pracowników resortu kultury. Dużą w tym była zasługa Kuratorium Okręgu Szkolnego w Zielonej Górze oraz Oddziału Instytutu Kształcenia Nauczycieli.

Niewielką kadram pedagogiczną rozporządzano w pierwszym okresie działania WSN. Ministerstwo przyznało początkowo tylko 25 etatów nauczycieli akademickich; wśród nich było 4 docentów oraz 11 starszych wykładowców i adiunktów ze stopniem doktora. Pozostali to wykładowcy i asystenci. Do końca roku 1971/1972 liczba etatów wzrosła do 33. Nowi pracownicy przyszli do pracy w Wyższej Szkole Nauczycielskiej z innych uczelni: 15 osób ze studiów nauczycielskich w Zielonej Górze, Gorzowie, Jeleniej Górze i Legnicy, 12 osób ze szkół średnich.

Dużą trudność w początkowej fazie organizacyjnej sprawiało zatrudnienie najmłodszej kadry pracowników naukowo-dydaktycznych, bowiem uczelnia nie posiadała jeszcze swoich własnych absolwentów. Przychodzący z innych ośrodków uniwersyteckich musieli być kwaterowani w hotelach asystenckich zanim otrzymali mieszkania. Trzeba przyznać, że władze wojewódzkie starały się w miarę możliwości zaspokoić potrzeby mieszkaniowe tworzącej się uczelni.

Szybki postęp prac organizacyjnych, rozwinięta praca dydaktyczna, wzrost liczby pracowników naukowo-dydaktycznych i perspektywy ich naukowego rozwoju w oparciu o inne ośrodki akademickie, a wreszcie dobre wyposażenie pracowni i rozpoczęcie w 1972 r. budowy nowych obiektów dydaktycznych, doprowadziło do przekształcenia Wyższej Szkoły Nauczycielskiej w Zielonej Górze w Wyższą Szkołę Pedagogiczną. Rozporządzenie Rady Ministrów wydane 1 października 1973 r. określało w punkcie 2, iż „Wyższa Szkoła Pedagogiczna [...] kształci nauczycieli dla potrzeb szkół podstawowych, szkół średnich ogólnokształcących oraz zasadniczych i średnich szkół zawodowych”.

5. WYŻSZA SZKOŁA PEDAGOGICZNA — JEJ ROZWÓJ I OSIĄGNIĘCIA W LATACH 1973 - 1981

Przekształcenie istniejącej szkoły w szkołę akademicką spowodowało konieczność jej przebudowy organizacyjnej. WSP stanowiła kontynuację WSN, powstałej w 1971 r. Dzielila się więc nadal na trzy wydziały: Humanistyczny z kierunkami: filologia polska, filologia rosyjska, filologia germańska, historia, bibliotekoznawstwo i informacja naukowa (powołanie kierunku bibliotekoznawstwa i informacji naukowej nastąpiło w 1975 r., a germanistyki w roku 1976, w miarę przygotowania odpowiedniej kadry naukowej i bazy materialnej); Pedagogiczny z kierunkami: pedagogika szkolna, opiekuńczo-wychowawcza, wychowanie przedszkolne, nauczanie początkowe, pedagogika w zakresie pracy kulturalno-oświatowej (powołana w roku 1974) oraz wychowanie muzyczne; Matematyki, Fizyki i Techniki z kierunkami: matematyka, fizyka, wychowanie techniczne. W ten więc sposób WSP posiada najważniejsze kierunki humanistyczne i pedagogiczne.

Plany rozwoju WSP przewidywały sukcesywne uruchamianie dalszych kierunków, takich jak: geografia, biologia i chemia, ale niestety, nie można było tego zrealizować z uwagi nie tylko na braki kadr czy pomieszczeń oraz odpowiednio wyposażonych laboratoriów, ale przede wszystkim ze względu

Tabela 1

Rekrutacja na studia wyższe w WSP w latach 1971/72 - 1980/81

Rok	Przyjęto na I rok studiów		
	Ogółem	w tym:	
		na studia dzienne	na studia zaoczne
1971/72	287	287	—
1972/73	801	287	514
1973/74	1 325	335	990
1974/75	978	359	616
1975/76	1 174	518	656
1976/77	816	396	420
1977/78	868	424	444
1978/79	732	373	360
1979/80	698	369	329
1980/81	701	387	314
Łącznie	8 377	3 734	4 643

na zmniejszone zapotrzebowanie na nauczycieli tych specjalności i zmniejszające się od roku 1978/79 limity przyjęć na studia. Potwierdza to powyższe zestawienie liczby studentów przyjętych na pierwszy rok studiów WSP w latach 1971/72 - 1980/81.

KSZTAŁCENIE I DOSKONALENIE KADR NAUCZYCIELSKICH

W pierwszych latach istnienia uczelni prowadzone były studia zawodowe, a od roku 1974/75 — jednolite studia magisterskie. Ponadto, celem umożliwienia absolwentom byłej WSN uzyskania pełnego wykształcenia ze stopniem magistra, uruchomiono od roku 1975 na studiach dziennych i zaocznych 2-letnie studia II stopnia.

W roku 1976/77 WSP osiągnęła optymalny stan liczby studentów. Obecnie uczelnia kształci studentów na 13 kierunkach studiów dziennych i zaocznych.

Rozwój uczelni pod względem liczby studentów i rodzaju studiów przedstawia poniższe zestawienie.

Tabela 2

Studenti w latach 1971/72 - 1980/81

Rok (stan z 31 grudnia)	Ogółem studentów WSP	Studia dzienne	Studia zaoczne
1971/72	287	287	—
1972/73	1 025	511	514
1973/74	2 304	813	1 491
1974/75	2 544	899	1 645
1975/76	3 069	1 134	1 935
1976/77	3 483	1 468	2 015
1977/78	3 434	1 499	1 935
1978/79	3 244	1 561	1 683
1979/80	3 029	1 571	1 458
1980/81	2 829	1 500	1 329

Ogólny stan liczbowy w porównaniu z ostatnim rokiem byłej WSN wzrósł o ca 2 000 studentów. Przyczynił się do tego sukcesywny wzrost limitów przyjęć na pierwsze lata studiów i nowo uruchamiane, zgodnie z zapotrzebowaniem, kierunki na studiach dziennych i zaocznych (bibliotekoznawstwo i informacja naukowa, filologia germańska, nauczanie początkowe, wychowanie przedszkolne, pedagogika szkolna i pedagogika opiekuńczo-wychowawcza).

W okresie 10-lecia istnienia WSP uczelnię opuściło ca 2 000 absolwentów studiów dziennych i ca 2 900 absolwentów studiów zaocznych. Pierwsi absolwenci studiów zawodowych opuścili mury uczelni w roku 1974, pierwsi absolwenci WSP tytuł magistra uzyskali na studiach zaocznych w roku 1976, na studiach dziennych w roku 1977.

Większość, bo przeszło 80%, wykształconej w WSP kadry nauczycieli znalazła zatrudnienie w szkolnictwie podstawowym i zawodowym.

W procesie kształcenia i doskonalenia kadry nauczycieli zmierzano do systematycznego unowocześniania i aktualizacji planów studiów i programów nauczania. Godzinowy plan studiów uczelni wzrósł z 65 300 godzin w roku 1975/76 do 78 200 godzin w roku 1980/81. Kadra więc nauczycieli akade-

Tabela 3

Absolwenci studiów w latach 1974 - 1980

Rok (stan z 31 grudnia)	Ogółem absol- wenci WSP	Studia dzienne				Studia zaoczne			
		Razem	magi- ster- skie	II stopnia	zawo- dowe	Razem	magi- sterskie	II stopnia	zawo- dowe
1974	618	193	—	—	193	425	—	—	425
1975	420	216	—	—	216	204	—	—	204
1976	240	4	—	—	4	236	—	203	33
1977	859	356	235	121	—	503	423	80	—
1978	623	234	234	—	—	389	325	64	—
1979	659	241	241	—	—	418	338	80	—
1980	554	293	293	—	—	261	219	42	—
Łącznie	3 973	1 537	1 003	121	413	2 436	1 305	469	662

mickich, mimo zwiększającej się ich liczby, była obciążona wieloma nadgodzinami, które w poszczególnych latach kształtowały się następująco (w tys. godzin):

1975/1976	1976/1977	1977/1978	1978/1979	1979/1980	1980/1981
24,9	28,4	25,6	24,5	21,8	24,3

Obciążenie nauczycieli akademickich pracą dydaktyczną nie na wszystkich wydziałach było jednolite. Na Wydziale Pedagogicznym (Zakład Dydaktyki i Wychowania Muzycznego), a także w Studium Wychowania Fizycznego i Sportu występowało przeciążenie nauczycieli zajęciami. Taki stan wpływał

Tabela 4

Sprawność kształcenia

Rok akad. (stan z 30 listopada)	Sprawność w procentach	
	studia dzienne	studia zaoczne
1971/72	87,0	—
1972/73	86,4	85,8
1973/74	87,3	87,2
1974/75	87,0	88,4
1975/76	88,3	87,8
1976/77	93,5	90,8
1977/78	93,0	93,8
1978/79	91,9	93,3
1979/80	90,7	93,8

ujemnie na jakość procesu dydaktyczno-wychowawczego oraz na rozwój kadry naukowej.

Mimo tych trudności w wyniku ciągłego doskonalenia procesu dydaktycznego rosła w WSP sprawność kształcenia.

MODERNIZACJA I DOSKONALENIE PROCESU DYDAKTYCZNO-WYCHOWAWCZEGO

W roku 1979 powołana przez senat Komisja Senacka ds. reformy dydaktyki opracowała projekt modernizacji systemu dydaktycznego w WSP. W oparciu o założenia tego projektu opracowano plany usprawnienia dydaktyki w poszczególnych wydziałach, przedyskutowane i przyjęte przez Rady Wydziałów.

Podstawowe założenia i tendencje modernizacji dydaktyki ukazują sposoby przejścia od tzw. merytorycznego modelu dydaktyki szkoły wyższej, w którym dominują podające metody nauczania, do modelu prakseologicznego, preferującego dydaktykę opartą na podstawach naukowych. Celem tych przedsięwzięć są zasadnicze zmiany treści, metod i form organizacyjnych kształcenia, ukierunkowane na lepsze przygotowanie absolwentów uczelni do zawodu nauczycielskiego.

Począwszy od roku 1973 uczelnia realizuje co rok doskonalony plan pracy wychowawczej na pełny cykl kształcenia. W działalności wychowawczej szczególnie nacisk położono na podniesienie ogólnego poziomu przygotowania zawodowego studentów, stworzenie warunków pełnego, skutecznego i harmonijnego ukształtowania w procesie dydaktycznym i ideowo-wychowawczym trzech zasadniczych elementów socjalistycznej osobowości: postaw ideowych, naukowego światopoglądu oraz umiejętności twórczego działania społecznego.

Praca wychowawcza koncentrowała się głównie na zadaniach dotyczących:

- ideologicznego i pedagogicznego dokształcania młodej kadry nauczycieli akademickich,
- rozwoju studenckiego ruchu naukowego, udziału studentów w doskonaleniu procesu dydaktycznego oraz w pracach badawczych, tworzenia warunków rozwoju współzawodnictwa naukowego studentów,
- doskonalenia treści i form pracy wychowawczej, m.in. wychowania przez pracę,
- rozwoju i doskonalenia ruchu kulturalnego w uczelni,
- rozwoju ruchu turystycznego i sportowego,
- działalności wychowawczej na terenie DS.

Nad prawidłowym przebiegiem procesu ideowo-wychowawczego czuwał Komitet Uczelniany PZPR we współpracy z SZSP, a za jego pośrednictwem

- z AZS i ZHP.

Samokształceniową, popularyzatorską i naukowo-badawczą działalność studencką rozwijały koła naukowe. Tematy prac realizowane były pod kierunkiem nauczycieli akademickich. Znaczną część badań realizowano podczas letnich obozów naukowych.

W ramach usprawnienia organizacji toku studiów przedsięwzięte zostały poczynania regulujące i usprawniające koordynację pracy Działu Nauki i Nauczania z dziekanatami w zakresie prowadzenia toku studiów dziennych

i zaocznych, m.in. opracowywanie i przekazywanie nauczycielom studiującym zaocznie szczegółowych rozkładów zajęć dydaktycznych, ustalenie form kontroli obecności studentów na zajęciach dydaktycznych, prowadzenie działalności dydaktyczno-wychowawczej zgodnie z planem organizacji roku oraz realizacji sesji egzaminacyjnej zgodnie z zatwierdzonymi przez dziekanów harmonogramami. Wzmociono ponadto nadzór nad realizacją programów i planów nauczania, m.in. przez wprowadzenie ewidencji odchyień od planowanych zajęć oraz przez realizację terminowego przebiegu toku studiów i składania prac magisterskich.

Celem dalszego doskonalenia kadry nauczycielskiej i przystosowania jej do nowej reformy systemu oświatowego usprawniona została m.in. organizacja praktyk studenckich drogą ujednolicenia trybu, sposobu, terminu oraz określenia podstawy zaliczania praktyk wakacyjnych i szkolnych.

Widocznej poprawie ulegała sytuacja socjalna studentów. Liczba studentów otrzymujących stypendia różnych form w okresie od roku 1971 wzrosła ponad 3,5-krotnie.

Tabela 5

Liczba stypendystów WSP

Rok (stan w listopadzie)	Stypendia	
	zwyczajne	fundowane
1971/72	160	—
1972/73	292	—
1973/74	588	—
1974/75	641	4
1975/76	724	24
1976/77	794	47
1977/78	722	58
1978/79	671	65
1979/80	585	73

Kwota wypłacanego studentom funduszu stypendialnego za okres 10-lecia wynosiła ogółem 81 283 tys. zł.

Znacznie polepszyła się także sytuacja mieszkaniowa studentów. Liczba miejsc w domach studenckich wzrosła z 288 w roku 1971/72 do 884 w roku 1980/81. Wraz z ilościowym wzrostem miejsc w DS-ach uległ też poprawie wskaźnik ich zagęszczenia.

Liczba miejsc konsumpcyjnych w stołówce studenckiej nie wzrosła w porównaniu z rokiem 1971 i wynosi nadal 200. Istniejąca stołówka studencka jest zatem w pełni wykorzystana; obsługuje przeszło 600 studentów, a w początku roku nawet 900 studentów. Wskaźnik liczby studentów przypadający na 1 miejsce konsumpcyjne kształtuje się w wysokości 3,4. Wiele jednak pracy i nakładów finansowych włożono w modernizację i wyposażenie, doprowadzając do jej maksymalnego wykorzystania.

Wykorzystanie miejsc w DS

Rok akademicki (stan w grudniu)	Ogólna liczba miejsc w DS	Liczba studentów mieszkających w DS	Zagęszczenie
1971/72	288	200	
1972/73	318	341	1,07
1973/74	376	545	1,45
1974/75	498	505	1,19
1975/76	498	606	1,22
1976/77	726	885	1,22
1977/78	968	971	1,003
1978/79	965	984	1,02
1979/80	884	909	1,03
1980/81	888	912	1,02

ROZWÓJ I KSZTAŁCENIE KADR NAUKOWYCH

WSP jako jedna z dwunastu uczelni tego typu w Polsce położona jest pomiędzy dwoma znaczącymi ośrodkami akademickimi: Poznaniem i Wrocławiem, ośrodkami o dużych tradycjach naukowych. Z pomocy ich korzysta przy prowadzeniu przewodów habilitacyjnych i doktorskich, czerpiąc z nich w początkowym okresie i kadrę naukową. Szukała jednakże takiego miejsca dla siebie, by nie dublując pracy uniwersytetów umiejętnie ją uzupełniać, wykorzystując przy tym dobre przygotowanie fachowe, długoletnią praktykę oraz doświadczenie pedagogiczne swych pracowników. W ten więc sposób WSP obrała dla siebie rolę uzupełniającą pracę naukową uniwersytetów, kładąc szczególny nacisk na przygotowanie studentów do przyszłej pracy w zawodzie nauczycielskim. Nie chodziło też o kształcenie w specyficznych dla szkół tych kierunkach, takich jak wychowanie muzyczne czy wychowanie techniczne, ale przede wszystkim o przygotowanie nauczycieli do pracy w małych miastach, środowisku wiejskim. Wymagało to specjalnie troskliwego przygotowania. Taki właśnie cel postawiła sobie zielonogórska WSP.

Podstawą właściwego działania szkoły jest dobra kadra naukowa. Decyduje ona o randze uczelni. W chwili podjęcia naukowej i dydaktycznej działalności WSP tylko dwie osoby posiadały stopień doktora habilitowanego, wśród pozostałych pracowników stosunkowo znaczną część stanowili wykładowcy i starsi wykładowcy. Stopniowo ubiegano się o nadanie pewnej części pracowników tytułów docentów etatowych czy kontraktowych. Od roku 1976 Ministerstwo coraz bardziej ograniczało nadawanie tego tytułu, tak że stopniowo malała liczba docentów kontraktowych. Stan kadry naukowej nie był zadowalający, problem więc jej wzrostu stał się problemem centralnym, a od jego rozwiązania uzależniony był dalszy rozwój uczelni.

Począwszy od 1975 r. następowała stopniowa wymiana kadry, zmniejszało się póletatowe zatrudnienie, zmniejszała się także liczba godzin zleconych.

Proces wzrostu kadry WSP w latach 1971 - 1980

Tabela 7

Pracownicy WSP	Lata										Struk- tura
	1971	1972	1973	1974	1975	1976	1977	1978	1979	1980	
profesorowie zwyczajni	—	—	—	—	1	1	1	2	2	1	0,3
profesorowie nadzwyczajni	—	—	—	—	1	1	1	3	3	3	0,7
doc. dr. habi- litowani	1	2	2	2	4	5	5	9	9	11	2,5
docenci	—	—	2	13	14	17	16	13	10	11	2,5
kontraktowi docenci	—	—	2	13	14	17	16	13	10	11	2,5
mianowani	4	6	6	6	7	6	7	5	5	4	0,9
adiunkci	5	5	14	12	15	16	19	28	29	30	6,8
starsi wykla- dowcy	8	10	13	23	30	37	36	30	36	39	8,8
wykladowcy starsi	8	17	16	15	14	9	11	12	13	8	1,8
asystenci	1	7	18	28	45	61	68	69	76	80	18,1
asystenci	—	3	3	19	23	14	18	21	20	22	5,0
asystenci stażyści	3	4	10	7	3	16	14	10	3	4	0,9
lektorzy	—	3	3	6	8	9	9	9	7	7	1,6
nauczyciele przedmiotu i WF	1	3	4	5	5	5	4	4	4	5	1,1
bibliotekarze	3	6	11	20	23	23	23	23	23	23	5,2
pracownicy naukowo- -techniczni	—	1	1	9	14	28	29	31	34	32	7,3
pracownicy administra- cyjni	14	27	41	73	85	66	68	66	68	67	15,2
pracownicy obsługi	26	49	68	76	103	105	107	102	101	94	21,3
Ogółem	74	143	222	314	395	419	436	437	443	444	100,0

W roku 1979 już tylko cztery osoby zatrudniano na pół etatu, w roku 1980 ich liczba spadła do dwóch.

W początkowych latach istnienia szkoły niekorzystnie się przedstawiała struktura zatrudnienia pracowników naukowo-dydaktycznych. Zbyt dużą część stanowili wykładowcy i starsi wykładowcy, którzy, jak to okazało się w praktyce, nie zawsze byli w stanie podwyższać swoje kwalifikacje naukowe. Stopniowo liczba ich zmniejszała się, ale w dalszym ciągu utrzymuje się w dość znacznym wymiarze.

Wskaźnik liczby adiunktów i asystentów przypadających na profesorów i docentów wynosi aktualnie 4,3 i pokrywa się ze wskaźnikiem średniej krajowej szkół wyższych w Polsce.

Zaistniała w zakresie niedoboru kadr naukowo-dydaktycznych sytuacja przyczyniła się do konieczności przyspieszenia wzrostu kwalifikacji nauczycieli akademickich, którzy w większej mierze mogli korzystać z przy-

sługujących im urlopów na dokonczenie swych prac habilitacyjnych czy doktorskich. Sprawa uzyskania stopnia doktora, a zwłaszcza doktora habilitowanego, była bardzo trudna z uwagi na konieczność prowadzenia przewodów doktorskich w innych uczelniach. Trzeba powiedzieć, że istniejące przez LTN kontakty z Uniwersytetem im. A. Mickiewicza w Poznaniu, z Uniwersytetem im. B. Bieruta we Wrocławiu, wreszcie z WSNS w Warszawie, pozwoliły na stopniowe uzyskanie stopni naukowych. Nauczyciele akademicy WSP, realizując zadania w zakresie kształcenia i doskonalenia kadr, aktywnie pomnażali swój dorobek naukowy, wnosząc twórczy wkład w rozwój nauki. W roku 1975 Rada Państwa nadała tytuł profesora nadzwyczajnego doc. H. Szczególe (nauki polityczne), a w roku 1978 doc. W. Pasterniakowi (dydaktyka literatury) i doc. M. Eckertowi (historia).

Tabela 8

Doktoraty i habilitacje w okresie 10-lecia

Lata	Doktoraty	Habilitacje
1971	2	—
1972	1	—
1973	1	—
1974	—	—
1975	5	—
1976	4	2
1977	12	1
1978	3	1
1979	6	3
1980	5	3
Razem	39	10
Otwarte przewody doktorskie	19	—
Aktualnie pracuje nad otwarciem przewodu doktorskiego	47	—
Aktualnie pracuje nad habilitacją	—	25

Wzrost liczby profesorów oraz doktorów i doktorów habilitowanych należy uznać za najważniejsze w ciągu 10-lecia osiągnięcie WSP. Większość (6) habilitacji prowadzona była w UAM w Poznaniu. Podkreślić należy przy tym, że stopnie i tytuły naukowe zdobywała własna kadra. Nie zawsze udało się pozyskać nauczycieli akademickich z innych ośrodków. Starano się więc stworzyć własnym pracownikom lepsze warunki do pracy naukowej, tym bardziej iż stosowano zasadę mówiącą, że mała uczelnia może mieć tylko dobrych nauczycieli; zasady tej przestrzegano bardzo ściśle. Osiągnięty dotychczas stan rozwoju kadry naukowo-dydaktycznej nie jest wystarczający, a potrzeby dydaktyczno-wychowawcze i naukowo-badawcze dyktują konieczność dalszego jej rozwoju w latach 1981 - 1985. Nadany jednak kierunek działania powinien w tych latach bardziej widocznie owocować.

Ważnym czynnikiem sprzyjającym zdobywaniu stopni naukowych było kierowanie nauczycieli akademickich na staże naukowe. WSP korzystała szeroko z tej możliwości, delegując swych pracowników na krótko- i długoterminowe pobyty w uczelniach krajowych i zagranicznych. Można powiedzieć, iż większość pracowników naukowych z tej formy kształcenia korzystała, podobnie jak ze stypendiów doktorskich i habilitacyjnych.

Stypendia i staże naukowe

Tabela 9

Rok	Stypendia naukowe			Staż naukowe		
	doktorzy	doktorzy habilito- wani	razem	krajowe	zagranicz- ne	razem
1972	5	6	11			
1973	7	5	12			
1974	7	9	16			
1975	7	7	14			
1976	7	4	11			
1977	5	1	6	3	4	7
1978	1	—	1	2	15	17
1979	4	4	8	7	12	19
1980	6	4	10	8	2	10
Ogółem	49	40	89	20	33	53

Starano się ułatwić możliwość dojazdu na seminaria doktorskie do Poznania i Wrocławia w okresie finalizowania przewodów doktorskich; była nawet taka sytuacja, iż dwa razy w tygodniu kursował uczelniany autobusik do tych miast.

Nasilenie zdobywania stopni naukowych przypadło na lata 1977 - 1979. W dużej też mierze sprzyjało przeprowadzeniu przewodu habilitacyjnego publikowanie prac we własnym uczelnianym wydawnictwie. W ciągu 10 lat wydano drukiem 14 prac habilitacyjnych.

Lata przyspieszonej działalności naukowej, dydaktycznej i wychowawczej zyskały uznanie MNSzWiT, które przyznawało nagrody z tytułu uzyskanych osiągnięć naukowych i dydaktyczno-wychowawczych. Liczba nagród ministerialnych przyznanych pracownikom naukowo-dydaktycznym uczelni w okresie 10-lecia wynosiła 61. Oprócz tego przyznano wiele nagród pracownikom naukowym WSP, doceniając ich wkład w rozwój regionu zielonogórskiego, badania nad jego przeszłością i współczesnością. Wymienić tu można nagrodę czasopisma „Nadodrze”, którą przyznano prof. dr hab. H. Szczególe, czy nagrodę miasta Zielonej Góry wręczoną prof. dr hab. J. Wąsickiemu. Właściwe jednak miejsce WSP w Zielonej Górze znajdzie wśród innych ośrodków naukowych dopiero wówczas, gdy będzie mogła sama odtwarzać własną kadrę naukową, jak również kształcić ją dla szkolnictwa.

Długi okres trwała dyskusja wśród pracowników uczelni, jakiego profilu naukowego, jakiej specjalizacji winna szukać dla siebie WSP, by móc wyrobić sobie pozycję i znaczenie zarówno wśród innych szkół tego typu, jak i wśród innych uczelni w Polsce. Zdecydowało o tym ostatecznie zarówno najlepsze naukowe przygotowanie pracowników, ich publikacje, wciągnięcie do współpracy młodej kadry naukowej i studenckich kół naukowych, jak też przyciągnięcie do współpracy innych ośrodków naukowych, polskich i zagranicznych. Na czoło więc specjalizacji zielonogórskiej WSP wysunęła się dydaktyka literatury, z uwagi na liczne grono pracowników interesujących się tymi zagadnieniami. Wspomnieć tu należy o interesujących opracowaniach przyjętych z uznaniem przez krytykę naukową, zorganizowanie szeregu sympozjów i sesji naukowych, a także zjazdów międzynarodowych gromadzących pracowników naukowych z NRD, RFN, Czechosłowacji, Węgier, Bułgarii. Zjazdy te odbywają się okresowo i weszły już na stałe do kalendarza międzynarodowych naukowych imprez WSP. Niesłuchanie ważne dla rozwoju tej specjalizacji jest wydawane wraz z Kuratorium Oświaty i Wychowania czasopismo „Dydaktyka Literatury”. Treść wydanych już czterech tomów wzbudziła zainteresowanie nie tylko specjalistów, ale również szerszego grona nauczycieli.

Warto wspomnieć, że z okazji 10-lecia istnienia Szkoły jej pracownicy przygotowali zbiorowe dzieło zatytułowane *Dydaktyki szczegółowe wobec zadań współczesnej szkoły*. Stanowi to najlepszy dowód, że specjalizacja Szkoły w tej dziedzinie wiedzy jest owocem wieloletnich dociekań pracowników zielonogórskiej WSP, a ich wysiłki w pełni zasłużyły na to, że Ministerstwo tego rodzaju specjalizację zielonogórskiej Szkoły przyznało.

Drugą specjalnością Szkoły jest pedagogika w zakresie wychowania przedszkolnego i nauczania początkowego. W ostatnich latach wraz z reformą systemu oświaty w Polsce zaistniała konieczność przygotowania — i to w najszybszym czasie — jak najlepszych specjalistów z tej dziedziny. WSP jest specjalnie do tej formy kształcenia przygotowana, i to nie tylko z uwagi na kadre, ale przede wszystkim ze względu na dobre wyposażenie pracowni o różnorodnych profilach, jakich wymaga kierunek pracy przyszłych absolwentów.

Od dłuższego czasu uwaga pracowników filologii rosyjskiej skupiona jest na praktycznym nauczaniu języka rosyjskiego. Od chwili powstania Szkoły gromadzono odpowiednią aparaturę. Przyjęta przez MNSzWiT specjalizacja uczelni w tej dziedzinie pozwoli na dalsze rozwinięcie pracowni i stały wzrost naukowego przygotowania kadry, tak by wysuwała się coraz widoczniej na czoło wśród innych uczelni w Polsce.

Ostatnią wreszcie specjalnością zielonogórskiej WSP są prowadzone w ramach problemu międzyresortowego badania nad kulturą polityczną

młodzieży. Wokół tego problemu skupiają się nie tylko pracownicy Instytutu Nauk Społeczno-Politycznych, ale także pedagogiki i psychologii. Badania nad młodzieżą prowadzone są również przy współpracy naukowców z NRD, CSSR oraz Związku Radzieckiego. Temat ten skupia także koła studenckie, a ponadto poświęcono temu zagadnieniu wiele tematów prac magisterskich.

W miarę, jak kadra naukowa podjęła prowadzenie własnych seminariów doktorskich, a coraz bardziej krystalizował się uczelniany profil badawczy, podejmowane były prace ściśle związane z działaniem Szkoły i jej rolą w środowisku. Podjęto też szereg prac, które były ściśle związane z reformą systemu oświaty w Polsce. Obejmują one uczestnictwo w dwóch głównych problemach węzłowych: „Modernizacja systemu oświaty w rozwiniętym społeczeństwie socjalistycznym” i „Polska kultura narodowa, jej tendencje rozwojowe i percepcje” oraz udział w pięciu problemach międzyresortowych: „Model kultury politycznej społeczeństwa socjalistycznego”, „Metody akustyczne w technice i medycynie”, „Języki i literatury słowiańskie w ich rozwoju i wzajemnych związkach”, „Dzieje myśli filozoficznej w Polsce na tle procesu kształtowania się filozofii i doktryn społecznych w Europie” i „Doskonalenie systemu pracy PRL”. W ramach problemu międzyresortowego przy współpracy z Uniwersytetem Śląskim Instytut Nauk Politycznych WSP uczestniczył w siedmiu tematach w charakterze koordynatora II stopnia.

Charakter uczelni i jej specjalizacja określiły kierunek prac naukowo-badawczych, koncentrujących się głównie na zagadnieniach dydaktyki. Ustalenie tej specjalizacji nie wyklucza włączenia się kadry naukowej do badań w zakresie innej problematyki.

Rozwinęli też coraz pełniejszą działalność naukową fizycy, współpracując ściśle z Instytutem Fizyki Molekularnej PAN — Oddziałem w Poznaniu oraz Instytutem Podstawowych Problemów Techniki PAN. W ten sposób pracownicy WSP wciągnięci zostali w program badawczy, korzystając z aparatury i urządzeń ośrodków PAN.

Szereg interesujących prac podjęli pracownicy Zakładu Nauk Politycznych, których publikacje spotkały się z przychylnym przyjęciem krytyki naukowej.

Zakład Wychowania Technicznego także wyraźnie określił problematykę badawczą, kładąc nacisk głównie na problemy dydaktyki. Podobnie zmierza ku temu Zakład Matematyki.

WSP, działając w określonym regionie historycznym i administracyjnym, nie porzuciła problematyki regionalnej. Przewijają się te zagadnienia we wszystkich pracach pedagogów, ale najwyraźniej widoczne są one w pracach historyków, choć i tu równolegle torują sobie drogę zagadnienia metodologiczne językoznawców oraz pedagogów.

Badania naukowe realizowane na zlecenie placówek naukowo-oświatowych i jednostek gospodarczych podjęto w roku 1975. Dominowały badania

długofalowe dotyczące modernizacji systemu oświaty, kształcenia zawodowego i rozwoju społeczno-gospodarczego regionu. Głównymi zlecającymi byli: Instytut Badań nad Młodzieżą, Instytut Programów Szkolnych, Polska Akademia Nauk, Uniwersytet Jagielloński w Krakowie, Uniwersytet Warszawski, Zielonogórskie Zjednoczenie Budownictwa, Zaodrzańskie Zakłady Przemysłu Metalowego „Zastal” w Zielonej Górze, Kostrzyńskie Zakłady Papiernicze, Zjednoczenie Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej w Zielonej Górze, Lubuska Fabryka Zgrzeblarek Bawełnianych, Wydział Rolnictwa Urzędu Wojewódzkiego Zielona Góra i inni.

Tę wysoką dynamikę wzrostu działalności naukowo-badawczej, w tym działalności o charakterze priorytetowym, obrazuje tabela.

Tabela 10

**Nakłady na działalność naukowo-badawczą i rozwojową
w latach 1973 - 1980**

Rok	Ogółem nakłady (tys. zł)	w tym badania priorytetowe
1973	340,0	—
1974	201,0	—
1975	3 453,0	501,0
1976	8 024,0	863,0
1977	11 355,0	1 104,0
1978	9 456,2	908,7
1979*	10 052,4	908,4
1980*	10 196,3	1 696,1
Łącznie	53 077,9	5 981,2

* plan

Jak z wyżej przedstawionych danych wynika, w latach 1977 - 1980 rozwój badań naukowych przybrał na sile. Z rozproszonej tematyki dominującej w pierwszych latach działalności uczelni, zwłaszcza w pracach doktorskich, prace naukowo-badawcze przechodziły powoli na ukierunkowaną problematykę zadań priorytetowych — poszerzoną w badaniach własnych o prace użyteczne dla regionu i problematykę wiejską. Zkierunkami prac badawczych dotyczących problematyki wiejskiej sprzężona jest tematyka zawarta w podejmowanych przez studentów WSP pracach magisterskich. W latach 1967 - 1980 studenci uczelni obronili ponad sto prac magisterskich o problematyce wiejskiej.

Rezultaty badań naukowych, aby mogły być uznane, muszą być publikowane. Również i działalność publikacyjna pracowników WSP świadczy o aktywności naukowej uczelni. Łączna liczba publikacji książkowych pracowników uczelni w latach 1974 - 1980 wynosi 148. Publikacje pracowników ukazywały się w ramach działalności wydawniczej uczelni w zeszytach naukowych, skryptach i wydawnictwach informacyjnych, część w Lubuskim

Towarzystwie Naukowym, Państwowym Wydawnictwie Naukowym i Ossolineum. W ramach prac monograficznych opublikowano w tym okresie 14 prac habilitacyjnych. Łączna objętość wydawnictw uczelni wahała się w granicach ca 1160 arkuszy wydawniczych, przy nakładach finansowych 5006,9 tys. zł.

Dorobek naukowy poszczególnych zakładów uwidoczniiony jest w bibliografii prac naukowych obejmującej lata 1971 — 1981, stanowiącej integralną część historii Szkoły. Będzie tam można sprawdzić naukowy wysiłek poszczególnych pracowników WSP, składający się na obraz dokonania zielonogórskiej uczelni w tej dziedzinie.

WSPÓŁPRACA Z ZAGRANICĄ

WSP nie ograniczała swej działalności naukowej wyłącznie do kontaktów krajowych, ale nawiązała współpracę naukową z wieloma uczelniami i instytucjami zagranicznymi. Współpracę w postaci wymiany osobowej realizowano od roku 1974. Od tego czasu wyjechało do krajów socjalistycznych 412, a do krajów kapitalistycznych 36 pracowników naukowo-dydaktycznych.

O wzmożeniu współpracy z zagranicą zdecydowało podpisanie w roku 1974 umowy o stałej współpracy naukowej WSP z najstarszą w Niemieckiej Republice Demokratycznej uczelnią pedagogiczną — Wyższą Szkołą Pedagogiczną im. K. Liebknechta w Poczdamie, jako pierwszym partnerem zagranicznym. Niemal równolegle zawarto porozumienie o współpracy naukowej z Wydziałem Kształcenia Politechnicznego Uniwersytetu im. M. Luthra w Halle. W drugiej połowie lat siedemdziesiątych krąg partnerów uczelni na terenie NRD rozszerzono o Wyższą Szkołę Pedagogiczną w Dreźnie i Instytut Kształcenia Nauczycieli Serbołużyckich w Budziszynie, z którymi to zakładami kształcenia nauczycieli zawarto wstępne porozumienia o współpracy.

Współpraca zielonogórskiej uczelni z instytucjami kształcenia nauczycieli w NRD rozwija się w oparciu o wymianę pracowników naukowo-dydaktycznych i studentów, wymianę publikacji naukowych, organizowanie wspólnych sesji naukowych. Z udziałem niemieckich partnerów zorganizowano w minionym okresie kilka interesujących imprez naukowych, a wśród nich sesję na temat internacjonalizmu w wychowaniu (1974 r.), sesję poświęconą systemowi wychowawczemu w szkole wyższej kształcącej nauczycieli (1976 r.), sesję poświęconą setnej rocznicy urodzin W. Piecka (1976 r.).

Pomyślnie rozwijała się także współpraca z uczelniami pedagogicznymi w Czechosłowacji. W roku 1979 podpisano umowę kompleksową z Fakultetem Pedagogicznym w Hradec Kralove, kładąc nacisk na współpracę dotyczącą nauczania początkowego, dydaktyki literatury, językoznawstwa oraz nowych

technik nauczania. Poszczególne Instytuty i Zakłady naszej uczelni utrzymywały kontakty naukowe z katedrami uniwersytetów w Pradze, Brnie i Olomoucu.

Nawiązano też przyjacielskie kontakty z Instytutem Pedagogicznym w Uljanowsku, najstarszą uczelnią pedagogiczną w ZSRR. Współpraca z Instytutem Pedagogicznym z Uljanowsku opiera się głównie na wymianie pracowników naukowych w ramach wykładów gościnnych.

W 1978 r. podjęto interesującą współpracę z Wyższą Szkołą Pedagogiczną w Eger na Węgrzech. W ramach realizacji tej umowy zainteresowania obu stron skupiać się będą przede wszystkim na wymianie pracowników naukowych, wspólnych publikacjach w zakresie nauk społecznych, filologii rosyjskiej i nauk matematyczno-fizycznych. Przewidziana jest również, jak w pozostałych przypadkach, wymiana studentów.

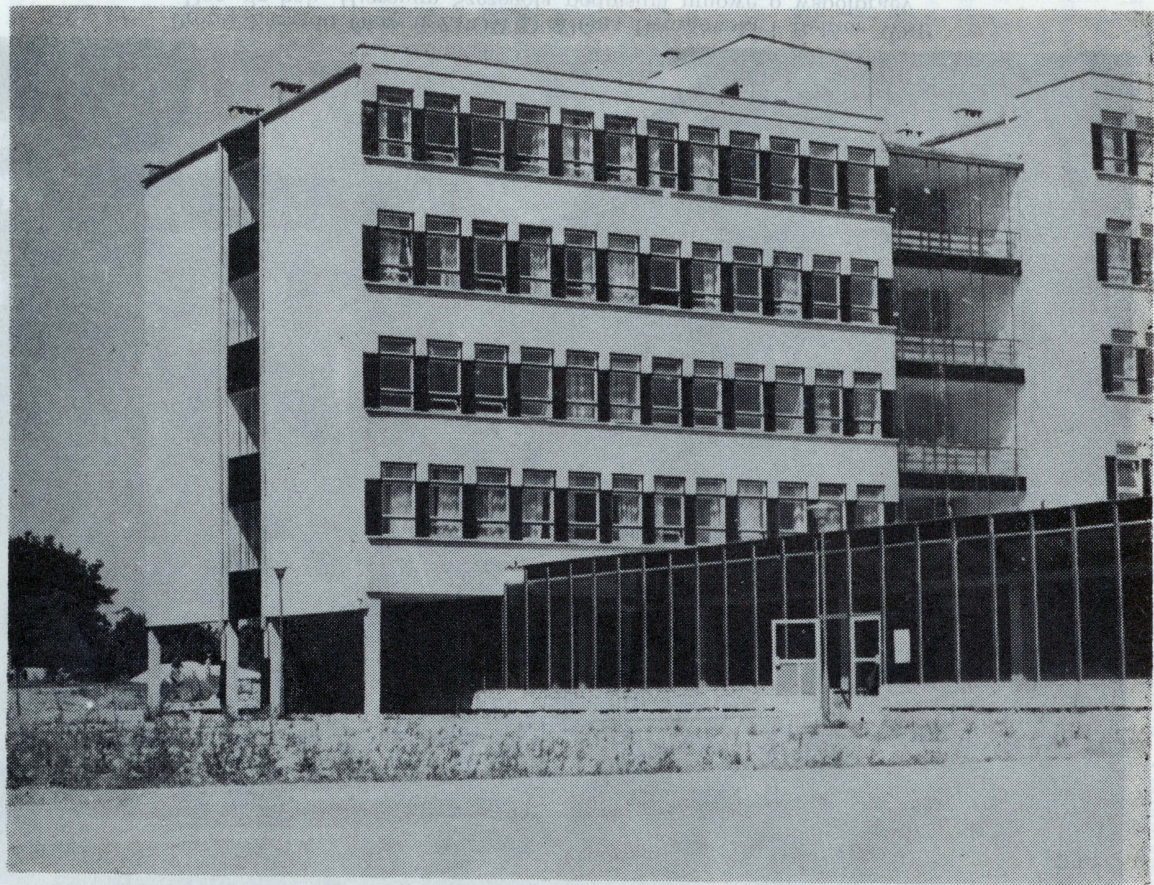
W latach 1971 - 1981 pracownicy naukowcy uczelni ogłosili ponad 40 referatów i komunikatów naukowych na międzynarodowych konferencjach. Między innymi na Międzynarodowym Seminarium Kształcenia Politechnicznego w Moskwie (1974 r.), w Halle (1976 r.), Sofii (1978 r.), na VIII Międzynarodowym Kongresie Sławistów w Zagrzebiu (1978 r.), na Międzynarodowym Sympozjum Dydaktyki Literatury w Brnie (1978 r.), na Międzynarodowej Konferencji Lessingowskiej w Halle (1979 r.), XI Światowym Kongresie Politologów w Moskwie (1979 r.) i wielu innych. Ponadto pracownicy naukowcy uczelni aktywnie uczestniczą w wielu imprezach zagranicznych i krajowych z udziałem naukowców zagranicznych, uczestniczą w kursach językowych (NRD, ZSRR, Francja, Wielka Brytania), festiwalach artystycznych (Węgry, Grecja, NRD), realizują krótko- i długoterminowe staże naukowe za granicą (NRD, ZSRR, CSRS), przewody doktorskie (NRD, ZSRR), wyjeżdżają w ramach przyznanych stypendiów (RFN, Francja, Wielka Brytania).

Począwszy od roku 1978 organizowany jest przez Wyższą Szkołę Pedagogiczną w Zielonej Górze na zlecenie MNSzWiT 3-tygodniowy Centralny Krajowy Kurs Języka Niemieckiego dla studentów filologii germańskiej (po drugim roku studiów). Opiekę naukowo-dydaktyczną nad kursem sprawuje Instytut im. Herdera w Lipsku (NRD) oraz Instytut Filologii Germańskiej Uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie przy współpracy Zakładu Filologii Germańskiej naszej uczelni. W kursie uczestniczą studenci wszystkich polskich ośrodków germanistycznych w liczbie około 600 osób, zakwaterowani w domu studenta WSP.

Po raz drugi organizowane jest także w uczelni na zlecenie MNSzWiT pięciodniowe zgrupowanie krajowe kandydatów na studia stacjonarne w uczelniach NRD. Zgrupowanie obejmuje kandydatów — absolwentów szkół średnich ubiegających się o przyjęcie na studia do NRD i przeprowadza za pośrednictwem Ministerialnej Komisji Kwalifikacyjnej kwalifikacje na wszystkie kierunki studiów, z wyjątkiem szkół artystycznych i medycznych.

Prezes Zarządu Okręgu ZBOWiD Alfons Baranowski i Rektor WSP
Doc. dr hab. Hieronim Szczegóła podpisują umowę o współpracy

Budynek dydaktyczny przy Al. Wojska Polskiego 69

Przekazanie insygniów władzy rektorskiej
przez J. M. Rektora prof. dr hab. Hieronima
Szczegółę prof. dr hab. Janowi Wąsickiemu

J. M. Rektor WSP w Zielonej Górze
prof. dr hab. Jan Wąsicki

6. ZASADY ORGANIZACJI UCZELNI I DZIAŁALNOŚĆ ADMINISTRACJI

Wyższa Szkoła Pedagogiczna, jak wszystkie uczelnie w Polsce, działa w oparciu o ustawę z 5 listopada 1958 r. o szkolnictwie wyższym (Dz. U. 1973, nr 32, poz 191) i rozporządzenie Rady Ministrów z 29 września 1973 r. w sprawie przekształcenia Wyższej Szkoły Nauczycielskiej w Zielonej Górze w Wyższą Szkołę Pedagogiczną oraz inne akty prawne regulujące działalność szkół wyższych. Ustawa pozwala na własne kształtowanie specyficznego oblicza uczelni, uwzględniającego właściwości regionu, zapotrzebowanie na absolwentów i wreszcie położenie Szkoły oraz kolejne etapy jej rozwoju. W okresie organizacyjnym Szkoły opierano się na ogólnych aktach prawnych wydanych w tej mierze przez resort szkolnictwa wyższego. W miarę jednak rozwoju zachodziła konieczność ustabilizowania uczelni i wewnętrznego uregulowania zasad organizacyjnych.

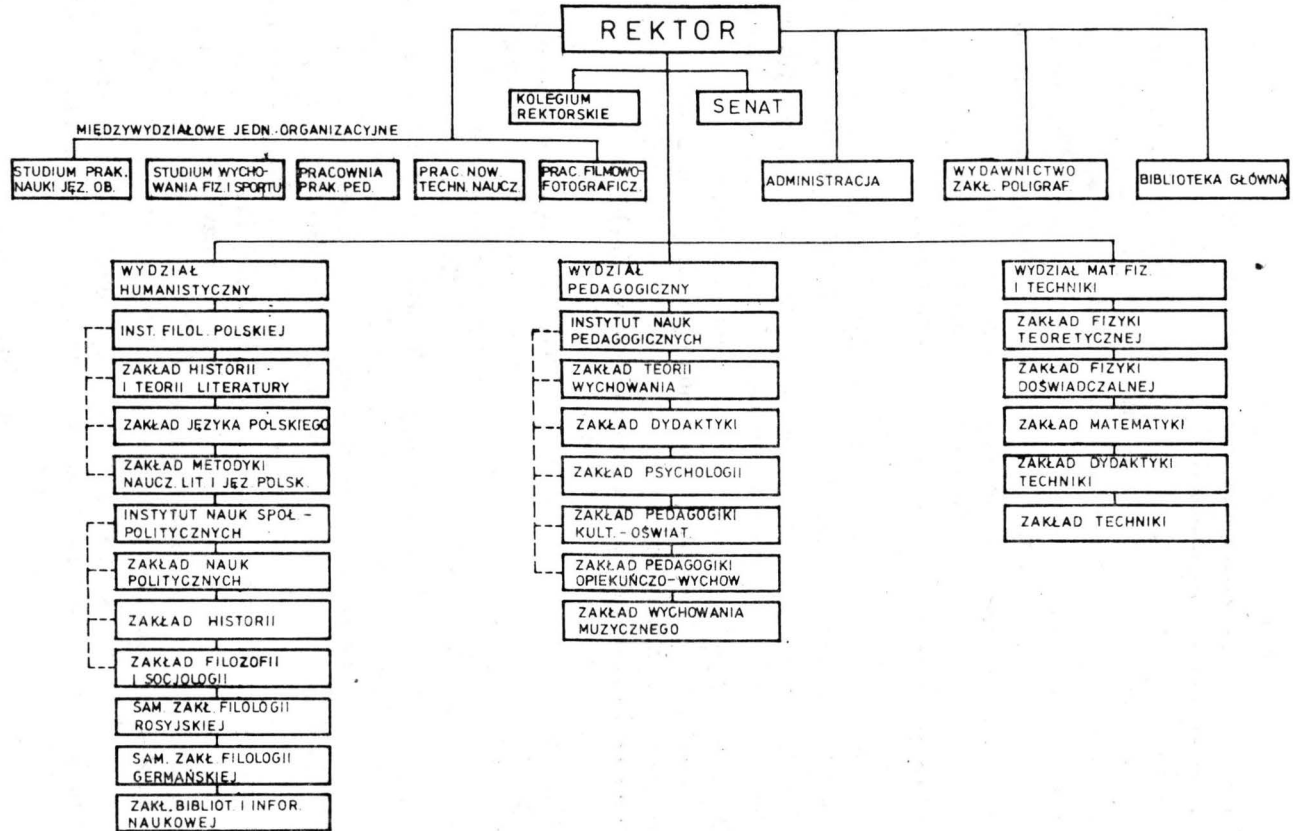
Utrzymany został podział na trzy wydziały, a w ich obrębie na instytuty oraz odrębne zakłady (patrz: struktura organizacyjna WSP Zielona Góra). Ministerstwo nie wyraziło zgody na dalsze tworzenie instytutów wydziałowych, z uwagi na niedopełnienie niezbędnych warunków w zakresie zatrudnienia kadry naukowej. Zmieniły się także w ciągu ostatnich lat oceny i kryteria uczelnianych placówek dydaktyczno-naukowych. Z tych względów utrzymany został oprócz trzech wspomnianych instytutów podział na zakłady, stanowiące samodzielne jednostki dydaktyczno-naukowe w obrębie wydziałów.

W administracji uczelni nastąpiła likwidacja niektórych komórek organizacyjnych oraz komasacja komórek małych i jednoosobowych. W miejsce byłych Sekcji Osobowej i Socjalno-Bytowej utworzono Dział Służb Pracowniczych, w miejsce Sekcji Nauki i Sekcji Nauczania utworzono jeden Dział Nauki i Nauczania, z Sekcji Transportu, Sekcji Zaopatrzenia i Gospodarczej utworzono jeden Dział Gospodarczy. Przedsięwzięcia te pozwoliły na zmniejszenie ilości stanowisk kierowniczych, oszczędność etatów i funduszu płac, a przede wszystkim — na usprawnienie organizacji pracy w uczelni.

Niezależnie od bieżąco prowadzonych analiz celowości istnienia stanowisk kierowniczych, stwierdzono także możliwość likwidacji i ograniczenia występującej w początkowym okresie nadmiernej ilości sekretariatów zakładowych, a także sekretariatów prorektorów. Pozwoliło to na krytyczną ocenę istniejącego stanu i przeprowadzenie odpowiednich usprawnień w tym zakresie. Również analiza przydatności pracowników administracji umożliwiła poczynienie dość radykalnych przedsięwzięć, łącznie ze zwolnieniem pewnej liczby pracowników (1976 r.) po ustawowym wypowiedzeniu umowy o pracę.

W wyniku niezbędnych w połowie lat siedemdziesiątych przemian w strukturze zatrudnienia WSP nastąpiło zmniejszenie udziału pracowników administracji w ogólnym zatrudnieniu. Podczas gdy w roku 1974 udział pra-

Struktura organizacyjna WSP Zielona Góra

cowników administracji stanowił 22,0%, w roku 1976 zmniejszył się do 16,2%, a w roku 1980 do 14,9%, co jest zbliżone do średniego poziomu w kraju dla tego typu uczelni.

Dokonano ponadto innych przeobrażeń celem udoskonalenia struktury zatrudnienia, m.in. zmniejszenia liczby pracowników zatrudnionych na pół etatu, urealnienia zatrudnienia pracowników inżynieryjno-technicznych i pracowników obsługi oraz powołania niezbędnego serwisu i grupy konserwatorów, których praca pozwala na osiąganie poważnych efektów w rozwoju bazy materialnej uczelni.

Łącznie więc zmiany organizacyjne pozwoliły na zwiększenie zatrudnienia w grupie pracowników działalności podstawowej kosztem nadmiernie rozbudowanej uprzednio administracji.

Zdezaktualizowany regulamin organizacyjny WSP zastąpiony został nowym aktem prawnym zatwierdzonym przez władze uczelni, obejmującym podstawowe zasady zarządzania WSP, m.in. kompetencje władz rektorskich, kompetencje pełnomocników rektora, regulamin organizacyjny regulujący pracę poszczególnych organów kolegialnych WSP, zasady organizacji i zarządzania w uczelni, zasady funkcjonowania i odpowiedzialności administracji, regulaminy instytutów, biblioteki głównej i wydawnictwa uczelnianego, schematy organizacyjne poszczególnych pionów: naukowo-badawczego, dydaktyczno-wychowawczego oraz administracyjnego. W związku z nowym podziałem pracy określonym w regulaminie organizacyjnym opracowane zostały szczegółowe zakresy obowiązków i odpowiedzialności pracowników i kadry kierowniczej. Uporządkowanie problemu organizacji i zarządzania uczelni pozwalające na jasne określenie celu działania poszczególnych jednostek oraz egzekwowanie jego realizacji usprawniło pracę administracji i dziekanatów, uczyniło ją lżejszą i ustabilizowaną.

Codzienną działalność naukowo-dydaktyczną i badawczą oparto na uchwalanym co roku programie pracy uczelni. Szczegółowy projekt tego planu, przedłożony w czerwcu na wspólnym posiedzeniu władz rektorskich, władz wydziałowych, dyrektorów instytutów i zakładów, organizacji politycznych, społecznych i młodzieżowych, obejmuje problematykę głównych kierunków działania uczelni i jej podstawowych jednostek naukowo-dydaktycznych, posiedzeń senatu, kolegiów rektorskich, rad wydziałowych i kolegiów dziekańskich, komitetu uczelnianego PZPR, organizacji związkowej oraz organizacji SZSP.

Ścisłe przestrzeganie ustalonego programu jest zasadą całorocznego działania. Ustalona problematyka posiedzeń, a co ważniejsze, określenie zasadniczych celów dla uczelni jako całości, pozwala na ześrodkowanie wspólnych sił dla podnoszenia jakości pracy organizacyjnej.

Całokształt dorobku naukowego i organizacyjnego uczelni, osiągnięć nauczycieli akademickich i poszczególnych jednostek organizacyjnych oraz

bieżącej działalności naukowej, dydaktycznej, wychowawczej, kulturalnej i społecznej obrazuje wydawany dwa razy w roku *Informator WSP*.

BAZA MATERIALNA WSP

Z początkiem drugiej kadencji działalności WSP przed władzami uczelni stały wyjątkowo trudne zadania. Wzrost liczby studentów i pracowników naukowo-dydaktycznych oraz potrzeby rozwoju pracy naukowo-badawczej wymagały adaptacji już posiadanej bazy, wyposażenia laboratoriów, jak również opracowania 5-letniego i perspektywicznego planu rozwoju WSP i warunków jego realizacji.

W latach 1975 - 1980 w zasadniczy sposób zmieniono i zmodernizowano istniejącą bazę. Kosztem 51 mln zł (wg cen 1971 r.) powstał obiekt o kubaturze 44 458,7 m³ i powierzchni użytkowej 11 019,4 m². W obiekcie tym, przekazanym do użytkowania w 1975 r., po dzień dzisiejszy mieszczą się: Wydział Pedagogiczny, Wydział Humanistyczny, Biblioteka Główna, Zakład Techniki. Obiekt ten, jakkolwiek nie rozwiązuje ogólnych spraw uczelni wyższej, spełnia podstawowe wymogi dydaktyczne na miarę aktualnych potrzeb uczelni kształcącej kadrę dla potrzeb szkolnictwa podstawowego i średniego, gdyż budynki przy Pl. Słowiańskim, mimo znacznych nakładów finansowych na modernizację, nie mogły pod względem technicznym zaspokoić nowoczesnych potrzeb szkoły wyższej. Szczególnie uboga i niewielka była baza socjalno-bytowa studentów. W 1974 r. postanowieniem Ministerstwa Nauki, Szkolnictwa Wyższego i Techniki przyznano limity na budowę nowego domu akademickiego na 600 miejsc. Budynek ten budowało Zielonogórskie Przedsiębiorstwo Budowlane „Nadodrze”. W 1977 r. oddano do użytkowania budynek o kubaturze 25 801 m³ i powierzchni użytkowej 5 045 m², który w sposób widoczny poprawił warunki mieszkaniowe studentów.

Duże nakłady finansowe poczyniono na przystosowanie wielu pracowni technicznych, metodycznych i laboratoryjnych do stanu, w jakim winno się kształcić przyszłą kadrę pedagogiczną. Wymownym znakiem tego są już Zakłady Filologii Germańskiej i Rosyjskiej, Techniki, niektóre pracownie Wydziału Pedagogicznego oraz Nowych Technik Nauczania. Mimo odczuwalnych jeszcze trudności z bazą lokalową dla potrzeb dydaktycznych — z roku na rok dostosowuje się poszczególne sale ćwiczeniowe do potrzeb nowoczesnego procesu nauczania.

Baza żywieniowa dla studentów jest jeszcze niewystarczająca. Aktualna stołówka jest zbyt mała. Budowa nowej stołówki, która zapewni studentom całodzienne wyżywienie, wedle projektów ma być rozpoczęta w 1981 r.

Przyznanie limitów i środków na budowę budynku międzywydziałowego to kolejny przykład zrozumienia potrzeb uczelni ze strony Ministerstwa oraz władz wojewódzkich. Kosztem około 11 mln zł powstanie budynek o kubaturze

Wzrost bazy materialnej WSP w latach 1971 - 1980

Wyszczególnienie	Stan 1971 r.	Stan 1980 r.	Wzrost (w procentach)
Powierzchnia dydaktyczna w m ²	9 729,1	18 957,3	194,8
Powierzchnia socjalno-bytowa w m ² w tym	2 440,9	7 485,9	306,6
powierzchnia mieszkalna w m ²	2 140,9	7 185,9	335,6
Środki trwałe i przedmioty nie- trwałe w tys. zł, w tym:	26 171	202 239	773
— aparatura naukowo-badawcza	—	29 500	—
— Wydawnictwo Uczelniane i Zakład Poligrafii	—	2 436	—
— rekreacja i wypoczynek	—	706	—

6 379 m³ oraz 1 000 m² powierzchni użytkowej. Budowany jest, jak wszystko do tego czasu, przez ZPB „Nadodrze”. Udział władz wojewódzkich w rozwiązywaniu potrzeb uczelni wyrażał się także w sfinansowaniu i budowie hali sportowej kosztem ponad 10 mln zł. Wykonawcą jej było Przedsiębiorstwo Projektowo-Wykonawcze Obiektów Kultury Fizycznej i Turystyki „Polsport” w Zielonej Górze przy wydatnej pomocy Zielonogórskiego Przedsiębiorstwa Robót Inżynieryjnych, Przedsiębiorstwa Zaopatrzenia Rolnictwa w Wedę „Wodrol” i Zielonogórskiego Przedsiębiorstwa Robót Instalacyjnych „Zin-stal”.

7. SKŁAD SENATU WSP I KOLEGIUM REKTORA (STAN NA DZIEŃ 31 GRUDNIA 1980 R.)

Senat

Przewodniczący — prof. dr Jan Wąsicki, rektor

Członkowie:

doc. dr hab. Maria Jakowicka, prorektor

doc. dr Krzysztof Kaszyński, prorektor

mgr Zbyszko Piwoński, Kurator Oświaty i Wychowania

doc. dr hab. Kazimierz Bartkiewicz, dziekan Wydziału Humanistycznego

doc. dr Józef Jerzak, dziekan Wydziału Pedagogicznego

doc. dr Franciszek Klorek, dziekan Wydziału Matematyki, Fizyki i Techniki

prof. dr hab. Wojciech Pasterniak, dyrektor Instytutu Filologii Polskiej

prof. dr hab. Hieronim Szczegół, dyrektor Instytutu Nauk Społeczno-Politycznych

doc. dr Robert Leszko, p.o. I sekretarz KU PZPR

dr Ryszard Stankiewicz, przewodniczący RZ ZNP

mgr Aleksander Grelak, przewodniczący KZ NSZZ „Solidarność”

Roman Stachowiak, przewodniczący RU SZSP
dr Stefan Boliński, dyrektor administracyjny
dr Franciszek Pilarczyk, dyrektor Biblioteki Głównej
dr Zofia Magnuszewska, kierownik Studium Praktycznej Nauki Języków
Obcych
dr Czesław Makutynowicz, kierownik Studium Wychowania Fizycznego
i Sportu
plk Jan Ratajczak, kierownik Studium Wojskowego
prof. dr hab. Eugeniusz Klin, przedstawiciel Rady Wydziału Humanistycznego
doc. dr Piotr Chocianowski, przedstawiciel Rady Wydziału Matematyki,
Fizyki i Techniki
dr Barbara Hajduk, przedstawiciel Rady Wydziału Pedagogicznego
dr Ryszard Harajda, przewodniczący Rady ZNP Wydziału Pedagogicznego
mgr Andrzej Zembaty, przewodniczący Rady Młodych Pracowników Nauki
mgr Andrzej Ksenicz, przedstawiciel asystentów i adiunktów Wydziału Huma-
nistycznego
dr Jerzy Dembski, przedstawiciel asystentów i adiunktów Wydziału Mate-
matyki, Fizyki i Techniki
mgr Romana Przybylska, przedstawiciel asystentów i adiunktów Wydziału
Pedagogicznego
przedstawiciele studentów

Kolegium Rektora

Przewodniczący — prof dr Jan Wąsicki, rektor

Członkowie:

doc. dr hab. Maria Jakowicka, prorektor
doc. dr Krzysztof Kaszyński, prorektor
doc. dr hab. Kazimierz Bartkiewicz, dziekan Wydziału Humanistycznego
doc. dr Józef Jerzak, dziekan Wydziału Pedagogicznego
doc. dr Franciszek Klorek, dziekan Wydziału Matematyki, Fizyki i Techniki
doc. dr Robert Leszko, p.o. I sekretarz KU PZPR
dr Ryszard Stankiewicz, przewodniczący RZ ZNP
mgr Aleksander Grelak, przewodniczący KZ NSZZ „Solidarność”
dr Stefan Boliński, dyrektor administracyjny

II. Wydział Humanistyczny

1. STRUKTURA ORGANIZACYJNA

Wydział Humanistyczny powstał wraz z uczelnią w 1971 r. Powoływanie kolejnych kierunków studiów oraz zwiększanie liczby studentów i pracowników naukowo-dydaktycznych w głównej mierze wyznaczało strukturę organizacyjną Wydziału, ukształtowaną w zasadzie już w pierwszym pięcioleciu jego istnienia.

W roku akademickim 1971/72, a więc w pierwszym roku działalności, Wydział rozpoczynał pracę na dwu kierunkach studiów, filologii polskiej i filologii rosyjskiej, z 95 studentami studiów stacjonarnych (56 i 39) i 12 pracownikami naukowo-dydaktycznymi. Powstały wówczas pierwsze trzy zakłady: Zakład Filologii Polskiej z sześcioma pracownikami etatowymi (jeden docent — doc. dr Lech Ludorowski, kierownik, trzech adiunktów — dr Stanisław Kania, dr Władysław Magnuszewski, dr Szymon Molenda, jeden wykładowca — mgr Leonard Mirecki, jeden asystent stażysta — mgr Maria Januszewicz), Zakład Filologii Rosyjskiej zatrudniający czterech pracowników (jeden docent — doc. dr Elizawieta Jesajan, jeden starszy wykładowca — mgr Julian Skorek, kierownik, jeden wykładowca — mgr Ganna Zadworna, jeden starszy asystent — mgr Kazimierz Lis) i Zakład Nauk Społeczno-Politycznych z dwoma pracownikami (jeden docent — doc. dr hab. Hieronim Szczegółła i jeden adiunkt — dr Władysław Korcz), kierowany przez doc. dra hab. Hieronima Szczegółłę, organizatora uczelni i jej pierwszego rektora.

W roku akademickim 1972/73 zapoczątkowano na Wydziale studia zaoczne dla nauczycieli po SN na kierunkach: filologia polska, filologia rosyjska i historia.

Doniosły w życiu uczelni początek roku akademickiego 1973/74, przynoszący przekształcenie dotychczasowej WSN w WSP, zaznaczył się na Wydziale powołaniem stacjonarnych studiów historycznych, zaś koniec tego roku — wypuszczeniem pierwszych 242 absolwentów WSN. Z liczby tej 141 absolwentom zapewniono kontynuowanie studiów magisterskich na tzw.

II stopniu w uczelni macierzystej bądź też w innych pobliskich uczelniach.

Z nadejściem roku akademickiego 1974/75 nastąpiły dalsze istotne zmiany organizacyjne. W miejsce dwu dotychczasowych zakładów powstały dwa Instytuty: Instytut Filologii Polskiej z trzema zakładami (Zakładem Historii i Teorii Literatury kierowanym przez doc. dra Lecha Ludorowskiego, Zakładem Języka Polskiego z doc. drem Stanisławem Kanią jako kierownikiem oraz Zakładem Dydaktyki Literatury i Języka Polskiego z kierownikiem doc. drem hab. Wojciechem Pasternikiem), którego dyrektorem został doc. dr hab. Wojciech Pasterniak oraz Instytut Nauk Społeczno-Politycznych, posiadający trzy zakłady (Zakład Historii z kierownikiem drem Joachimem Benyskiewiczem, przejściowo Zakład Ekonomii Politycznej z drem Józefem Iwanem jako kierownikiem, przekształcony niebawem w Zakład Nauk Politycznych kierowany przez dra Alberta Pawłowskiego oraz Zakład Filozofii i Socjologii — którego kierownikiem został doc. dr Władysław Kot), z doc. drem hab. H. Szczegółą jako jego dyrektorem. Z kolei w związku z otwarciem w ciągu dwu następnych lat nowych kierunków studiów, mianowicie bibliotekoznawstwa i informacji naukowej (z rokiem akademickim 1975/76) oraz filologii germańskiej (od roku akademickiego 1976/77) powstały dwa nowe tzw. samodzielne zakłady. Na ich kierowników powołani zostali dr Franciszek Pilarczyk i dr Irena Regina Orzelek.

W ten sposób zakończony został proces kształtowania się obecnej struktury organizacyjnej Wydziału, obejmującego w roku akademickim 1980/81 1002 studentów (w tym 407 studiów zaocznych i 20 słuchaczy Studium Podypłomowego Filologii Polskiej) oraz 81 pełnozatrudnionych pracowników naukowo-dydaktycznych. Trzon tej struktury, złożonej z dwóch instytutów obejmujących po trzy zakłady oraz trzech samodzielnych zakładów, wraz z ich pracownikami i kierownictwami, ukazują poniższe zestawienia (stan na 30 września 1980 r.).

A. INSTYTUT FILOLOGII POLSKIEJ

Dyrektor — prof. dr hab. Wojciech Pasterniak

Wicedyrektor — doc. dr hab. Stanisław Kania

ZAKŁAD HISTORII I TEORII LITERATURY

Kierownik — doc. dr hab. Władysław Magnuszewski,

pracownicy: dr Antoni Baczewski, dr Maria Januszewicz, mgr Jerzy Oleksiński, mgr Janusz Rećko, mgr Anna Świrek.

ZAKŁAD JĘZYKA POLSKIEGO

Kierownik — doc. dr hab. Stanisław Kania

pracownicy: doc. dr hab. Jerzy Brzeziński, dr Adam Demartin, dr Malgorzata Marcjanik, mgr Leonard Mirecki, mgr Maria Rdzanek.

ZAKŁAD DYDAKTYKI LITARATURY I JĘZYKA POLSKIEGO

Kierownik — prof. dr hab. Wojciech Pasterniak,
pracownicy: doc. dr hab. Mieczysław Łojek, mgr Lilla Pasterniak.

B. INSTYTUT NAUK SPOŁECZNO-POLITYCZNYCH

Dyrektor — prof. dr hab. Hieronim Szczegóło
Wicedyrektor — doc. dr Franciszek Pastwa

ZAKŁAD HISTORII

Kierownik — doc. dr hab. Joachim Benyskiewicz
pracownicy: prof. dr Jan Wąsicki, doc. dr hab. Kazimierz Bartkiewicz,
doc. dr Tadeusz Biernacek, dr Stefan Dąbrowski, dr Bogdan Kres,
dr Wojciech Peltz, dr Kazimierz Stachura, mgr Jan Andrykiewicz,
mgr Stanisław Lechowski, mgr Włodzimierz Szkudlarek, mgr Zofia
Tarka-Stasiuk.

ZAKŁAD NAUK POLITYCZNYCH

Kierownik — doc. dr Franciszek Pastwa
pracownicy: prof. dr hab. Hieronim Szczegóło, doc. dr hab. Albert Paw-
łowski, dr Wiesław Hładkiewicz, dr Józef Iwan, dr Grażyna Kosio-
rowska-Wróblewska, dr Marian Skarbek (pół etatu adiunkta).

ZAKŁAD FILOZOFII I SOCJOLOGII

Kierownik — doc. dr Eugeniusz Szafrński,
pracownicy: doc. dr hab. Antoni Klinger, doc. dr Krzysztof Kaszyński,
mgr Halina Chyla-Urbanowska, mgr Roma Domańska, mgr Tadeusz
Huńczak, mgr Zdenka Huńczak, mgr Jerzy Piesik, mgr Andrzej
Zembaty.

C. ZAKŁAD FILOLOGII ROSYJSKIEJ

Kierownik — dr Julian Skorek
pracownicy: doc. dr Lubow Chramowa, doc. dr Natalia Kowalowa,
[dr Marian Przygoda], dr Włodzimierz Wilczyński, mgr Teresa Górską,
mgr Czesława Janowska, mgr Andrzej Ksenicz, mgr Józef Ławniczak,
mgr Elżbieta Możdzierska, mgr Mieczysław Ostrowski, mgr Genowefa
Rutkowska, mgr Polina Stasińska, mgr Bronisława Szkaradnik, mgr
Tatiana Szwej, mgr Lila Tygielska, mgr Danuta Wiercholowska,
mgr Ganna Zadworna.

D. ZAKŁAD FILOLOGII GERMAŃSKIEJ

Kierownik — dr Irena Regina Orzelek

pracownicy: prof. dr hab. Eugeniusz Klin, dr Piotr Chmiel, dr Marga Drebenstedt, dr Piotr Majchrzak, dr Augustyn Mańczyk, dr Danuta Springer, dr Zofia Złotowska, mgr Irena Klin, mgr Andrzej Talarczyk.

E. ZAKŁAD BIBLIOTEKOZNAWSTWA I INFORMACJI NAUKOWEJ

Kierownik — dr Franciszek Pilarczyk,

pracownicy: doc. dr Władysław Korcz, dr Andrzej Bialecki, dr Longin Dzieżyc, mgr Andrzej Buck, mgr Danuta Cholewa, mgr Bożena Jarża-Bilat, mgr Katarzyna Józefowicz, mgr Zofia Pele, mgr Lidia Rola, mgr Małgorzata Szafran-Kamińska, mgr Andrzej Toczewski, doc. dr Aleksander Kisielewski (pół etatu).

Kierownictwo Wydziału stanowili kolejno dziekani:

doc. dr Bronisław Ratuś	1971 - 1973
doc. dr Władysław Kot	1973 - 1974
doc. dr Mieczysław Łojek	1974 - 1975
doc. dr Kazimierz Bartkiewicz	od 1975

i prodziekani:

dr Mieczysław Łojek	1972 - 1974
dr Józef Iwan	od 1973
<u>dr Marian Przygoda</u>	1974 - 1977
dr Jerzy Brzeziński	od 1977

Pracownikami administracyjnymi Dziekanatu były: Bożena Machunik, Maria Sil, Halina Pyszyńska, Jadwiga Włodarska, Józefa Bagnecka, Hanna Załuska, Jadwiga Babczyk, obecnie: Elżbieta Weselska, Barbara Rożek, Janina Żelek.

Pracownikami sekretariatu IFP były Józefa Wolak i Józefa Bagnecka, obecnie: Małgorzata Balcerek.

Pracownikami sekretariatu INSP były Jadwiga Włodarska i Barbara Bolikowska, obecnie: Krystyna Volkomen.

Sekretariat ZFR przez cały miniony okres prowadziła Urszula Dąbrowska.

Przez cały okres istniały i działały organy kolegialne: Rada Wydziału i Kolegium Dziekana. Ich skład zmieniał się, ale niemal przez cały miniony czas wynikał niejako automatycznie z faktu sprawowania określonej funkcji bądź posiadania statusu samodzielnego pracownika naukowo-dydaktycznego. Wyjątek stanowili wybieralni przedstawiciele tzw. młodszych pracowników (asystentów i adiunktów), którzy w liczbie 1 - 3 (dr Jerzy Brzeziński, mgr Kazimierz Wieczorek, mgr Zofia Tarka-Stasiuk, mgr Janusz Rećko, dr Wiesław Hładkiewicz, dr Danuta Springer) byli członkami Rady Wydziału. W skład Kolegium wchodził zatem: dziekan, prodziekan, dyrektorzy instytutów i ich zastępcy, kierownicy samodzielnych zakładów, I sekretarz OOP (funkcję tę sprawowali kolejno: dr Władysław Magnuszewski 1971 - 1974, dr Bogdan Kres 1974 - 1975, mgr Jerzy Oleksiński 1975 - 1977, dr Marian Przygoda 1977 - 1979, dr Wojciech Peltz 1979 - 1980, doc. dr hab. Joachim Benyskiewicz od 1980), przedstawiciel ZNP, występujący od trzech lat jako prezes Rady Oddziałowej ZNP (kolejno: dr Jerzy Brzeziński 1972 - 1977, dr Bogdan Kres od 1977) i przewodniczący Rady Wydziałowej SZSP (kolejno: Regina Graczyk, Irena Kordoń, Włodzimierz Stobrawa, Edward Kuriański, Jerzy Wrześniewski, Teresa Kusior, Krzysztof Stefański).

KOLEGIUM DZIEKANA WYDZIAŁU HUMANISTYCZNEGO W ROKU AKADEMICKIM 1980/81

Przewodniczący — doc. dr hab. Kazimierz Bartkiewicz, dziekan.

Członkowie:

dr Józef Iwan, prodziekan ds. studiów stacjonarnych,
doc. dr hab. Jerzy Brzeziński, prodziekan ds. studiów zaocznych,
doc. dr hab. Joachim Benyskiewicz, I sekretarz OOP,
dr Bogdan Kres, prezes Rady Oddziałowej ZNP,
prof. dr hab. Wojciech Pasterniak, dyrektor Instytutu Filologii Polskiej,
prof. dr hab. Hieronim Szczegół, dyrektor Instytutu Nauk Społeczno-Politycznych,
doc. dr hab. Stanisław Kania, wicedyrektor Instytutu Filologii Polskiej,
doc. dr Franciszek Pastwa, wicedyrektor Instytutu Nauk Społeczno-Politycznych,
dr Julian Skorek, kierownik Zakładu Filologii Rosyjskiej,
dr Irena Regina Orzelek, kierownik Zakładu Filologii Germańskiej,
dr Franciszek Pilarczyk, kierownik Zakładu Bibliotekoznawstwa i Informacji Naukowej,
Teresa Kusior, a następnie Krzysztof Stefański, przewodniczący Rady Wydziałowej SZSP.

Członkowie Kolegium (przez ostatnie lata w liczbie trzynastu) wchodzili również w skład Rady Wydziału, która łącznie z samodzielnyimi pracownikami naukowo-dydaktycznymi (profesorami i docentami) nie należącymi do Kolegium oraz (od początku roku akademickiego 1980/81) trzyosobową reprezentacją asystentów — adiunktów i sześćoosobową reprezentacją studentów liczyła ostatnio 33 osoby.

RADA WYDZIAŁU HUMANISTYCZNEGO
W ROKU AKADEMICKIM 1980/81

Przewodniczący: doc. dr hab. Kazimierz Bartkiewicz, dziekan.

Członkowie:

dr Józef Iwan, prodziekan,
doc. dr hab. Jerzy Brzeziński, prodziekan,
doc. dr hab. Joachim Benyskiewicz, I sekretarz OOP,
dr Bogdan Kres, prezes Rady Oddziałowej ZNP,
prof. dr hab. Wojciech Pasterniak, dyrektor Instytutu Filologii Polskiej,
prof. dr hab. Hieronim Szczegół, dyrektor Instytutu Nauk Społeczno-Politycznych,
doc. dr hab. Stanisław Kania, wicedyrektor Instytutu Filologii Polskiej,
doc. dr Franciszek Pastwa, wicedyrektor Instytutu Nauk Społeczno-Politycznych,
dr Julian Skorek, kierownik Zakładu Filologii Rosyjskiej,
dr Irena Regina Orzelek, kierownik Zakładu Filologii Germańskiej,
dr Franciszek Pilarczyk, kierownik Zakładu Bibliotekoznawstwa i Informacji Naukowej,
prof. dr hab. Eugeniusz Klin,
prof. dr Jan Wąsicki,
doc. dr hab. Antoni Klinger,
doc. dr hab. Mieczysław Łojek,
doc. dr hab. Władysław Magnuszewski,
doc. dr hab. Albert Pawłowski,
doc. dr Tadeusz Biernacek,
doc. dr Lubow Chramowa,
doc. dr Krzysztof Kaszyński,
doc. dr Władysław Korcz,
doc. dr Natalia Kowalowa,
doc. dr Eugeniusz Szafrąński,
dr Wiesław Hładkiewicz, przedstawiciel asystentów i adiunktów,
dr Danuta Springer, przedstawiciel adiunktów,

mgr Janusz Rećko, przedstawiciel asystentów,
Teresa Kusior, a następnie Krzysztof Stefański, przewodniczący Rady Wydziałowej SZSP,
przedstawiciele studentów.

Kolegium na swoich posiedzeniach, odbywanych 6 - 8 razy w roku, zajmowało się przede wszystkim sprawami o charakterze organizacyjnym i bieżącym (planowanie i organizacja działalności, budżet i gospodarowanie majątkiem, dyscyplina studiów, rozwój naukowy kadry pracowniczej, propozycje zatrudnienia, zwalniania, awansowania, wyjazdów zagranicznych, odznaczeń, wyróżnień, nagród pracowników itp.), natomiast Rada, zbierająca się 5 - 6 razy w roku, podejmowała węzłowe problemy dydaktyczno-wychowawcze i naukowo-badawcze, w tym także teoretyczno-metodologiczne oraz wyrażała wiążące opinie w sprawach kadrowych.

2. DZIAŁALNOŚĆ DYDAKTYCZNO-WYCHOWAWCZA

ROZMIAR KSZTAŁCENIA

W pierwszych pięciu latach działalności Wydziału, w miarę otwierania kolejnych kierunków kształcenia i wprowadzania studiów zaocznych, liczba studentów szybko i systematycznie rosła. Szczytową wielkość osiągnęła ona w roku akademickim 1976/77, w którym studiowało na Wydziale ogółem 1284 studentów, w tym 691 systemem zaocznym (w większości jednolitym czteroletnim i częściowo uzupełniającym dwuletnim — opartym na WSN). Od tego roku liczba studentów zmniejszała się, głównie wskutek naturalnego procesu stopniowego kurczenia się zakresu kształcenia zaocznego, najpierw na studiach II stopnia, a następnie także i na studiach jednolitych, ale również w konsekwencji postępującego ograniczania limitów przyjęć na studia stacjonarne. Obydwa te zjawiska miały zresztą szerszy, ogólnokrajowy charakter i zasięg. Rozmiar kształcenia na poszczególnych kierunkach studiów stacjonarnych i zaocznych w kolejnych latach akademickich przedstawia tabela 1.

Krzywa liczby studentów miała bezpośredni związek ze stopniem tzw. obciążenia dydaktycznego nauczycieli akademickich. Obciążenie to było w pierwszej połowie minionego dziesięciolecia dość duże, w późniejszym czasie łagodniało, natomiast w ostatnich dwu latach pewnym problemem zaczynało się stawać niedociążenie niektórych pracowników. Określone trudności wynikające z przeciążenia, jak i niedociążenia, wystąpiły głównie w dwu zakładach, mianowicie w Zakładzie Bibliotekoznawstwa i Informacji Naukowej oraz zwłaszcza w Zakładzie Filologii Rosyjskiej. Np. w tym drugim zakładzie była taka sytuacja, że w roku akademickim 1976/77 — w roku największego obciążenia dydaktycznego Wydziału — stan godzin ponadwymiarowych

Tabela 1

Liczba studentów Wydziału Humanistycznego w latach 1971 - 1981

System i kierunek studiów	1971/72	1972/73	1973/74	1974/75	1975/76	1976/77	1977/78	1978/79	1979/80	1980/81
<i>I. Studia stacjonarne</i>										
Filologia polska	56	119	166	158	160	176	149	146	126	114
Filologia rosyjska	39	82	126	134	143	178	139	119	102	86
Filologia germańska	—	—	—	—	—	35	63	98	114	105
Historia	—	—	33	66	98	141	144	146	139	136
Bibliotekoznawstwo	—	—	—	—	31	65	97	128	131	134
Razem	95	201	235	358	432	595	592	637	612	575
<i>II. Studia zaoczne</i>										
Filologia polska	—	68	280	201	268	290	248	136	142	138
Filologia rosyjska	—	44	144	144	181	198	172	109	119	85
Filologia germańska	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Historia	—	60	184	186	186	163	110	61	13	28
Bibliotekoznawstwo	—	—	—	—	56	193	131	174	159	156
Razem	—	172	608	531	691	844	661	480	433	407
<i>III. Studia podyplomowe</i>										
Wychowanie obywatelskie	—	—	23	—	—	—	—	—	—	—
Filologia polska	—	—	—	—	—	—	—	—	—	20
Razem	—	—	23	—	—	—	—	—	—	20
Ogółem	95	373	956	889	1123	1439	1253	1117	1045	1002

wyraził się liczbą 2544, zaś z początkiem roku akademickiego 1980/81 (w którym zbiegło się ze sobą powtórne już i skądinąd cenne przecież wysłanie studentów III roku na jednosemestralne studia do Związku Radzieckiego ze zmniejszeniem limitu przyjęć na I rok studiów stacjonarnych do 15 miejsc oraz zaprzestaniem rekrutacji na studia zaoczne) globalna liczba godzin w tym zakładzie zmniejszyła się w stosunku do roku poprzedniego o 1150. Nie była to jednakże sytuacja, by z tytułu tego dość wyraźnego spadku liczby godzin wymówiono komukolwiek pracę.

Inną konsekwencją nadmiernych początkowo obowiązków dydaktycznych było zatrudnianie przez kilka lat łącznie od 10 do 20 osób na tzw. godzinach zleconych. Dotyczyło to najpierw Zakładu Historii, Zakładu Historii i Teorii Literatury czy Zakładu Filologii Rosyjskiej, a później głównie Zakładu Bibliotekoznawstwa i Informacji Naukowej. Obecnie zjawisko to, ograniczające się do kilku pracowników, utrzymuje się jeszcze tylko w tym ostatnim Zakładzie i jest podyktowane przede wszystkim jego specjalistycznymi potrzebami dydaktycznymi.

BAZA DYDAKTYCZNA

Procesem organizowania nowoczesnej bazy dydaktycznej, wyraźnie ułatwionym przez przeniesienie Wydziału Humanistycznego w 1974 r. z pomieszczeń przy Placu Słowiańskim do pomieszczeń w nowo oddanym do użytku budynku dydaktycznym przy obecnej Al. Wojska Polskiego (dawniej ulicy Krośnieńskiej), najwcześniej objęte zostały filologie obce: rosyjska, a następnie germańska. W drugiej połowie lat siedemdziesiątych zajęto się pod tym względem także pozostałymi kierunkami kształcenia. Zrobiono też wiele na rzecz lepszej funkcjonalności i wyższego poziomu estetyki pomieszczeń.

Najbardziej rozwiniętą bazę dydaktyczną posiada Zakład Filologii Rosyjskiej, należący do najlepiej urządzonych i wyposażonych zakładów tego typu w kraju. Ma on dwa nowoczesne laboratoria językowe, laboratorium nauczania programowanego, salę maszyn nauczających, pracownię fonetyki akustycznej. Aparatura tej ostatniej pracowni ma unikatowy charakter. Zakład posiada również własną bibliotekę, składającą się obecnie z ponad 8000 woluminów.

Na stan posiadania Zakładu Filologii Germańskiej składają się dwa kompletnie wyposażone laboratoria językowe typu „Tesla” oraz biblioteka. Księgozbiór biblioteki, liczący ponad 6000 woluminów, powstał na zasadzie ścisłej współpracy z Instytutem Filologii Germańskiej Wyższej Szkoły Pedagogicznej w Poczdamie, Deutsche Bücherei w Lipsku, Ośrodkami Kultury i Informacji NRD i Austrii w Warszawie, bibliotekami uniwersyteckimi w Łodzi i Toruniu, w drodze wymiany, zakupów, darowizn.

Instytut Nauk Społeczno-Politycznych dysponuje w pełni urządzoną pracownią dydaktyki historii oraz dobrze zaopatrzoną specjalistyczną biblioteką. Szczególnie cennym składnikiem księgozbioru jest kilkutysięczny zasób książek, w przewadze obcojęzycznych, przekazany Instytutowi przez Stację Naukową PTH w Zielonej Górze.

W trakcie organizacji są obecnie pracownie dydaktyczne Instytutu Filologii Polskiej (pracownia dydaktyki literatury i języka polskiego, jak również pracownia językoznawcza) oraz Zakładu Bibliotekoznawstwa i Informacji Naukowej (pracownia bibliografii i informacji naukowej oraz pracownia historii i techniki książki). Źródłem książek, czasopism i innych podstawowych pomocy dydaktycznych jest, tak w przypadku Instytutu, jak i Zakładu, przede wszystkim Biblioteka Główna WSP.

Dla potrzeb wszystkich instytutów i zakładów zorganizowana została również ogólnowydziałowa sala audiowizualna, mieszcząca 60 osób, wyposażona w różnorodną nowoczesną aparaturę dydaktyczną.

Wraz z organizacją kolejnych pracowni specjalistycznych powstawały i powstają coraz lepsze warunki nie tylko gromadzenia i przechowywania, ale przede wszystkim wykorzystania w procesie kształcenia wszelkich środków i materiałów dydaktycznych (technicznych, tekstowych, graficznych, dźwiękowych).

POMOC MATERIALNA STUDENTOM

Skalę różnorodnej pomocy materialnej świadczonej na rzecz studentów studiów stacjonarnych obrazują tabele dotyczące dwu podstawowych jej form: stypendiów i miejsc w DS.

Tabela 2

Stypendia

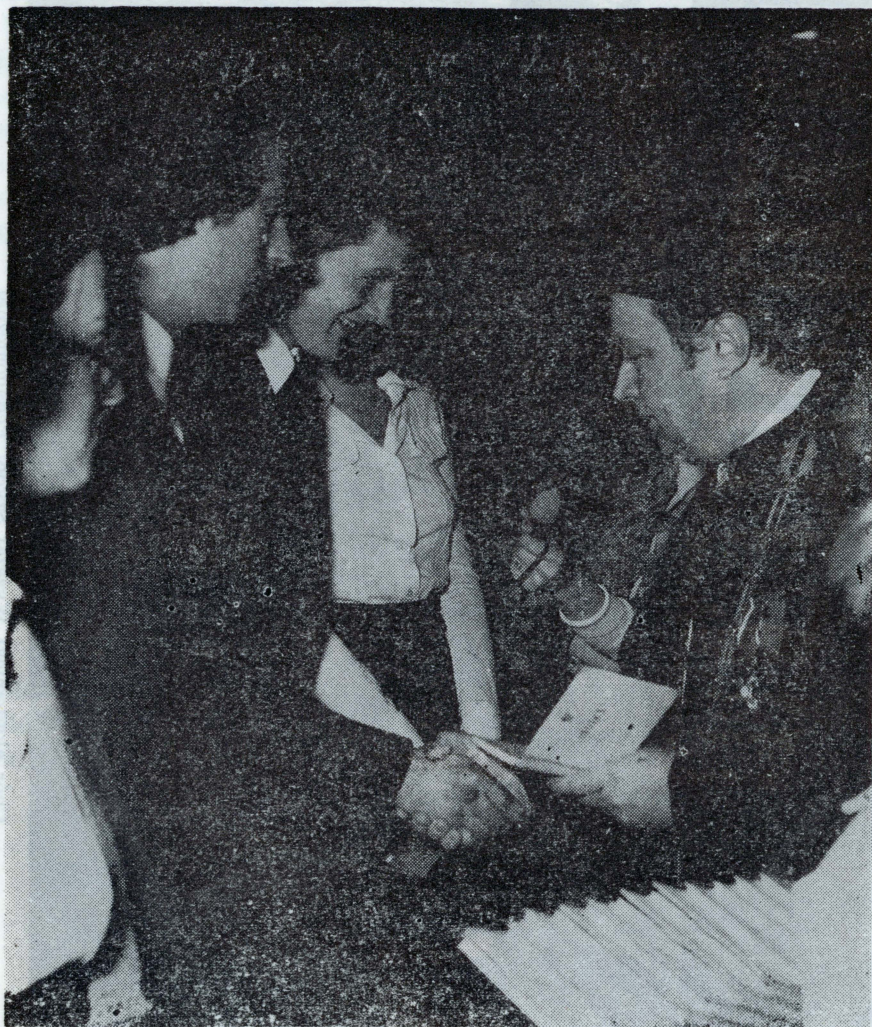
Rok akademicki	Studenci pobierający stypendia		Ogólna suma wypłacanych stypendiów
	Liczba	Procent ogółu studentów	
1971/72	79	61,7	720 600
1972/73	212	62,3	1 020 800
1973/74	232	66,2	1 480 000
1974/75	242	59,7	1 980 200
1975/76	251	58,1	1 890 800
1976/77	337	56,8	2 881 800
1977/78	306	52,2	2 560 200
1978/79	324	61,5	2 726 000
1979/80	336	60,8	3 178 900
Razem	2319	59,9	18 439 300

Chór akademicki Wyższej Szkoły Pedagogicznej

Inauguracja roku akademickiego 1978/1979

Instytut Nauk Społeczno-Politycznych dysponuje w pełni uzależnioną pracownią dydaktyki historii oraz dobrze zaopatrzoną specjalistyczną biblioteką. Szczególnie cennym składnikiem kolekcji jest kilkunastotomowy zbiór kandydów z przeszłości, zbierany przez Instytut i przez Stację Nauk.

Proroktor doc. dr Krzysztof Kaszyński
wręcza indeksy nowo przyjętym studentom

1975-76	351	55.8	2 551 000
1976-77	306	52.2	2 560 200
1977-78	334	61.5	2 725 000
1978-79	336	60.8	3 175 000
Razem	2319	59.9	18 439 300

Inauguracja roku akademickiego 1978/1979

Nowoczesne nauczanie języków obcych

Tabela 3

Miejsca w Domach Studenta

Rok akademicki	Liczba korzystających z miejsc w DS	Procent ogółu studentów
1971/72	54	56,8
1972/73	189	59,2
1973/74	297	73,1
1974/75	257	61,1
1975/76	300	69,4
1976/77	390	65,8
1977/78	372	63,4
1978/79	365	63,2
1979/80	374	61,3
1980/81	378	65,7

Korzystanie większości studentów z tak podstawowych form pomocy materialnej, jak stypendia i miejsca w DS (w tym ostatnim przypadku w pełniejszym stopniu możliwe po oddaniu do użytku nowego Domu Studenta z początkiem roku akademickiego 1976/77), wspierane także wieloma innymi formami (stołówka studencka, okresowe nagrody pieniężne, zapomogi itp.), bez wątpienia stwarzało sprzyjające warunki studiowania.

PROCES DYDAKTYCZNY I JEGO DOSKONALENIE

W miarę jak liczba studentów, po kilku pierwszych latach szybkiego wzrostu, stabilizowała się, a następnie nawet malała, zmniejszało się duże przedtem obciążenie dydaktyczne nauczycieli akademickich. Powstawały w ten sposób większe realne możliwości osiągania wyższej jakości pracy. Zmierzano ku niej wieloma drogami.

Z przekonania, że lepsze działania i efekty dydaktyczne są możliwe tylko wówczas, gdy nauczyciele akademicy będą dysponowali nowoczesnymi naukowymi teoriami i modelami dydaktycznymi, rodziły się coraz częstsze dyskusje teoretyczne, prowadzone na zebraniach zakładów czy instytutów, a nawet i Rady Wydziału. Szło z tym w parze coraz lepsze planowanie i organizowanie działalności dydaktycznej. Nasilały się starania o rzeczywistą aktywność intelektualną studentów. Świadomie zmierzano do nadawania wszelkim rodzajom zajęć możliwie najbardziej problemowego charakteru. Pełniej korzystano z różnych środków dydaktycznych. Szczególną uwagę zwrócono na rozwój czytelnictwa studentów i osiągnięto w tym zakresie wyraźnie widoczne rezultaty.

Równocześnie zwiększała się elastyczność podejścia do planów i programów studiów. Poza wieloma prostymi na ogół zabiegami eliminującymi różne niedogodności, starano się przede wszystkim o wzbogacenie treści i form kształcenia, mające na celu jak najlepsze przygotowanie studentów do przyszłej

pracy zawodowej i społecznej. Na takiej zasadzie wprowadzono na kierunku bibliotekoznawstwa i informacji naukowej, już w następnym roku po jego otwarciu, dwuletnie maszynopisanie (prowadzone przez Genowefę Helińską, specjalistę z miejscowego Zespołu Szkół Ekonomicznych), a następnie trzytygodniową praktykę w bibliotekach szkolnych, również nie przewidywaną dotąd w ministerialnych planach studiów. W stosunku do studentów historii uznano, że bardzo jest im potrzebna wiedza o sztuce i takim też przedmiotem obejmowani są od dwu lat studenci II roku na tym kierunku studiów. Od początku zajęcia te prowadzi dr Wacław Kwapiński, pracownik Muzeum Ziemi Lubuskiej. Przed rokiem wprowadzono na I roku historii wiedzę o regionie, przekazywaną przez doc. dra Władysława Korcza (okres wcześniejszy) i prof. dra hab. Hieronima Szczegółę (okres późniejszy). Odpowiednikiem tego rodzaju rozwiązań stała się na II roku filologii polskiej wprowadzona przed dwoma laty wiedza o teatrze, prowadzona przez doc. dra hab. Mieczysława Łojka.

Określonymi formami rozwijania i wzbogacania procesu dydaktycznego były fakultety, z reguły roczne, obejmujące studentów II względnie III roku. Najdłużej działającym jest Studium Religioznawcze. Zostało ono zapoczątkowane w roku akademickim 1973/74 na gruncie specjalnego porozumienia zawartego między uczelnią i Zarządem Wojewódzkim Towarzystwa Krzewienia Kultury Świeckiej. Organizatorem i kierownikiem Studium przez wszystkie następne lata był doc. dr hab. Antoni Klinger. Równolegle z fakultetem religioznawczym działał fakultet harcerski, mający swój ośrodek dyspozycyjny wprawdzie na Wydziale Pedagogicznym, ale obejmujący także liczną grupę studentów Wydziału Humanistycznego. Przed rokiem z potrzeb tego ostatniego wydziału zrodziły się dwa najnowsze fakultety. Jednym z nich jest zorganizowany przez Studium Praktycznej Nauki Języków Obcych fakultet języka łacińskiego, w którym uczestniczy kulkunastocsobowa grupa studentów historii, filologii polskiej i bibliotekoznawstwa. Prowadzi go mgr Jolanta Macko. Drugim fakultetem jest Studium Wiedzy Społeczno-Prawnej. Uczestniczą w nim również studenci innych wydziałów. Jego kierownikiem jest mgr Andrzej Zembały z Zakładu Filozofii i Socjologii.

Idea uelastycznienia procesu kształcenia znajdowała też swój wyraz w rozwijaniu różnorodnych form szerszych kontaktów społecznych. Składały się na to nie tylko programowo-dydaktyczne bliskie kontakty z takimi miejscowymi placówkami, jak biblioteki, muzea, archiwa, redakcje czasopism, teatr itp., ale także dość liczne spotkania o charakterze naukowym, literackim, czy publicystycznym, wreszcie wycieczki. Te ostatnie organizowane były od wielu lat według pewnej ogólniejszej koncepcji. Określony dydaktyczno-wychowawczy sens miało np. to, że przypadają one głównie, choć nie wyłącznie, na I i III rok studiów. Równocześnie ukształtowała się już w tym względzie pewna jakby specjalizacja i tradycja. Np. poloniści organizowali wycieczki

szlakami wybitnych pisarzy polskich (Kochanowskiego, Żeromskiego i innych), zwiedzali największe polskie biblioteki, odbywali spotkania w redakcjach niektórych czasopism literackich, uczestniczyli w spektaklach teatralnych. Dla bibliotekoznawców swoistym kanonem wycieczkowym stały się wyjazdy do najciekawszych bibliotek polskich (głównie Warszawy, Wrocławia, Poznania) i także zagranicznych (Lipsk, Praga). Germaniści wyjeżdżali głównie do NRD, zwłaszcza do Poczdamu. W przypadku rusycystów wielorakie potrzeby wzbogacania procesu kształcenia zaspokajały w ostatnich latach wspomniane już półroczne studia w Moskwie, natomiast historycy udawali się z reguły do najbogatszych, a równocześnie zróżnicowanych co do swego charakteru środków zabytkowych polskiej kultury, tj. do Krakowa oraz Gdańska i Torunia. Ich stałą ambicją było również jak najlepsze poznanie dziejów i zabytków Ziemi Lubuskiej.

Doskonalenie procesu dydaktycznego to sprawa, o której nigdy nie można powiedzieć, że została całkowicie załatwiona. Z myślą o nadchodzących latach warto może zauważyć, że wiele zajęć dydaktycznych, zwłaszcza interdyscyplinarnych, winno nabrać charakteru otwartego, tzn. dostępnego dla wszystkich zainteresowanych. Różnicując i wzbogacając proces dydaktyczny nie można równocześnie nie dostrzegać potrzeby równoczesnego pogłębiania jego integracji. Jest to niezwykle ważne zadanie, zwłaszcza w kształceniu humanistów.

STUDENCKIE KOŁA NAUKOWE I STUDIA INDYWIDUALNE

Koła naukowe i studia indywidualne, jako bardziej zindywidualizowane i wyższe formy pracy dydaktycznej, graniczące z pracą naukowo-badawczą, występowały przez cały miniony okres i sukcesywnie narastały. Można najogólniej powiedzieć, że koła naukowe powstawały niejako w ślad za powoływaniem kolejnych kierunków kształcenia. Pierwszymi, bo wywodzącymi się jeszcze z okresu WSN, były Koło Naukowe Językoznawców (obejmujące grupę studentów filologii polskiej) i Koło Naukowe Politologów, powstałe w 1972 r. Z początkami WSP łączy się powstanie Koła Naukowego Historyków i Koła Naukowego Rusycystów. Najmłodszymi są koła studentów bibliotekoznawstwa i filologii germańskiej.

Początkowo studencki ruch naukowy rozwijał się w sposób raczej żywiołowy. Bardziej ukierunkowany charakter nadał mu I Kongres Studenckiego Ruchu Naukowego (1974) oraz niejako konkretyzujący jego uchwały I Środkowiskowy Sejmik Studenckiego Ruchu Naukowego w Zielonej Górze (1975). Utworzoną w tymże roku Uczelnianą Radą SKN kierował przez wiele lat mgr Wiesław Hładkiewicz, asystent INSP.

Istnienie początkowo po jednym i w zasadzie jednorodnym kole na poszczególnych kierunkach studiów stanowiło pewną ogólniejszą prawidłowość.

Różnicowanie się profilu merytorycznego kół następowało więc jakby na wyższych etapach ich rozwoju. Było ono także uwarunkowane stopniem rozwoju struktury specjalnościowej nauczycieli akademickich. Np. Koło Naukowe Dydaktyków Literatury mogło powstać dopiero w następstwie przybycia w 1974 r. z WSP w Rzeszowie do WSP w Zielonej Górze doc. dra hab. Wojciecha Pasterniaka. Obecny profil programowy studenckich kół naukowych, ukształtowany z rokiem akademickim 1977/78, przedstawia tabela.

Tabela 4

Studenckie koła naukowe na Wydziale Humanistycznym (stan na 30 października 1980)

Kierunek studiów	Nazwa koła	Liczba członków	Wcześniejsi i obecni opiekunowie
Filologia polska	Literaturoznawców	24	doc. dr hab. L. Ludowski dr M. Januszewicz dr A. Baczewski dr A. Demartin prof. dr hab. W. Pasterniak
	Językoznawców	20	
	Dydaktyków Literatury	20	
Historia	Historyków	18	doc. dr hab. J. Benyskiewicz prof. dr hab. H. Szczegóło mgr J. Andrykiewicz dr G. Kosiorowska-Wróblewska dr W. Peltz
	Politologów	15	
	Filozofów	14	
Filologia rosyjska	Literaturoznawców	15	doc. dr W. Samojłowa dr J. Skorek
	Języka Rosyjskiego	12	[dr M. Przygoda]
Bibliotekoznawstwo i informacja naukowa	Bibliotekoznawców	20	dr F. Pilarczyk
Filologia germańska	Germanistów	15	mgr A. Talarezyk dr P. Chmiel
Razem	10	173	

Praca kół polonistycznych skupiała się na problemach historii i teorii literatury polskiej XIX - XX w., onomastyce i dialektologii opartej na materiale językowym Ziemi Lubuskiej, wreszcie na wybranych zagadnieniach dydaktyki literatury (m.in. pracy domowej ucznia szkoły gminnej). Koło historyków przez wiele lat śledziło prasę polską XIX - XX w. pod kątem odzwierciedlania przez nią dążeń i wysiłków niepodległościowych narodu, zaś politolodzy zajmowali się funkcjonowaniem gmin w województwie zielonogórskim. Bliższe poznanie języka i kultury sąsiednich krajów — ZSRR i NRD — stanowiło główny przedmiot zainteresowań rusycystów i germanistów. Bibliotekoznawcy zajmowali się książką ilustrowaną XIX - XX wieku,

bibliotekami domowymi mieszkańców Zielonej Góry oraz czytelnictwem studentów.

Formą pracy najwidoczniej intensyfikującą proces badawczy, poszukiwanie i gromadzenie odpowiednich materiałów, były przede wszystkim wakacyjne obozy naukowe. Pierwszy na Wydziale i Uczelni obóz naukowy zorganizowali już w 1972 r. studenci filologii polskiej. W liczbie 21 obozowali wówczas w Cieplicach Śląskich. Ich opiekunami byli dr Szymon Molenda i mgr Maria Januszewicz, pracownicy Zakładu Filologii Polskiej. W późniejszych latach największą aktywność w organizowaniu obozów naukowych wykazali historycy z doc. drem hab. J. Benyskiewiczem (siedem obozów), poloniści — językoznawcy z drem A. Demartinem (sześć obozów) i bibliotekoznawcy z drem F. Pilarczykiem (trzy obozy). Prezentowaniu opracowanych wyników badań służyły dotąd głównie sesje popularnonaukowe. Pod tym względem szczególnie aktywnością wyróżnili się przede wszystkim historycy i bibliotekoznawcy. Pełniejsze ukazanie dorobku studenckich kół naukowych w związku z 10-leciem Uczelni, także w formie publikacji, bardzo rzadko dotąd stosowanej, winno także i pod tym względem otworzyć przed nimi szersze możliwości.

Tabela 5

Studiujący na Wydziale Humanistycznym według indywidualnego programu studiów

Kierunek studiów	Rok akademicki								Ogółem
	1973/ 74	1974/ 75	1975/ 76	1976/ 77	1977/ 78	1978/ 79	1979/ 80	1980/ 81	
Filologia polska	1	1	1	2	2	1	1	2	11
Filologia rosyjska	1	2	1	1	1	1	—	—	7
Filologia germańska	—	—	—	—	—	—	1	2	3
Historia	1	1	1	1	1	3	3	2	13
Biblioteko- znawstwo	—	—	—	—	—	—	—	1	1
Razem	3	4	3	4	4	5	5	7	35

Z kołami naukowymi ściśle była związana i z nich jakby wyrastała w swej konkretnej postaci forma studiów indywidualnych. Studiujących według indywidualnego programu było wprawdzie stosunkowo niewiele, ale byli to z reguły ci studenci, którzy właśnie w kołach naukowych najpełniej ujawniali swoje zainteresowania i możliwości intelektualne. Osiągali oni najwyższe średnie ocen (stanowiące zresztą podstawowy warunek możliwości studiowania systemem indywidualnym), odnosili sukcesy w różnego rodzaju konkursach, wśród których szczególne miejsce zajmował i nadal zajmuje zapoczątkowany w 1972 r. Konkurs Kopernikowski. Organizowany przez SZSP i władze uczelniane wyłaniał on co roku studentów osiągających najwyższe wyniki w studiach i pracy społecznej.

Pierwszy na Wydziale zdobywca złotej odznaki, Jan Andrykiewicz, był również uznany za najlepszego studenta zielonogórskiego środowiska i w tej roli uczestniczył w spotkaniu z przewodniczącym Rady Państwa z okazji Międzynarodowego Tygodnia Studentów.

Tabela 6

Laureaci Konkursu im. M. Kopernika z Wydziału Humanistycznego

Rok akademicki	Imię i nazwisko	Kierunek studiów	Odnaka
1972/73	Paweł Kisiel	filologia polska	srebrna
1973/74	Jan Andrykiewicz	historia	złota
1974/75	Jan Andrykiewicz	historia	srebrna
1975/76	Andrzej Buck	filologia polska	srebrna
	Mieczysław Łapanowski	historia	srebrna
1976/77	Władysława Jakubowska	historia	srebrna
1977/78	Małgorzata Kowalska	filologia polska	srebrna
1978/79	Władysława Jakubowska	historia	złota
	Bogumiła Burda	historia	srebrna
1980/81	Anna Budner	bibliotekoznawstwo	srebrna
	Edward Kuriański	bibliotekoznawstwo	srebrna

Ci najlepsi studenci odnosili sukcesy także i w innych imprezach konkursowych. W Turnieju Wiedzy Politycznej „Politykus” wyróżniali się historycy. W 1975 r. I miejsce na szczeblu uczelnianym zajęła drużyna II roku (A. Butrymowicz, L. Łuka, Z. Markiewicz), w 1979 r. finalistą uczelnianym został student IV roku Mieczysław Jerulank, a laureat zawodów środowiskowych 1980 r., K. Pauch, student III roku, został nagrodzony udziałem w Igrzyskach Olimpijskich w Moskwie. Z kolei w Akademickim Turnieju Znajomości Języka Rosyjskiego i Wiedzy o Kraju Rad odnosili sukcesy głównie studenci filologii polskiej. W 1975 r. uczelnianym laureatem został student II roku Janusz Rećko, a w 1977 Błażej Kapela z II roku tegoż kierunku. J. Rećko jako zwycięzca Turnieju uczestniczył w międzynarodowym obozie studenckim w Moorus (Estonia).

Spośród studentów osiągających najlepsze wyniki w studiach i zdobywających czołowe miejsca we wszelkiego rodzaju konkursach wywodziła się również spora grupa studenckich działaczy społecznych. Należał do nich m.in. wieloletni redaktor środowiskowego pisma studenckiego „Faktor”, student polonistyki Andrzej Buck, który jako już absolwent uczestniczył w Światowym Festiwalu Młodzieży i Studentów w Hawanie (1978 r.). Studenci o których tu mowa, otrzymywali specjalne nagrody naukowe fundowane przez Sekretarza Naukowego Wydziału Nauk Społecznych Polskiej Akademii Nauk. Otrzymali je dotąd: w 1976 r. Jan Andrykiewicz (III rok historii), w 1977 r. Regina Graczyk (IV rok filologii rosyjskiej), w 1978 r. Bogumiła Iwaszkiewicz (III rok bibliotekoznawstwa), w 1979 r. Kamila Czerwoniak (III rok filologii rosyjskiej) i Danuta Iwan (III rok bibliotekoznawstwa), w 1980 r. Bogumiła Burda (III rok historii), a w 1981 r. Bohdan Haleczak (III rok historii), Jacek

Raczkowski (III rok historii), Anna Budner (IV rok bibliotekoznawstwa) i Janina Lebień (IV rok bibliotekoznawstwa).

Spośród tych najlepszych studentów, którzy kończąc studia uzyskali dyplomy magisterskie z wyróżnieniem, wywodzi się również pewna grupa obecnych asystentów Wydziału. Należą do nich w Zakładzie Historii mgr Jan Andrykiewicz i mgr Stanisław Lechowski (oba od 1977 r.), w Zakładzie Filologii Rosyjskiej mgr Genowefa Rutkowska i mgr Elżbieta Moździerska (oba od 1977 r.), w Zakładzie Historii i Teorii Literatury mgr Janusz Rećko (od 1977 r.), w Zakładzie Bibliotekoznawstwa i Informacji Naukowej mgr Andrzej Buck (od 1977 r.), mgr Katarzyna Józefowicz (od 1978 r.), mgr Zofia Pelc (od 1979 r.) i mgr Danuta Cholewa (od 1980 r.).

SEMINARIA I PRACE MAGISTERSKIE

Stan liczbowy dotyczący okresu od roku akademickiego 1974/75 (kiedy opuścili Wydział pierwsi absolwenci z tytułem magisterskim) do roku akademickiego 1979/80 ukazuje tabela 7.

Z zestawienia wynika, że prowadzeniem seminariów magisterskich zajmowała się, choć w różnym stopniu, dość duża liczba pracowników naukowo-dydaktycznych (30), w większości profesorów i docentów. Zakresy problemowe seminariów wynikały przede wszystkim ze specjalności naukowych reprezentowanych przez promotorów. Uogólniając można powiedzieć, że koncentrowały się one na historii literatury polskiej XVI - XX w., języku i literaturze rosyjskiej i radzieckiej, języku i literaturze niemieckiej XIX - XX w., dziejach Polski, polskich ziem zachodnich i stosunków polsko-niemieckich, problematyce książki, czasopiśmiennictwa, bibliotek i czytelnictwa oraz na problemach dydaktyki poszczególnych dyscyplin naukowych. O poziomie prac magisterskich pozytywnie wypowiedział się zespół specjalistów podczas ministerialnej wizytacji uczelni w listopadzie 1979 r. Ekspozycja części najlepszych prac, związana z 10-leciem uczelni, także jest tego świadectwem.

STUDIA PODYPLOMOWE

Wiele przyczyn złożyło się na to, że studia podyplomowe nie stanowiły dotąd systematycznie rozwijanej formy kształcenia. To, że już w roku akademickim 1973/74 z pełnym powodzeniem zostało zorganizowane (kierowane bezpośrednio przez dra Kazimierza Stachurę) dwusemestralne Studium Podyplomowe Wychowania Obywatelskiego, obejmujące 23 nauczycieli ówczesnego województwa zielonogórskiego, uczących tego przedmiotu głównie w szkołach średnich, świadczy o tym, iż Wydział od dawna był przygotowany

Tabela 7

Seminaria i prace magisterskie na Wydziale Humanistycznym w okresie 1974/75 - 1979/80

Nazwa zakładu	Promotor	Studia stacjonarne		Studia zaoczne		Razem	
		semi-naria	prace ma-gister-skie	semi-naria	prace ma-gister-skie	semi-naria	prace ma-gister-skie
1	2	3	4	5	6	7	8
Zakład Historii i Teorii Literatury	doc. W. Magnuszewski	3	22	3	30	6	52
	doc. L. Ludorowski	1	19	4	57	5	76
Zakład Języka Polskiego	doc. S. Kania	4	39	3	27	7	66
	doc. J. Brzeziński dr A. Demartin	—	—	2	25	2	25
Zakład Dydaktyki Literatury	prof. W. Pasterniak	5	55	5	64	10	119
	doc. M. Łojek	1	12	4	47	5	59
Zakład Historii	prof. H. Szczegółła	2	30	3	68	5	98
	prof. J. Wąsicki	2	23	—	—	2	23
	prof. M. Eckert	1	10	1	11	2	21
	doc. K. Bartkiewicz	—	—	2	19	2	19
	doc. J. Benyskiewicz	3	31	2	37	5	68
	doc. W. Korcz	1	9	1	16	2	25
	doc. B. Kres	1	17	1	13	2	30
	doc. K. Kaszyński	—	1	—	—	—	1
	dr K. Stachura	—	5	3	32	3	37
Zakład Filologii Rosyjskiej	dr J. Skorek	2	28	4	67	6	95
	dr M. Przygoda	1	14	4	60	5	74
	dr W. Wilczyński	1	9	1	8	2	17
	doc. M. Koniechów	2	23	1	14	3	37
	doc. W. Samojłowa	2	39	3	45	5	84
	doc. L. Chramowa	1	17	1	10	2	27
	doc. L. Waszczenko	1	15	—	—	1	15
	doc. A. Papina	1	16	1	8	2	24
	doc. L. Maksimowa	—	—	—	4	—	4
Zakład Bibliotekoznawstwa i Informacji Naukowej	prof. W. Pasterniak	—	—	1	7	1	7
	prof. H. Szczegółła	—	—	2	20	2	20
	doc. K. Bartkiewicz	—	—	1	7	1	7
	doc. G. Chmielewski	—	—	1	5	1	5
	dr F. Pilarczyk	2	24	1	14	3	38
Zakład Filologii Germańskiej	dr A. Białecki	2	24	1	11	3	35
	prof. E. Klin	1	13	—	—	1	13
Ogółem	dr M. Drebenstedt	1	12	—	—	1	12
		41	507	56	726	97	1233

kadrowo, programowo i organizacyjnie do prowadzenia tego rodzaju studiów. Nie były one jednakże rozwijane z trzech — jak można sądzić — powodów. Powodem najbardziej zrozumiałym i przekonującym były zapoczątkowane wówczas i prowadzone odtąd na dość masową skalę studia zaoczne, mające na celu umożliwienie większości czynnych zawodowo nauczycieli uzyskanie pełnych studiów magisterskich. Tymczasem studia podyplomowe dla nauczycieli faktycznie przejął Instytut Kształcenia Nauczycieli w Warszawie, organizując je pod nazwą „studiów przedmiotowo-metodycznych” we własnych

filiach terenowych (tzw. Centrach Doskonalenia Nauczycieli). W przypadku nauczycieli przedmiotów humanistycznych było to CDN w Piotrkowie. Koncepcja ta i odpowiadająca jej praktyka doprowadziły interesującą nas tu formę kształcenia nauczycieli do zupełnego impasu. Wreszcie, rozwojowi studiów podyplomowych nie sprzyjała przypadająca na drugą połowę lat siedemdziesiątych ogólna sytuacja w kraju, a w niej sytuacja zawodu nauczycielskiego. Zabrakło środków i motywów.

Pewną jakby zapowiedzią nowej sytuacji są zorganizowane w Uczelni w roku akademickim 1980/81 dwa studia podyplomowe. Jednym z nich, obok Studium Podyplomowego Matematyki, jest dwusemestralne Studium Podyplomowe Filologii Polskiej. Jego uczestnikami są nauczyciele języka polskiego, w liczbie 20, skierowani na tę formę studiów przez kuratoria oświaty i wychowania w Zielonej Górze, Gorzowie i Szczecinie.

SPRAWNOŚĆ KSZTAŁCENIA

Skomplikowane zagadnienie sprawności kształcenia, na które składały się nie tylko „normalne” promocje studentów, roczne i końcowe, ale również skreślenia, powtórzenia, urlopy dziekańskie, rezygnacje ze studiów, zmiany uczelni itp., ukazują tabele 8, 9, 10.

Pierwsza z nich daje próbkę bieżącej sprawności na przykładzie „przełomowego” roku akademickiego 1976/77, w którym liczba studentów studiów zaocznych osiągnęła, jak już zaznaczono wyżej, swoją szczytową wielkość i na który przypadał jakby środek minionego 10-lecia.

Tabela wskazuje na wyższą sprawność studiów stacjonarnych w stosunku do studiów zaocznych. Ogólnie można ją uznać za dobrą. Wyraźne odchylenia od średniej, zarówno w dół, jak i w górę, są rzadkie. Uwidocznia się, choć nie bez zakłóceń, tendencja wzrastającej sprawności na kolejnych latach studiów.

Sprawność właściwą, tzn. widzianą poprzez czteroletnie cykle kształcenia i mierzoną stosunkiem liczby przyjętych studentów do liczby absolwentów, pokazuje kolejna tabela. Tak ujęta sprawność była odpowiednio niższa od sprawności bieżącej.

3. DZIAŁALNOŚĆ NAUKOWO-BADAWCZA

ROZWÓJ KADRY NAUKOWEJ

Pierwsi pracownicy naukowo-dydaktyczni Wydziału wywodzili się głównie z wyższych uczelni, studiów nauczycielskich, a także szkół średnich Zielonej Góry i województwa zielonogórskiego. Dość charakterystyczną cechą statusu

Tabela 8

Bieżąca sprawność kształcenia na Wydziale Humanistycznym na przykładzie „przełomowego” roku akademickiego 1976/77 (w procentach)

Kierunek i rok studiów	System studiów		Średnia sprawność kształcenia
	stacjonarne	zaoczne	
Filologia polska			
I rok	92,5	61,5	77,0
II rok	83,8	94,1	89,9
III rok	92,6	98,4	95,5
IV rok	95,5	100,0	97,8
I rok II st.	—	71,1	71,1
II rok II st.	100,0	91,3	95,6
średnia sprawność kształcenia	92,8	86,0	89,4
Filologia rosyjska			
I rok	89,2	55,9	72,5
II rok	94,9	90,0	92,4
III rok	94,4	97,6	96,0
IV rok	100,0	100,0	100,0
II rok II st.	93,8	—	93,8
średnia sprawność kształcenia	94,4	85,8	90,1
Filologia germańska			
I rok	100,0	—	100,0
Historia			
I rok	97,8	—	97,8
II rok	92,5	84,4	88,5
III rok	100,0	89,4	94,7
IV rok	93,1	91,3	92,2
średnia sprawność kształcenia	95,8	88,3	92,0
Bibliotekoznawstwo			
I rok	76,9	75,4	76,2
II rok	87,7	83,6	85,6
średnia sprawność kształcenia	82,3	79,5	
Ogółem średnia sprawność kształcenia	93,0	84,9	88,9

pracowniczego kadry w kilku pierwszych latach działalności Wydziału był stosunkowo znaczny w niej udział pracowników zatrudnionych na stanowiskach wykładowców i starszych wykładowców. Wynikało to głównie stąd, że w momencie przechodzenia do wyższej uczelni posiadali oni dłuższy staż pracy i duże doświadczenie pedagogiczne. W pierwszym roku na ogółem 12 pracowników — było ich trzech, w późniejszych latach znacznie więcej, obecnie — przy 81 pełnozatrudnionych pracownikach Wydziału — czterech. Dane te wskazują na ewolucję, jaką w ciągu minionego 10-lecia przeszła uczelnia, w tym zwłaszcza Wydział Humanistyczny.

W strukturze kwalifikacyjnej pracowników dokonały się poważne korzystne zmiany. Osiągnięto je na drodze ogromnego samozaparcia i wysiłku poszczególnych pracowników oraz stałej życzliwej troski i pomocy ze strony władz uczelni. Wszelkie stopnie naukowe uzyskiwane były przecież w oparciu o inne ośrodki naukowe, głównie Poznania (UAM), Krakowa (WSP), Opola (WSP), Wrocławia (UBB), Warszawy (UW), czemu dość często odpowiadała również poza Zieloną Górą znajdująca się główna baza źródłowa przygotowywanych

Tabela 9

**Sprawność kształcenia na Wydziale Humanistycznym według jego czteroletnich cykliów
(w procentach)**

System i kierunek studiów	1973/74-1976/77			1974/75-1977/78			1975/76-1978/79			1976/77-1979/80			Ogółem		
	Liczba		Sprawność kształcenia	Liczba		Sprawność kształcenia	Liczba		Sprawność kształcenia	Liczba		Sprawność kształcenia	Liczba		Sprawność kształcenia
	przyjętych studentów	absolwentów		przyjętych studentów	absolwentów		przyjętych studentów	absolwentów		przyjętych studentów	absolwentów		przyjętych studentów	absolwentów	
<i>Studia stacjonarne</i>															
Filologia polska	83	57	68,5	40	35	87,4	32	21	65,6	33	22	66,6	188	135	71,8
Filologia rosyjska	80	78	97,0	41	33	80,0	68	60	88,2	34	32	94,1	223	203	91,0
Filologia germańska	—	—	—	—	—	—	—	—	—	32	25	78,1	32	25	78,1
Historia	30	25	83,3	32	26	81,9	40	34	85,0	41	33	80,4	143	118	82,5
Bibliotekoznawstwo	—	—	—	—	—	—	31	19	61,3	38	27	71,0	69	46	66,6
Razem i średnia sprawność kształcenia	193	160	82,0	113	94	83,0	171	134	78,4	178	139	78,0	655	527	80,4
<i>Studia zaoczne</i>															
Filologia polska	117	73	62,3	71	46	64,7	84	62	73,8	74	47	63,5	346	228	66,0
Filologia rosyjska	103	69	67,0	67	63	94,0	56	51	91,0	64	59	92,2	290	242	83,5
Filologia germańska	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Historia	59	55	93,2	45	38	84,4	52	47	90,4	15	11	73,3	171	151	88,4
Bibliotekoznawstwo	—	—	—	—	—	—	56	42	75,0	49	35	71,4	105	77	73,3
Razem i średnia sprawność kształcenia	279	197	74,0	183	147	83,0	248	202	81,4	202	152	76,2	912	698	76,5
Ogółem	472	357	78,0	296	241	83,0	419	336	80,2	380	291	77,1	1567	1225	78,1

Absolwenci Wydziału Humanistycznego

System i kierunek studiów	1974	1975	1976	1977	1978	1979	1980	Ogółem
<i>Studia stacjonarne</i>								
Filologia polska	41	49	—	57	35	21	22	225
Filologia rosyjska	30	46	—	78	33	60	34	281
Filologia germańska	—	—	—	—	—	—	25	25
Historia	—	—	—	25	26	34	33	118
Bibliotekoznawstwo	—	—	—	—	—	19	27	46
Razem	71	95	—	160	94	134	141	695
<i>Studia zaoczne</i>								
Filologia polska	63	—	36	73	46	62	47	327
Filologia rosyjska	46	—	28	69	63	51	59	316
Filologia germańska	—	—	—	—	—	—	—	—
Historia	62	—	61	55	38	47	11	274
Bibliotekoznawstwo	—	—	—	—	—	42	35	77
Razem	171	—	125	197	147	202	152	994
Ogółem	242	95	125	357	241	336	293	1 689

prac naukowych. Dziś także własna baza jest już dość zasobna, jako że i ona rozwijała się wraz z uczelnią i w znacznej mierze w związku z nią. W samej uczelni, w tym i w Wydziale, przez cały miniony okres panowała taka orientacja i atmosfera, która wyraźnie sprzyjała indywidualnemu rozwojowi naukowemu poszczególnych pracowników. Wszyscy, którzy dziś są doktorami i doktorami habilitowanymi, korzystali w odpowiednim czasie z urlopów naukowych, otrzymywali stypendia naukowe. Także i o stwarzanych możliwościach publikowania wyników badań, przy znanych ogólnie trudnościach wydawniczych, można mówić pozytywnie. W ostatnich latach, na które przypadło finalizowanie licznych wieloletnich badań, priorytet możliwości wydawniczych miały przede wszystkim prace habilitacyjne, ale Wydawnictwo Uczelniane — bo o nim tu głównie mowa — wydało przecież równocześnie wiele innych prac, w tym zwłaszcza doktorskich.

Tabela 11 ukazuje występujący w ciągu całego minionego okresu stały liczebny rozwój kadry, ale równocześnie i widoczne słabnięcie dynamiki tego rozwoju. Procesowi temu towarzyszyła jednak szybko rosnąca waga potencjału naukowego.

Proces uzyskiwania stopni i tytułów naukowych w kolejnych latach przebiegał następująco:

a) Stopień naukowy doktora uzyskali:

1972/73

Julian Skorek, „Nauczanie języka rosyjskiego w szkołach polskich z uwzględnieniem elementów programowania”; Jerzy Brzeziński, „Język Franciszka Dionizego Książnika”; Eugeniusz Szafranski, „Ruch młodzieżowy na Zie-

Tabela 11

Rozwój kadry naukowej Wydziału Humanistycznego*

Rok akademicki	Instytut Filologii Polskiej				Instytut Nauk Społeczno-Politycznych				Zakład Filologii Rosyjskiej				Zakład Filologii Germańskiej				Zakład Bibliotekoznawstwa i Informacji Naukowej				Ogółem				Razem
	prof.	doc.	dr	mgr	prof.	doc.	dr	mgr	prof.	doc.	dr	mgr	prof.	doc.	dr	mgr	prof.	doc.	dr	mgr	prof.	doc.	dr	mgr	
1971/72	—	1	3	2	—	1	1	—	—	1	—	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	4	5	12
1972/73	—	1	3	4	—	2	2	4	—	1	1	5	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4	6	13	23
1973/74	—	2	3	6	—	2	7	6	—	1	1	6	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5	11	18	34
1974/75	—	5	2	10	—	5	6	7	—	2	2	6	—	—	—	3	—	—	—	—	—	14	11	26	51
1975/76	—	5	3	10	2	8	5	6	—	2	3	7	—	—	—	3	—	1	1	1	2	16	12	27	57
1976/77	—	5	3	10	2	9	5	6	—	2	3	8	—	—	2	4	—	1	1	2	2	17	14	30	63
1977/78	1	3	4	9	3	9	6	9	—	2	3	12	—	—	4	2	—	—	1	3	4	14	18	35	71
1978/79	1	4	4	8	3	9	7	9	—	2	3	13	1	—	5	3	—	—	1	6	5	15	20	39	79
1979/80	1	4	3	7	3	8	7	9	—	2	3	14	1	—	7	2	—	1	2	7	5	15	22	39	81
1980/81	1	4	4	6	2	8	7	10	—	2	3	13	1	—	7	2	—	1	2	8	4	15	23	39	81

* tabela obejmuje wyłącznie pełnozatrudnionych nauczycieli akademickich

miach Odzyskanych w latach 1945 - 1948"; Kazimierz Stachura, „Rola MRN w przeobrażeniach społeczno-gospodarczych Górz Wielkopolskiego w latach 1945 - 1970";

1973/74

Józef Iwan, „Przeobrażenia ekonomiczne na wsi lubuskiej w latach 1945 - 1965"; Marian Przygoda, „Predykatywne konstrukcje syntaktyczne z imiesłowem biernym dokonanym we współczesnym języku rosyjskim w aspekcie porównawczym z językiem polskim";

1974/75

Piotr Szydłowski, „Filozofia Szymona Starowolskiego";

1975/76

Irena Regina Orzelek, „Alfred Döblins frühe Romane"; Stefan Dąbrowski, „Włókiennictwo północnej części Śląska w XVI - XVIII wieku";

1976/77

Wiesław Hładkiewicz, „Polskie wychodźstwo w Niemczech Zachodnich w latach 1945 - 1950"; Grażyna Kosiorowska-Wróblewska, „Stosunki polityczne między Polską i Wielką Brytanią w latach 1944 - 1974"; Zofia Złotowska, „Kurznovellen und Erzählungen der Richarda Huch"; Piotr Majchrzak, „Der historische und biologische Mythos im Werk E. G. Kolbenheyers";

1977/78

Małgorzata Marcjanik, „Łączliwość składniowo-semantyczna czasowników wyrażających rozkaz, zakaz, pozwolenie, prośbę";

1978/79

Wojciech Peltz, „Problem narodu w rosyjskiej myśli społecznej okresu Oświecenia"; Krystyna Kamińska, „Kształtowanie świadomości społecznej i literackiej kobiet przez czasopismo «Bluszc» w latach 1865 - 1895";

1979/80

Danuta Springer, „Badanie stosunków znaczenia wyrazów i konstrukcje gramatyczno-syntaktyczne rzeczowników o znaczeniu przyimkowym (przyrostki von, mit) w niemieckim języku współczesnym uwzględniając język polski";

1980/81

Maria Januszewicz, „Twórczość dramatyczna Tadeusza Micińskiego"; Anna Świrek, „W kręgu współczesnej poezji lingwistycznej".

b) Stopień naukowy doktora habilitowanego uzyskali:

1975/76

doc. dr Stanisław Kania, „Polska gwara konspiracyjno-partyzancka czasu okupacji hitlerowskiej 1939 - 1945”;

1976/77

doc. dr Lech Ludorowski, „Sztuka opowiadania w »Ogniem i mieczem« Henryka Sienkiewicza”; doc. dr Mieczysław Łojek, „Rodowód i wartości metody problemowej w nauczaniu literatury”; dr Joachim Benyskiewicz, „Posłowie polscy w Berlinie w latach 1866 - 1890”;

1977/78

doc. dr Władysław Magnuszewski, „Zagadki autorskie literatury polskiego baroku”;

1978/79

dr Jerzy Brzeziński, „Wyznaczniki językowostylistyczne poezji sentymentalnej”; doc. dr Kazimierz Bartkiewicz, „Obraz dziejów ojczystych w świadomości historycznej w Polsce doby Oświecenia”; doc. dr Albert Pawłowski, „Terroryzm w Europie XIX - XX wieku”; dr Antoni Klinger, „Problematyka świeckiej kultury socjalistycznej w Polsce Ludowej w latach 1957 - 1973”;

1980/81

dr Włodzimierz Wilczyński, „Kształtowanie się marksistowskiej krytyki literackiej w Rosji na przełomie XIX - XX wieku”; doc. dr Władysław Korcz, „Problem pracy a miejsce człowieka w społeczeństwie. Poglądy na pracę w myśli społeczno-ekonomicznej polskiego Oświecenia”.

c) Tytuł profesora nadzwyczajnego uzyskali:

doc. dr hab. Hieronim Szczegół (1975/76); doc. dr hab. Marian Eckert i doc. dr hab. Wojciech Pasterniak (1977/78).

W sposób systematyczny zwiększała się liczba pracowników z doktoratami. Szczególnie owocny był pod tym względem rok akademicki 1972/73 i 1976/77 (po cztery doktoraty). W sumie stopnie doktorskie uzyskało 18 pracowników, którzy uprzednio byli już zatrudnieni na Wydziale. Ten podstawowy nurt kształtowania się kadry adiunktów został wzmocniony przez zatrudnienie kilku doktorów pracujących przedtem w innych ośrodkach kraju (dr Włodzimierz Wilczyński — 1975, dr Antoni Baczewski — 1976, dr Augustyn Mańczyk

— 1978, dr Piotr Chmiel — 1979), ale był częściowo także i osłabiony faktami przenoszenia się niektórych adiunktów do pracy w innym miejscu (dr Piotr Szydłowski — 1976, dr Krystyna Kamińska — 1979).

Nieco inaczej przebiegał proces uzyskiwania stopni naukowych doktora habilitowanego, zapoczątkowany dopiero w piątym roku działalności Wydziału. Stopień ten uzyskało dotąd 11 pracowników, spośród których siedmiu było już przedtem zatrudnionych na stanowiskach docentów i czterech na stanowiskach adiunktów. W ten sposób bliski stał się już stan, w którym wszyscy pracujący obecnie na Wydziale docenci, w liczbie 15, będą posiadać habilitacje, bowiem ich uzyskanie w pozostałych jeszcze trzech przypadkach przewidywane jest na najbliższy okres. Wreszcie, minione 10-lecie przyniosło również trzy nominacje profesorskie.

Podobnie jak wśród adiunktów (a także i innych tzw. młodszych pracowników naukowo-dydaktycznych) następowały określone zmiany również w grupie profesorów i docentów. Z początkiem roku akademickiego 1975/76 pracownikiem Wydziału został profesor zwyczajny Jan Wąsicki z Uniwersytetu im. A. Mickiewicza w Poznaniu, twórca i długoletni prezes Lubuskiego Towarzystwa Naukowego, odtąd rektor Wyższej Szkoły Pedagogicznej w Zielonej Górze. W trzy lata później (z rokiem akademickim 1978/79) podjął pracę na Wydziale prof. dr hab. Eugeniusz Klin (z Uniwersytetu im. M. Kopernika w Toruniu), poważnie wzmacniając naukowo młody Zakład Filologii Germańskiej. Od 1975/76 r. pracował na Wydziale (najpierw w Zakładzie Bibliotekoznawstwa i Informacji Naukowej, a od 1977 r. w Zakładzie Filozofii i Socjologii) doc. dr hab. Tadeusz Margul, który w lutym 1979 r. przeniósł się jednakże do Lublina (UMCS). Do tegoż ośrodka przeprowadził się już wcześniej (z rokiem akademickim 1977/78) doc. dr hab. Lech Ludorowski (wraz z żoną, asystentką mgr Haliną Ludorowską). W międzyczasie (w 1978 r.) na stanowisko prorektora w Wyższej Szkole Inżynierskiej w Zielonej Górze powołany został prof. dr hab. Marian Eckert, dotychczasowy pracownik Zakładu Historii i wicedyrektor Instytutu Nauk Społeczno-Politycznych.

Rezultaty 10-lecia w zakresie rozwoju naukowego pracowników Wydziału można uznać za poważne. Pomyślnie pod tym względem zapowiadają się również najbliższe lata.

PROBLEMATYKA I FORMY INSTYTUCJONALNE BADAŃ NAUKOWYCH

Problematykę badawczą pracowników naukowych Wydziału można ująć w sześć podstawowych grup:

a) historia i teoria literatury polskiej, niemieckiej, rosyjskiej i radzieckiej, głównie XIX - XX wieku (prof. E. Klin, prof. W. Pasterniak, doc. M. Łojek,

dr I. R. Orzelek, dr P. Majchrzak, dr A. Baczewski, dr M. Januszewicz, dr W. Wilczyński; badaniami w zakresie kultury i literatury staropolskiej zajmują się dotąd głównie doc. W. Magnuszewski i dr F. Pilarczyk);

b) językoznawstwo historyczne i współczesne, polskie, słowiańskie, niemieckie, głównie w ujęciu konfrontatywnym (doc. J. Brzeziński, doc. S. Kania, dr A. Demartin, dr M. Marcejanik, dr J. Skorek, dr M. Przygoda, dr A. Mańczyk, dr D. Springer, dr M. Drebenstedt);

c) przemiany w kulturze i świadomości (historycznej, politycznej, narodowej) społeczeństwa polskiego (prof. H. Szczegół, doc. K. Bartkiewicz, doc. A. Klinger, doc. W. Korcz, doc. K. Kaszyński, doc. E. Szafranski, dr W. Hładkiewicz, dr W. Peltz);

d) niemcoznawstwo, stosunki polsko-niemieckie, dzieje ziem nadodrzańskich, w tym środkowego Nadodrza (prof. J. Wasiński, prof. H. Szczegół, doc. W. Korcz, doc. J. Benyskiewicz, doc. F. Pastwa, doc. K. Bartkiewicz, dr B. Kres, dr J. Iwan, dr S. Dąbrowski, dr W. Hładkiewicz);

e) funkcjonowanie władzy terenowej (prof. H. Szczegół, doc. F. Pastwa, mgr A. Zembaty);

f) dydaktyka w zakresie poszczególnych dyscyplin naukowych (prof. W. Pasterniak, prof. H. Szczegół, doc. M. Łojek, doc. K. Bartkiewicz, dr J. Skorek, dr K. Stachura, dr A. Bialecki, dr P. Chmiel).

Podejmowanie i rozwiązywanie określonych problemów badawczych przebiegało kilkoma względnie odrębnymi drogami, mającymi odmienne ujęcia instytucjonalne. Jedną z nich były badania związane z uzyskiwaniem kolejnych stopni naukowych, przyporządkowane głównie specjalizacjom i planom naukowym innych ośrodków akademickich w kraju, zwłaszcza Poznania, Wrocławia, Opola, Krakowa, Warszawy. Była już o tym mowa wyżej.

Osobne miejsce zajmowały badania prowadzone na zlecenie różnych instytucji i zakładów pracy, działających głównie w najbliższym regionie. Na takiej zasadzie np. została przygotowana w Instytucie Nauk Społeczno-Politycznych i opublikowana w 1980 r. pod redakcją prof. Mariana Eckerta monografia *Zastal 1876 - 1976*, a obecnie kończy prace badawcze zespół pod kierunkiem dra Józefa Iwana przygotowujący monografię Kostrzyńskich Zakładów Papierniczych. W przygotowaniu jest również monografia gminy Siedlec, nad którą pracuje obecnie na zlecenie Urzędu Gminy z udziałem Towarzystwa Miłośników Siedlca wieloosobowy zespół badawczy złożony z pracowników Instytutu Nauk Społeczno-Politycznych i Instytutu Filologii Polskiej pod kierunkiem doc. dra hab. Jerzego Brzezińskiego. Podobny charakter miały i mają również niektóre badania i publikacje prof. W. Pasterniaka z zakresu dydaktyki literatury, związane z określonymi potrzebami i zadaniami Kuratorium Oświaty i Wychowania w Zielonej Górze.

Przez cały miniony okres prowadzone były również wszelkiego rodzaju badania własne, w tym bardziej dosłownym już znaczeniu, a więc jakby do-

wolnie obierane, rozwijane i ogłaszane, mówiące o różnorodnych zainteresowaniach intelektualnych pracowników.

Od połowy lat siedemdziesiątych stosunkowo spore już grono pracowników Wydziału uczestniczyło w realizacji ogólnopolskiego programu badań naukowych, opracowanego po II Kongresie Nauki Polskiej. Badania nad tematami z zakresu problemów węzłowych prowadzili i zakończyli: prof. dr hab. Wojciech Pasterniak (Cele nauczania i uczenia się literatury dla uczniów przeciętnie i szczególnie uzdolnionych; Problemy metodologiczne konstrukcji programu literatury dla klas IV - X szkoły 10-letniej; Teoria systemowego nauczania i uczenia się literatury; Teorie nauczania i uczenia się literatury i ich weryfikacja) i mgr Andrzej Buck (Monografia czasopisma „Wyboje”; Zielonogórskie czasopisma studenckie).

Tematy z zakresu problemów międzyresortowych mieli za przedmiot swoich badań: prof. dr hab. Hieronim Szczegół (Działalność ideowo-wychowawcza organizacji młodzieżowych a formowanie kultury politycznej — przy czym prof. H. Szczegół występował tu równocześnie jako tzw. koordynator II stopnia badanego tematu), dr Kazimierz Stachura (Rola wychowania obywatelskiego jako przedmiotu nauczania szkolnego w kształtowaniu kultury politycznej młodzieży), doc. dr hab. Kazimierz Bartkiewicz (Świadomość historyczna społeczeństwa polskiego w epoce Oświecenia), doc. dr hab. Antoni Klinger (Problematyka kultury świeckiej w rocznikach „Wolnomyśliciela Polskiego” i „Racjonalisty”), doc. dr Eugeniusz Szafrąński (Problematyka świecka w pracach badaczy polskiej kultury ludowej) i doc. dr hab. Stanisław Kania (Batalizmy rosyjskie w polskiej gwarze konspiracyjno-partyzanckiej i żołnierskiej okresu II wojny światowej).

W sumie ośmiu pracowników prowadziło badania nad 12 tematami z zakresu sześciu problemów priorytetowych (węzłowych i międzyresortowych). Jest to ten kierunek badań, który i w przyszłości winien coraz bardziej zyskiwać na znaczeniu.

KONFERENCJE, SESJE I SYMPOZJA NAUKOWE

Poszczególne instytuty i zakłady były organizatorami (lub współorganizatorami) wielu konferencji, sesji, sympozjów i innych tego typu przedsięwzięć naukowych, pełniących ważną rolę w konfrontowaniu i upowszechnianiu wyników badań, rozwijaniu życia naukowego. A oto tematy i charakter ważniejszych konferencji, sesji, sympozjów naukowych organizowanych przez Instytuty i Zakłady Wydziału Humanistycznego.

Instytut Filologii Polskiej:

O wychowawczej roli literatury dziecięcej i młodzieżowej (ogólnopolska, 1971), W 90 rocznicę *Trylogii* Henryka Sienkiewicza (ogólnopolska, 1972),

W kręgu sztuki poetyckiej K. I. Gałczyńskiego (ogólnopolska, 1973), Z problemów literatury Polski Ludowej (ogólnopolska, 1974), Dydaktyka literatury jako nauka (ogólnopolska, 1976), Ludowe Wojsko Polskie w literaturze i języku (ogólnopolska, 1978), Współczesne teorie nauczania i uczenia się literatury (międzynarodowa, 1978), Druga niepodległość Polski w literaturze (środowiskowa, 1978), 35 lat literatury Polski Ludowej (środowiskowa, 1979), 450 rocznica urodzin Jana Kochanowskiego 1530 - 1980 (ogólnopolska, 1980).

Instytut Nauk Społeczno-Politycznych:

Rola wychowania internacjonalistycznego w kształtowaniu osobowości młodzieży (międzynarodowa, 1974), 30 lat przeobrażeń społecznych w Polsce Ludowej (regionalna, 1975), Polska myśl filozoficzno-społeczna XX wieku (środowiskowa, 1975), Internacjonalistyczne i patriotyczne wychowanie studentów (międzynarodowa, 1976), Świeckie tradycje w kulturze polskiej (regionalna, 1976), Patriotyzm socjalistyczny (ogólnopolska, 1977), Demokracja socjalistyczna (ogólnopolska, 1977), Świadomość polityczna studentów (ogólnopolska, 1979), XXV Sesja Komisji Historyków PRL i NRD (wspólnie z PTH, międzynarodowa, 1979), 100 lat I Powszechnego Zjazdu Historyków Polskich (wspólnie z PTH, ogólnopolska, 1980), Metodologiczne i historyczne problemy badań nad dziejami środkowego Nadodrza (środowiskowa, 1981).

Zakład Filologii Rosyjskiej:

Polsko-rosyjskie związki literackie (regionalna, 1972), Recepcja literatury radzieckiej w Polsce Ludowej (międzynarodowa, 1975), Rola radzieckiej literatury dla dzieci i młodzieży w kształtowaniu moralności socjalistycznej młodego pokolenia (międzynarodowa, 1976), Wielka Socjalistyczna Rewolucja Październikowa w radzieckiej literaturze pięknej (międzynarodowa, 1977), Ideowe i artystyczne wartości radzieckiej piosenki poetyckiej (międzynarodowa, 1978), Obraz Polski Ludowej w literaturze radzieckiej (międzynarodowa, 1979), Kraj Rad w literaturze Polski Ludowej (międzynarodowa, 1980).

Zakład Bibliotekoznawstwa i Informacji Naukowej:

Z problemów bibliotek szkolnych i pedagogicznych (wspólnie z PBW, regionalna, 1978), 10 lat ustawy o bibliotekach (regionalna, 1978), Książka i czytelność w pamiętnikach robotników (środowiskowa, 1979).

W sumie zorganizowano ponad trzydzieści ważniejszych konferencji naukowych.

Ta forma działalności naukowej pracowników Wydziału rozwijana była od początku jego działalności i przybierała różnorodny charakter. Interesującą ich koncepcją, skutecznie realizowaną w kilku pierwszych latach, a później niestety zaniechaną, były coroczne tzw. jesienne cykle wykładów publicznych, wygłaszanych zarówno przez pracowników Wydziału, jak też i przedstawicieli innych ośrodków naukowych kraju.

Inna, liczna grupa wykładów wynikała z faktu od początku bardzo ścisłego współdziałania uczelni, w tym Wydziału, z różnymi instytucjami i organizacjami społecznymi miasta i regionu. Wśród nich głównym partnerem było zawsze Kuratorium Oświaty i Wychowania wraz ze szkołami i innymi placówkami oświatowymi, a przede wszystkim liczną rzeszą nauczycieli i częściowo uczniów. Oni też byli głównym odbiorcą środowiskowych wykładów wygłaszanych przez nauczycieli akademickich Wydziału w ramach konferencji nauczycielskich, posiedzeń rad pedagogicznych, uroczystości szkolnych itp.

W miarę tego, jak zacieśniały się kontakty naukowe z innymi uczelniami kraju i ich pracownikami, jak rosło i poszerzało się uznanie dorobku naukowego pracowników Wydziału, coraz bardziej zyskiwały na znaczeniu wyjazdne i przyjazdne wykłady gościnne. Z wykładami do różnych ośrodków naukowych w kraju wyjeżdżali: prof. H. Szczegół, prof. W. Pasterniak, prof. E. Klin, doc. S. Kania, doc. A. Klinger, doc. J. Brzeziński, doc. M. Łojek, doc. W. Magnuszewski, doc. K. Bartkiewicz, doc. J. Benyskiewicz, dr M. Przygoda, dr W. Wilezyński, dr P. Majchrzak i inni. Gośćmi Wydziału w takim charakterze byli m.in. tacy wybitni przedstawiciele nauki polskiej, jak: prof. J. Baszkiewicz, prof. W. Danek, prof. C. Hernas, prof. A. Klafkowski, prof. J. Kmita, prof. W. Kuraszkiwicz, prof. W. Markiewicz, prof. A. Łopatka, prof. M. Olechnowicz, prof. J. Topolski, prof. J. Trzynadłowski, prof. K. Wyka i inni.

UDZIAŁ W PRACACH KOMISJI, TOWARZYSTW I REDAKCJI NAUKOWYCH *

W ciągu całego 10-lecia systematycznie zwiększał się udział nauczycieli akademickich Wydziału w pracach różnych komisji, towarzystw, redakcji naukowych itp. Obecnie zakres tej formy działalności naukowej jest już dość poważny.

W pracach kolegialnych organów naukowych Polskiej Akademii Nauk, Ministerstwa Nauki, Szkolnictwa Wyższego i Techniki, Ministerstwa Oświaty i Wychowania czy instytutów badawczych uczestniczą:

— prof. dr hab. W. Pasterniak jako członek Komitetu Nauk o Literaturze PAN i członek Komisji Programowej Języka Polskiego MOiW;

- prof. dr hab. H. Szczegóła jako członek Komitetu Nauk Politycznych PAN, członek Komitetu Badań nad Polonią PAN, członek Rady Głównej MNSzWiT, członek Zespołu Dydaktyczno-Wychowawczego Nauk Politycznych MNSzWiT, członek Komisji Programowej Wychowania Obywatelskiego MOiW;
- prof. dr Jan Wąsicki jako członek Komitetu Nauk Prawnych PAN;
- doc. dr hab. S. Kania jako członek Komitetu Językoznawstwa PAN;
- doc. dr hab. K. Bartkiewicz jako członek Zespołu Dydaktyczno-Wychowawczego MNSzWiT;
- doc. dr hab. A. Klinger jako członek Rady Naukowej Ogólnopolskiego Zespołu Filozofii Kultury i Filozofii Polskiej XX wieku.

Równie widoczny był i jest udział pracowników w kierowaniu różnymi towarzystwami naukowymi. Wystarczy wskazać kilka przykładów: prof. dr Jan Wąsicki — prezes Lubuskiego Towarzystwa Naukowego (1964 - 1980), prof. dr hab. H. Szczegóła — wiceprezes Lubuskiego Towarzystwa Naukowego i wiceprezes Zarządu Głównego Polskiego Towarzystwa Nauk Politycznych, doc. dr hab. W. Magnuszewski — prezes Zielonogórskiego Oddziału Towarzystwa Literackiego im. A. Mickiewicza, doc. dr hab. S. Kania — prezes Okręgowego Koła Towarzystwa Miłośników Języka Polskiego, doc. dr K. Kaszyński — prezes Zielonogórskiego Oddziału Polskiego Towarzystwa Rusycystycznego, doc. dr F. Pastwa — prezes Zielonogórskiego Oddziału Polskiego Towarzystwa Nauk Politycznych, dr J. Iwan — prezes Zielonogórskiego Oddziału Polskiego Towarzystwa Historycznego.

Kilkunastu nauczycieli akademickich od wielu lat czynnie uczestniczy w pracach Lubuskiego Towarzystwa Naukowego, Instytutu Zachodniego w Poznaniu i innych.

Do pracowników Wydziału należało też redagowanie kilku czasopism i wydawnictw ciągłych: „Rocznika Lubuskiego” (od początku, tj. od 1959 r. prof. J. Wąsicki), „Dydaktyki Literatury” (także od początku, tj. od 1975 r. prof. W. Pasterniak), „Przeglądu Lubuskiego” (również od początku, tj. od 1971 r. prof. H. Szczegóła).

WSPÓŁPRACA NAUKOWA Z ZAGRANICĄ

Określonym czynnikiem i przejawem postępującego rozwoju Wydziału były rozszerzające się i zacieśniające kontakty naukowe z różnymi ośrodkami i pracownikami nauki innych krajów, a zwłaszcza NRD, ZSRR, Czechosłowacji i Węgier.

Najdłuższą tradycję ma wielostronna współpraca naukowa z Pedagogische Hochschule w Poczdamie, oparta na wzajemnej umowie z 1974 r. Szczególnie

blisko współpracował z nią Instytut Nauk Społeczno-Politycznych i Zakład Filologii Germańskiej. Instytut Nauk Społeczno-Politycznych uczestniczył też wspólnie z Uniwersytetem Humboldta w Berlinie, Uniwersytetem im. Karola w Pradze i Uniwersytetem im. Łomonosowa w Moskwie w badaniach nad patriotycznym i internacjonalistycznym wychowaniem studentów. Wyniki tych badań są w druku.

Nawiązano i rozwijano bliższą współpracę z wyższymi szkołami pedagogicznymi w Uljanowsku (ZSRR), Hradec Kralove (Czechosłowacja), Eger (Węgry), Dreźnie i Budziszynie (NRD) oraz utrzymywano różnorodne kontakty naukowe z wieloma innymi ośrodkami europejskimi. Ich wyrazem były aspirantury, staże, wykłady gościnne, wspólne konferencje, publikacje naukowe itp. Aspiranturą w ZSRR objęci zostali dotąd: M. Ostrowski, C. Janowska, T. Górską i M. Smerda, a w NRD D. Springer i A. Talarczyk.

Staż naukowy odbywali w ZSRR: doc. dr hab. S. Kania, doc. dr F. Pastwa, doc. dr K. Kaszyński, dr M. Przygoda, dr W. Wilczyński; w NRD: doc. dr hab. J. Benyskiewicz, dr I. R. Orzelek, dr P. Majchrzak, dr S. Dąbrowski; w Czechosłowacji: prof. dr hab. W. Pasterniak, doc. dr hab. S. Kania, doc. dr hab. W. Magnuszewski; we Francji: prof. dr hab. H. Szczegół, prof. dr hab. M. Eckert; w RFN: prof. dr hab. J. Wąsicki, prof. dr hab. H. Szczegół, dr W. Hładkiewicz.

W roli uczestników konferencji i autorów gościnnych wykładów naukowych wystąpili: prof. dr hab. M. Eckert (Moskwa, Nowosybirsk, Kiszyniów), prof. dr hab. E. Klin (Wiedeń, Kolonia, Düsseldorf, Salzburg), prof. dr hab. W. Pasterniak (Praga, Hradec Kralove, Brno 1979 — Międzynarodowe Sympozjum Dydaktyków Literatury), prof. dr hab. H. Szczegół (Berlin, Poczdam, Ołomuniec, Praga, Nowosybirsk, Kiszyniów, Paryż, Lille, Kolonia, Moskwa 1979 — Międzynarodowy Kongres Nauk Politycznych), prof. dr J. Wąsicki (Berlin, Halle, Bonn, Kolonia), doc. dr hab. S. Kania (Zagrzeb 1978 — VIII Międzynarodowy Kongres Sławistyczny, Kraków 1978 — XIII Międzynarodowy Kongres Onomastyczny), doc. dr hab. A. Klinger (Leningrad, Uljanowsk), doc. dr E. Szafranski (Leningrad, Uljanowsk), dr J. Skorek (Berlin 1979 — IV Międzynarodowy Kongres Wykładowców Literatury i Języka Rosyjskiego), dr P. Chmiel (Bazylea 1980 — Międzynarodowy Kongres Germanistyczny).

Równocześnie wielu wybitnych przedstawicieli nauki zagranicznej wygłaszało swoje wykłady gościnne na Wydziale: prof. A. Michniewicz (językoznawstwo, Mińsk), prof. P. Pilch (dydaktyka literatury, Praga), prof. H. Jacobsen (historia, Bonn), prof. J. Neveu (historia, Strasburg), prof. H. Zapf (nauki polityczne, Berlin), prof. H. Dau (nauki polityczne, Poczdam), prof. W. Czalin (ekonomia polityczna, Moskwa), prof. G. Michel (językoznawstwo, Poczdam) i inni.

Od wielu lat kilku samodzielnych pracowników Wydziału kształci młodą kadrę naukową. Profesorowie: Jan Wąsicki (historia państwa i prawa polskiego XIX - XX w.), Hieronim Szczegół (historia najnowsza i nauki polityczne), Wojciech Pasterniak (dydaktyka literatury) i Eugeniusz Klin (literatura niemiecka XIX - XX w.) prowadzili seminaria doktorskie ze swoich specjalności oraz uczestniczyli w przewodach doktorskich i habilitacyjnych jako promotorzy i recenzenci w uniwersytetach Poznania, Katowic, Torunia, Wrocławia, Warszawy, wyższych szkołach pedagogicznych Krakowa, Opola, także Poczdamu. Wykształcili oni dotąd:

prof. J. Wąsicki	— 22 doktorów i 6 doktorów habilitowanych,
prof. H. Szczegół	— 4 doktorów,
prof. W. Pasterniak	— 5 doktorów i 2 doktorów habilitowanych,
prof. E. Klin	— 4 doktorów.

Ponadto opiekę naukową nad doktorantami sprawują również docenci doktorzy habilitowani: K. Bartkiewicz, J. Brzeziński, S. Kania, M. Łojek, W. Magnuszewski.

PUBLIKACJE NAUKOWE PRACOWNIKÓW

Przez cały miniony czas systematycznie narastał dorobek pracowników Wydziału, wyrażany w publikacjach naukowych. Szczególny udział w tym dorobku przypadł samodzielnym pracownikom naukowym (profesorom i docentom). Ich prace były też stosunkowo najczęściej ogłaszane przez wydawnictwa i czasopisma ogólnokrajowe, a w pewnej części i zagraniczne. Miejscowe możliwości wydawnicze, z których korzystali wszyscy pracownicy naukowo-dydaktyczni, stwarzało przede wszystkim Wydawnictwo Uczelniane. Obok wydanych przez nie monografii czy skryptów, pracownicy Instytutu Filologii Polskiej i Instytutu Nauk Społeczno-Politycznych opublikowali również szereg innych prac (studiów, rozpraw, artykułów, recenzji, materiałów) we własnych „Studiach i Materiałach”, ogłoszonych dotąd po kilka numerów i poświęconych bądź naukom filologicznym (pod redakcją prof. W. Pasterniaka), bądź naukom społeczno-politycznym (pod redakcją prof. H. Szczegóły). Inne możliwości publikacji wiązały się głównie z Lubuskim Towarzystwem Naukowym oraz redakcjami niektórych czasopism regionalnych, np. „Przeglądem Lubuskim”. Formą publikacji, świadczącą m.in. o pogłębiającej się specjalizacji naukowej zielonogórskiego środowiska humanistycznego, była wydawana od kilku lat przez WSP i LTN, przy za-

interesowaniu i pomocy finansowej Kuratorium Oświaty i Wychowania, „Dydaktyka literatury”, redagowana przez prof. W. Pasterniaka.

Tabela 12

**Publikacje naukowe pracowników Wydziału Humanistycznego
w latach 1971 - 1981**

Nazwa Instytutu, Zakładu	Liczba pracowników	Publikacje książkowe	Rozprawy, artykuły, recenzje i in.
Instytut Filologii Polskiej	15	17	286
Instytut Nauk Społeczno-Politycznych	27	28	535
Zakład Filologii Rosyjskiej	18	9	86
Zakład Filologii Germańskiej	10	6	64
Zakład Bibliotekoznawstwa i Informacji Naukowej	11	3	84
Razem	81	63	1 055

Szczegółową bibliografię prac naukowych pracowników uczelni, w tym Wydziału Humanistycznego, zawiera oddzielna publikacja.

4. ODZNACZENIA I NAGRODY PRACOWNIKÓW WYDZIAŁU HUMANISTYCZNEGO W LATACH 1971 - 1980

ZASŁUŻONY NAUCZYCIEL PRL

prof. dr Jan Wąsicki (1976), prof. dr hab. Hieronim Szczegóła (1976).

KRZYŻ KAWALERSKI ORDERU ODDRODZENIA POLSKI

prof. dr hab. Hieronim Szczegóła (1973), doc. dr Władysław Korcz (1978),
prof. dr hab. Wojciech Pasterniak (1979).

ZŁOTY KRZYŻ ZASŁUGI

doc. dr hab. Stanisław Kania (1973), doc. dr hab. Mieczysław Łojek (1973),
doc. dr hab. Władysław Magnuszewski (1973), mgr Leonard Mirecki (1973),
prof. dr hab. Wojciech Pasterniak (1974), doc. dr Eugeniusz Szafrński (1974),
dr Kazimierz Stachura (1974), doc. dr hab. Kazimierz Bartkiewicz (1975),
dr Julian Skorek (1975), doc. dr hab. Antoni Klinger (1976), mgr Jerzy Oleksiński (1976),
dr Józef Iwan (1976), doc. dr hab. Jerzy Brzeziński (1977), doc. dr hab. Albert Pawłowski (1977),
dr Adam Demartin (1980).

SREBRNY KRZYŻ ZASŁUGI

mgr Ganna Zadworna (1974), dr Bogdan Kres (1975), dr Franciszek Pilarczyk (1978).

MEDAL KOMISJI EDUKACJI NARODOWEJ

prof. dr hab. Hieronim Szczegóła (1973), prof. dr hab. Wojciech Pasterniak (1975), doc. dr Władysław Korcz (1976), doc. dr hab. Mieczysław Łojek (1977), doc. dr hab. Albert Pawłowski (1977), doc. dr Eugeniusz Szafrąński (1977), dr Kazimierz Stachura (1977), doc. dr hab. Stanisław Kania (1978), doc. dr hab. Władysław Magnuszewski (1978), doc. dr hab. Antoni Klinger (1979), dr Józef Iwan (1979), doc. dr hab. Jerzy Brzeziński (1980), dr Julian Skorek (1980).

ODZNAKA HONOROWA „ZA ZASŁUGI W ROZWOJU WOJEWÓDZTWA ZIELONOGÓRSKIEGO”

doc. dr hab. Jerzy Brzeziński (1971), doc. dr hab. Stanisław Kania (1971), doc. dr Władysław Kot (1973), doc. dr Elżbieta Jesajan (1973), mgr Ganna Zadworna (1973), doc. dr Luba Czeszkowa (1974), prof. dr hab. Wojciech Pasterniak (1975), doc. dr Mikołaj Koniuchow (1976).

NAGRODA MINISTRA NAUKI, SZKOLNICTWA WYŻSZEGO I TECHNIKI

prof. dr hab. Hieronim Szczegóła (1972, 1975, 1978), dr Julian Skorek (1973, 1979), doc. dr hab. Mieczysław Łojek (1974, 1978), doc. dr hab. Jerzy Brzeziński (1974, 1977, 1980), doc. dr Eugeniusz Szafrąński (1975, 1979), dr Józef Iwan (1976, 1980), dr Włodzimierz Wilczyński (1976), prof. dr hab. Wojciech Pasterniak (1977, 1978), doc. dr hab. Kazimierz Bartkiewicz (1977, 1980), doc. dr hab. Stanisław Kania (1977), doc. dr hab. Antoni Klinger (1977, 1980), dr Marian Przygoda (1977), dr Wiesław Hładkiewicz (1977), doc. dr hab. Joachim Benyskiewicz (1978), doc. dr hab. Władysław Magnuszewski (1978), doc. dr Krzysztof Kaszyński (1978), dr Irena Regina Orzelek (1978), dr Franciszek Pilarczyk (1978), doc. dr Władysław Korcz (1979), doc. dr Franciszek Pastwa (1979), mgr Andrzej Toczewski (1979), doc. dr Tadeusz Biernacek (1980), dr Andrzej Białecki (1980), dr Adam Demartin (1980), mgr Andrzej Buck (1980).

III. Wydział Pedagogiczny

1. STRUKTURA ORGANIZACYJNA

KIERUNKI STUDIÓW

Wydział Pedagogiczny powstał z początkiem roku akademickiego 1971/72. Działalność swą rozpoczął od prowadzenia trzyletnich studiów zawodowych o dwóch specjalnościach w systemie stacjonarnym na czterech kierunkach: nauczanie początkowe z matematyką, nauczanie początkowe z zajęciami praktyczno-technicznymi, nauczanie początkowe z wychowaniem muzycznym i zajęcia praktyczno-techniczne z fizyką. Uruchomiono też studia zaoczne półtoraroczne (po SN) i trzyletnie na trzech kierunkach: wychowanie przedszkolne, nauczanie początkowe i nauczanie początkowe z językiem polskim. W następnym roku akademickim na studiach dziennych utworzony został nowy kierunek — wychowanie muzyczne. Kierunek zajęcia praktyczno-techniczne przeniesiony został na Wydział Matematyczno-Przyrodniczy.

Po przekształceniu Wyższej Szkoły Nauczycielskiej w Wyższą Szkołę Pedagogiczną z początkiem roku akademickiego 1973/74 na Wydziale wprowadzone zostały jednokierunkowe, jednolite, czteroletnie studia magisterskie, w systemie stacjonarnym na pedagogice szkolnej, a w systemie zaocznym na pedagogice przedszkolnej, pedagogice szkolnej i wychowaniu muzycznym. W następnym roku akademickim uruchomiono nowe kierunki: na studiach dziennych pedagogikę kulturalno-oświatową, a na studiach zaocznych nauczanie początkowe, pedagogikę kulturalno-oświatową i pedagogikę opiekuńczą. W kolejnym roku akademickim 1975/76 zorganizowano zaoczne uzupełniające studia magisterskie dla absolwentów WSN na kierunku pedagogika drugiego stopnia. W sumie na Wydziale prowadzono w systemie zaocznym więcej kierunków niż w stacjonarnym. Dzięki temu nauczycielom czynnym zawodowo stworzono szerokie możliwości uzyskania kwalifikacji zgodnych z potrzebami szkół i placówek oświatowo-wychowawczych.

Dobór kierunków kształcenia uwarunkowany był zapotrzebowaniem szkolnictwa i innych instytucji oświatowo-wychowawczych. W sytuacji niekorzystnego bilansu kadr zajmujących się pedagogiką wczesnoszkolną,

w czasie wdrażania nowych programów w przedszkolach i na poziomie nauczania początkowego, w roku akademickim 1977/78 na studiach dziennych uruchomione zostały dwa nowe kierunki studiów: wychowanie przedszkolne i nauczanie początkowe. Natomiast w systemie zaocznym, chcąc wydatnie przyspieszyć proces dokształcania nauczycieli w tych specjalnościach, reaktywowano tegoż roku trzyletnie studia zawodowe, zaniechane cztery lata wcześniej. Obniżenie poziomu kształcenia nauczycieli tych specjalności do studiów pierwszego stopnia spotkało się z krytyczną oceną środowiska nauczycielskiego i pracowników uczelni. W drugim roku trwania tych studiów zostały one przekształcone w czteroletnie studia magisterskie. Również na wyraźny wniosek władz szkolnych, wskazujący na potrzebę przygotowania specjalistów dla placówek opiekuńczych, w roku akademickim 1980/81 na studiach dziennych powołano, a na studiach zaocznych reaktywowano kierunek pedagogika opiekuńczo-wychowawcza.

Żywotność prowadzonych na Wydziale kierunków studiów zależała od zapotrzebowania rynku pracy na określonych absolwentów. Gdy okazało się, że sytuacja materialna szkolnictwa nie pozwala jeszcze na zatrudnienie w każdej zbiorczej szkole gminnej pedagoga szkolnego, zaniechano dalszego kształcenia tych specjalistów. Z braku nie tyle zapotrzebowania na absolwentów pedagogiki kulturalno-oświatowej, co wolnych dla nich etatów w placówkach tego typu, zatrudniających wciąż jeszcze sporą ilość pracowników bez kwalifikacji specjalistycznych, z końcem roku akademickiego 1979/80 zawieszona też została rekrutacja na ten kierunek studiów.

KADRA NAUKOWO-DYDAKTYCZNA

W pierwszym, organizacyjnym roku pracy Wydziału jego kadra naukowo-dydaktyczna liczyła łącznie 15 osób. Tworzenie w latach następnych nowych kierunków studiów i ciągły rozwój kształcenia w systemie stacjonarnym i zaocznym powodowały stały wzrost liczby pracowników naukowo-dydaktycznych Wydziału.

W rozwiązywaniu rosnących potrzeb kadrowych Wydziału, zwłaszcza w ciągu czterech pierwszych lat jego działalności, występowały dwie tendencje. Pierwsza zmierzała do pozyskiwania do pracy naukowo-dydaktycznej wyróżniających się pracowników z innych uczelni lub szkół, którzy posiadali praktykę bądź przynajmniej wykazywali zainteresowania prowadzeniem badań naukowych. Tą drogą zrekrutowany został zespół pierwszych pracowników Wydziału i tą przeważnie drogą uzupełniano potrzeby kadrowe w pierwszym pięcioleciu. W wyniku takiej rekrutacji przeważająca większość pracowników Wydziału legitymowała się przede wszystkim dużym doświadczeniem pedagogicznym. Świadczyła o tym liczna stosunkowo grupa

Tabela 1

Rozwój kadry naukowo-dydaktycznej Wydziału Pedagogicznego

Stanowiska	1971/ 72	1972/ 73	1973/ 74	1974/ 75	1975/ 76	1976/ 77	1977/ 78	1978/ 79	1979/ 80	1980/ 81
stażyści	—	1	5	5	—	4	4	2	—	—
asystenci starsi	1	2	4	7	12	10	5	8	14	10
asystenci	3	1	3	6	9	12	16	19	21	26
adiunkci	1	3	3	4	6	5	4	4	5	7
wykładowcy starsi	4	2	7	8	7	2	3	4	3	—
wykła- dowcy	3	5	7	10	11	16	17	14	15	18
docenci	3	3	5	11	12	8	8	6	4	4
profesoro- wie	—	—	1	1	1	1	1	4	4	3
Razem	15	17	35	52	58	58	58	61	66	68

wykładowców i starszych wykładowców, zwłaszcza w pierwszych trzech latach działalności Wydziału.

Tabela 2

Kadra naukowa Wydziału Pedagogicznego
według grup zatrudnienia (w procentach)

Grupa pra- cowników*	1971/ 72	1972/ 73	1973/ 74	1974/ 75	1975/ 76	1976/ 77	1977/ 78	1978/ 79	1979/ 80	1980/ 81
asystenci, starsi asystenci, adiunkci	18,2	33,3	37,9	38,3	45,6	53,5	46,6	50,8	60,0	63,2
wykładowcy i starsi wy- kładowcy	72,7	53,4	44,8	36,2	31,6	31,0	37,5	32,2	27,7	26,5
docenci i profesorowie	9,1	13,3	17,3	25,5	22,8	15,5	16,1	17,0	12,3	10,3

* bez stażystów

Druga tendencja zmierzała do zatrudnienia absolwentów, zwłaszcza własnych studiów dziennych, a czasem i zaocznych, których już w toku kształcenia starano się zainteresować pracą badawczą, a po zatrudnieniu — odpowiednio pokierować ich rozwojem naukowym.

STRUKTURA WYDZIAŁU

Rozwój kierunków studiów i rozmiaru kształcenia oraz rozwój kadry naukowo-dydaktycznej wymagały dostosowywania struktury organizacyjnej Wydziału do zmieniających się warunków i potrzeb.

W roku akademickim 1971/72 Wydział rozpoczął swą działalność w oparciu

o trzy Zakłady: Pedagogiki i Psychologii — kierowany przez doc. dr. B. Ratusia, Nauczania Początkowego z kierownikiem doc. dr M. Jakowicką i Zajęć Praktyczno-Technicznych z doc. dr. H. Pochanke oraz Pracownię Praktyk Pedagogicznych z mgr. J. Jakowickim. W semestrze letnim tegoż roku powstały ponadto: Zakład Wychowania Muzycznego, kierowany przez mgr I. Marciniak i Pracownia Nowych Technik Nauczania z mgr. Z. Żuberem.

Z początkiem następnego roku akademickiego Zakład Zajęć Praktyczno-Technicznych przeniesiony został na Wydział Matematyczno-Przyrodniczy, Zakład Pedagogiki i Psychologii podzielono na dwa zakłady: Zakład Historii i Teorii Wychowania i Zakład Psychologii, natomiast Zakład Nauczania Początkowego przemianowano na Zakład Dydaktyki. Wyraźniejsze sprofilowanie zakładów ułatwiło koncentrowanie uwagi na pokrewnych przedmiotach, wchodzących w zakres ich merytorycznej działalności, a także inspirowanie i prowadzenie badań naukowych.

Ponieważ działalność obu pracowni obejmowała nie tylko Wydział Pedagogiczny, lecz także dwa pozostałe Wydziały, z początkiem roku akademickiego 1976/77 uzyskały one status samodzielnych jednostek międzywydziałowych. Liczba jednostek organizacyjnych zmniejszyła się przejściowo tylko o jedną, gdyż w tym samym roku powstał Zakład Pedagogiki Kulturalno-Oświatowej, który zajął się prowadzeniem zaawansowanego już kształcenia na tym kierunku studiów.

Wraz z podjęciem decyzji o wznowieniu studiów zaocznych i zorganizowaniu studiów stacjonarnych na kierunku pedagogika opiekuńczo-wychowawcza, z początkiem roku akademickiego 1980/81 utworzony został Zakład Pedagogiki Opiekuńczej. W ten sposób liczba zakładów na Wydziale wzrosła do sześciu.

Pięć zakładów — Dydaktyki, Historii i Teorii Wychowania, Psychologii, Pedagogiki Kulturalno-Oświatowej i Pedagogiki Opiekuńczo-Wychowawczej — wchodziło w skład Instytutu Nauk Pedagogicznych, który zajmował się koordynacją ich działalności i czuwał nad rozwojem kadrowym, natomiast Zakład Wychowania Muzycznego funkcjonował jako tzw. zakład samodzielny.

ZAKŁAD DYDAKTYKI, kierowany od początku przez doc. dr hab. M. Jakowicką, działalnością swą obejmował coraz szerszy profil przedmiotów. Poza grupą przedmiotów z zakresu dydaktyki, prowadził wszystkie przedmioty specjalistyczne na podległych mu kierunkach: wychowanie przedszkolne i nauczanie początkowe. Ze względu na dużą różnorodność zgrupowanych w tym Zakładzie przedmiotów, w roku akademickim 1979/80 powołano w nim dwie pracownie specjalistyczne: Metodyki Wychowania Przedszkolnego i Metodyki Nauczania Początkowego, a następnie — dla wyraźniejszego określenia kierunku dalszego rozwoju — przemianowano go na Zakład Dydaktyki Wczesnoszkolnej.

W skład pracowników Zakładu wchodził: mgr. K. Błoch (1973 - 1978),

Obsada kadrowa Zakładu Dydaktyki

Stanowisko, stopień naukowy	Rok akademicki								
	1972/ 73	1973/ 74	1974/ 75	1975/ 76	1976/ 77	1977/ 78	1978/ 79	1979/ 80	1980/ 81
stażyści	1	2	—	—	1	1	—	—	—
asystenci	—	—	2	2	—	—	—	2	2
starsi asystenci	—	1	2	2	3	3	3	4	6
adiunkci	1	1	2	2	1	1	1	1	2
wykladowcy	—	—	—	1	—	—	—	—	—
starsi wykładowcy	2	3	2	1	3	3	4	4	3
docenci	1	2*	2*	2*	2*	2*	1	1	1
profesorowie	—	1*	1*	1*	1*	1*	2*	2*	2
Razem	5	10*	11*	11*	11*	11*	11*	14*	16
magistrowie	4	4	4	5	5	5	5	7	10
doktorzy	—	3	4	3	3	3	3	4	3
docenci	1	2*	2*	2*	2*	2*	1	1	1
profesorowie	—	1*	1*	1*	1*	1*	2*	2*	2

* w tym pracownicy na pół etatu: 1 profesor i 1 docent, a od roku akademickiego 1978/79 - 2 profesorów.

mgr M. Budzianowska (1980), mgr A. Dudziak (1977/78), mgr D. Gońska (1978), mgr E. Grabowska-Doczyńska (1973 - 1978), mgr W. Grzybowski (1974 - 1976), dr R. Harajda (1974), mgr A. Lewandowski (1979), dr A. Maciarz (1975), mgr W. Muraszko (1973), dr C. Nowaczyk (1973), mgr J. Oczujda (1980), mgr M. Przygoda (1977), dr J. Radkiewicz (1972), dr A. Szwedzińska (1980), mgr D. Waloszek (1979), dr T. Wiśniewski (1973 - 1976), Ponadto w Zakładzie tym pensum godzin dydaktycznych realizował przez wszystkie lata mgr Z. Jakowicki. Przez osiem ostatnich lat z Zakładem współpracowali na pół etatu prof. dr T. Krajewski i prof. dr hab. S. Szajek. Na godzinach zleconych najdłużej zatrudnieni byli: dr A. Bubień, mgr B. Kaźmierczak, mgr Z. Okuniewska, mgr J. Płodzień i mgr S. Sokołowski oraz mgr A. Worobiec współpracujący z Zakładem od początku.

W toku pracy w Zakładzie stopień naukowy doktora habilitowanego uzyskała M. Jakowicka (1978), a J. Radkiewicz (1973) i A. Maciarz (1979) stopień doktora. Rozwój naukowy dalszych pięciu pracowników ułatwia seminarium doktorskie prowadzone przez doc.dr hab. M. Jakowicką.

ZAKŁAD HISTORII I TEORII WYCHOWANIA, kierowany kolejno przez doc. dra hab. B. Ratusia (1972 - 1975), dra T. Wiśniewskiego (1976) i doc. dra A. Matuszczyka (1976), szybko rozrastał się kadrowo w ciągu czterech pierwszych lat, gdyż prowadził początkowo także przedmioty nie mieszczące się w jego profilu działalności. W następnych latach stan liczbowy pracowników ustabilizował się na poziomie dziesięciu, chociaż zmiany kadrowe, powodowane wieloma różnymi przyczynami, były w nim dość częste.

Jedną z przyczyn zmian kadrowych było tworzenie nowych zakładów i przekazywanie do nich przedmiotów specjalistycznych z kierunków peda-

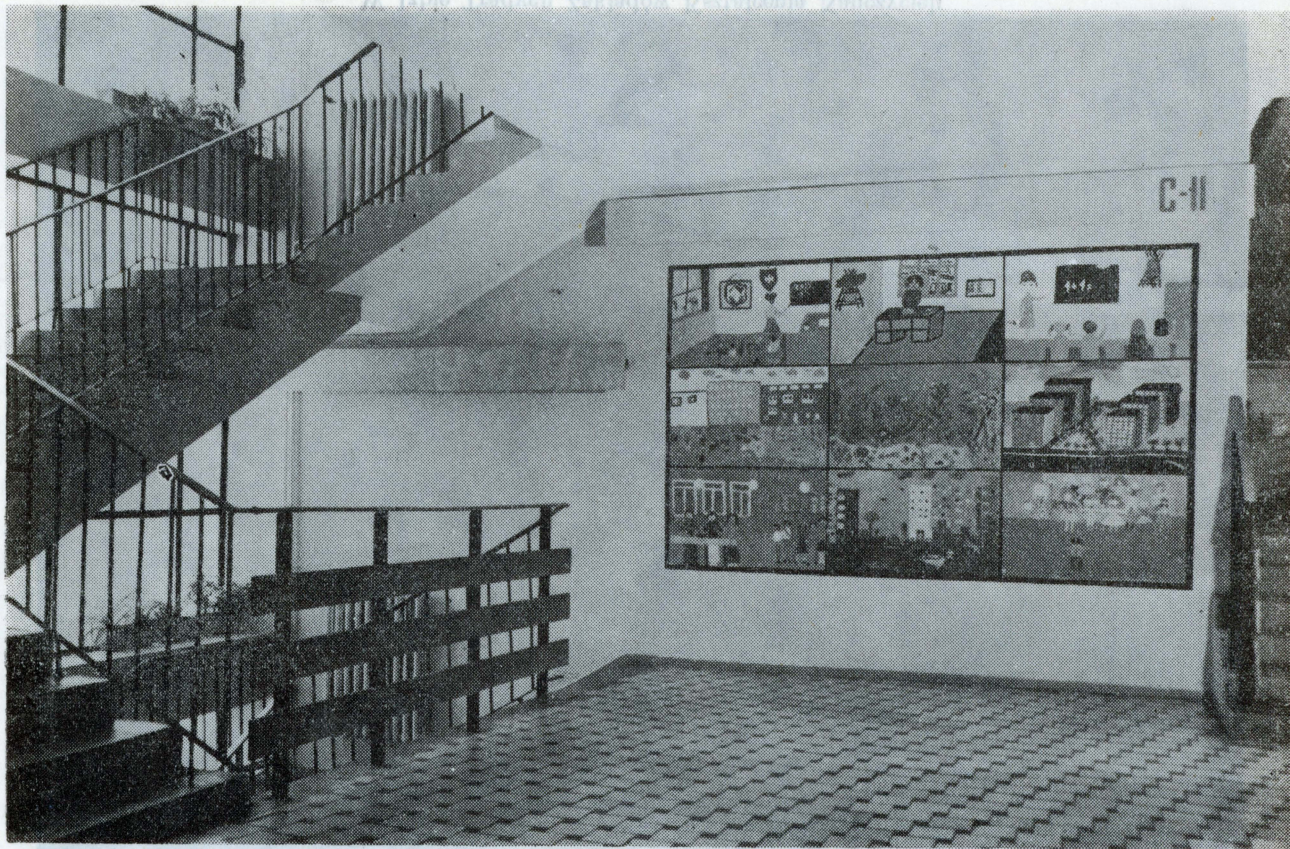
Obsada kadrowa Zakładu Historii i Teorii Wychowania

Stanowisko, stopień naukowy	Rok akademicki								
	1972/ 73	1973/ 74	1974/ 75	1975/ 76	1976/ 77	1977/ 78	1978/ 79	1979/ 80	1980/ 81
stażyści	—	1	—	—	2	3	1	—	—
asystenci	1	1	1	1	1	—	3	4	3
starsi asystenci	1	1	3	3	2	3	3	3	2
adiunkci	—	1	2	4	2*	1	1	1	2
wykładowcy	1	—	—	—	—	—	—	—	—
starsi wykładowcy	1	1	3	3	2	2*	1	2	—
docenci	1	2*	3*	3*	1	1	1	—	1
Razem	5	7*	12*	14*	10*	10*	10	10	8
magiŝtrowie	4	5	7	6	5	6	7	7	5
doktorzy	—	—	2	5	4	3	2	3	2
docenci	1	2*	3*	3*	1	1	1	—	1

* w tym 1 docent na pół etatu

gogiki kulturalno-oŝwiatowej i pedagogiki opiekuńczo-wychowawczej oraz pracowników zajmujących się ich prowadzeniem. Z tych względów z Zakładu odeszli: dr L. Dzieŝyc (1974 - 1976), mgr E. Hajduk (1972 - 1976) i mgr M. Sinica (1974 - 1976) oraz mgr C. Cetner (1978 - 1980) i dr A. Maciarz (1979/80). Przyczyną zmian było również przejście czterech pracowników do innych placówek naukowo-badawczych: dr B. Kołodziejŝkiej (1975/76) z powrotem do Muzeum Okręgowego w Zielonej Górze, dra T. Kowalskiego (1974 - 1977) do Instytutu Kształcenia Nauczycieli w Warszawie, doc. dra hab. B. Ratusia (1971 - 1975) do Instytutu Podstawowych Problemów Marksizmu-Leninizmu przy KC PZPR w Warszawie i dra T. Wiŝniewskiego z powrotem do WSP w Słupsku, a ponadto odejście na emeryturę dra S. Kaŝdzielskiego (1973 - 1978) i dra E. Lewickiego (1973 - 1979) oraz rezygnacja z pracy naukowo-dydaktycznej mgr M. Sosnowskiej (1973 - 1978).

Duŝy odpływ z Zakładu doŝwiadczonych pracowników, ze stopniami naukowymi i często powaŝnym dorobkiem zmusił do rozwiązywania potrzeb kadrowych w drodze zatrudnienia własnych absolwentów. Stąd w aktualnym składzie osobowym Zakładu dr K. Stech (od 1971 r.), mgr U. Balicka (od 1972 r.), dr R. Stankiewicz (od 1974 r.), mgr H. Adameczuk, mgr Z. Kołodziej, J. Latocha-Cembrowicz (od 1977 r.) i mgr K. Wąŝ (od 1978 r.). Połowa pracowników legitymowała się dwu-trzyletnim staŝem pracy pedagogicznej, mimo ŝe w Zakładzie niektórzy pracownicy uzyskali przedtem stopnie naukowe (B. Ratuŝ w 1974 r. stopień doktora habilitowanego, a R. Stankiewicz w 1975, T. Kowalski w 1977 i K. Stech w 1980 r. stopnie doktora) i była w nim w przeszłości spora grupa docentów i doktorów. Zjawiskiem pocieszającym było wszakŝe to, ŝe wszyscy pracownicy tego Zakładu pracowali nad dalszym własnym rozwojem naukowym, czemu wydatnie sprzyjały problemowe zebrania i konstruktywna na nich dyskusja.

Wnętrze budynku dydaktycznego przy Al. Wojska Polskiego 69

Klub Studencki przy Al. Wojska Polskiego 69

W Izbie Tradycji Zakładów Kształcenia Nauczycieli
Ziemi Lubuskiej

Klub Studencki przy Al. Wojska Polskiego 69

Z Zespołem współpracowali w ramach projektu zleconych w różnych latach:
mgr R. Olszowski, dr R. S. Kijowski, dr M. Pamiński, mgr T. Ratus, mgr
A. Szwarcwald, a współtwórca mgr J. Zralo.

mgr A. Pabuda (od 1979 r.), mgr W. Kosciński, wiceprez. dr M. Szwarcwald
(1976 r.) oraz dr J. Muszyński (od 1976 r., zastępczyni na pół etatu).

Obsada kadrowa Zakładu Pedagogiki Kulturalno-Oświatowej

Stanowisko stopień naukowy	Rok akademicki				
	1976/ 77	1977/ 78	1978/ 79	1979/ 80	1980/ 81
asystenci	1	1	1	—	
starsi asystenci	1	—	—	1	2
adiunkci	1	1	1	1	1
wykładowcy	—	1	1	1	
starsi wykładowcy	1	2*	2*	2*	2*
Razem	4	5	5	5	5
magistrowie	2	2	2	1	2
doktorzy	2*	3*	3*	4*	3*

* w tym 1 doktor na pół etatu

Zespół ten wspierali pracę w godzinach zleconych różni specjaliści z instytutów naukowych i instytucji kulturalnych: prof. dr hab. A. Kwilecki, dr A. Czarkowski, mgr B. Fijałkowska, aktor dypl. Z. Giżejowski, dr D. Jankowski, mgr B. Idzikowski, mgr R. Kiełb, dr A. Kołodziejski, dr B. Kołodziejska, dr S. Kowalski, mgr B. Konarska, mgr A. Maciejak, mgr Z. Makarewicz, mgr J. Małecki, G. Nowak, artysta dypl. L. Nowicka, mgr T. Pliszkiwicz, mgr A. Siatecki, mgr R. Więckowski, mgr A. Worobiec i mgr B. Żyża. Ta duża liczba pracowników dochodzących spowodowana była trudnościami w pozyskaniu na etat do Zakładu najbardziej potrzebnych specjalistów, gdyż w dotychczasowych miejscach pracy otrzymywali oni znacznie wyższe wynagrodzenie, niż mogła im zaproponować uczelnia. Sytuacja ta utrudniała pracę Zakładu.

Pracownicy etatowi i nieetatowi dbali o własny rozwój naukowy. Dwóch z nich: E. Hajduk (1976) i M. Sinica (1980) uzyskało stopnie doktorskie, pracując nadal nad rozprawami habilitacyjnymi.

ZAKŁAD PEDAGOGIKI OPIEKUŃCZEJ rozpoczął pracę w trzyosobowym składzie: kierownik — dr C. Nowaczyk oraz mgr C. Cetner i dr A. Maciarz.

SAMODZIELNY ZAKŁAD WYCHOWANIA MUZYCZNEGO, kierowany kolejno przez mgr I. Marciniak (1972 - 1975), doc. dr hab. H. Harajdę (1975 - 1977), dra C. Nowaczyka (1977/78) i mgra R. Pawłowskiego (od 1978 r.) był najliczniejszym Zakładem Wydziału, ponieważ prowadził specyficzny kierunek studiów, wymagający organizowania wielu zajęć w małych zespołach lub w formie indywidualnej. Zakład musiał rocznie obsadzić około 20 tys. godzin dydaktycznych. Dość liczny zespół jego pracowników etatowych, mimo znacznego obciążenia godzinami ponadwymiarowymi, nie był jednak w stanie podolać zadaniom, zachodziła więc konieczność zatrudnienia na godzinach zleconych licznej grupy pracowników Zielonogórskiej Filharmonii i Szkoły Muzycznej, którzy stanowili połowę kadry etatowej Zakładu.

Obsada kadrowa Zakładu Wychowania Muzycznego

Tabela 7

Stanowisko stopień naukowy	Rok akademicki									
	1971/ 72	1972/ 73	1973/ 74	1974/ 75	1975/ 76	1976/ 77	1977/ 78	1978/ 79	1979/ 80	1980/ 81
stażyści		—	1	3	—	1	—	1	—	—
asystenci		1	2	2	4	5	4	4	4	5
starsi										
asystenci		—	1	1	4	5	6	9	10	11
adiunkci		—	—	—	—	1	1	1	1	1
wykładowcy	1	2	5	5	4	2	2	2	2	—
starsi										
wykładowcy		1	2	3	5	9	8	6	6	10
docenci		—	—	3*	4*	3*	3*	2	2	1
profesorowie		—	—	—	—	—	—	1*	1*	—
Razem	1	4	11	17	21	26	24	26	26	28
magistrowie		4	11	14	17	21	20	22	22	26
doktorzy —										
adiunkci		—	—	—	—	2	1	1	1	1
docenci		—	—	3	4	3	3	2	2	1
profesorowie		—	—	—	—	—	—	1	1	—

* w tym na pół etatu

Zgrupowanie w Zakładzie dużej liczby pracowników o różnorodnych specjalnościach skłoniło do powołania w roku akademickim 1974/75 pięciu pracowników specjalistycznych: Teorii Muzyki z mgr S. Malawką, Fortepianu z mgr M. Ogioldą, Instrumentów Strunowych z mgr J. Fyk, Instrumentów Dętych z mgr S. Romanikiem i Metodyki Wychowania Muzycznego z mgr I. Marci-
niak.

Pracownicy Zakładu w zdecydowanej większości legitymowali się stopniem magisterskim. Adiunkturę artystyczną uzyskała dotąd D. Kapała.

Zakład odczuwał szczególnie dotkliwie braki w grupie adiunktów i samodzielnych pracowników naukowych. Jedynym samodzielnym pracownikiem naukowym na etacie i tylko przez dwa lata była doc. dr hab. H. Harajda. W tej sytuacji duże znaczenie miała dla Zakładu praca w nim na pół etatu trzech samodzielnych pracowników naukowych Wyższej Szkoły Muzycznej we Wrocławiu: prof. R. Reszke, doc. L. Hanka i doc. L. Wislockiego.

INSTYTUT NAUK PEDAGOGICZNYCH powstał z początkiem roku akademickiego 1974/75 i zajął się koordynacją pracy wszystkich działających na Wydziale Pedagogicznym zakładów (z wyjątkiem Zakładu Wychowania Muzycznego) i samodzielnych pracowni, doskonaleniem procesu dydaktyczno-wychowawczego na Wydziale, rozwojem kadry naukowej, ukierunkowywaniem badań naukowych i inspiracją studenckiego ruchu naukowego. Jego pracą kierowali kolejni dyrektorzy: doc. dr M. Jakowicka (1974/75), doc. dr hab. B. Ratuś (1975/76), doc. dr J. Jerzak (1976 - 1978, będąc formalnie zastępcą dyrektora) oraz ponownie doc. dr hab. M. Jakowicka (od 1978) we współpracy z drem E. Haidukiem (od 1978) jako zastępcą dyrektora.

Po pięciu latach działalności Instytutu, w marcu 1979 r. powołana została jego Rada Naukowa w składzie: przewodniczący — prof. dr T. Krajewski, wiceprzewodniczący — doc. dr hab. M. Jakowicka, sekretarz — mgr A. Dąbrowska oraz członkowie: prof. dr B. Hornowski, prof. dr hab. S. Szajek, doc. dr hab. B. Ratuś, doc. dr J. Jerzak, doc. dr S. Łapkowska, doc. dr A. Matuszczyk, dr E. Hajduk, dr C. Nowaczyk, mgr J. Dobosz (wicekurator) i mgr B. Fijałkowska (wicedyrektor Wydziału Kultury Urzędu Wojewódzkiego). Za główne swe zadanie Rada Naukowa Instytutu uznała czuwanie nad rozwojem naukowym kadry i wyrażanie opinii o zamierzonych badaniach naukowych, osiągniętych wynikach i opracowaniach przygotowanych do druku.

WŁADZE WYDZIAŁU

Pracą Wydziału kierowali kolejni dziekani: doc. dr H. Pochanke (1971 - 1973), doc. dr M. Jakowicka (1973 - 1978) i doc. dr J. Jerzak (od 1978), przy współpracy najpierw z prodziekanem doc. dr M. Jakowicką (1972 - 1973), a następnie z prodziekanami do spraw studiów dziennych — dr. T. Wiśniewskim (1973 - 1976), dr. R. Stankiewiczem (1976 - 1978) i dr A. Maciarz (od 1978) oraz z prodziekanami do spraw studiów zaocznych — dr. J. Radkiewiczem (1973 - 1978) i dr. C. Nowaczykiem (od 1978).

Istotną rolę przy rozstrzyganiu bieżących problemów Wydziału odgrywało Kolegium Dziekana. Składało się ono z prodziekanów, dyrektora instytutu oraz kierowników zakładów i zajmowało się m.in. organizacją nowego roku akademickiego, zajęć dydaktycznych w poszczególnych semestrach, sesji egzaminacyjnych, praktyk pedagogicznych, obozów wakacyjnych, sesji naukowych, etapową analizą wyników studiów i problemami dotyczącymi życia studentów.

Rada Wydziału, powoływana na okres kadencji dla rozstrzygania ważnych dla Wydziału problemów, składała się z członków kolegium, docentów, przedstawicieli starszych wykładowców i wykładowców, adiunktów i asystentów¹, POP lub OOP, Rady Zakładowej lub Oddziałowej ZNP oraz przewodniczącego Rady Wydziałowej SZSP. Podejmowała ona decyzje bądź formułowała opinie dotyczące m.in. spraw kadrowych, toku studiów, modyfikacji planów nauczania, kierunków doskonalenia procesu kształcenia, tematów prac magisterskich i zespołowych problemów badawczych.

Oddziałowa Organizacja Partyjna zajmowała się od 1974 r. organizacją pracy politycznej na Wydziale, pod kierunkiem I sekretarza i sekretarza organizacyjnych: dra C. Nowaczyka i mgra R. Pawłowskiego (1974 - 1976), dra

¹ Przedstawicielami pracowników w różnych latach byli: mgr U. Balička, mgr E. Banachowicz, mgr L. Miś, mgr M. Ogiolda, mgr E. Płodzień.

E. Hajduka i mgra Z. Jakowickiego (1976 - 1979) oraz dr K. Stech i dra M. Sinicy (od 1979).

Rada Oddziałowa ZNP, utworzona w 1977 r. i kierowana przez kolejnych prezesów i wiceprezesów: doc. dra A. Matuszczyka i dra R. Harajdę (1977 - 1979) oraz dra R. Harajdę i dra Z. Żubera (od 1979) była reprezentantem i rzecznikiem interesów pracowników Wydziału oraz organizatorem działalności związkowej.

Rada Wydziałowa SZSP była od 1973 r. orędownikiem interesów społeczności studenckiej i współorganizatorem jej życia na Wydziale. Pracowała ona pod kierunkiem kolejnych przewodniczących: H. Boratyńskiego (1973/74), B. Mickiewicz (1974/75), M. Musioła (1975/76), Z. Smolińskiej (1976/77), W. Łukomskiego (1977/78), A. Teoludzkiej (1978/79) i K. Dziendziury (1979/80).

2. DZIAŁALNOŚĆ DYDAKTYCZNO-WYCHOWAWCZA

ROZMIAR KSZTAŁCENIA

Wydział rozpoczął pracę w roku akademickim 1971/72 z liczbą 125 studentów studiów dziennych. Od następnego roku prowadził równoległe rekrutację na studia zaoczne.

Znacznie szersze możliwości podejmowania studiów, zwłaszcza przez pierwsze cztery lata, stwarzano nauczycielom pracującym. Szerokie rozbudowanie studiów zaocznych skłoniło do poważnego, choć krótkotrwałego ich ograniczenia z chwilą przejścia w roku akademickim 1976/77 na pełny cykl kształcenia. Wprawdzie w roku następnym nabór na te studia znowu wyraźnie zwiększono, zmalała jednak różnica między liczbą przyjęć na studia zaoczne i dzienne i zmniejszała się dalej aż do całkowitego niemal jej zniwelowania w ostatnim roku dziesięciolecia. Był to rezultat dwu jednocześnie występujących tendencji: do zmniejszenia rekrutacji na studia zaoczne i zwiększenia naboru na studia dzienne, przy jednoczesnym spadku z roku na rok ogólnej liczby przyjmowanych studentów. Łączna liczba studentów na Wydziale rosła jednak systematycznie przez kolejnych osiem lat jego działalności i w okresie największego rozwoju kierunków kształcenia wynosiła 1240 studentów. Dopiero od roku akademickiego 1979/80 krzywa wzrostu zaczęła stopniowo opadać.

BAZA MATERIALNA

Wydział rozpoczął pracę w skromnych warunkach lokalowych. Przez pierwsze trzy lata jego siedziba mieściła się przy Placu Słowiańskim 12, gdzie dysponował początkowo ośmioma salami dydaktycznymi, z których trzy

Tabela 8

Studenci I roku studiów dziennych i zaocznych na Wydziale Pedagogicznym

Kierunek studiów	System studiów	Rok akademicki									
		1971/72	1972/73	1973/74	1974/75	1975/76	1976/77	1977/78	1978/79	1979/80	1980/81
Wychowanie przed- szkolne	dzienne	—	—	—	—	—	—	31	28	30	30
	zaoczne	—	42 ^a	133 ^b	58	31	31	34	30	30	30
Nauczanie początkowe	dzienne	92	—	—	—	—	—	42	51	52	50
	zaoczne	—	115	60 ^a	68	35	18	61	60	64	60
Pedagogika szkolna	dzienne	—	—	51	45	43	37	—	—	—	—
	zaoczne	—	—	97	35	37	—	—	—	—	—
Pedagogika opie- kuńczo-wychowawcza	dzienne	—	—	—	—	—	—	—	—	—	15
	zaoczne	—	—	—	31	43	—	—	—	—	—
Pedagogika kultu- ralno-oświatowa	dzienne	—	—	—	34	46	59	31	28	20	10
	zaoczne	—	—	—	53	44	34	35	33	30	—
Pedagogika II ^o	dzienne	—	—	—	—	45	—	38	36	27	—
	zaoczne	—	29	24	29	29	23	21	20	30	25
Wychowanie muzyczne	dzienne	—	—	40	31	30	21	22	20	20	20
	zaoczne	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Razem	dzienne	92	29	75	108	118	119	125	127	132	130
	zaoczne	—	157	330	276	265	104	194	181	171	110
Ogółem na Wydziale		92	186	405	384	383	223	319	308	303	240

^a — z 1,5-rocznym cyklem kształcenia^b — z 1,5 i 3-letnim cyklem kształcenia

Tabela 9

Studenci studiów dziennych i zaocznych Wydziału Pedagogicznego

Kierunek studiów	System studiów	Rok akademicki									
		1971/72	1972/73	1973/74	1974/75	1975/76	1976/77	1977/78	1978/79	1979/80	1980/81
Wychowanie przed- szkolne	dzienne	—	—	—	—	—	—	31	57	82	112
	zaoczne	—	42	175	179	133	161	138	115	128	122
Nauczanie początkowe	dzienne	92	73	66	—	—	—	42	93	142	192
	zaoczne	—	115	168	174	100	110	171	165	207	251
Pedagogika szkolna	dzienne	—	—	51	93	135	167	120	94	42	—
	zaoczne	—	—	97	126	161	163	70	34	—	—
Pedagogika opiekuń- czo-wychowawcza	dzienne	—	—	—	—	—	—	—	—	—	15
	zaoczne	—	—	—	32	70	67	63	38	—	30
Pedagogika kulturalno- oświatowa	dzienne	—	—	—	34	78	131	155	134	140	99
	zaoczne	—	—	—	53	86	115	139	147	143	103
Pedagogika II°	zaoczne	—	—	—	—	93	43	38	70	62	24
	dzienne	—	29	50	74	74	95	100	99	108	111
Wychowanie muzyczne	zaoczne	—	—	40	64	60	82	108	97	106	91
Razem	dzienne	92	102	167	201	287	393	448	477	514	529
	zaoczne	—	157	480	628	703	741	727	666	646	621
Ogółem		92	259	647	829	990	1134	1175	1143	1160	1150

zajmowały pracownie techniczne (po roku przeszły one zresztą do Wydziału Matematyczno-Przyrodniczego), a dalsze cztery pracownie przedmiotowe: psychologii, nauczania początkowego, muzyczna i technicznych środków nauczania. Ponadto Wydział użytkował 12 pokoi, w tym dwa przeznaczył na naukę gry na instrumentach i dziesięć na potrzeby dziekanatu i zakładów. W miarę przechodzenia na pełny cykl kształcenia i rozwoju studiów zaocznych wskaźnik zagęszczenia pomieszczeń wzrastał, a warunki pracy stawały się trudniejsze.

Wyposażenie pierwszych pracowni, zwłaszcza technicznych, stanowiły urządzenia i środki dydaktyczne odziedziczone po byłym Studium Nauczycielskim. Stopniowo je uzupełniano, kompletując jednocześnie księgozbiory bibliotek zakładowych. Wartość specjalistycznego wyposażenia na koniec pierwszego roku wynosiła 1840 tys. zł, a po roku wzrosła do ok. 2400 tys. zł.

Warunki lokalowe Wydziału znacznie się poprawiły z początkiem roku akademickiego 1974/75, gdy jego siedziba przeniesiona została do nowo wybudowanego obiektu przy ul. Krośnieńskiej 49 (obecnie ul. Wojska Polskiego).

Z chwilą przekształcenia pracowni Nowych Technik Nauczania i Praktyk Pedagogicznych w jednostki międzywydziałowe, baza lokalowa Wydziału została uszczuplona. Staraniem zakładów i zapobiegliwością pracowników pomieszczenia dydaktyczne zostały zagospodarowane na potrzeby pracowni przedmiotowych: metodyki wychowania przedszkolnego i nauczania początkowego, biomedycznej, psychologicznej, historii wychowania, metodyki pracy harcerskiej, pracy kulturalno-oświatowej. Pracownia Nowych Technik Nauczania wyposażyla w środki audiowizualne jedną z sal wykładowych. Funkcjonalne urządzenia i dobre wyposażenie pracowni stworzyło sprzyjające warunki do prowadzenia zajęć dydaktycznych z wielu przedmiotów. W ten sposób stworzone zostały na Wydziale korzystne warunki dla stosowania w toku zajęć środków dydaktycznych.

Zakład Wychowania Muzycznego i podległy mu kierunek w 1975 r. otrzymał do swojej dyspozycji budynek C przy Placu Słowiańskim 25, zwolniony przez Wydział Humanistyczny i Bibliotekę Główną. Mając do dyspozycji 15 pomieszczeń dydaktycznych zorganizował w nich dwie sale wykładowe, trzy sale ćwiczeń, dziesięć pokoi do gry na instrumentach.

POMOC MATERIALNA DLA STUDENTÓW

Istotne znaczenie w rozwiązywaniu problemów bytowych studentów miała świadczona na ich rzecz w różnych formach pomoc materialna. Najczęściej udzielana ona była w postaci stypendiów i miejsc w domach studenta, premii i zasiłków losowych.

Odczuwalnym wsparciem dla skromnych budżetów studenckich były

stypendia, z których korzystało w pierwszych latach 76 - 80% studentów.. Wprawdzie wskaźnik ten w latach następnych, w miarę wzrastających dochodów rodziców, systematycznie malał, jednak z tej formy pomocy materialnej korzystało co najmniej 40% studentów.

Pomoc materialna

Tabela 10^a

Rok akademicki	Ogólna liczba studentów na Wydziale	Liczba studentów otrzymujących				
		stypendia zwyczajne	stypendia fundowane	premie	zasiłki losowe	miejsce w DS
1971/72	92	82	—	20	21	65
1972/73	102	96	—	40	23	60
1973/74	167	128	—	56	17	116
1974/75	201	139	2	42	27	138
1975/76	287	166	10	65	29	114
1976/77	393	199	12	124	40	246
1977/78	448	190	15	400	45	250
1978/79	436	172	27	359	117	264

Znacznemu rozszerzeniu uległy w ostatnich latach dwa inne rodzaje świadczeń pieniężnych. Premie za dobrą naukę stały się szeroko dostępne. Korzystało z nich 70%, a nawet 90% studentów. Zasiłki losowe przyznawano właściwie każdemu ubiegającemu się studentowi, stąd też były lata, w których co czwarty student korzystał z tej formy pomocy.

Dla studentów zamieszkujących szczególnie ważne było uzyskanie zakwaterowania w domu studenta. Pod tym względem możliwości uczelni były początkowo bardzo małe i pozwalały zaspokajać jedynie najpilniejsze potrzeby. Wyraźna poprawa nastąpiła dopiero po oddaniu do użytku nowo wybudowanego domu studenta „Wcześniak”. Wydatnemu wzrostowi liczby miejsc w domach studenta towarzyszyła poprawa warunków mieszkaniowych. W nowym domu do dyspozycji studentów oddane zostały 2 - 3-osobowe, schludnie urządzone pokoje. W pozostałych domach zmniejszyło się zagęszczenie. Likwidacji uległy łóżka piętrowe i w ten sposób powstały korzystniejsze warunki do pracy i wypoczynku.

DOSKONALENIE PROCESU DYDAKTYCZNO-WYCHOWAWCZEGO

Praca dydaktyczno-wychowawcza na Wydziale koncentrowana była na kształtowaniu postawy ideowo-moralnej i światopoglądowej studentów, rozbudzaniu i pogłębianiu ich zainteresowań naukowych i identyfikacji z zawodem, tworzeniu przekonania o potrzebie wyniesienia z uczelni gruntownej,

wiedzy pedagogicznej i niezbędnych umiejętności zawodowych, utrzymywaniu atmosfery rytmicznej pracy i zdyscyplinowania oraz rozwijaniu aktywności społeczno-politycznej i kulturalno-oświatowej. Nad coraz lepszym przygotowaniem studentów do zadań społeczno-zawodowych pracowały wszystkie komórki organizacyjne Wydziału.

W zakładach dokonywano koordynacji treści programowych z przedmiotów zbliżonych tematycznie. Treści powtarzające się w kilku przedmiotach pozostawiano tylko w jednym, a zaoszczędzony w ten sposób czas przeznaczano na pogłębienie istniejących bądź wprowadzenie nowych tematów.

Sporo przesunięć dokonywano w obowiązujących planach studiów, żeby ułatwić studentom opanowywanie materiału programowego i stworzyć im możliwość większego koncentrowania się przy końcu studiów na pracy magisterskiej. W toku zajęć dydaktycznych korygowano treści programowe różnych przedmiotów pedagogicznych, psychologicznych i kierunkowych, ażeby ułatwić studentom stworzenie solidnych podstaw wiedzy zdobywanej z różnych przedmiotów nauczania.

Starano się budzić i rozwijać intelektualną aktywność i samodzielność studentów przez przydzielanie im indywidualnych i zespołowych zadań wymagających samodzielnej analizy problemów, lepszą organizację zajęć dydaktycznych, częstsze stosowanie metod aktywizujących oraz doskonalenie ćwiczeń o charakterze dyskusyjnym, syntetyzującym i projektującym. Studentom napotykającym trudności w opanowywaniu materiału programowego udzielano pomocy, organizując dla nich indywidualne i zespołowe konsultacje z różnych przedmiotów. Utrzymanie zasady semestralnego rozliczania studentów z obowiązujących zaliczeń i egzaminów zmuszało do dużej rytmiczności pracy i nie dopuszczania do narastania poważnych zaległości.

Opracowywano skrypty pomocnicze dla studentów. Dla potrzeb kierunku wychowanie muzyczne wydano skrypt S. Romanika *Szkola gry na fletach podłużnych* oraz E. Banachowicza i S. Romanika *Duety, tria i kwartety na zespoły fletów podłużnych*, jak również B. Miakisz *Materiały pomocnicze do zajęć muzyczno-ruchowych*. Dla I roku studiów pedagogicznych przeznaczony był skrypt L. Smagały *Przewodnik do ćwiczeń laboratoryjnych z psychologii*.

Coraz bardziej doceniano stosowanie na zajęciach dydaktycznych nowoczesnych środków technicznych, zwłaszcza po zorganizowaniu pracowni przedmiotowych. Chcąc ułatwić nauczycielom akademickim ich stosowanie, Pracownia Nowych Technik Nauczania organizowała spotkania instruktażowe na temat wykorzystywania i obsługi środków audiowizualnych.

Przy realizacji programów nauczania, zwłaszcza przedmiotów specjalistycznych, odwoływano się dość często (szczególnie w latach 1976 - 1978) do wycieczek dydaktycznych, mając na uwadze ich dużą wartość kształcącą. W oparciu o tę formę zajęć studenci pedagogiki szkolnej zapoznawali się m.in. z pracą domów dziecka, prewenterii, Ośrodka Rehabilitacji przy

Szpitalu Ortopedycznym w Świebodzinie i Ośrodka Resocjalizacji w Głogowie. Studenci pedagogiki kulturalno-oświatowej tą drogą poznali pracę różnych instytucji kultury, a zwłaszcza gminnych ośrodków kultury, młodzieżowych domów kultury i pałaców młodzieży, klubów fabrycznych i studenckich. Dzięki tej formie studenci wychowania muzycznego uczestniczyli w różnych imprezach muzycznych, np. Festiwalu Polskiej Muzyki Współczesnej, Poznańskiej Wiosnie Muzycznej, Konkursie Altowiolistów w Poznaniu oraz przedstawieniach operowych. Stały ich udział w koncertach Filharmonii Zielonogórskiej umożliwiał regularny kontakt z muzyką, recenzje i prelekcje na temat słuchanej muzyki oraz spotkania z wybitnymi artystami i kompozytorami, np. Stefanią Woytowicz czy Piotrem Perkowskim, wpływały na kształcenie wyobraźni muzycznej, rozwój zainteresowań muzyką i pogłębienie identyfikacji studentów z zawodem nauczyciela wychowania muzycznego.

W procesie kształcenia przywiązywano dużą wagę do łączenia teorii z praktyką. Pracownicy naukowo-dydaktyczni ukazywali studentom możliwości wykorzystywania w późniejszej pracy szkolnej opanowanych w toku studiów treści oraz stosowanych metod i środków dydaktycznych, a prowadzący seminaria magisterskie starali się bardziej dostosowywać problematykę kierowanych przez siebie prac do potrzeb przyszłej działalności zawodowej nauczycieli.

W trosce o coraz wyższy poziom prac magisterskich podjęto na Wydziale istotne przedsięwzięcia. Na drugim roku studiów wprowadzono pracę proseminaryjną, będącą pewną formą przygotowania studentów do pisania pracy magisterskiej. Promotorzy stosowali względnie jednolite wymagania wobec prac magisterskich (zwłaszcza w zakresie założeń metodologicznych), będące jednocześnie podstawą kryteriów oceny tych prac. Na wychowaniu muzycznym (studia dzienne) stworzono lepsze warunki przygotowywania prac magisterskich, gdyż liczbę godzin przeznaczonych na seminarium rozłożono w czasie z trzech na cztery semestry, a więc także na dwa lata, jak na wszystkich kierunkach pedagogicznych. Prowadzenie seminarium powierzono dwom osobom, w pierwszym roku pedagogowi — w celu zwrócenia większej uwagi na znajomość i stosowanie metodologii badań pedagogicznych, w drugim roku specjalście z zakresu muzyki — dla pokierowania specyficznymi dla tego kierunku studiów tematami.

Czynnikiem mobilizującym studentów do większej troski o wartość naukową bądź przydatność praktyczną prac magisterskich, ich poprawność merytoryczną, metodologiczną i formalną, samodzielność w rozwiązywaniu problemów badawczych i właściwe wykorzystanie materiałów źródłowych, stał się coroczny konkurs na najlepsze prace magisterskie, typu dydaktycznego, diagnostycznego i innowacyjnego, obronione na Wydziale Pedagogicznym.

W trosce o intensywny rozwój studentów uzdolnionych Wydział próbował prowadzić studia indywidualne. Nagromadzone na tej drodze doświadczenia

pomogły w wypracowaniu ich założeń. Celem studiów indywidualnych było przyspieszanie rozwoju intelektualnego, a zwłaszcza pewnych zainteresowań, twórczej wyobraźni, dociekliwości i samodzielności badawczej wybranej grupy studentów. Cele te realizowano według indywidualnych programów, uwzględniających dobór treści, metod i form kształcenia.

Szczególną uwagę zwrócono na rozszerzenie wiedzy studentów z zakresu wybranej specjalności i szersze ich włączenie do prac naukowo-badawczych prowadzonych przez ich opiekunów naukowych i zakłady. Rozluźniono rygory dotyczące udziału studentów w zajęciach. Z planu studiów wydrebniono trzy grupy przedmiotów (1 — objęte obowiązkiem uczęszczania na wszystkie zajęcia, 2 — objęte obowiązkiem uczęszczania tylko na niektóre z zajęć, 3 — wyłączone z obowiązkowego uczestnictwa). Z zainteresowanymi studentami ustalono dodatkowe, poza pracą magisterską, problemy badawcze bądź tematy opracowań teoretycznych. Stworzono im możliwość brania udziału w zebraniach naukowych zakładów i Instytutu oraz w spotkaniach z naukowcami z innych ośrodków, zwłaszcza jeżeli tematyka tych zebrań i spotkań wiązała się z ich zainteresowaniami. Starano się też włączyć ich szerzej do studenckiego ruchu naukowego, powierzając różne zadania w sekcjach Koła Naukowego Pedagogów i stwarzając częstsze okazje do wygłaszania komunikatów na sesjach i seminariach.

Tak zorganizowane studia indywidualne szerzej rozwijały się od roku akademickiego 1979/80. Objęto nimi pięciu studentów, w tym dwóch z wychowania przedszkolnego i trzech z nauczania początkowego. Opiekę naukową sprawowali nad nimi doc. dr hab. M. Jakowicka i doc. dr J. Jerzak. Oparcie studiów indywidualnych na wyraźnie sprecyzowanych założeniach oraz dobra ich organizacja stworzyły korzystne warunki dla dalszego rozwoju tej formy kształcenia.

Studentów wydziału starano się wdrażać do systematycznej pracy, samokontroli i samooceny. W tym celu stosowano różne formy bieżącej i okresowej (śródsesemestralnej) kontroli wykonywania przydzielonych zadań samokształceniowych. Systematyczną pracę studentów w ciągu semestru lub roku brano pod uwagę przy zaliczeniach, kolokwiach i egzaminach, zwalniając studentów wyróżniających się pracą i wiedzą z powszechnie obowiązujących form zaliczeń. Wzrostowi aktywności naukowej studentów służył ruch przodownictwa i wzorowej pracy, rozwijany m.in. w formie Konkursu Kopernikowskiego. Wśród studentów starano się budzić i rozwijać zainteresowania specjalistyczne poprzez indywidualne kontakty z nauczycielami akademickimi, prowadzenie zajęć fakultatywnych, zespołów artystycznych, kół i obozów naukowych. Dość szerokie możliwości rozwijania zainteresowań i uzdolnień w ramach zajęć dydaktycznych dawały fakultety (fotograficzny, plastyczny i teatralny) prowadzone przez wysoko kwalifikowanych specjalistów (m.in. inż. C. Łuniewicz, mgr R. Kielb, mgr Pliszkiewicz), pracujące jednak w trudnych warunkach

ze względu na brak potrzebnych pracowni. Wielu zwolenników miał fakultet turystyczny, prowadzony przez doświadczonych instruktorów turystyki: dra R. Harajdę i mgra A. Worobca.

Doskonaląc proces kształcenia na Wydziale, stworzono studentom możliwość wpływania na wiele spraw bezpośrednio ich interesujących. Z przedstawicielami organizacji studenckiej dyskutowane były wszystkie kwestie związane z tokiem studiów, a zwłaszcza dotyczące organizacji zajęć i harmonogramów egzaminów, a ze studentami pedagogiki kulturalno-oświatowej także projekty zmian w planie studiów. Władze Wydziału wnikliwie analizowały wnioski z przeprowadzonych przez organizację studencką przeglądów dydaktyki, zwłaszcza te, które zmierzały do podniesienia jakości i efektywności studiów i które wskazywały na pewne możliwości ograniczania zajęć prowadzonych w sposób werbalny.

Przedmiotem samoanaliz i samoocen, dokonywanych na ogólnych zebraniach studentów poszczególnych lat, były sprawy dotyczące dyscypliny i wyników studiów. Wybrane problemy pracy wychowawczej były również rozważane na cyklicznych spotkaniach opiekunów lat z przewodniczącymi grup działania, organizowanych dwa, trzy razy w semestrze. Śródssemesteralnych analiz i ocen realizacji programów studiów i uzyskiwanych wyników dokonywały rady pedagogiczne, które wysuwały też wnioski zmierzające do podniesienia jakości i efektywności studiów oraz propozycje w sprawach dotyczących wyróżnień i stosowania środków dyscyplinujących. Przypadki opuszczania zajęć przez studentów i zaniedbań z ich strony w przygotowywaniu się do ćwiczeń były przedmiotem indywidualnych z nimi rozmów, prowadzonych przez opiekunów lat. Podejmowane działania kształtowały na Wydziale atmosferę pracy i zdyscyplinowania.

KOŁA I OBOZY NAUKOWE

W miarę przechodzenia na pełny cykl kształcenia stopniowo zaczął się rozwijać studencki ruch naukowy. Istotną rolę organizatorską odegrały w tym względzie Koła Naukowe Pedagogów i Psychologów działające od roku akademickiego 1973/74, które zapoczątkowały na Wydziale działalność naukową studentów.

Koło Pedagogów, kierowane przez doc. dra B. Ratusia, było inicjatorem pierwszej w dziejach Wydziału ogólnopolskiej konferencji studenckiej. Na konferencję tę, poświęconą Komisji Edukacji Narodowej w 200 rocznicę jej powstania, członkowie Koła przygotowali pięć komunikatów. Wykład naukowy wygłosił prof. dr S. Michalski z Uniwersytetu im. A. Mickiewicza, a pozostałe komunikaty studenci z różnych uczelni w kraju.

Koło Psychologów, pracujące pod opieką naukową mgr L. Miś, zajmowało się problemami samooceny uczniów, kształtowania postaw światopoglądowych oraz aspiracjami i planami życiowymi młodzieży. Wyniki badań (prowadzonych m.in. na obozie naukowym w Babimoście) Koło zaprezentowało na Sejmiku Kół Naukowych w grudniu 1974 r.

Lepsze warunki rozwoju wspólnych bądź podobnych zainteresowań młodzieży powstały w następnym roku akademickim, po utworzeniu kół naukowych o znacznie węższym profilu. W miejsce Koła Pedagogów powołano trzy nowe koła: Historii i Teorii Ruchu Młodzieżowego, Badań Środowiska Studenckiego i Metodyki Pracy ZHP. Koło Historii i Teorii Ruchu Młodzieżowego pracowało pod opieką doc. dra B. Ratusia i zajmowało się badaniem ideałów moralnych młodzieży szkół średnich oraz działalności organizacji młodzieżowych w szkołach. Dorobek swój podsumowało na studenckiej sesji w listopadzie 1975 r. Koło Badań Środowiska Studenckiego, którym opiekowała się mgr E. Grabowska, skoncentrowało się na problematyce organizacji i wykorzystania czasu wolnego studentów oraz na zagadnieniach integracji zielonogórskiego środowiska studenckiego. Koło Metodyki Pracy ZHP, utworzone z inicjatywy mgr U. Balickiej i mgr K. Stech, interesowało się efektywnością pracy drużyn harcerskich w szkołach podstawowych. Ponadto nadal pracowało Koło Psychologów. Zorganizowanie kół naukowych o różnym profilu wpłynęło aktywizująco na rozwój zainteresowań naukowych studentów.

W dwa lata później, z myślą o większej integracji i lepszej koordynacji studenckiego ruchu naukowego, ponownie utworzono jedno Koło Pedagogów, nad którym opiekę naukową sprawowała doc. dr S. Łapkowska. W jego ramach działało jednak kilka sekcji: Badania Środowiska Studenckiego, Historii Wychowania, Młodych Socjologów, Muzyki Współczesnej i Psychologii Wychowawczej, które stwarzały studentom szerokie możliwości rozwoju zainteresowań. Członkowie Sekcji Historii Wychowania, pracujący z drem R. Stankiewiczem, zainteresowania swoje zwracali w dwóch kierunkach. Zgłębiali oni dorobek wybranych pedagogów, zwłaszcza W. Spasowskiego i J. Korczaka, którym z okazji ich setnych rocznic urodzin poświęcili specjalne sesje, zorganizowane dla środowiska studenckiego i aktywu Związku Nauczycielstwa Polskiego. Starali się też poznać dorobek i tradycje liceów pedagogicznych i studiów nauczycielskich Ziemi Lubuskiej. W tym celu odwiedzali byłe obiekty tych zakładów, docierali do nauczycieli, poszukiwali rozproszonych dokumentów i pamiątek i zgromadzili wartościowy zbiór, składający się z zachowanych jeszcze aktów prawnych, ksiąg ewidencyjnych uczniów, protokołów z działalności rad pedagogicznych, organizacji młodzieżowych i komitetów rodzicielskich, kronik zakładów i niektórych przejawów życia szkolnego, albumów i zdjęć, przykładowych dzienników lekcyjnych, indeksów i arkuszy ocen, sztandarów, odznaczeń, dyplomów, pucharów i innych wyróżnień. Ten

cenny zbiór posłużył do zorganizowania na terenie uczelni (1978) chyba pierwszej w kraju Izby Tradycji Zakładów Kształcenia Nauczycieli.

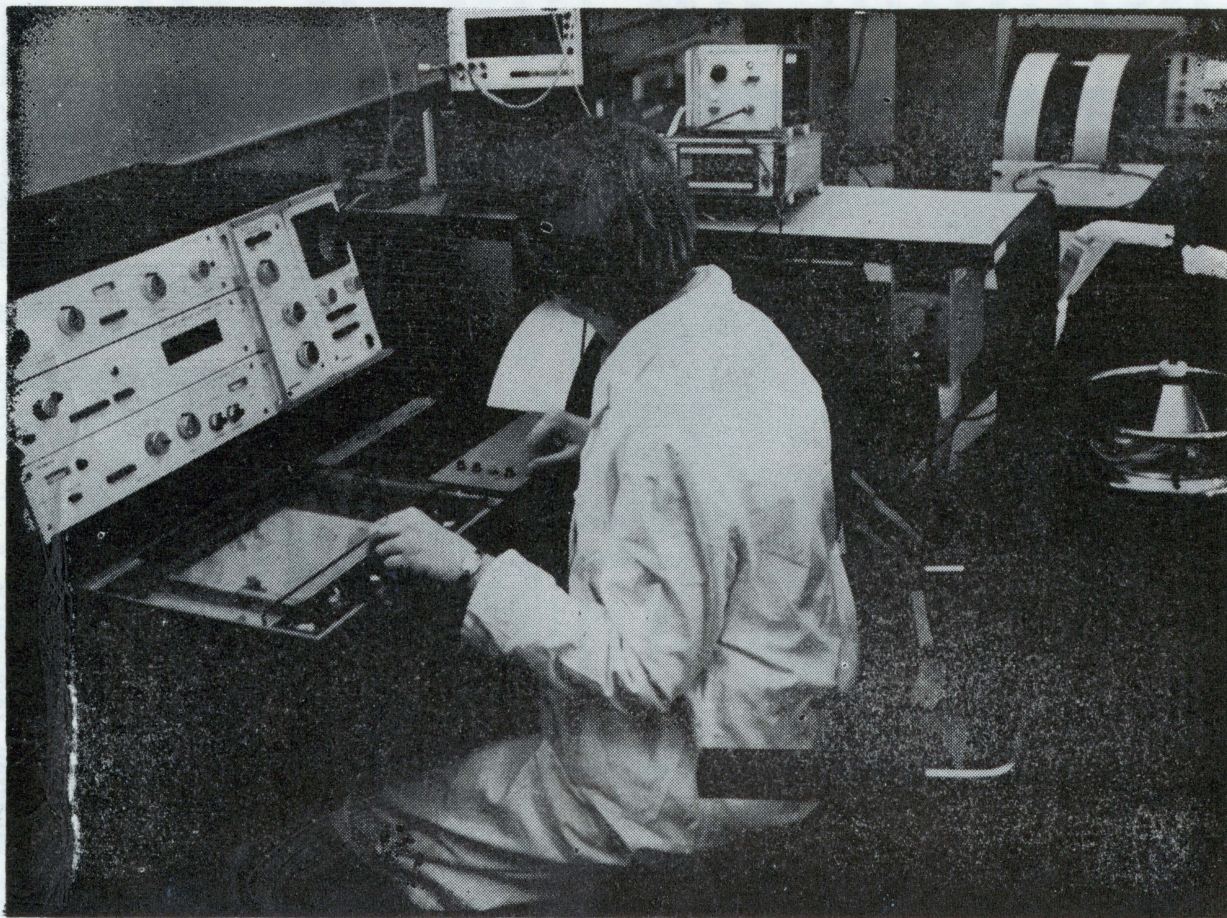
Dotychczasowy rozwój kół bądź sekcji naukowych nie był wystarczająco pełny, gdyż znaczna ich część nie uwzględniała w swej działalności badań terenowych ani obozów naukowych, ułatwiających zespołowe prowadzenie takich badań. Obozy naukowe były jednak, począwszy od 1975 r., organizowane rokrocznie w czasie wakacji letnich dla studentów kierunków pedagogicznych, po drugim roku studiów, a ich problematyka badawcza wiązała się bardziej z kierunkiem studiów niż z dotychczasową pracą kół lub sekcji naukowych.

Studenci pedagogiki szkolnej badali organizację środowiska wychowawczego na przykładzie gminy Świdnica, środowiskowe uwarunkowania realizacji funkcji szkoły gminnej na przykładzie zbiorczych szkół gminnych w Krośnie Odrzańskim i Łagowie oraz integracyjną rolę szkoły w realizacji wychowawczych funkcji środowiska wiejskiego na przykładzie gminy Nowogród Bobrzański. Kierownictwo naukowe nad tymi badaniami sprawowali dr C. Nowaczyk i dr A. Maciarz. Studenci pedagogiki kulturalno-oświatowej badania swoje koncentrowali na funkcjonowaniu placówek kulturalno-oświatowych w środowiskach miejsko-gminnych na przykładzie miast i gmin Babi-most, Sława i Łagów. Interesowali się oni także rodzajami aktywności kulturalnej i aspiracjami życiowymi uczniów (Zespołu Szkół Budowlanych w Zielonej Górze i Technikum Ochrony Roślin w Sławie) oraz ich zgodności z aspiracjami i aktywnością kulturalną rodziców. Badaniami tymi kierowali dr E. Hajduk i dr M. Sinica. Studenci nauczania początkowego interesowali się problemami dotyczącymi organizacji pracy dydaktyczno-wychowawczej w klasach początkowych zbiorczych szkół gminnych na przykładzie ZSG w Hłowie Żagańskiej. Kierownikami naukowymi tych badań byli dr C. Nowaczyk i mgr M. Przygoda. Studenci wychowania przedszkolnego zajmowali się żłobkiem jako instytucją wychowawczą oraz problemem przygotowania dzieci sześciolletnich do podjęcia zadań szkolnych na przykładzie żłobków, przedszkoli i oddziałów przedszkolnych Zielonej Góry. Kierownictwo naukowe nad tymi badaniami sprawowała doc. dr hab. M. Jakowicka, a organizowali je mgr D. Waloszek i mgr A. Lewandowski.

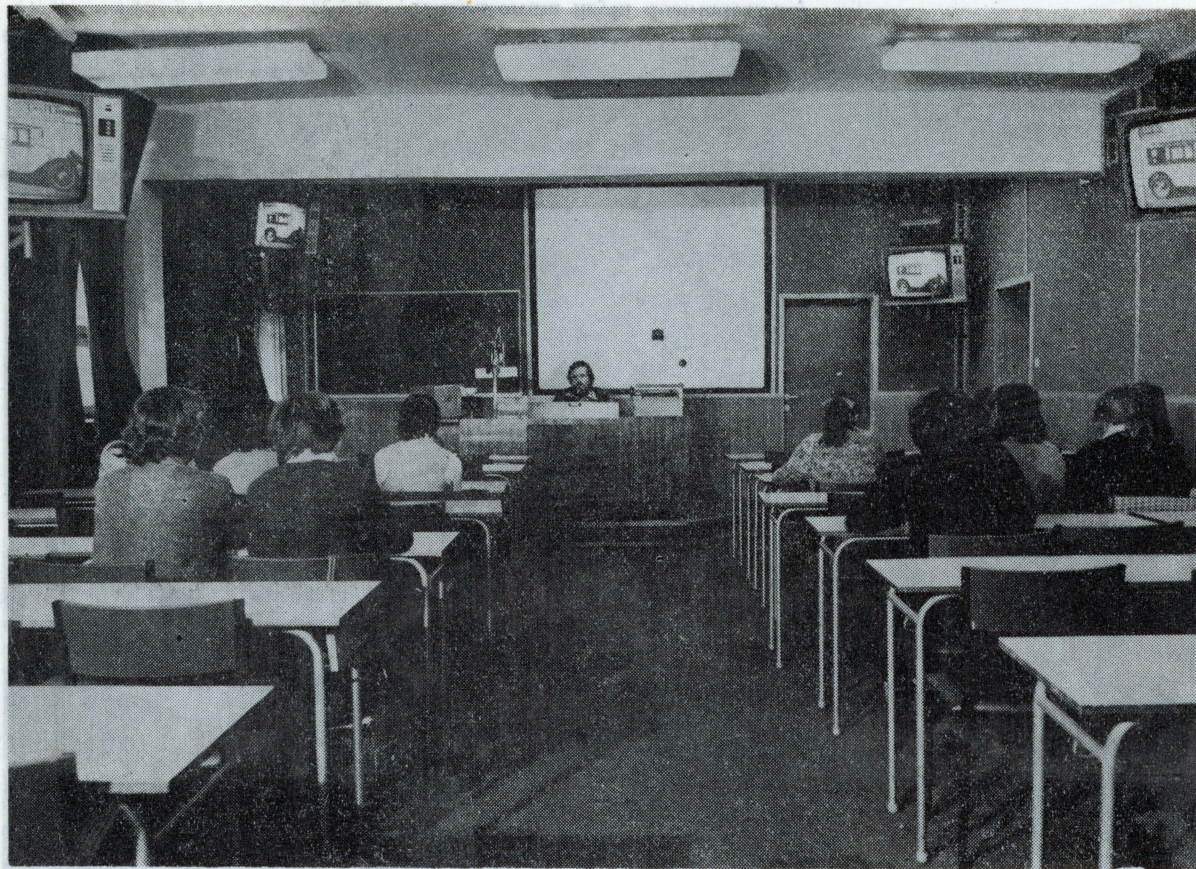
Poddając ocenie studencki ruch naukowy, Instytut dostrzegał, że brak było powiązania między problematyką badawczą sekcji i obozów naukowych, a tym samym i ciągłości pracy, co osłabiało rozwój tego ruchu, toteż Instytut próbował wypracować nowe koncepcje organizacyjno-programowe. Według założeń wdrażanych od roku akademickiego 1979/80 pracę Koła Pedagogów i jego sekcji starano się ukierunkować na podejmowanie wynikających z planów naukowych Instytutu bądź potrzeb innych instytucji problemów, których rozwiązywanie sprzyjałoby lepszemu przygotowaniu studentów do pełnienia przyszłych ról zawodowych. Istotnym nowum było dążenie do po-

Pokój mieszkalny w jednym z Domów Studenta.

Laboratorium fizyki doświadczalnej

Ogólnouczelniana sala audiowizualna

Praca społeczno-wychowawcza studentów odbywała się w różnych organizacjach i instytucjach, zawsze jednak stanowiła połączenie aktywności społecznej z przygotowaniem do zadań w zawodzie nauczycielskim. Taki charakter miała na przykład praca w Studenckim Kręgu Instruktorskim. Studenci pełniący funkcje instruktorów w tym Kręgu prowadzili drużyny harcerskie i zuchowe w czterech-pięciu szkołach podstawowych Zielonej Góry oraz wspólnie z Komendą Chorągwi ZHP realizowali program fakultetu harcerskiego dla studentów kierunków niepedagogicznych. Studenci współpracowali też z Towarzystwem Przyjaciół Dzieci, Szpitalem Wojewódzkim, Pogotowiem Opiekuńczym, milicyjną Izbą Dziecka i Sądem dla Nieletnich w Zielonej Górze oraz Domem Dziecka w Bogaczowie. Pełniąc różne funkcje, m.in. opiekunów, korepetytorów, organizatorów zabaw i kuratorów, studenci zajmowali się dziećmi, dla których los okazał się surowy, pozbawionymi ciepła rodzinnego, czasem środków do życia, dotkniętymi chorobą lub będącymi w kolizji z prawem. Mieli oni w tych warunkach niewątpliwie dobrą okazję, by skonfrontować wiedzę teoretyczną z praktyką, sprawdzić swoje umiejętności, poczynić interesujące obserwacje psychologiczne i poznać praktycznie pracę nieznaną im bliżej instytucji. Nabywali cenne doświadczenia, przydatne w przyszłej pracy zawodowej, dlatego też starano się na Wydziale działalnością tą objąć możliwie szeroki krąg młodzieży.

Działalność kulturalna studentów, odgrywająca istotną rolę w życiu uczelni, a częściowo też środowiska, stanowiła doskonałą okazję do rozwijania ich twórczych zainteresowań i praktycznego poznawania całej złożoności warsztatu przyszłej pracy zawodowej. Inspiratorami i organizatorami różnych form pracy kulturalnej w akademickich domach i uczelni oraz na rzecz miasta byli przede wszystkim studenci pedagogiki kulturalno-oświatowej i wychowania muzycznego. Dużą popularnością w klubach studenckich cieszyły się wieczory poetycko-muzyczne, zwłaszcza wieczory poezji debiutów, wieczory z cyklu „poezja świata”, „wieczory z pozytywką” i „spotkania z balladą”. Licznych sympatyków miały także wieczory muzyczne i słowno-muzyczne.

Ze znacznym powodzeniem rozwijały się studenckie zespoły teatralne i muzyczne. Rozbudzaniu zainteresowań ruchem teatralnym sprzyjał Festiwal Teatrów Debiutujących „Start 1976”. Z inicjatywy studentów pedagogiki kulturalno-oświatowej powstały grupy teatralne „Kontakt”, „Krotas”, „Nie-selekcyni”, „Teatr 21” i Teatr Dramatyczno-Poetycki, kierowane przez samych studentów.

Na Festiwalu Teatrów Debiutujących „Start” (1976 r.) w Zielonej Górze wystąpił teatr „Kontakt” w sztuce pt. *Ante Portas*, reżyserii A. Webera. „Grupa Nie-selekcyni” na „Starcie 77” w Bydgoszczy uzyskała wyróżnienie za sztukę pt. *Golgota Audytorium* w reżyserii J. Małeckiego. „Teatr 21” zadebiutował w okresie Bachanaliów 78 sztuką I. Iredyńskiego *Sama słodycz*, w reżyserii J. Rządckiego. Teatr Dramatyczno-Poetycki

K. Dziendziury zajął się od 1978 r. montażami poetyckimi, zaś grupa literacko-poetycka „Kometa” założona przez E. Koniecznego organizowała wieczory poezji młodych.

Zespół wokalny-instrumentalny „Plus” w ciągu czterech lat swojej działalności reprezentował uczelnię dwukrotnie na Festiwalu Piosenki i Piosenkarzy Studenckich w Krakowie, a ponadto na „Famie” w Świnoujściu, Wiosnie Studenckiej w Gorzowie, II Ogólnopolskim Przeglądzie Piosenki w Szczecinie, Festiwalu Polskiej Piosenki w Opolu; występował w programie telewizyjnym i nagrał swoje utwory dla Polskiego Radia. Występował on w różnych środowiskach, wśród młodzieży szkolnej, studenckiej i robotniczej, we współpracy z Big-Bandem, Estradą Ziemi Lubuskiej i Wojewódzkim Domem Kultury.

Najdłuższy, blisko 10-letni staż ma chór akademicki, złożony ze studentów wychowania muzycznego i kierowany przez mgr Irenę Marciniak. Dobierając ambitny repertuar i stale podnosząc poziom artystyczny, chór ten z dużym powodzeniem prezentował swoje programy na uroczystościach uczelnianych i miejskich, na wspólnych koncertach z Filharmonią Zielonogorską i na Ogólnopolskim przeglądzie Chórów Legnica-Cantat 11. Do osiągnięć należy zaliczyć również zakwalifikowanie się do finału XIII Festiwalu Piosenki Radzieckiej w Zielonej Górze trzech studentek wychowania muzycznego (E. Kałmuczak — IV miejsce, A. Sztukowska — VII miejsce, L. Sielecka — wyróżnienie). Studenci wychowania muzycznego uczestniczyli też w innych ważnych imprezach krajowych: Poznańskich Spotkaniach Jazzowych, święcie Folkloru, Ogólnopolskim Festiwalu Piosenki Studenckiej i Festiwalu Opolskim.

Widoczna była w uczelni grupa studentów z uzdolnieniami plastycznymi i fotograficznymi. Obrazy i szkice L. Kani, L. Góreckiego, M. Lwów i Z. Tchórzewskiego oraz fotografie M. Kniaziuka, Z. Kasprzaka, K. Małty i K. Wojciechowskiego były prezentowane na indywidualnych i zbiorowych wystawach w uczelni i w mieście. Studenci mieli możliwość stałego rozwijania swoich zainteresowań i umiejętności fotograficznych w ramach grupy „Nadodrze”, kierowanej przez inż. C. Łuniewicza.

Swych sił na polu poezji próbowali E. Konieczny i E. Kurzawa. Dść aktywna była grupa dziennikarzy studenckich (J. Rządski, E. Kurzawa, A. Olszowy, Z. Roszczyk), redagująca program radiowęzła w akademiku, serwis informacyjny z życia uczelni i SZSP dla Rozgłośni Polskiego Radia w Zielonej Górze, „Studenckie Szpalty” w „Gazecie Lubuskiej” i „Młodą Myśl” w „Nadodrzu”.

Studenci Wydziału byli inicjatorami i organizatorami imprez masowych. Do tradycji uczelni weszło „pasowanie na żaka”, czyli otrzęsiny studentów I roku, zapoczątkowane przez studentów wychowania muzycznego. Jeszcze wcześniej w kalendarzu stałych imprez znalazły się „Andrzejk” i „Połowinki”.

Swoją tradycję miały obchody Tygodnia Kultury Studenckiej zwane „Bachanaliami”, wychodzące poza obręb uczelni.

Studenci Wydziału włączali się też do działalności placówek kulturalnych miasta. Pomagali klubom dzielnicowym w przeprowadzaniu imprez i prezentowali w nich dorobek własnych zespołów muzycznych i teatralnych, zakładom pracy i placówkom opiekuńczo-wychowawczym nieśli pomoc w organizowaniu uroczystości choinkowych i obchodów Międzynarodowego Dnia Dziecka. Muzykowali w Wojewódzkim Domu Kultury i klubach muzycznych, śpiewali w chórach, najpierw Lubuskiego Towarzystwa Muzycznego im. H. Wieniawskiego, a później Dzielnicowego Domu Kultury „Novita”.

WYNIKI KSZTAŁCENIA

Wyniki kształcenia na Wydziale utrzymywały się w poszczególnych latach w przedziale 90,2 - 97,4%. Od przeciętnych wskaźników, przekraczających 93,3%, wyraźnie odbiegały wyniki pierwszego roku kształcenia, które wyniosły na studiach dziennych 76,1%. Wpłynęła na to, jak się wydaje, niedostateczna selekcja kandydatów na trudne studia dwukierunkowe przy egzaminie wstępnym.

Tabela 11

Sprawność kształcenia na Wydziale Pedagogicznym

Rok akademicki	Forma studiów	Liczba studentów	W tym						
			przybyli		ubyli			zaliczyli rok	
			repe- tenci	prze- niesie- nia i wzno- wie- nia	odpad	prze- niesie- nia	od- siew	liczba	pro- cent
1971/72	dz	92	1	1	8	5	9	70	76,1
1972/73	dz	102	2	1	1	1	8	92	90,2
	z	159	1	2	3	2	3	151	95,0
1973/74	dz	167	—	1	—	1	9	157	94,0
	z	483	—	—	6	—	26	451	93,4
1974/75	dz	199	—	—	7	4	1	187	94,0
	z	603	1	—	—	1	34	568	94,0
1975/76	dz	288	1	19	4	3	5	276	95,8
	z	714	1	—	34	—	8	672	94,1
1976/77	dz	402	—	—	2	3	22	375	93,3
	z	742	3	4	17	1	14	710	95,7
1977/78	dz	386	1	3	—	4	9	373	96,6
	z	728	5	7	22	2	6	698	95,9 [†]
1978/79	dz	470	3	6	11	6	13	440	93,6
	z	645	3	4	8	1	8	628	97,4
1979/80	dz	492	8	2	6	4	5	477	96,9
	z	610	9	3	2	—	11	597	97,9

dz — studia dzienne

z — studia zaoczne

W późniejszych latach wyniki sesji egzaminacyjnych, mierzone wskaźnikiem studentów, którzy zaliczyli rok studiów, były na ogół wysokie i przekraczały na studiach dziennych i zaocznych w zasadzie 88%. Bardzo zróżnicowany był natomiast wskaźnik zaliczeń warunkowych. Na kierunkach pedagogicznych był on, z nielicznymi wyjątkami, raczej niski, natomiast na wychowaniu muzycznym zdarzało się, że przekraczał 50%, przy czym z reguły był wyższy na studiach dziennych niż na zaocznych (wielu studentów słabiej przygotowanych muzycznie miało trudności z terminowym uzyskiwaniem zaliczeń z przedmiotów kierunkowych, zwłaszcza tych, które wymagały wykazania się przed komisją umiejętnościami praktycznymi).

Sprawność kształcenia na Wydziale była na ogół niższa na dwukierunkowych studiach zawodowych. Zdecydowanie najniższa była na nauczaniu początkowym z wychowaniem muzycznym (zaledwie 45,5%). Przyczyną tego stanu było przyjmowanie na ten kierunek studiów kandydatów bez odpowiedniej umiejętności gry na instrumencie, a jedynie z pewnymi predyspozycjami słuchowymi. Zdobycie tych umiejętności wymagało usilnych i długotrwałych ćwiczeń i godzenia ich z koniecznością opanowania drugiego kierunku studiów.

Wskaźniki sprawności kształcenia uzyskane w cyklach 1974 - 1978 i 1975 - 1979 były na Wydziale na ogół nieco niższe od przeciętnych wskaźników w wyższych szkołach pedagogicznych. Znacznie niższe od przeciętnych były one na wychowaniu muzycznym, zarówno na studiach dziennych, jak i zaocznych oraz na wychowaniu przedszkolnym na studiach zaocznych. Lepszą natomiast sprawność kształcenia od średniej w uczelniach pedagogicznych uzyskał Wydział na pedagogice szkolnej (studiaienne) i pedagogice drugiego stopnia (studia zaoczne) w cyklu kształcenia 1975 - 1979.

Studia na Wydziale ukończyło łącznie 1 347 absolwentów, spośród których najliczniejszą grupę stanowili absolwenci nauczania początkowego (317), pedagogiki szkolnej (282) i wychowania przedszkolnego (229).

3. DZIAŁALNOŚĆ NAUKOWO-BADAWCZA

Po pierwszym organizacyjnym okresie, kiedy uwagę koncentrowano przede wszystkim na przygotowaniu warunków do otwierania nowych kierunków studiów, kompletowaniu kadry specjalistycznej oraz na coraz sprawniejszej organizacji procesu kształcenia i wychowania, coraz większą wagę przywiązywano, zwłaszcza przed utworzeniem Instytutu Nauk Pedagogicznych, do rozwoju badań naukowych. Działalność naukowa pracowników obejmowała udział w realizacji ogólnopolskich planów badawczych, badania własne oraz badania na rzecz oświaty, kultury i gospodarki regionu.

Tabela 12

**Sprawność kształcenia na Wydziale Pedagogicznym
na studiach dziennych w cyklach: 1974 - 1978 i 1975 - 1979**

Kierunek studiów	Studenci I roku		Zaliczyli IV r.		Uzyskali dyplomy magisterskie		Wskaźniki procentowe			
	74/75	75/76	74/75	75/76	1978	1979	3 : 2		4 : 3	
1	2		3		4		5		6	
Pedagogika szkolna	45	43	41	36	23	31	91,1	83,7	56,1	86,1
Razem wyższe szkoły pedagogiczne	—	1006	—	876	—	694	92,2	87,0	80,9	79,3
Wychowanie muzyczne	29	29	27	23	13	1	93,1	79,3	48,1	4,3
Razem wyższe szkoły pedagogiczne	146	119	112	91	68	58	76,7	76,5	60,7	63,7

Tabela 13

**Sprawność kształcenia na Wydziale Pedagogicznym na studiach
zaocznych jednolitych w cyklach: 1974 - 1978 i 1975 - 1979**

Kierunek studiów	Studenci I roku		Zaliczyli IV r.		Uzyskali dyplomy magisterskie		Wskaźniki procentowe			
	74/75	75/76	74/75	75/76	1978	1979	3 : 2		4 : 3	
1	2		3		4		5		6	
Wych. przedszkolne	59	31	47	25	29	12	79,7	80,6	61,7	48,0
Razem wyższe szkoły pedagogiczne	620	455	526	370	440	290	84,8	81,3	83,7	78,4
Nauczanie początkowe	68	35	63	27	41	22	92,6	77,1	65,1	81,4
Razem wyższe szkoły pedagogiczne	477	420	420	343	355	318	88,1	81,7	84,5	92,7
Pedagogika szkolna i opiekuńcza	66	79	62	72	49	59	93,9		79,0	
Razem wyższe szkoły pedagogiczne	1062	878	982	781	866	648	92,5	89,0	88,2	83,0
Wychowanie muzyczne	31	29	31	29	5	8	100,0	100,0	16,1	27,6
Razem wyższe szkoły pedagogiczne	135	113	119	105	79	72	88,1	92,9	66,4	68,6
Pedagogika drugiego stopnia	—	38	—	36	—	31	—	94,7	—	86,1
Razem wyższe szkoły pedagogiczne	—	330	—	294	—	183	—	89,1	—	63,3

Absolwenci Wydziału Pedagogicznego

Kierunek studiów	Forma studiów	Zawodowych			Magisterskich				Razem
		1974	1975	1976	1977	1978	1979	1980	
wychowanie przedszkolne	z	39	65	—	45	35	21	24	229
nauczanie początkowe	dz	62	—	—	—	—	—	—	62
	z	57	107	—	—	47	29	15	255
pedagogika szkolna	dz	—	—	—	45	29	31	30	135
	z	—	—	—	83	32	32	—	147
pedagogika opiekuńcza	dz	—	—	—	—	—	—	—	—
	z	—	—	—	—	26	32	—	58
pedagogika kulturalno-oświatowa	dz	—	—	—	—	27	32	38	97
	z	—	—	—	—	26	23	24	73
pedagogika II stopnia	z	—	—	43	40	—	35	22	140
wychowanie muzyczne	dz	—	21	—	17	24	6	5	73
	z	—	32	—	—	16	19	11	78
Razem na Wydziale	dz	62	21	—	62	80	69	73	367
	z	96	204	43	168	182	191	96	980
Ogółem		158	225	43	230	262	260	169	1347

dz — studia dzienne

z — studia zaoczne

UDZIAŁ W REALIZACJI OGÓLNOPOLSKICH PLANÓW
BADAWCZYCH

Pracownicy Wydziału uczestniczyli w realizacji tematów węzłowych i resortowych. Prowadząc badania nad tymi tematami, współpracowali z różnymi zespołami badawczymi w kraju, zajmującymi się dalszym rozwojem systemu oświaty. Swoje tematy, mieszczące się w ogólnopolskim planie badań naukowych na lata 1971 - 1975, zrealizowali: doc. dr M. Jakowicka (*Efekty nauki czytania i pisanía dzieci sześciolletnich w klasach eksperymentalnych*), doc. dr J. Jerzak (*Psychologia postaw i przekonań politycznych młodzieży studiującej*), doc. dr S. Łapkowska (*Patomechanizmy zaburzeń zachowania w związku z niepowodzeniami szkolnymi*), doc. dr A. Matuszczyk (*Kultura pedagogiczna rodziców*), dr C. Nowaczyk (*Orientacja szkolna i zawodowa oraz kształcenie zdolności uczniów w pracy szkolnej*), doc. dr hab. B. Ratus (*Praca wychowawcza w liceach pedagogicznych w Polsce Ludowej*).

Pracownicy Wydziału włączyli się do badań nad doskonaleniem pracy dydaktyczno-wychowawczej uczelni, a Instytut spełniał rolę wiodącą w dwóch tematach resortowych, dotyczących systemu wychowawczego wyższych szkół pedagogicznych i roli praktyk pedagogicznych w procesie kształcenia nauczycieli.

Zespół pracowników Instytutu w składzie: mgr U. Balicka, mgr E. Hajduk, doc. dr M. Jakowicka, doc. dr J. Jerzak i doc. dr B. Ratus (przewodniczący zespołu) opracował koncepcję systemu wychowawczego na pełny cykl kształ-

cenia w WSP, która stała się w latach następnych podstawą pracy wychowawczej w uczelni. Podjęte prace były czynnikiem inspirującym do zorganizowania przez zielonogórską WSP w grudniu 1974 r. ogólnopolskiej konferencji na temat „Praca wychowawcza w wyższych szkołach pedagogicznych” pod naukowym kierownictwem doc. dra B. Ratusia, z referatem programowym prof. dra hab. H. Muszyńskiego. Przedmiotem rozważań tej konferencji uczyniono problemy związane z przygotowaniem nauczycieli do pracy w zreformowanej szkole.

Próbowano dopracować się interesujących rozwiązań programowo-organizacyjnych, dotyczących różnych form praktyk pedagogicznych (wakacyjnej, śródrocznej, asystenckiej, ciągłej, dyplomowej), które ułatwiałyby proces kształcenia, uspołeczniania studentów i ich identyfikacji z zawodem. Próba zwróciła uwagę Ministerstwa Nauki, Szkolnictwa Wyższego i Techniki, które powierzyło uczelni obowiązki współorganizatora ogólnopolskiej konferencji na temat „Rola i miejsce praktyk pedagogicznych w systemie kształcenia nauczycieli” (maj 1975 r.). Referaty programowe doc. dr hab. A. Przecławskiej i doc. dra hab. S. Szajka oraz dyskusja poświęcone były różnym aspektom praktycznego przygotowania kandydatów do zawodu nauczycielskiego, zwłaszcza programom i formom organizacyjnym oraz podstawom prawnym praktyk, zarówno na kierunkach pedagogicznych, mających już pewien dorobek, jak i na początkujących pod tym względem innych kierunkach studiów. Podsumowania bogatych treściowo obrad dokonała doc. dr M. Jakowicka.

Doskonaleniem procesu kształcenia nauczycieli Instytut zajmował się także w latach następnych. Świadczy o tym m.in. fakt, że przedmiotem ogólnopolskiej konferencji, zorganizowanej w grudniu 1976 r. w Zielonej Górze, uczynił on problem wychowawczej funkcji dydaktyki, i to zarówno dydaktyki ogólnej, jak i dydaktyk szczegółowych przedmiotów nauczania. W referatach, zwłaszcza w referacie wprowadzającym prof. dra T. Krajewskiego, a także w doniesieniach, występowała problematyka ogólnowychowawcza, związana z funkcją przedmiotów wspólnych dla wszystkich specjalności, problematyka szczegółowa, dotycząca przedmiotów specjalizacji zawodowej i problematyka obejmująca pracę z nauczycielem początkującym.

Przywiązując dużą wagę do podnoszenia efektywności kształcenia i wychowania kandydatów do zawodu nauczycielskiego w następnych latach w Instytucie podjęto badania zespołowe problemów dydaktycznych i wychowawczych przedmiotów pedagogicznych i psychologicznych.

BADANIA WŁASNE

Badania własne pracowników obejmowały różnorodną problematykę, gdyż wypływały z ich indywidualnych zainteresowań. Koncentrowały się przede wszystkim na problemach badawczych przygotowywanych prac doktorskich i habilitacyjnych.

Badania prowadzone przez pracowników Zakładu Dydaktyki dotyczyły nowej oceny z zachowania, startu szkolnego dziecka, szkoły środowiskowej i uwarunkowań jej funkcjonowania (doc. dr hab. M. Jakowicka), turystyki i krajoznawstwa oraz ich wychowawczych i dydaktycznych aspektów (dr R. Harajda), pijawek, herpetologii, awifauny, faunistyki i dydaktyki biologii (dr J. Radkiewicz). Wachlarz problemów badawczych został w ostatnich latach rozszerzony o takie, jak: kształcąco-wychowawcze aspekty pracy dziecka w systemie wychowawczym przedszkola (mgr M. Bieńkowska), efekty dydaktyczno-wychowawcze klas przedszkolnych (mgr D. Waloszek), uwarunkowania mowy dziecka w okresie startu szkolnego (mgr W. Muraszkowski), przygotowanie dzieci klas początkowych do nauki literatury (mgr M. Przygoda), literatura źródłem twórczości plastycznej dziecka (mgr D. Górska) i aspiracje życiowe młodzieży (mgr J. Kucharska).

Pracownicy Zakładu Historii i Teorii Wychowania zajmowali się zagadnieniami diagnozy, terapii i profilaktyki pedagogicznej w poradniach wychowawczo-zawodowych, testami wykrywania opóźnień szkolnych, metodami wykrywania zaburzeń w zachowaniu oraz metodyką odczytu i zajęć w uniwersytecie powszechnym (doc. dr A. Matuszczyk), społeczną rolę szkoły i ZHP w środowisku (dr K. Stech), zawodowym ruchem nauczycielskim i polityką oświatową ZNP (dr R. Stankiewicz). Ponadto podjęte zostały badania nad funkcją opiekuńczą świetlic szkolnych (mgr U. Balicka), adaptacją młodego nauczyciela (mgr J. Cembrowicz), kryteriami awansu społecznego w organizacjach młodzieżowych (mgr K. Wąż), wybranymi problemami wychowania zawodowego (mgr H. Adamczuk) i estetycznego (mgr Z. Kołodziej).

W Zakładzie Psychologii doc. dr J. Jerzak zajmował się badaniami autobiograficznymi nad postawami politycznymi młodzieży, kształtowaniem się struktury „ja”, wychowawczą funkcją psychologii w kształceniu nauczycieli, doc. dr S. Łapkowska postawami światopoglądowymi młodzieży, dr M. Czarkowska lękami społecznymi w sytuacji wyboru zawodu, a dr B. Hajduk psychospołecznymi determinantami udzielania pomocy uczniowi przez nauczyciela. Ponadto w Zakładzie tym badano problem krytycyzmu studentów w stosunku do organizowanych zajęć dydaktycznych (mgr L. Smagała), rozwój zdolności matematycznych i wartości moralnych (mgr A. Dąbek) oraz kształtowanie się nałogów alkoholowych (mgr R. Przybylska).

Badania Zakładu Pedagogiki Kulturalno-Oświatowej dotyczyły przemian osobowości społecznej (dr E. Hajduk), publicznych bibliotek powszechnych oraz społeczno-gospodarczego rozwoju województwa zielonogórskiego (dr L. Dzieżyc), czytelnictwa i literatury dla dzieci (dr M. Sinica).

W Zakładzie Pedagogiki Opiekuńczej zajmowano się kształceniem uczniów zdolnych oraz opracowaniem podstaw metod statystycznych dla pedagogów (dr C. Nowaczyk), znaczeniem uspołeczniania dzieci upośledzonych umysłowo-

wo i psychicznie (dr A. Maciarz) oraz kontaktami społecznymi wychowanków domów dziecka (mgr C. Cetner).

Badania własne pracowników, jak z powyższego widać, były bardzo zróżnicowane. Chcąc przynajmniej częściowo zintegrować te badania, Instytut Nauk Pedagogicznych zainicjował w roku akademickim 1979/80 podjęcie badań zespołowych. Utworzono cztery zespoły badawcze, grupujące do kilkunastu nawet pracowników, których badania skoncentrowano wokół następujących tematów:

- Dydaktyczno-wychowawcze problemy przedmiotów psychologicznych i pedagogicznych w kształceniu nauczycieli (pod kierunkiem doc. dra J. Jerzaka);
- Średnie miasto jako środowisko wychowawcze (pod kierunkiem doc. dr hab. M. Jakowickiej);
- Funkcjonowanie szkół gminnych w środowisku wiejskim (pod kierunkiem doc. dra A. Matuszczyka);
- Środowiskowe, dydaktyczne i wychowawcze problemy rozwoju i kształcenia dziecka w wieku przedszkolnym i wczesnoszkolnym (pod kierunkiem doc. dr hab. M. Jakowickiej).

Dorobek naukowy Instytutu, w tym zwłaszcza doc. dr hab. M. Jakowickiej, w zakresie nauczania początkowego, sprawił, że Ministerstwo Nauki, Szkolnictwa Wyższego i Techniki powierzyło Instytutowi rolę inspirującą i koordynującą w zakresie badań nad dzieckiem przedszkolnym i wczesnoszkolnym.

Istotne znaczenie dla rozwoju badań naukowych i ich wyników miało przywiązywanie na Wydziale dużej wagi do opierania ich na prawidłowych założeniach metodologicznych. W tym celu starano się pogłębiać wśród pracowników znajomość metodologii badań pedagogicznych, czemu służyło m.in. sympozjum naukowe, zorganizowane przez Wydział Pedagogiczny w listopadzie 1973 r. na temat: „Zastosowania metod badań pedagogicznych w analizie efektów pracy szkoły” (z referatem programowym wystąpił i podsumowania dokonał prof. dr J. Konopnicki).

BADANIA NA RZECZ OŚWIATY, KULTURY I GOSPODARKI REGIONU

Szczególnie eksponowane były badania na rzecz oświaty. W ich ramach podejmowano różne tematy z zakresu wychowania. Miały one dwojaki charakter: po pierwsze — diagnozujący (prowadzone m.in. przez dr M. Czarzkowską, dra E. Hajduka, doc. dr S. Łapkowską, doc. dra J. Jerzaka i dr A. Maciarz), po drugie — projektujący (podejmowane m.in. przez doc. dr hab. M. Jakowicką, doc. dra A. Matuszczyka, dra C. Nowaczyka). W związku

z poczynaniami zmierzającymi do podniesienia poziomu pracy szkół gminnych, Instytut inspirował coraz szersze uwzględnianie w pracach badawczych (w tym także magisterskich) problematyki wiejskiej. W środowisku wiejskim badano m.in. takie problemy, jak warunki wyrównywania startu szkolnego dziecka, uspołecznienie dzieci przedszkolnych, przyczyny niepowodzeń szkolnych, funkcjonowanie poradnictwa wychowawczo-zawodowego, aspiracje życiowe młodzieży, rola SZMP w aktywizacji kulturalnej młodzieży oraz współpraca szkół ze środowiskiem w warunkach gminy. Szereg problemów podejmowano także w kontekście roli i funkcji zbiorczej szkoły gminnej (ZSG), na przykład: zapotrzebowanie środowiska wiejskiego na działalność reedukacyjną ZSG, problemy czasu wolnego uczniów ZSG, potrzeby psychiczne młodzieży a organizacja pracy ZSG, koncepcja pracy pozalekcyjnej w ZSG, opiekuńczo-wychowawcza rola ZSG, wychowawcza i kształcąca rola ZHP w ZSG. Podjęmowane problemy badawcze miały ścisły związek z programami studiów i były przedmiotem badań empirycznych nie tylko pracowników, ale i studentów. Trafny dobór tej problematyki umożliwiał wykorzystanie badań do wielu pożytecznych społecznie celów.

Współdziałanie Wydziału z władzami oświatowymi regionu nad doskonaleniem pracy szkolnictwa odbywało się na różnych płaszczyznach. Pracownicy Wydziału (dr A. Maciarz, dr C. Nowaczyk, doc. dr hab. M. Jakowicka, doc. dr J. Jerzak, doc. dr A. Matuszczyk) brali udział w pracach koncepcyjnych i realizacyjnych corocznych sesji postępu pedagogicznego, organizowanych przez Kuratorium Oświaty i Wychowania oraz Instytut Kształcenia Nauczycieli i Badań Oświatowych. Wygłaszając referaty naukowe bądź kierując pracą zespołów problemowych, prezentowali najnowsze osiągnięcia nauk pedagogicznych, a także własne koncepcje.

Problemy dotyczące poradnictwa psychologicznego były przedmiotem rozważań na konferencji zorganizowanej przez psychologów Instytutu i Wojewódzką Poradnię Wychowawczo-Zawodową, pod naukowym kierownictwem doc. dra hab. K. Obuchowskiego. Tradycje zakładów kształcenia nauczycieli Ziemi Lubuskiej i ich wkład w rozwiązywanie problemów kadrowych szkolnictwa w regionie próbowano ukazać i podsumować na spotkaniu zasłużonych nauczycieli tych zakładów z pracownikami uczelni (m.in. w oparciu o referat dra R. Stankiewicza) oraz na spotkaniach ze studentami w marcu 1978 r. Spotkanie zorganizowane przez Instytut, przy współpracy z Kuratorium Oświaty i Wychowania oraz Ośrodkiem Usług Pedagogicznych i Socjalnych ZNP, połączono z uroczystym otwarciem w uczelni Izby Tradycji Zakładów Kształcenia Nauczycieli Ziemi Lubuskiej.

Badania na rzecz kultury dotyczyły m.in. aspiracji kulturalnych młodzieży, rzeczywistych funkcji instytucji kultury w gminie i warunków ich pracy, materialnych warunków funkcjonowania bibliotek powszechnych w województwie oraz roli w środowisku wybranych instytucji kultury. Badania

na rzecz gospodarki prowadzone były w ramach umowy z Zielonogórskim Zjednoczeniem Budownictwa. Zespół pracowników Instytutu pod kierunkiem doc. dr hab. S. Szajka zajął się opracowaniem koncepcji systemu wychowawczego szkół budowlanych dla pracujących. Wypracowana koncepcja nauczania przemiennego stała się następnie przedmiotem eksperymentu realizowanego pod naukową opieką tegoż zespołu. Na prośbę dyrekcji Kostrzyńskich Zakładów Papierniczych prowadzone były w tych zakładach badania w ramach prac magisterskich. Prace badawcze o podobnym charakterze były podejmowane także na rzecz różnych instytucji i organizacji społecznych.

DOROBK WYDAWNICZY

Wyniki badań znajdowały swoje odbicie w publikacjach pracowników o różnym charakterze: książek, skryptów, rozpraw, artykułów, materiałów, recenzji.

Tabela 15

**Dorobek wydawniczy pracowników Wydziału Pedagogicznego
1971 - 1980***

Zakład	Książki	Skrypty i materiały	Rozprawy, artykuły i recenzje	Razem
Dydaktyki	6	7	138	151
Psychologii	1	5	53	59
Teorii wychowania	1	8	58	67
Pedagogiki kulturalno-oświatowej	—	5	31	36
Wychowania muzycznego	—	2	30	32
Razem	8	27	310	345

* Obejmuje publikacje pracowników aktualnie zatrudnionych, wydane do sierpnia 1980 r.

Największym dorobkiem wydawniczym wyróżniło się kilku pracowników. Doc. dr hab. M. Jakowicka opublikowała 49 pozycji, w tym także książkowych: *Elementy nauki czytania i pisania dzieci sześciolletnich w klasach eksperymentalnych. Raport z eksperymentu prowadzonego w roku 1972/73* (WSP Zielona Góra 1973, ss. 80), *Nowa ocena zachowania uczniów. Od logiki wykroczeń do logiki osiągnięć* (współautorstwo, Nasza Księgarnia, Warszawa 1974, ss. 205), *Uwarunkowania funkcjonowania szkół środowiskowych w średnim mieście* (WSP, Zielona Góra 1978, ss. 250). Doc. dr J. Jerzak wydał 24 publikacje, w tym: *Struktura „ja” w autobiografiach młodzieży studiującej* (LTN, Zielona Góra 1978, ss. 198). Doc. dr A. Matuszczyk był autorem 25 publikacji, w tym

oryginalnych testów wykrywania opóźnień szkolnych i monografii pt. *Funkcje poradni wychowawczo-zawodowych w popularyzowaniu wiedzy pedagogicznej* (WSP, Zielona Góra 1981, ss. 126). Dr C. Nowaczyk wydał 30 publikacji, w tym: *Uczniowie zdolni. Stopień opanowania wiadomości i wykorzystania możliwości umysłowych* (LTN, Zielona Góra 1976, ss. 175), *Podstawy metod statystycznych dla pedagogów*, cz. 1 *Statystyka opisowa* (WSP, Zielona Góra 1975, ss. 157), cz. 2 *Wnioskowanie statystyczne* (WSP, Zielona Góra 1976, ss. 205), cz. 3 *Zadania i ćwiczenia* (WSP, Zielona Góra 1976, ss. 61). Dr J. Radkiewicz opublikował 42 pozycje, w tym: *An inventory of Nests of White Stork, Ciconia ciconia (L) in the of District Slubice, voivodship of Zielona Góra* (Centrum Informacji Naukowej, Technicznej i Ekonomicznej w Warszawie, Warszawa 1974, ss. 13), *Pijawki (Hirudinea) Ziemi Lubuskiej* (WSP, Zielona Góra 1978, ss. 59).

Opracowania i wydania doczekał się dorobek wszystkich konferencji organizowanych przez Instytut bądź przy jego współudziale: *Zastosowanie metod badań pedagogicznych w analizie efektów pracy szkół* [W:] *Studia i Materiały. Nauki Pedagogiczne*. Zeszyt nr 2 (Zielona Góra 1974, s. 83 - 149), *Praca wychowawcza w wyższych szkołach pedagogicznych*, pod red. B. Ratusia (WSP Zielona Góra 1976, ss. 166), *Rola i miejsce praktyk pedagogicznych w systemie kształcenia nauczycieli*, pod red. M. Jakowickiej (WSP, Zielona Góra 1976, ss. 217), J. Jerzak, *II ogólnopolska konferencja pedagogiczna*. „Przegląd Lubuski” 1977 nr 1 (23), s. 124 - 126 (omówienie).

SPOTKANIA NAUKOWE W INSTYTUCIE

Instytut ułatwiał pracownikom śledzenie postępu w naukach pedagogicznych. Część jego zebrań przeznaczona była na spotkania z przedstawicielami nauki z różnych ośrodków kraju. Tematyka tych spotkań naukowych dotyczyła m.in. społeczeństwa wychowującego (prof. dr K. Wojciechowski, UW), badania zdolności (prof. dr hab. B. Hornowski, UAM), nowych tendencji w pedagogice rewalidacyjnej (prof. dr hab. A. Hulek, UW), problemów etycznych w pracy psychologa (doc. dr hab. C. Matusiewicz, WSNS), zaburzeń rozwojowych dzieci (prof. dr hab. Z. Skorny, UWBB), poradnictwa psychologiczno-zawodowego w Anglii (doc. dr J. Wasikowski, Uniwersytet w Birmingham), problemów nauk pedagogicznych w Japonii (prof. dr M. Misawa, Uniwersytet Pedagogiczny w Sapporo). Pobyt w Instytucie naukowców z różnych ośrodków był dla pracowników okazją do przekonsultowania własnych problemów badawczych bądź nawiązania nowych kontaktów naukowych. Spotkania w Instytucie poświęcone też były prezentowaniu wyników badań własnych pracowników. Ponadto Instytut umożliwiał bliższe zapoznanie się z założeniami i realizacją reformy szkolnej bezpośrednio od jej współtwórców. Poza

spotkaniem pracowników uczelni z wiceministrem Oświaty i Wychowania dr R. Jezierskim, Instytut zorganizował ponadto spotkania z dyrektorem Instytutu Programów Szkolnych, doc. dr hab. M. Maciaszkiem oraz z wicekuratorami — mgr J. Doboszem i mgr H. Baturo. Były one okazją do wymiany poglądów na tematy ważne dla dalszego rozwoju edukacji narodowej.

AKTYWNOŚĆ SPOŁECZNO-NAUKOWA

Pracownicy Wydziału przejawiali dużą aktywność społeczno-naukową. Angażowali się w pracach regionalnych i ogólnokrajowych towarzystw naukowych. Uczestniczyli w pracach Lubuskiego Towarzystwa Naukowego (doc. dr hab. B. Ratuś wchodził w skład jego Prezydium, zaś dr E. Hajduk był sekretarzem Komisji Psychologicznej) i Gorzowskiego Towarzystwa Naukowego (doc. dr hab. M. Jakowicka). Psycholodzy rozwijali działalność w Oddziale Polskiego Towarzystwa Psychologicznego w Zielonej Górze. Jego kolejnymi prezesami byli: doc. dr S. Łapkowska, doc. dr J. Jerzak i mgr L. Miś. Dr J. Radkiewicz działał w Polskim Towarzystwie Ornitologicznym, zaś dr R. Stankiewicz kierował pracami Międzywojewódzkiej Komisji Historycznej ZNP, pracując także w Polskim Towarzystwie Historycznym.

Z Komitetem Nauk Pedagogicznych PAN współpracowała doc. dr hab. M. Jakowicka, a w skład jego zespołów specjalistycznych wchodził m.in. dr A. Maciarz (Zespół Pedagogiki Specjalnej) i doc. dr A. Matuszczyk (Zespół Pedagogiki Opiekuńczej i Zespół Andragogiki).

Muzycy zaangażowali się w pracach Lubuskiego Towarzystwa Muzycznego im. H. Wieniawskiego (mgr M. Jałocha, mgr J. Karcz, mgr R. Pawłowski, mgr S. Romanik, H. Rozynek, mgr A. Tuchowski i mgr R. Zimnicki). W skład jego Prezydium wchodziła doc. dr hab. H. Harajda. Ponadto powołali oni do życia w Zielonej Górze Oddział Międzynarodowego Stowarzyszenia Wychowania Muzycznego (ISME), którego członkami-założycielami byli: mgr L. Gawrylarz, mgr J. Fyk, doc. dr hab. H. Harajda, mgr B. Miakisz i mgr S. Romanik, a prezesem mgr M. Gniazdowski.

Pracownicy Wydziału współpracowali również z towarzystwami oświatowymi. W Zespole Konsultantów i Radzie Naukowej ZW TWP pracowali: doc. dr A. Matuszczyk (przewodniczący Rady), dr C. Nowaczyk i dr R. Stankiewicz. Działalnością odczytową w TKKS zajmowali się dr E. Hajduk, doc. dr J. Jerzak. W Towarzystwie Planowania Rodziny działała doc. dr S. Łapkowska, wchodząca w skład Zarządu Wojewódzkiego tego Towarzystwa. Członkiem Wojewódzkiej Rady do Spraw Rodziny była doc. dr hab. M. Jakowicka.

Szczególnie aktywnie pracownicy Wydziału uczestniczyli w przedsięwzięciach na rzecz podnoszenia kwalifikacji i doskonalenia czynnych zawodowo

nauczycieli. Uczestniczyli w przygotowywaniu nauczycieli do egzaminów kwalifikacyjnych, prowadzili seminaria naukowo-dydaktyczne dla przodujących nauczycieli. Na różnych konferencjach nauczycielskich upowszechniali nowe koncepcje pedagogiczne i ukazywali możliwości stosowania ich w praktyce. Organizatorom doskonalenia ideowo-pedagogicznego ZNP pomagali w przygotowaniu pod względem merytorycznym i metodycznym aktywu związkowego do realizacji tematyki konferencji teoretyczno-pedagogicznych, współpracując na tym polu z Kuratorium Oświaty i Wychowania oraz IKNiBO (m.in. doc. dr hab. M. Jakowicka, doc. dr J. Jerzak, doc. dr S. Łapkowska, dr C. Nowaczyk i mgr M. Gniazdowski) i z ogniwami ZNP (dr E. Hajduk, dr A. Maciarz, doc. dr A. Matuszczyk i dr R. Stankiewicz).

Nauczyciele akademicy Wydziału współpracowali ze szkołami w przeprowadzaniu olimpiad przedmiotowych, np. dr J. Radkiewicz — działacz Ligi Ochrony Przyrody — przez wiele lat był przewodniczącym komisji olimpiad biologicznych.

Wyrazem uznania działalności pracowników naukowych Wydziału na rzecz unowocześniania całokształtu pracy szkolnictwa było powołanie doc. dr hab. M. Jakowickiej w skład Wojewódzkiej Rady Postępu Pedagogicznego.

Pracownicy Wydziału zajmowali się także szerzeniem wiedzy społeczno-politycznej. Dr E. Hajduk, doc. dr J. Jerzak i dr R. Stankiewicz byli lektorami Komitetu Wojewódzkiego PZPR oraz wykładowcami WUML.

Środowisko akademickie we władzach wojewódzkich reprezentował w Egzekutywie KW PZPR doc. dr hab. B. Ratuś, a w Wojewódzkiej Radzie Narodowej i jej Prezydium — doc. dr hab. M. Jakowicka, przewodnicząca Komisji Oświaty.

4. ODZNACZENIA I NAGRODY PRACOWNIKÓW WYDZIAŁU PEDAGOGICZNEGO W LATACH 1971 - 1980

KRZYŻ KAWALERSKI ORDERU ODRODZENIA POLSKI

Doc. dr hab. Bronisław Ratuś (1974), doc. dr hab. Maria Jakowicka (1978), dr Józef Radkiewicz (1979)

ZŁOTY KRZYŻ ZASŁUGI

Doc. dr hab. Maria Jakowicka (1972), doc. dr Józef Jerzak (1973), doc. dr Stanisława Łapkowska (1973), dr Józef Radkiewicz (1973), dr Zdzisław Jakowicki (1973), mgr Danuta Gońska (1973), mgr Romuald Pawłowski (1974), doc. dr Alojzy Matuszczyk (1975), dr Czesław Nowaczyk (1975), dr Ryszard Stankiewicz (1975), mgr Irena Marciniak (1975), mgr Stanisław Malawko (1975), mgr Bożena Miakisz (1976), dr Marian Sinica (1979), dr Maria Czarkowska (1980), dr Edward Hajduk (1980).

MEDAL KOMISJI EDUKACJI NARODOWEJ

Doc. dr hab. Maria Jakowicka (1973), doc. dr Stanisława Łapkowska (1973), mgr Stanisław Malawko (1974), doc. dr hab. Bronisław Ratuś (1976), dr Ryszard Harajda (1977), doc. dr Józef Jerzak (1978), dr Edward Hajduk (1978), dr Czesław Nowaczyk (1979), mgr Irena Marciniak (1980).

ODZNAKA HONOROWA „ZA ZASŁUGI W ROZWOJU WOJEWÓDZTWA ZIELONOGÓRSKIEGO”

Doc. dr hab. Maria Jakowicka (1971), doc. dr Józef Jerzak (1971), mgr Danuta Gońska (1971), doc. dr Stanisława Łapkowska (1972), dr Zdzisław Jakowicki (1972), mgr Irena Marciniak (1972), mgr Bożena Miakisz (1978).

NAGRODA MINISTRA NAUKI, SZKOLNICTWA WYŻSZEGO I TECHNIKI

Doc. dr hab. Maria Jakowicka (1972, 1978, 1980), doc. dr Józef Jerzak (1973), dr Józef Radkiewicz (1973, 1977) doc. dr hab. Bronisław Ratuś (1974), dr Ryszard Stankiewicz (1976), dr Zdzisław Jakowicki (1976), dr Czesław Nowaczyk (1977), mgr Stefan Romanik (1977), dr Edward Hajduk (1978), dr Dorota Frąckowiak-Kapała (1978), dr Krystyna Stech (1978), mgr Irena Marciniak (1978), doc. dr Stanisława Łapkowska (1979), dr Maria Czarkowska (1979), dr Edward Lewicki (1979), mgr Bożena Miakisz (1979), mgr Władysław Karcz (1980).

IV. Wydział Matematyki, Fizyki i Techniki

1. STRUKTURA ORGANIZACYJNA

Wydział Matematyczno-Przyrodniczy rozpoczął swą działalność 1 października 1971 r. jako jednostka organizacyjna powołanej wówczas Wyższej Szkoły Nauczycielskiej w Zielonej Górze. W skład Wydziału weszły dwa zakłady: Fizyki i Matematyki, a następnie, na początku roku akademickiego 1972/73, przeniesiony z Wydziału Pedagogicznego Zakład Zajęć Praktyczno-Technicznych.

W latach 1971/72 - 1972/73 Wydział prowadził tylko studia zawodowe na kierunkach: matematyka z fizyką i zajęcia praktyczno-techniczne na studiach dziennych oraz matematyka, fizyka i zajęcia praktyczno-techniczne na studiach zaocznych — dla absolwentów SN.

Po powołaniu we wrześniu 1973 Wyższej Szkoły Pedagogicznej Wydział zmienił nazwę na Wydział Matematyki, Fizyki i Techniki i od roku akademickiego 1973/74 prowadził jednolite studia magisterskie czteroletnie, dzienne i zaoczne, o kierunkach: matematyka, fizyka i wychowanie techniczne. W roku akademickim 1974/75 uruchomiono dwuletnie studia magisterskie, stacjonarne i zaoczne, dla absolwentów WSN na kierunkach: matematyka i wychowanie techniczne. Nabór na dwuletnie studia magisterskie dla absolwentów WSN na studia stacjonarne był prowadzony tylko w roku akademickim 1974/75, zaś na studia zaoczne w latach 1974/75 - 1977/78. Od roku akademickiego 1978/79 Wydział nie prowadzi rekrutacji na jednolite studia magisterskie zaoczne na kierunku fizyka.

Na studiach stacjonarnych w roku akademickim 1980/81 zostały wprowadzone 5-letnie studia magisterskie na kierunkach matematyka i fizyka, a na studiach zaocznych dwuletnie studia magisterskie dla absolwentów WSN (wychowanie techniczne) oraz trzysemestralne studia podyplomowe na kierunku matematyka. Od roku akademickiego 1980/81 na studiach stacjonarnych na kierunku wychowanie techniczne wprowadzono specjalizację mechaniczną i elektryczną.

W rozwoju Wydziału główny nacisk położono na dwa podstawowe kierunki działania: jakościowy rozwój poszczególnych zakładów i wyposażanie w apa-

raturę dydaktyczno-naukową zakładów stosujących metody eksperymentalne.

W latach 1975 - 1978 dokonano w strukturze Wydziału pewnych zmian organizacyjnych. Przeprowadzono podział Zakładu Fizyki na Zakład Fizyki Doświadczalnej i Zakład Fizyki Teoretycznej oraz Zakładu Wychowania Technicznego na Zakład Techniki i Zakład Dydaktyki Techniki.

Aktualnie w skład Wydziału wchodziły Zakłady: Fizyki Doświadczalnej, Fizyki Teoretycznej, Matematyki, Dydaktyki Techniki i Techniki.

Bazę lokalową Wydziału stanowiły:

- budynek A przy Placu Słowiańskim — pracownie fizyki, sale wykładowe, biblioteka wydziałowa,
- budynek B przy Placu Słowiańskim — pracownia fizyki, pracownia dydaktyki matematyki, sale wykładowe i ćwiczeniowe,
- budynek przy Alei Wojska Polskiego segment D — pracownie, sale wykładowe i ćwiczeniowe zakładów Dydaktyki Techniki i Techniki.

Tabela 1

**Kadra naukowo-dydaktyczna Wydziału
Matematyczno-Przyrodniczego w roku akademickim 1971/72**

Zakład	Docenci	Starsi wykładowcy ze stopniem doktora	Wykładowcy	Starsi asystenci	Asystenci	Razem
Fizyki	—	1	1	—	1	3
Matematyki	1*	2	—	1*	—	4
Razem	1	3	1	1	1	7

* pracownicy na godzinach zleconych

Obecnie w Wydziale pracuje 56 nauczycieli akademickich, w tej liczbie dziewięciu docentów i jedenastu doktorów, ponadto pięciu pracowników administracji dziekanatu i zakładów oraz ośmiu pracowników laboratoryjno-technicznych. Z tabel 2 i 3 wynika, że stan kadry ustalił się w latach 1977 - 1978. W pierwszych latach istnienia WSP Wydział zatrudniał na pół etatu lub na godzinach zleconych profesorów, docentów i adiunktów z innych uczelni (w Zakładzie Matematyki prof. dra hab. Michała Kisielewicz z WSI Zielona Góra, prof. dra hab. Włodzimierza Stasia z UAM Poznań, doc. dra hab. Ryszarda Leśniewicza z UAM Poznań, dra Władysława Sosulskiego z WSI Zielona Góra; w Zakładzie Fizyki Doświadczalnej doc. dra Napoleona Marona z WSI Zielona Góra, dra Kuźmińskiego z UAM Poznań; w Zakładzie Wychowania Technicznego i Zakładzie Techniki doc. dra inż. Edwarda Gossa z WSI Zielona Góra, dra inż. M. Grabańskiego z UAM Poznań, dra inż. Mariana Adamskiego z WSI Zielona Góra, dra inż. Sandeckiego z WSI Zielona Góra, dra Jana Kąkolewskiego z IKNiBO Zielona Góra).

Tabela 2

**Rozwój kadry naukowo-dydaktycznej Wydziału Matematyki, Fizyki i Techniki
w latach 1972 - 1977**

Stanowiska	Zakłady																			
	Fizyki Doświadczalnej					Fizyki Teoretycznej					Matematyki					Wychowania Technicznego				
	1972/ 73	1973/ 74	1974/ 75	1975/ 76	1976/ 77	1972/ 73	1973/ 74	1974/ 75	1975/ 76	1976/ 77	1972/ 73	1973/ 74	1974/ 75	1975/ 76	1976/ 77	1972/ 73	1973/ 74	1974/ 75	1975/ 76	1976/ 77
profesorowie	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
docenci	1	2	2	2	2	—	—	1	1	1	—	1	2	3	3	1	1	1	1	1
starsi wykładowcy	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	3	2	3	1	2	2	2	2
wykładowcy	1	1	1	2	3	—	—	—	—	—	1	2	2	2	1	4	3	2	2	2
adiunkci	1	1	1	1	1	—	—	—	—	1	2	1	—	—	2	—	—	1	1	2
starsi asystenci	—	1	1	3	4	—	—	1	2	2	1	3	5	5	6	—	1	3	9	7
asystenci	1	1	2	1	2	—	—	1	—	—	—	—	2	4	2	—	2	3	—	3
stażyści	—	1	1	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	1	—	—	1
Ogółem	4	7	8	12	12	—	—	3	3	4	4	8	14	16	19	6	10	12	15	18

Tabela 3

**Rozwój kadry naukowo-dydaktycznej Wydziału Matematyki, Fizyki i Techniki
w latach 1977 - 1980**

Stanowiska	Zakłady																			
	Fizyki Doświadczalnej				Fizyki Teoretycznej				Matematyki				Dydaktyki Techniki				Techniki			
	1977/ 78	1978/ 79	1979/ 80	1980/ 81	1977/ 78	1978/ 79	1979/ 80	1980/ 81	1977/ 78	1978/ 79	1979/ 80	1980/ 81	1977/ 78	1978/ 79	1979/ 80	1980/ 81	1977/ 78	1978/ 79	1979/ 80	1980/ 81
profesorowie	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
docenci	3	2	2	2	1	1	1	1	3	3	3	3	1	1	1	1*	1	2	2	2
starsi wykładowcy	1	1	1	2	—	—	—	—	3	3	3	3	2	2	2	2	—	—	—	1
wykładowcy	2	2	2	1	—	—	—	—	1	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—
adiunkci	1	1	1	2	1	1	1	1	2	3	3	4	2	1	1	1	2	2	2	1
starsi asystenci	5	5	5	4	2	2	2	2	8	8	9	9	2	2	2	2	7	6	6	6
asystenci	—	1	2	2	—	—	—	—	3	3	3	2	1	—	—	—	—	—	1	1
stażyści	1	1	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	1	—	1	—	—
Ogółem	13	13	13	13	4	4	4	4	21	21	22	21	8	6	6	7	10	11	11	11

* na 1/3 etatu

W ramach Wydziału działa pięć zakładów: Zakład Fizyki Doświadczalnej, Zakład Fizyki Teoretycznej, Zakład Matematyki, Zakład Dydaktyki Techniki i Zakład Techniki.

W skład Zakładu Fizyki Doświadczalnej wchodzi pracownice specjalistyczno-dydaktyczne: pracownia fizyczna I, pracownia fizyczna II i pracownia dydaktyki fizyki. Ponadto w tym Zakładzie działają pracownice naukowo-badawcze: Pracownia Badań Magnetycznych — kierownik doc. dr Bolesław Klimaszewski, Pracownia Fizyki Próżni i Cienkich Warstw — kierownik doc. dr Piotr Chocianowski, Pracownia Akustyki — kierownik doc. dr hab. Helena Harajda, Pracownia Ferroelektryków — kierownik dr Jerzy Dembski.

Z pracowni tych korzystają również studenci wykonujący prace magisterskie. Jest to jeden ze sposobów włączania studentów do badań naukowych.

W ramach Zakładu Matematyki działa Pracownia Dydaktyki Matematyki.

Program kształcenia studentów wychowania technicznego wymagał zawsze oparcia procesu dydaktycznego o szereg specjalistycznych pracowni dydaktycznych. W ramach Zakładu Dydaktyki Techniki utworzono następujące pracownice: Pracownia Konstruktorska Mechaniczna, Pracownia Konstruktorska Elektryczna, Pracownia Dydaktyki Techniki i Pracownia Rysunku Technicznego.

W skład Zakładu Techniki wchodziły: Pracownice Technologii (ręczna obróbka drewna, ręczna obróbka metalu, mechaniczna obróbka drewna, mechaniczna obróbka metalu), Pracownia Maszynoznawstwa, Pracownia Materiałoznawstwa, Pracownia Elektroniki, Pracownia Automatyki i Cybernetyki i Pracownia Chemii Technicznej.

W rozwijaniu badań naukowych i procesu dydaktycznego ważną rolę spełniała wydziałowa biblioteka, zlokalizowana w budynku A przy Placu Słowiańskim 6, od początku prowadzona przez mgr Annę Smoczyńską. Z biblioteki korzystali pracownicy dydaktyczni i studenci Wydziału. Jej stan posiadania ilustruje poniższe zestawienie.

Liczba woluminów		Fizyka	Matematyka
		3 163	2 541
Liczba czasopism naukowych	z krajów socjalistycznych	22	28
	z krajów kapitalistycznych	5	6

A oto niektóre tytuły czasopism naukowych:

MATEMATYKA

„Bulletin de L'Académie Polonaise des Sciences”, „Journal of the London Mathematical Society”, „The American Mathematical Monthly”, „Izwiestija

Akademii Nauk SSSR'', „Matematika'' (ZSRR), „Mathematical Review'' (USA), „Referatiwnyj Żurnal — Matematika SSSR'', „Studia Mathematica''.

FIZYKA

„Acta Physica Polonica'', „Physica Status Solidi'' (USA), „Fizika Tverdogo Tela'' (ZSRR), „Akusticzeskij Żurnal'' (ZSRR), „Physical Review'' (USA), „Żurnal Eksperymentalnoj i Teoreticzeskoj Fiziki'' (ZSRR), „Postępy Fizyki''.

Również dla pracowników i studentów kierunku wychowanie techniczne zorganizowano bibliotekę dysponującą specjalistycznymi publikacjami w tym zakresie.

WŁADZE I ORGANY KOLEGIALNE WYDZIAŁU W LATACH 1971 - 1981

Rok akademicki 1971/72 - 1972/73

Dziekan — dr Piotr Chocianowski

Kierownik sekretariatu — Olga Rosińska

Rada Wydziału Matematyczno-Przyrodniczego

Przewodniczący — dr Piotr Chocianowski, dziekan

Członkowie:

dr Aleksander Grytczuk, kierownik Zakładu Matematyki

dr Robert Leszko, przedstawiciel RZ ZNP

mgr Stefan Szuba, przedstawiciel wykładowców

mgr Janusz Gałat, przedstawiciel asystentów

Jan Duda, przedstawiciel organizacji młodzieży

Kierownicy Zakładów

Zakład Fizyki — dr Piotr Chocianowski

Zakład Matematyki — dr Aleksander Grytczuk

Rok akademicki 1973/74 - 1974/75

Dziekan — doc. dr Piotr Chocianowski

Prodziekan ds. studiów dziennych — dr Robert Leszko

Prodziekan ds. studiów zaocznych — dr Jerzy Dembski

Kierownik sekretariatu — Elżbieta Podleśna

Starszy referent — Olga Rosińska

Referent — Ewa Giećewicz

Rada Wydziału Matematyki, Fizyki i Techniki

Przewodniczący — doc. dr Piotr Chocianowski, dziekan

Członkowie:

doc. dr Aleksander Grytczuk, kierownik Zakładu Matematyki
doc. dr Henryk Pochanke, kierownik Zakładu Wychowania Technicznego
dr Robert Leszko, prodziekan, przedstawiciel RZ ZNP
doc. dr Bolesław Klimaszewski
dr Jerzy Dembski, prodziekan
mgr Mirosław Frejman, przedstawiciel wykładowców
mgr Janusz Gałat, przedstawiciel asystentów
przedstawiciel SZSP

Kolegium Dziekana

Dziekan — doc. dr Piotr Chocianowski
Prodziekan — dr Robert Leszko
Prodziekan — dr Jerzy Dembski
Kierownik Zakładu Matematyki — doc. dr Aleksander Grytczuk
Kierownik Zakładu Wychowania Technicznego — doc. dr Henryk Pochanke
Kierownicy Zakładów
Zakład Fizyki — doc. dr Piotr Chocianowski, a od roku akademickiego
1974/75 — doc. dr Bolesław Klimaszewski
Zakład Matematyki — doc. dr Aleksander Grytczuk
Zakład Wychowania Technicznego — doc. dr Henryk Pochanke

Rok akademicki 1975/76 - 1977/78

Dziekan — doc. dr Piotr Chocianowski
Prodziekan ds. studiów dziennych — doc. dr Robert Leszko
Prodziekan ds. studiów zaocznych — doc. dr Franciszek Klorek
Kierownik Dziekanatu — mgr Janina Karaś
Starszy referent — Teresa Dobek
Starszy referent — Stanisława Mielczarek
Rada Wydziału Matematyki, Fizyki i Techniki
Przewodniczący — doc. dr Piotr Chocianowski, dziekan
Członkowie:

doc. dr Robert Leszko, prodziekan
doc. dr Franciszek Klorek, prodziekan
doc. dr Bolesław Klimaszewski, kierownik Zakładu Fizyki Doświadczalnej
doc. dr Witold Rdzanek, kierownik Zakładu Fizyki Teoretycznej
doc. dr Aleksander Grytczuk, kierownik Zakładu Matematyki
doc. dr Henryk Pochanke, kierownik Zakładu Dydaktyki Techniki
dr Kazimierz Uździcki, kierownik Zakładu Techniki
dr Eugeniusz Kowalski, I sekretarz OOP
mgr Krzysztof Wróblewski, przedstawiciel asystentów

Zenon Lubert, przedstawiciel SZSP
Kolegium Dziekana
doc. dr Piotr Chocianowski, dziekan
doc. dr Robert Leszko, prodziekan
doc. dr Franciszek Klorek, prodziekan
dr Eugeniusz Kowalski, I sekretarz OOP

Rok akademicki 1978/79 - 1980/81

Dziekan — doc. dr Franciszek Klorek
Prodziekan ds. studiów dziennych — dr Mirosław Frejman
Prodziekan ds. studiów zaocznych — doc. dr hab. Witold Rdzanek
Kierownik Dziekanatu — mgr Janina Karaś
Samodzielny referent ds. studiów dziennych — Teresa Dobek
Samodzielny referent ds. studiów zaocznych — Stanisława Mielczarek
Rada Wydziału
Przewodniczący — doc. dr Franciszek Klorek, dziekan
Członkowie:
dr Mirosław Frejman, prodziekan
doc. dr hab. Witold Rdzanek, prodziekan
doc. dr Bolesław Klimaszewski, kierownik Zakładu Fizyki Doświadczalnej
doc. dr Aleksander Grytczuk, kierownik Zakładu Matematyki
doc. dr Henryk Pochanke
dr Kazimierz Uździecki (dr Czesław Wierchołowski), kierownik Zakładu
Techniki
doc. dr hab. Helena Harajda
doc. dr Piotr Chocianowski
doc. dr inż. Włodzimierz Dzik
doc. dr Robert Leszko
dr Eugeniusz Kowalski, I sekretarz OOP
mgr Jan Kolny (dr Włodzimierz Trochanowski), przewodniczący Rady Od-
działowej ZNP
dr Krystyna Grytczuk, przedstawiciel adiunktów i asystentów
mgr Anna Galantowicz, przedstawiciel wykładowców
ppłk Franciszek Różycki, przedstawiciel Studium Wojskowego
Lech Koronacki, przedstawiciel RW SZSP
Kolegium Dziekana
doc. dr Franciszek Klorek, dziekan
dr Mirosław Frejman, prodziekan
doc. dr hab. Witold Rdzanek, prodziekan
dr Eugeniusz Kowalski, I sekretarz OOP

dr Włodzimierz Trochanowski, przewodniczący RW ZNP

Kierownicy Zakładów

Zakład Fizyki Doświadczalnej — doc. dr Bolesław Klimaszewski

Zakład Fizyki Teoretycznej — doc. dr hab. Witold Rdzanek

Zakład Matematyki — doc. dr Aleksander Grytczuk

Zakład Dydaktyki Techniki — doc. dr Henryk Pochanke, a od 1.07. 1979 r.

— dr Mirosław Frejman

Zakład Techniki — dr Kazimierz Uździcki do 30.06. 1979 r., doc. dr hab.

Witold Rdzanek (1.07. 1979 r. — 31.01. 1980 r.), dr Czesław Wierchowski

2. DZIAŁALNOŚĆ DYDAKTYCZNO-WYCHOWAWCZA

Podstawowym zadaniem Wydziału było kształcenie nauczycieli — magistrów matematyki, fizyki i techniki. Z danych liczbowych przedstawionych w tabelach 4 i 5 wynika, że największa liczba studentów przypadła na lata 1975/76, 1976/77, 1977/78. W latach 1973/74 do 1975/76 Wydział prowadził w dużych rozmiarach kształcenie na studiach zaocznych. Było to związane z dużym zapotrzebowaniem na podnoszenie kwalifikacji zawodowych nauczycieli województwa zielonogórskiego i sąsiednich województw.

Wiele uwagi poświęcano sprawom bytowym studentów. Korzystali oni z pomocy materialnej w różnych formach: stypendia, zakwaterowanie w domach studentów, dopłaty do kwater prywatnych, zasiłki rodzinne i losowe. Warunki mieszkaniowe studentów w domach studenckich poprawiły się wyraźnie z chwilą otrzymania nowego DS przy Al. Wojska Polskiego.

Władze Wydziału dużo uwagi poświęciły problemowi jakości i skuteczności procesu dydaktyczno-wychowawczego. Podstawowymi kierunkami działalności w zakresie doskonalenia procesu dydaktycznego były:

- modernizacja i uzupełnianie wyposażenia pracowni specjalistyczno-dydaktycznych,
- stosowanie nowoczesnych środków i technik nauczania,
- korelacja między blokiem przedmiotów ogólnokształcących a przedmiotami kierunkowymi,
- stopniowe wdrażanie studentów do właściwego studiowania,
- stosowanie na studiach zaocznych instruktażu i różnych form konsultacji.

Działalność wychowawcza opierała się na planie wychowawczym uczelni i była realizowana w poszczególnych grupach dziekańskich przez opiekunów lat i aktyw studencki. W minionym okresie był opracowany, a następnie doskonalony regulamin pracy opiekuna roku zarówno na studiach stacjonarnych, jak i zaocznych. W pracy wychowawczej duży nacisk położono na kulturę życia codziennego w domu studenta i w uczelni, kształtowanie właści-

Tabela 4

**Liczba studentów I roku na Wydziale Matematyki, Fizyki i Techniki
Studia dzienne**

Kierunek	Rok akademicki									
	1971/72	1972/73	1973/74	1974/75	1975/76	1976/77	1977/78	1978/79	1979/80	1980/81
Matematyka z fizyką	66	77	—	—	—	—	—	—	—	—
Zajęcia praktyczno-techniczne	33	59	—	—	—	—	—	—	—	—
Fizyka	—	—	40	37	39	30	38	30	28	30
Matematyka	—	—	39	40	36	34	44	30	35	30
Wychowanie techniczne	—	—	51	54	45	34	43	40	40	45
Matematyka II stopnia*	—	—	—	—	32	—	—	—	—	—
Wychowanie techniczne*	—	—	—	—	30	—	—	—	—	—
Razem	99	136	130	131	182	98	125	100	103	105

c.d. Tabeli 4

Studia zaoczne

Kierunek	Rok akademicki									
	1971/72	1972/73	1973/74	1974/75	1975/76	1976/77	1977/78	1978/79	1979/80	1980/81
Fizyka	—	46	64	61	34	29	22	—	—	—
Matematyka	—	57	133	68	39	34	28	30	30	30
Zajęcia praktyczno-techniczne	—	69	—	—	—	—	—	—	—	—
Wychowanie techniczne	—	—	119	58	35	28	37	45	30	40
Matematyka II stopnia*	—	—	—	—	26	23	14	—	—	—
Wychowanie techniczne*	—	—	—	—	32	23	33	—	—	—
Razem	—	172	316	187	166	137	134	75	60	70

* studia magisterskie drugiego stopnia po WSN

Tabela 5

**Ogólna liczba studentów na Wydziale Matematyki, Fizyki i Techniki
Studia dzienne**

Kierunek	Rok akademicki									
	1971/72	1972/73	1973/74	1974/75	1975/76	1976/77	1977/78	1978/79	1979/80	1980/81
Matematyka z fizyką	66	119	116	58	—	—	—	—	—	—
Zajęcia praktyczno-techniczne	33	80	75	54	—	—	—	—	—	—
Fizyka	—	—	40	69	94	103	120	117	115	104
Matematyka	—	—	39	74	110	139	151	137	139	135
Wychowanie techniczne	—	—	51	96	137	162	165	169	165	161
Matematyka II stopnia	—	—	—	—	32	30	—	—	—	—
Wychowanie techniczne II stopnia	—	—	—	—	30	30	—	—	—	—
Razem	99	199	321	351	403	464	436	423	419	400

Studia zaoczne

c.d. Tabeli 5

Kierunek	Rok akademicki									
	1971/72	1972/73	1973/74	1974/75	1975/76	1976/77	1977/78	1978/79	1979/80	1980/81
Fizyka	—	46	101	109	101	113	94	82	62	19
Matematyka	—	57	190	197	164	188	148	115	121	107
Zajęcia praktyczno-techniczne	—	69	72	—	—	—	—	—	—	—
Wychowanie techniczne	—	—	119	193	182	200	192	173	179	143
Matematyka II stopnia	—	—	—	—	57	46	37	18	—	—
Wychowanie techniczne II stopnia	—	—	—	—	73	53	53	36	—	—
Razem	—	172	482	499	577	600	524	424	362	269

Tabela 6

**Pomoc materialna udzielana studentom
Wydziału Matematyki, Fizyki i Techniki**

Rok akademicki	Ogólna liczba studentów na Wydziale	Liczba studentów otrzymujących		
		stypendia	nagrody	zasiłki losowe
1972/73	199	72	9	5
1973/74	321	238	15	54
1974/75	351	260	62	45
1975/76	395	282	54	66
1976/77	466	275	176	17
1977/78	407	271	121	12
1978/79	416	231	135	13
1979/80	407	198	114*	32

* Stan na dzień 25 lipca 1980 r. (nagrody za semestr zimowy)

wej postawy przyszłego nauczyciela-wychowawcy i działacza społecznego. Dzięki dużemu zaangażowaniu społeczności studenckiej i nauczycieli akademickich Wydziału dopracowano się dobrych form współpracy z Radą Wydziałową SZSP w zakresie działalności społeczno-politycznej i społeczno-użytecznej, np. organizowania czynów na rzecz uczelni i środowiska czy imprez wydziałowych („Dni Wydziału”).

Studenci Wydziału brali czynny udział w studenckim ruchu naukowym, przejawiającym się głównie w działalności kół naukowych. W zasadzie na wszystkich trzech kierunkach studiów istniały koła naukowe, ale działały z różnymi efektami.

Kołem Naukowym Dydaktyków Matematyki i jego sekcją teoretyczną kierował dr Włodzimierz Trochanowski, zaś sekcją dydaktyczną tego koła opiekował się mgr Mieczysław Trąd. Sekcja dydaktyczna była związana z działalnością Klubu Młodych Matematyków „Pitagoras”, utworzonego na mocy porozumienia Kuratorium Okręgu Szkolnego i Wyższej Szkoły Pedagogicznej w Zielonej Górze (1974 r.). Koło zorganizowało wiele wakacyjnych obozów naukowych. W 1979 r. jego członkowie brali udział w obozie naukowym w Poczdamie (NRD) oraz zorganizowali w kraju obóz turystyczno-krajoznawczy dla niemieckiej grupy studenckiej z WSP Poczdam. Ważnym osiągnięciem koła były Ogólnopolskie Studenckie Sympozja Matematyczne, organizowane w Zielonej Górze, na przykład Sympozjum „Talent — Zielona Góra 79” (14 - 15 maja 1979 r.), poświęcone metodom i formom pracy z uczniem uzdolnionym matematycznie oraz Ogólnopolskie Studenckie Sympozjum „Problemy nauczania matematyki w szkole 10-letniej” (13 - 14 kwietnia 1981 r.).

Koło Naukowe Fizyków obejmowało sekcje: teoretyczną, fizyki doświadczalnej i dydaktyki fizyki. Sekcja fizyki teoretycznej brała czynny udział w sympozjach studenckich kół fizyków, organizowanych w innych uczelniach

w kraju, na których to sympozjach członkowie koła wygłosili kilkanaście referatów. Także i to koło organizowało kilka wakacyjnych obozów naukowych.

W ramach kierunku wychowanie techniczne działały: Koło Naukowe Techniki i Koło Młodych Techników. Dużym zainteresowaniem studentów cieszył się powołany w roku akademickim 1979/80 Fakultet Metaloplastyki, kierowany przez mgra Wiktora Markowskiego.

Tabela 7

Studujący wg indywidualnego programu studiów

Rok akademicki	Kierunek studiów			Razem
	fizyka	matematyka	wychowanie techniczne	
1976/77	—	2	1	3
1977/78	—	1	1	2
1978/79	—	1	1	2
1979/80	1	—	1	2
1980/81	1	1	1	3

Studenci wyróżniający się w nauce otrzymali nagrodę Sekretarza Polskiej Akademii Nauk. Byli nimi: Wojciech Okoniewski (1973/74), Krystyna Bialek (1973/74), Zdzisław Wolk (1974/75), Zenon Lubert (1977/78), Zbigniew Wilgosz (1977/78).

Na Wydziale wykształcono 462 absolwentów studiów stacjonarnych i 619 studiów zaocznych — magistrów fizyki, matematyki i techniki, w sumie 1081 absolwentów, którzy przeważnie zasilili szkolnictwo podstawowe i średnie, głównie na Ziemi Lubuskiej. Najlepsi w nauce i pracy społecznej absolwenci stali się nauczycielami akademickimi Wydziału: mgr Krystyna Bialek, mgr Wojciech Okoniewski, mgr Marek Stencel, mgr Marek Przybylski i mgr Emilia Rotkiewicz (Zakład Matematyki), mgr Ryszard Goleczak (Zakład Fizyki Doświadczalnej) oraz mgr Mirosława Łuczkiwicz i mgr Zdzisław Wolk (Zakład Dydaktyki Techniki).

3. DZIAŁALNOŚĆ NAUKOWO-BADAWCZA

W minionym dziesięcioleciu główny nacisk położono na badania własne pracowników, prowadzące do zdobywania stopni naukowych. Obszary tych badań dotyczyły takich dyscyplin, jak matematyka, fizyka, nauki techniczne oraz związanych z nimi dydaktyk szczegółowych. Problematyka prac doktorskich i habilitacyjnych oraz artykułów naukowych dotyczyła następujących zagadnień: Wybrane zagadnienia z teorii równań różniczkowych; Wybrane zagadnienia z algebry i teorii liczb; Wybrane zagadnienia z teorii przestrzeni modularnych; Logiczna teoria pytań i teoria grafów; Wybrane zagadnienia z dydaktyki matematyki; Fizyczne podstawy uzyskiwania bardzo niskich

Tabela 8

Sprawność kształcenia na studiach stacjonarnych Wydziału Matematyki, Fizyki i Techniki

Kierunek i rok studiów	Rozpoczęto naukę w roku akademickim						Przeniesienia na inne uczelnie						Odsiew						Zaliczono rok			
	1974/ 75	1975/ 76	1976/ 77	1977/ 78	1978/ 79	1979/ 80	1974/ 75	1975/ 76	1976/ 77	1977/ 78	1978/ 79	1979/ 80	1974/ 75	1975/ 76	1976/ 77	1977/ 78	1978/ 79	1979/ 80	1976/ 77	1977/ 78	1978/ 79	1979/ 80
Matematyka																						
I	40	36	34	43	35	36	—	—	—	—	2	1	—	1	—	7	10	1	—	—	—	—
II	35	39	35	34	46	32	—	—	—	—	—	—	—	3	2	1	—	4	—	—	—	—
III	57	34	36	33	32	41	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	33	36	—	—
IV	—	—	33	36	33	32	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	33	28
I/II°	—	32	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
II/II°	—	—	30	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	30	—	—	—
Fizyka																						
I	33	41	31	36	30	40	1	4	2	3	3	1	1	1	1	4	3	2	—	—	—	—
II	32	24	39	34	28	30	—	1	2	2	—	1	—	7	9	6	4	—	—	—	—	—
III	—	24	20	24	36	29	—	—	—	3	—	—	—	—	—	5	1	—	—	—	—	—
IV	—	—	17	20	20	28	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	17	19	17	14
Wychowanie techniczne																						
I	58	45	35	39	45	39	1	1	3	2	3	—	7	1	1	3	5	—	—	—	—	—
II	42	48	43	31	41	44	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—
III	54	42	42	44	30	37	—	—	—	3	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—
IV	—	—	39	33	44	30	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	35	33	26	16
I/II°	—	31	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
II/II°	—	—	30	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	30	—	—	—

Tabela 9

Sprawność kształcenia na studiach zaocznych Wydziału Matematyki, Fizyki i Techniki

Kierunek i rok studiów	Rozpoczęto naukę w roku akademickim						Odeszli na inną uczelnię						Odsiew						Zaliczono rok					
	74/75	75/76	76/77	77/78	78/79	79/80	74/75	75/76	76/77	77/78	78/79	79/80	74/75	75/76	76/77	77/78	78/79	79/80	74/75	75/76	76/77	77/78	78/79	79/80
Matematyka																								
I	68	39	34	28	30	30	—	—	—	—	—	—	8	8	12	4	4	5	60	31	24	24	26	25
II	94	49	30	26	25	26	—	—	—	—	—	—	2	2	2	1	3	2	92	47	32	25	22	31
III	—	78	49	32	25	22	—	—	—	—	—	—	—	6	3	3	—	1	—	72	48	29	25	25
IV	—	—	73	48	30	25	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4	—	—	—	—	73	44	30	28
I/II°	32	27	22	14	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5	1	1	—	—	32	22	22	15	—	—
II/II°	—	31	22	22	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	30	23	22	—	—
Fizyka																								
I	61	34	27	22	—	—	—	—	—	—	—	—	11	12	5	4	—	—	50	22	22	18	—	—
II	49	33	21	22	20	—	—	—	—	—	—	—	—	8	—	1	1	—	49	25	22	21	19	—
III	—	39	24	22	25	24	—	—	—	—	—	—	—	11	4	1	1	8	—	28	20	21	21	16
IV	—	—	28	20	25	27	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	28	20	24	27
Wychowanie techniczne																								
I	58	37	31	37	45	30	—	—	—	—	—	—	1	4	5	2	5	5	57	33	26	38	40	25
II	103	50	35	26	38	56	—	—	—	—	—	—	2	11	1	6	1	15	101	39	34	22	38	41
III	—	101	38	35	25	39	—	—	—	—	—	—	—	11	5	1	1	3	—	90	33	34	24	36
IV	—	—	91	33	35	27	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	91	33	35	26
I/II°	41	31	22	33	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	10	12	—	—	40	30	12	21	—	—
II/II°	—	43	30	11	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	41	30	11	—	—

Tabela 10

Absolwenci Wydziału Matematyki, Fizyki i Techniki

Kierunek	1974	1975	1976	1977	1978	1979	1980
<i>Studia stacjonarne</i>							
Matematyka z fizyką	42	51	1	3	—	—	—
Zajęcia praktyczno-techniczne	19	51	3	—	—	—	—
Fizyka	—	—	—	17	17	14	22
Wychowanie techniczne	—	—	—	35	17	22	20
Matematyka	—	—	—	33	36	41	31
Matematyka II°	—	—	—	31	—	—	—
Wychowanie techniczne II°	—	—	—	29	—	—	—
Razem	61	102	4	148	70	77	73
<i>Studia zaoczne</i>							
Fizyka	36	—	—	28	14	14	19
Matematyka	53	—	—	67	43	31	26
Zajęcia praktyczno-techniczne	71	—	—	—	—	—	—
Wychowanie techniczne	—	—	—	57	13	35	9
Matematyka II°	—	—	30	15	21	13	—
Wychowanie techniczne II°	—	—	43	11	3	21	—
Razem	160	—	73	178	94	114	54

ciśnien, oddziaływań gazów resztkowych z ciałem stałym w wysokich próżniach, otrzymywania cienkich warstw magnetycznych; Badanie materiałów magnetycznych z zastosowaniem nowoczesnych metod i aparatury, np. spektrometru elektronowego rezonansu spinowego; Otrzymywanie i badanie ferroelektryków; Dydaktyka fizyki; Badanie pola i własności akustycznych układu źródeł płaskich, cylindrycznych i stożkowych; Pole akustyczne źródeł rozmieszczonych na powierzchni stożka obrotowego; Kwantowe równania ewolucji na podprzestrzeni przestrzeni stanów, ich własności i zastosowania; Zastosowanie teorii grup w fizyce ciała stałego; Struktura integracji poznania i działania na zajęciach laboratoryjnych i konstruktorsko-montażowych; Badanie stanu i możliwości wykorzystania prac społecznie użytecznych uczniów; Testy osiągnięć szkolnych w zakresie „Techniki i pracy” w klasach IV - V szkoły 10-letniej; Badanie poziomu kultury technicznej młodzieży; Problemy metodologiczne przedmiotów technicznych; Wybrane zagadnienia z teorii wytrzymałości materiałów.

Pracownicy Wydziału zdobywali i nadal zdobywają stopnie naukowe głównie w ośrodkach naukowych Poznania, Wrocławia i Warszawy. Mają oni zapewnioną opiekę naukową, czynnie uczestniczą w seminariach doktoranckich. Stosowanymi formami kształcenia kadry były i są staże krajowe i zagraniczne, głównie na kierunkach: fizyka i wychowanie techniczne. W minionym 10-leciu ze stażów krajowych korzystało jedenastu nauczycieli akademickich Wydziału, z zagranicznych — sześciu. Inną formą kształcenia kadry było zdobywanie stopni doktorskich na studiach doktoranckich. Obecnie takie studia odbywa trzech pracowników.

Wydział uczestniczył w rozwiązywaniu problemów węzłowych i międzyresortowych. Zakład Dydaktyki Techniki pod kierunkiem doc. dra Henryka

**Rozwój naukowy pracowników Wydziału
Matematyki, Fizyki i Techniki**

Tabela 11

Rok	Liczba uzyskanych doktoratów					Razem
	Zakład Fizyki Doświad- czalnej	Zakład Fizyki Teoretycznej	Zakład Matematyki	Zakład Dydaktyki Techniki	Zakład Techniki	
1975	—	—	—	—	1	1
1976	—	—	—	—	—	—
1977	—	1	3	1	1	6
1978	—	—	1	1	—	2
1979	—	1*	—	—	—	1*
1980	—	—	1	—	—	1
Razem	—	2	5	2	2	11

* — zakończony przewód habilitacyjny

**Przewody doktorskie i habilitacyjne
pracowników Wydziału w toku**

Tabela 12

Stopień zaawansowa- nia	Zakład Fizyki Doświad- czalnej	Zakład Fizyki Teoretycz- nej	Zakład Matema- tyki	Zakład Dydaktyki Techniki	Zakład Techniki	Razem
Otwarto prze- wód doktorski	—	1	—	—	—	1
Aktualnie pracuje nad habilitacją	3	1	3	1	4	12
Pracuje nad otwarcie przewodu doktorskiego	4	1	7	2	4	18
Razem	7	3	10	3	8	31

Pochanke w latach 1978 - 1980 uczestniczył w rozwiązywaniu problemów węzłowych zleconych przez Instytut Programów Szkolnych w Warszawie. Badania dotyczyły następującej tematyki: Warunki i efektywność realizacji programu przedmiotu „praca — technika” w klasach IV - V szkoły 10-letniej; Środki i metody realizacji przedmiotu „praca — technika” w klasach IV - V szkoły 10-letniej; Funkcjonowanie podręczników dla ucznia w zakresie przedmiotu „praca — technika” w klasach IV - V szkoły 10-letniej. Wyniki badań zostały przedstawione w postaci raportów.

Zespół pracowników Zakładu Fizyki Doświadczalnej pod kierunkiem doc. dr hab. Heleny Harajdy uczestniczył w rozwiązywaniu międzyresortowych problemów badań podstawowych dotyczących metod akustycznych w technice i medycynie. Badania te zleciła Polska Akademia Nauk w Warszawie.

Prowadzono również badania w zakresie tematu „Określenie zdolności odbioru bodźców dźwiękowych o różnorodnych parametrach przez dzieci i młodzież w wieku szkolnym”. Ich wyniki zostały przedstawione w postaci raportu. Doc. dr hab. Witold Rdzanek był kierownikiem tematu z zakresu problematyki międzyresortowej, zleconej przez Instytut Podstawowych Problemów Techniki PAN w Warszawie: „Analiza teoretyczna wzajemnego oddziaływania zjawisk występujących w procesie generacji dźwięków pochodzenia aeroakustycznego”.

Zakłady Wydziału nawiązały współpracę z wieloma ośrodkami naukowymi w kraju, między innymi z Zakładem Fizyki Doświadczalnej Instytutu Fizyki UAM w Poznaniu, Instytutem Fizyki Molekularnej Oddziału PAN w Poznaniu, Zakładem Fizyki Teoretycznej Instytutu Podstawowych Problemów Techniki PAN w Warszawie, Instytutem Fizyki Teoretycznej UBB we Wrocławiu, Zakładem Matematyki Instytutu Matematyki UAM w Poznaniu, Instytutem Matematyki i Fizyki WSI w Zielonej Górze, Instytutem Matematyki UBB we Wrocławiu, Instytutem Matematyki Oddziału PAN w Poznaniu, Instytutem Mechaniki Technicznej Politechniki Poznańskiej w Poznaniu, Instytutem Mechanicznym WSI w Zielonej Górze i Instytutem Programów Szkolnych w Warszawie. Wydział współpracował z Kuratorium Oświaty i Wychowania w Zielonej Górze. W ramach współpracy nauczyciele akademicy poszczególnych zakładów wygłaszali referaty naukowe na konferencjach nauczycieli, spotykali się także z uczniami szkół średnich i podstawowych.

Pracownicy Zakładu Dydaktyki Techniki współpracowali ze szkołami eksperymentalnymi (Zielona Góra, Otyń, Świebodzin) w zakresie wdrażania programu przedmiotu „praca-technika”. Od roku akademickiego 1979/80 Zakład Matematyki prowadzi seminaria z dydaktyki matematyki dla nauczycieli województwa zielonogórskiego.

KONFERENCJE I SYMPOZJA ORGANIZOWANE PRZEZ ZAKŁADY

Zakład Wychowania Technicznego

Ogólnopolska Konferencja nt. „Kształcenie nauczycieli wychowania technicznego” — 1977 r.

Zakład Dydaktyki Techniki i Techniki

Ogólnopolska Konferencja nt. „Kultura techniczna” — grudzień 1978 r.

Ogólnopolska Konferencja nt. „O nowoczesną koncepcję dydaktyki techniki” — grudzień 1980 r.

Zakład Fizyki Doświadczalnej

Międzyuczelniane Sympozjum nt. „Problemy światopoglądowe współczesnej fizyki” — listopad 1979 r. (współorganizatorzy: Zakład Filozofii i Socjologii, ZW TKKŚ)

Ogólnopolskie Sympozjum Naukowe nt. „Najnowsze osiągnięcia w dydaktyce fizyki” — styczeń 1981 r.

Zakład Matematyki

Ogólnopolska Konferencja nt. „Dydaktyka analizy matematycznej” — czerwiec 1978 r. (współorganizator: Instytut Matematyki UBB, Wrocław)

I Środowiskowa Sesja Naukowa Matematyki — Żagań, wrzesień 1979 r. (współorganizatorzy: IMiF WSI Zielona Góra, PTM Oddział Zielona Góra)

II Środowiskowa Sesja Naukowa Matematyki — Żagań, wrzesień 1980 r. (współorganizatorzy: IMiF WSI Zielona Góra, PTM Oddział Zielona Góra)

Środowiskowa Konferencja Naukowa nt. „Matematyka w programie szkoły 10-letniej” — październik 1980 r.

Tabela 13

**Udział pracowników Wydziału w konferencjach
(referaty, komunikaty, glosy w dyskusji)**

Zakład	Zasięg konferencji				Ogółem
	zagranicz- ny	ogólno- polski	środowis- kowy	uczelniany	
Zakład Fizyki Doświadczalnej	6	20	15	10	51
Zakład Fizyki Teoretycznej	1	9	2	—	12
Zakład Matematyki	2	15	30	6	53
Zakład Dydaktyki Techniki	4	10	3	6	23
Zakład Techniki	6	10	6	6	28
Ogółem	19	64	56	28	167

Pracownicy Wydziału pełnili rozmaite funkcje w uczelni i poza jej terenem. Dr Eugeniusz Kowalski był sekretarzem OOP Wydziału, zaś w organach związkowych pracowali doc. dr Robert Leszko, mgr Jan Kolny i dr Włodzimierz Trochanowski. Mgr Stefan Szuba przez wiele lat pełnił funkcję pełnomocnika rektora ds. praktyk robotniczych. W Zielonogórskim Oddziale Polskiego Towarzystwa Matematycznego pracownicy Wydziału pełnili odpowiedzialne funkcje zastępcy prezesa (doc. dr Aleksander Gryteczuk), skarbnika (dr Eugeniusz Kowalski), przewodniczącego Komisji Rewizyjnej (doc. dr Franciszek Klorek) i członka Zarządu (doc. dr Robert Leszko). Do pracy w Poznańskim Oddziale PAN byli powołani: doc. dr Bolesław Klimaszewski (fizyka) i doc. dr Piotr Chocianowski (nauki elektryczne), zaś w zespołach dydaktyczno-wychowawczych Ministerstwa Nauki, Szkolnictwa Wyższego i Techniki doc. dr Robert Leszko (matematyka do 1978 r.), doc. dr Franciszek Klorek (matematyka od 1978 r.) i doc. dr Henryk Pochanke (wychowanie techniczne).

Prace naukowe były publikowane w języku polskim i w językach obcych,

**Dorobek naukowy pracowników Wydziału
1971 - 1980**

Typ opracowania naukowego	Zakład Fizyki Doświadczalnej	Zakład Fizyki Teoretycznej	Zakład Matematyki	Zakład Dydaktyki Techniki	Zakład Techniki	Razem
<i>Opublikowane</i>						
Monografia, rozprawa lub skrypt	4	4	2	2	5	17
Artykuł naukowy	46	29	41	42	59	217
Artykuł popularno-naukowy	6	—	14	20	10	50
Razem	56	33	57	64	74	284
<i>W przygotowaniu do druku</i>						
Monografia, rozprawa lub skrypt	1	—	2	1	—	4
Artykuł naukowy	22	6	24	10	21	83
Razem	23	6	26	11	21	87

między innymi w takich czasopismach naukowych, jak: „Archiwum Akustyki”, „Acta Physica Polonica”, „Bulletin Catgut Acoustical Society USA”, „Commentationes Mathematicae”, „Discussiones Mathematicae” oraz „Wychowanie Techniczne w Szkole”, „Dydaktyka Szkoły Wyższej” i „Chowanna”.

WSPÓŁPRACA NAUKOWA WYDZIAŁU Z ZAGRANICĄ

W 1974 r. uczelnia podpisała umowę o współpracy z Wyższą Szkołą Pedagogiczną im. Karola Liebknechta w Poczdamie, a następnie 31 maja 1978 r. dodatkowy protokół, określający szczegółowo zakres i problematykę badawczą Zakładu Dydaktyki Techniki WSP w Zielonej Górze i Instytutu Kształcenia Politechnicznego WSP w Poczdamie. Opracowano wspólnie skrypt dla studentów i nauczycieli w zakresie maszynoznawstwa, w języku polskim i niemieckim.

11 listopada 1978 r. została podpisana umowa o współpracy naukowej pomiędzy Zakładem Dydaktyki Techniki WSP w Zielonej Górze i Instytutem Kształcenia Politechnicznego Uniwersytetu im. M. Luthra w Halle. Podjęto wspólny temat badawczy: „Teoretyczne podstawy i metodyczne kształcenie technicznego eksperymentowania uczniów w klasach VII - X”. Celem podjętych badań było opracowanie wydawnictwa zbiorowego przeznaczonego

czonego dla studentów i nauczycieli. Zakończenie tematu przewidziano na 1982 r. Kierownikiem tematu ze strony polskiej został doc. dr Henryk Pochanke, ze strony niemieckiej prof. Bösenberg. Ponadto kontynuowane były prace badawcze w zakresie tematu „Cele, funkcje i treści kształcenia politechnicznego (wychowania technicznego)”.

Na podstawie umowy o bezpośredniej współpracy między WSP Zielona Góra i WSP w Poczdamie oraz porozumienia rektorów współpracujących uczelni o wymianie grup studenckich w ramach praktyk naukowych realizowana była od 1976 r. wymiana (na zasadzie bezdewizowej) grup studentów wychowania technicznego. Praktyki naukowe studentów wychowania technicznego odbywały się na III roku studiów. Obustronny program obejmował problematykę kształcenia nauczycieli wychowania technicznego w NRD i PRL, cykle kształcenia, programy i metody nauczania, udział w pracach laboratoryjnych, ćwiczeniach, hospitacjach oraz zajęcia kulturalne.

Studenci obu stron uczestniczyli również w studenckich konferencjach naukowych.

Zakład Matematyki współpracował z Katedrą Matematyki Wyższej Szkoły Pedagogicznej w Eger (Węgry) oraz z Katedrą Matematyki Instytutu Pedagogicznego w Uljanowsku (ZSRR). Współpraca dotyczyła stażów naukowych oraz wymiany czasopism: „Discussiones Mathematicae” i „Funkcjonalnyj Analiz”.

4. ODZNACZENIA I NAGRODY PRACOWNIKÓW WYDZIAŁU MATEMATYKI, FIZYKI I TECHNIKI W LATACH 1971 - 1980

KRZYŻ KAWALERSKI ORDERU ODRODZENIA POLSKI

Doc. dr Henryk Pochanke (1970), doc. dr Piotr Chocianowski (1975).

ZŁOTY KRZYŻ ZASŁUGI

Doc. dr Henryk Pochanke (1963), doc. dr Piotr Chocianowski (1967), doc. dr hab. Helena Harajda (1973), mgr Stefan Szuba (1973), doc. dr Franciszek Klorek (1973), dr Kazimierz Uździcki (1975), doc. dr Robert Leszko (1979), dr Eugeniusz Kowalski (1979), mgr Paweł Karpińczyk (1980).

SREBRNY KRZYŻ ZASŁUGI

Doc. dr Franciszek Klorek (1972), doc. dr Aleksander Grytczuk (1975), doc. dr Bolesław Klimaszewski (1975), dr Eugeniusz Kowalski (1975), dr Krystyna Grytczuk (1978), dr Mirosław Frejman (1980), doc. dr hab. Witold Rdzanek (1980).

BRĄZOWY KRZYŻ ZASŁUGI

Mgr Mieczysław Trąd (1979)

ZASŁUŻONY NAUCZYCIEL PRL

Doc. dr Henryk Pochanke (1974)

MEDAL KOMISJI EDUKACJI NARODOWEJ

Doc. dr Henryk Pochanke (1969), doc. dr Franciszek Klorek (1976), doc. dr Piotr Chocianowski (1977), mgr Stefan Szuba (1977), doc. dr Bolesław Klimaszewski (1979), doc. dr Aleksander Grytczuk (1980), dr Mirosław Frejman (1980).

ODZNAKA HONOROWA „ZA ZASŁUGI W ROZWOJU WOJEWÓDZTWA ZIELONOGÓRSKIEGO”

Doc. dr Henryk Pochanke (1965), doc. dr Franciszek Klorek (1968), doc. dr Piotr Chocianowski (1971), doc. dr Robert Leszko (1971), mgr Stefan Szuba (1971), doc. dr Aleksander Grytczuk (1972).

NAGRODA MINISTRA NAUKI, SZKOLNICTWA WYŻSZEGO I TECHNIKI

Doc. dr Piotr Chocianowski (1972 i 1977), doc. dr Henryk Pochanke (1972), doc. dr Aleksander Grytczuk (1975 i 1978), doc. dr Bolesław Klimaszewski (1975), doc. dr Robert Leszko (1976), doc. dr Franciszek Klorek (1977), dr Krystyna Grytczuk (1977), dr Mirosław Frejman (1978), dr Eugeniusz Kowalski (1978), dr Kazimierz Uździcki (1978), dr Aleksandra Grodzka (1979), dr Włodzimierz Trochanowski (1979).

V. Międzywydziałowe studia, pracownie i inne jednostki organizacyjne

1. STUDIUM PRAKTYCZNEJ NAUKI JĘZYKÓW OBCYCH

Organizatorem Studium Praktycznej Nauki Języków Obcych był dr Julian Skorek — kierownik Zakładu Filologii Rosyjskiej. 1 stycznia 1974 r. funkcję kierownika Studium powierzono mgr Zofii Magnuszewskiej. Ze względu na trudności lokalowe uczelni Studium korzystało zarówno z pomieszczeń, jak i z pomocy dydaktycznych Zakładu Filologii Rosyjskiej. Za jedno z zadań uznano skompletowanie zespołu lektorów, było to bowiem warunkiem rozwinęcia pełnej działalności dydaktyczno-wychowawczej.

Pierwszym etatowym pracownikiem Studium była mgr Gabriela Mintautas — lektorka języka rosyjskiego (w 1974 r. przeszła do pracy w Wyższej Szkole Inżynierskiej). W roku akademickim 1974/75 liczba zatrudnionych wzrosła z czterech do dziewięciu: czterech magistrów filologii rosyjskiej, dwóch filologii germańskiej, magister filologii angielskiej, magister filologii romańskiej i magister filologii klasycznej. W roku akademickim 1976/77 przybyło trzech nowych lektorów: języka angielskiego, francuskiego oraz niemieckiego. W 1977 r. zrezygnowała z pracy ze względów zdrowotnych mgr Ingrid Piotrowska, a na jej miejsce przyjęto lektorkę języka niemieckiego mgr Bożenę Kaduk. Po odejściu do UAM w Poznaniu mgr Zygmunta Rybczyńskiego od 1 października 1978 r. w charakterze lektorki języka łacińskiego zatrudniona została mgr Jolanta Wojciechowska-Macko. Dla prawidłowej organizacji działalności Studium ważną była również decyzja o przydzieleniu etatu kierownika Sekretariatu.

Aktualnie Studium pracuje w następującym składzie: dr Zofia Magnuszewska — kierownik, st. wykładowca języka francuskiego, mgr Krystyna Berezowska — lektorka języka angielskiego, mgr Ryszard Wilk — wykładowca języka angielskiego, mgr Anna Kutzmann — lektorka języka francuskiego, mgr Jolanta Macko — lektorka języka łacińskiego, mgr Bożena Kaduk — lektorka języka niemieckiego, mgr Katarzyna Trychoń-Cieślak — lektorka języka niemieckiego, mgr Irena Truszkiewicz — wykładowca

języka niemieckiego, mgr Mikołaj Sozonowicz — st. wykładowca języka rosyjskiego, mgr Elżbieta Stefek i mgr Joanna Kulik — lektorki języka rosyjskiego oraz mgr Barbara Bolikowska — kierownik sekretariatu.

W październiku 1974 r. do dyspozycji Studium przekazano cztery pomieszczenia w budynku przy Al. Wojska Polskiego, w tym dwie sale ćwiczeń wyposażone w niezbędny sprzęt audiowizualny. Poprawiło to znacznie warunki pracy (przede wszystkim pozwoliło na gromadzenie kompletów podręczników, słowników, materiałów ćwiczeniowych i taśmoteki), jednak funkcjonalność urządzeń w salach, a także ich estetyka nie zaspokajały w pełni oczekiwań lektorów i studentów. Władze uczelni uwzględniły potrzeby i propozycje Studium przeprowadzając w roku akademickim 1979/80 modernizację wszystkich czterech pomieszczeń. Ułatwia to już obecnie pracę lektorów, a naukę języków czyni bardziej efektywną, interesującą i przyjemną. Obecna sytuacja wskazuje jednak, że dwie sale ćwiczeń nie wystarczają. W perspektywie najbliższych lat przewiduje się lokalizację Studium Języków Obcych w nowym budynku z trzema salami ćwiczeniowymi, laboratorium językowym oraz dwoma pokojami dla lektorów. Już w tej chwili przy życzliwym poparciu władz uczelni, działu inwestycji i zaopatrzenia oraz Biblioteki Głównej czyni się starania o możliwie jak najlepsze wyposażenie tych pomieszczeń.

Pracownicy Studium Języków Obcych są dobrze przygotowani językowo oraz autentycznie zainteresowani dydaktyką języków obcych i pracą z młodzieżą. W działalności dydaktyczno-wychowawczej eksponuje się następujące cele, wymagające pełnej integracji pracy dydaktycznej i wychowawczej:

- kształcenie sprawności posługiwania się językiem obcym, zwłaszcza w zakresie rozumienia tekstów specjalistycznych,
- przygotowanie najzdolniejszych studentów do odbioru i przekazywania informacji, do udziału w spotkaniach międzynarodowych, redagowania komunikatów i streszczeń w języku obcym,
- kształcenie postaw humanistycznych młodzieży,
- zbliżenie kultury innych narodów.

Obowiązkiem nauki języka w ramach lektoratu objęta jest młodzież wszystkich kierunków studiów (I i II rok). Na filologii germańskiej lektorat trwa siedem semestrów, zaś studenci bibliotekoznawstwa i informacji naukowej w semestrze VI i VII uczą się drugiego języka zachodnioeuropejskiego. Przeciętnie w roku akademickim organizuje się 110 - 120 grup językowych. Zgodnie z zaleceniami Ministerstwa Nauki, Szkolnictwa Wyższego i Techniki studenci kontynuują naukę języków rozpoczętą w szkole średniej. Grupy początkujące tworzy się tylko dla młodzieży z techników, w których program nie przewiduje języków zachodnioeuropejskich oraz na filologii germańskiej. W grupach dla początkujących podejmują fakultatywnie naukę drugiego

języka zachodnioeuropejskiego ci, którzy są tym szczególnie zainteresowani. Należy stwierdzić, iż osiągają oni w zakresie wszystkich języków wyniki bardzo zadowalające.

Grupy kontynuujące naukę języka są ogromnie zróżnicowane zarówno pod względem poziomu językowego, jak i motywacji uczących się. Stąd też jednym z głównych zadań lektorów jest prawidłowe stawianie celów i zadań, staranne stopniowanie trudności, stosowanie technik ćwiczeń sprzyjających maksymalnej aktywizacji grupy oraz indywidualizacji nauczania. Ukazanie studentowi drogi do sukcesu, a także uniknięcia niepowodzeń i „opłacalności” wysiłku wkładanego w naukę języka obcego stanowi często zachętę do solidnej pracy i decyduje o globalnych efektach, kształtuje i rozwija pozytywną motywację. Jest to problem bardzo istotny nie tylko ze względu na końcowy wynik egzaminu z języka, ale też ze względu na wyrobienie zainteresowania językami i dorobkiem naukowym publikowanym w tych językach, na przygotowanie naszych absolwentów do dalszego samodzielnego doskonalenia ich umiejętności językowych.

Z satysfakcją można stwierdzić, iż w naszej uczelni widoczne są już wyniki pracy w tym zakresie. Fakt, że coraz więcej studentów kontynuuje naukę języków w formie zajęć pozalektoratowych (kluby językowe, konsultacje indywidualne i zbiorowe) po zdaniu obowiązkowego egzaminu, a także uczy się drugiego języka zachodnioeuropejskiego, świadczy o wzroście zainteresowań kształceniem językowym oraz o zrozumieniu potrzeby znajomości języków obcych. Podkreślić wypada, że z inicjatywy studentów historii w roku akademickim 1980/81 zorganizowana została fakultatywna zaawansowana grupa języka łacińskiego i kultury antycznej.

Studenci naszej uczelni osiągają również pewne sukcesy w imprezach środowiskowych i ogólnopolskich. W maju 1974 r. reprezentanci wszystkich czterech języków wzięli udział w V Ogólnopolskiej Olimpiadzie Językowej organizowanej przez Klub UNESCO Uniwersytetu im. M. Kopernika w Toruniu, zajmując III miejsce w grupie języka francuskiego i rosyjskiego. W roku akademickim 1978/79 odbyła się I Ogólnopolska Olimpiada Języków Obcych organizowana przez Ministerstwo Nauki, Szkolnictwa Wyższego i Techniki oraz Zarząd Główny Socjalistycznego Związku Studentów Polskich. W pionie wyższych szkół pedagogicznych w grupie języka francuskiego I miejsce zdobyła Anna Rechlewska — studentka III r. bibliotekoznawstwa, a w grupie języka angielskiego Aleksandra Rajewska — studentka I r. bibliotekoznawstwa. W środowiskowym Turnieju Znajomości Języka Rosyjskiego i Wiedzy o Kraju Rad reprezentanci naszej uczelni czterokrotnie zwyciężali, a w roku 1980 zdobyli puchar ufundowany przez Rektora WSP.

Z pozoru wydawać by się mogło, że Studium Języków Obcych ma stosunkowo niewielkie pole do popisu w realizacji zadań wychowawczych uczelni. Bardziej wnikliwa analiza wskazuje, że jego rola w kształtowaniu postaw

jest równie istotna i ważka, jak w przypadku instytutów kierunkowych. Już sam fakt, że student ma kontakt z lektorem dwa, czasem trzy razy w tygodniu, w okresie dwu lat, musi w mniejszym lub większym stopniu wpływać na kształtowanie się pewnych postaw, a przed lektorem stawia istotne zadania wychowawcze. W realizacji tych zadań można generalnie wyróżnić dwa elementy: kształtowanie postaw poprzez dobór treści programowych dotyczących nie tylko materiału językowego oraz czynniki natury zewnętrznej: struktura, formy i metody pracy. Dobór treści programowych o charakterze wychowawczym w pewnej mierze uzależniony jest od aktualnie dostępnego podręcznika. Nie jest to jednak regułą, gdyż na zajęciach wykorzystuje się na szeroką skalę teksty pozapodręcznikowe, oryginalne lub adaptowane. Ponadto na ćwiczeniach akcentuje się wszelkie wydarzenia rocznicowe, krajowe i zagraniczne, poprzez krótkie notatki, wzmianki, lekturę komentarzy prasowych, podawanie okolicznościowego słownictwa. Treści wychowawcze są z powodzeniem eksponowane zarówno na zajęciach z języka rosyjskiego, jak i języków zachodnioeuropejskich umiejscowionych w kontekście socjokulturowym, ideologicznym i politycznym zupełnie odmiennym od polskiego. Nawet wtedy, gdy bazujemy na podręcznikach wydawanych we Francji czy Wielkiej Brytanii, analizowane teksty dostarczają materiału do dyskusji. Takie zagadnienia, jak: sprawiedliwość, uczciwość, punktualność, poszanowanie człowieka, jego pracy i osiągnięć mają uniwersalny wydźwięk i aspekt wychowawczy. Lektura tekstów wyrabia u studenta umiejętność krytycznego spojrzenia na pozytyw i negatyw różnych przejawów życia, pozwala zrozumieć podłoże wielu lansowanych haseł i opinii. Zapoznanie się z dorobkiem kulturalnym innych narodów poszerza wiedzę o świecie, podnosi ogólny poziom inteligencji studenta, uczy szanować i tolerować innosć.

W tematyce zajęć każdego kursu uwzględnia się m.in. następujące problemy:

- Polska w oczach świata;
- młodzież we współczesnym świecie;
- systemy edukacji w różnych krajach;
- rola UNESCO i innych organizacji ONZ we współczesnym świecie.

Ważnym czynnikiem wychowawczym jest wypracowanie modelu pracy dydaktyczno-wychowawczej rzutującego na kształtowanie postaw przyszłych nauczycieli. A oto podstawowe założenia owego modelu:

- dobra organizacja pracy,
- rytmiczność i sprawność realizacji zadań wytyczonych przez lektora,
- kształtowanie właściwego podejścia do pracy nad opanowaniem języka (system konsultacji, zaliczania obecności, wyrabianie przekonania, że w nauce języka tylko systematyczna i regularna praca może dać spodziewane rezultaty),

- wychowawcza rola oceny,
- wyraźne sprecyzowanie wymagań do uzyskania zaliczeń i zdania egzaminu,
- wskazywanie korzyści płynących z pracy nad lekturą specjalistyczną (pomoc w doborze i lekturze pierwszych tekstów, konsekwentne egzekwowanie) oraz wyrabianie przekonania o konieczności stałego doskonalenia swoich kwalifikacji zawodowych,
- wskazywanie metod i technik samodzielnej pracy nad opanowaniem języka obcego,
- przestrzeganie zasady ponoszenia konsekwencji za niewłaściwy stosunek do pracy i swoich obowiązków (konieczność uzupełniania wiadomości ze szkoły średniej pod kierunkiem lektora w semestrze wyrównawczym, nadrabianie zaległości spowodowanych niefrasobliwą postawą wobec przedmiotu),
- organizowanie fakultatywnych form pracy nad językiem.

Efektem stosowanych metod pracy jest m.in. przygotowanie licznych imprez związanych ze znajomością języków obcych we współpracy z młodzieżą. Przykładowo w roku akademickim 1979/80 szczególną aktywność wykazali studenci II roku pedagogiki kulturalno-oświatowej. Wieczory poezji, pieśni i muzyki angielskiej, francuskiej, niemieckiej, radzieckiej, wieczór poezji antycznej to programy, które wzbudziły duże zainteresowanie i zyskały wysoką ocenę nie tylko licznie zgromadzonej widowni studenckiej. Niektóre z nich prezentowano również poza uczelnią i poza terenem województwa zielonogórskiego. Drugi program francuski przygotowali członkowie Koła Języka i Kultury Francuskiej z grupą humanistyczną II roku. Wieczór antyczny to także wynik pracy humanistów. Podkreślić należy, iż w przygotowaniu wspomnianych imprez brało udział wielu studentów, nie zawsze bardzo dobrych z danego języka. Ważne było ich zaangażowanie, szersze zainteresowanie problemami kultury wybranych narodów, w efekcie zaś istotna działalność popularyzatorska w szerokich kręgach społeczności, nie tylko studenckiej. Z punktu widzenia wychowawczego na uwagę zasługuje tu również kształcenie umiejętności organizacyjnych, poczucia odpowiedzialności — tak ważne w pracy przyszłych nauczycieli i inspiratorów życia kulturalnego.

W wakacje 1980 r. z inicjatywy bardzo aktywnie działającej przewodniczącej Koła Języka i Kultury Francuskiej Grażyny Lisiewicz — studentki IV roku historii — zorganizowano w Krakowie pierwszy obóz języka francuskiego z udziałem lektorów francuskich.

W działalności Studium konieczna jest również stała troska o doskonalenie umiejętności dydaktycznych, poszerzanie oraz aktualizację wiedzy i znajomości języka samych lektorów. W latach 1974 - 1980 pracownicy skorzystali z dwóch stażów we Francji, dwóch w Wielkiej Brytanii, trzech w Niemieckiej Republice Demokratycznej i trzech w Związku Radzieckim. Cztery osoby

ukończyły roczne Studium Metodyki Nauczania Języków Obcych organizowane przez Instytut Lingwistyki Stosowanej Uniwersytetu Warszawskiego, sześć tygodniowe seminaria poświęcone aktualizacji wiedzy. Tematyka zebrań i seminariów dotyczy głównie glottodydaktyki. Referaty przygotowywane są zarówno przez członków zespołu lektorskiego, jak i specjalistów zapraszanych z różnych ośrodków w kraju. Problemy dyskutowane podczas seminariów są przedmiotem badań własnych oraz zespołowych, mających na celu weryfikację teorii glottodydaktycznych i ich zastosowanie w praktyce nauczania języków obcych. W ostatnich latach uwaga nasza skoncentrowana była na zagadnieniach kształcenia i rozwijania sprawności czytania ekstensywnego, analizy, profilaktyki i terapii błędów językowych oraz technik ćwiczeń sprzyjających aktywizacji grupy.

Podniesieniu efektywności naszych poczynań dydaktycznych służy również ożywiona współpraca z nauczycielami szkół średnich. Rolę integrującą spełnia tu Polskie Towarzystwo Neofilologiczne, którego działalność skupia się w Studium. Dr Zofia Magnuszewska pełni funkcję prezesa Zarządu Zielonogórskiego, mgr Katarzyna Cieślak jest sekretarzem, mgr Ryszard Wilk — skarbnikiem. Aktywnymi działaczami PTN są mgr Józefa Kędziora — wizytator języków zachodnioeuropejskich KOiW w Zielonej Górze oraz mgr Kazimierz Grzybowski — st. wizytator KOiW w Gorzowie Wlkp. Ułatwia to kontakty i pozwala szerzej rozwijać współdziałanie szkoły średniej i wyższej, zmierzające do podniesienia efektywności nauczania języków obcych. Studium Języków Obcych było organizatorem kilku konferencji środowiskowych, w których brali udział nauczyciele i lektorzy z województwa gorzowskiego oraz zielonogórskiego. W roku 1977 Zarząd Główny PTN powierzył naszemu zespołowi organizację III Ogólnopolskiego Sympozjum Neofilologicznego na temat „Kulturoznawstwo w nauczaniu języków obcych”, w którym uczestniczyło około 150 osób, reprezentujących wszystkie ośrodki akademickie i kuratoria w kraju. Zarówno podczas sesji środowiskowych, jak i III Sympozjum, uczestnicy mieli okazję wysłuchać referatów wybitnych specjalistów, profesorów i docentów (Ludwik Zabrocki, Stefan Kubica, Janusz Arabski, Albert Bartoszewicz, Jacek Fisiak, Stanisław Gniadek, Franciszek Grucza, Waldemar Marton, Waldemar Pfeiffer, Antoni Prejbisz, Jan Rusiecki, Tadeusz Woźnicki, Władysław Woźniewicz). Konferencje i sympozja organizowane przez nasze Studium są wysoko oceniane przez uczestników. Jest to niewątpliwie wynikiem trafnego doboru problematyki i referatów, a także dużego zaangażowania, poczucia odpowiedzialności i społecznego wyrobienia zespołu przygotowującego te spotkania.

Corocznie pracownicy Studium biorą udział w sympozjach organizowanych przez inne ośrodki PTN. Pozwala to na orientację w najistotniejszych sprawach neofilologii oraz stwarza okazję do wymiany poglądów. Podczas ogólnopolskich sympozjów i konferencji dr Z. Magnuszewska przedstawiła

sześć referatów, wystąpienia innych lektorów miały miejsce na konferencjach środowiskowych.

W omawianym okresie opublikowano 12 artykułów i recenzji. Monografia dr Z. Magnuszewskiej pt. *O błędach językowych spowodowanych interferencją* znajduje się w druku. Staraniem Studium ukazały się w Wydawnictwie Uczelnianym materiały II Ogólnopolskiego Sympozjum Neofilologicznego pt. *Kulturoznawstwo w nauczaniu języków obcych* pod redakcją Z. Magnuszewskiej, M. Przygody i R. Wilka. Dr Z. Magnuszewska jest członkiem Zespołu Języka Francuskiego Komisji Programów Ministerstwa Oświaty i Wychowania, ściśle współpracuje także z Zakładem Języków Obcych Wydawnictw Szkolnych i Pedagogicznych, pisząc liczne recenzje oraz opinie o przygotowywanych podręcznikach, lekturach i innych materiałach dydaktycznych. Dr Magnuszewska pełni również funkcję sekretarza Komitetu Redakcyjnego czasopisma „Języki Obce w Szkole”. Dowodem pewnego uznania dla pracy naszego środowiska był ponowny wybór dr Magnuszewskiej do Zarządu Głównego PTN.

Studium współpracuje także z Zarządem Wojewódzkim TPPR oraz Towarzystwem Rusycystycznym, którego wiceprezes, dr J. Skorek, jest równocześnie aktywnym członkiem PTN. Świadczy to o właściwie pojętej integracji środowiska neofilologicznego w naszym okręgu. Zasygnalizować należy również owocne kontakty Studium z Sekcją Pedagogiczną Ambasady Francuskiej w Warszawie. Podręczniki, słowniki i nagrania będące darem Ambasady stanowią cenne materiały dydaktyczne. Wzbogaciła się znacznie nasza biblioteka. Kilkakrotnie młodzież miała okazję wysłuchać wykładów pracowników pedagogicznych Sekcji, p. Ignace Markiewicz i p. Pierre Cuisset. W porozumieniu z Klubem MPiK organizowano również prelekcje i pokazy filmów w wersji oryginalnej dla szerszej publiczności.

Lektorzy prowadzą też działalność, którą zwykło się nazywać usługową. Wykonują tłumaczenia tekstów specjalistycznych z różnych dziedzin, pełnią rolę tłumaczy, towarzysząc gościom i delegacjom zagranicznym, przeprowadzają egzaminy specjalistyczne, głównie dla lekarzy, udzielają konsultacji językowych pracownikom uczelni, a w wielu przypadkach również uczniom szkół średnich, instytucjom oraz osobom prywatnym, które zwrócą się o pomoc.

Praca lektorów nie jest łatwa. Wysokie pensum, prowadzenie zajęć na różnych kierunkach, ciągły brak odpowiednich materiałów dydaktycznych na rynku księgarskim i wynikająca stąd konieczność ich preparacji we własnym zakresie, krzywdzące jeszcze często opinie o lektoratach języków obcych — oto niektóre istotne problemy dyskusji lektorów w skali nie tylko naszej uczelni. Mimo to zespół pracowników Studium ma poważne osiągnięcia. Niewątpliwie czynnikami motywującymi wysiłek i duże zaangażowanie lektorów są zrozumienie, pomoc i uznanie władz uczelni. Wyrazem zainteresowania ze strony Rektora i Senatu była dwukrotna analiza pracy Studium

na posiedzeniach Kolegium Rektora, a także udział rektora i prorektorów w zebraniach pracowników Studium, w finałach olimpiad językowych, turniejów, wieczorach poezji i muzyki.

W omawianym okresie lektorzy otrzymali 13 nagród Rektora oraz nagrodę Ministra za działalność dydaktyczną. Dwie osoby odznaczone zostały Złotym Krzyżem Zasługi. W maju 1979 r. odbyła się uroczystość wręczenia dr Zofii Magnuszewskiej Orderu Palm Akademickich przyznanego przez rząd francuski za osiągnięcia w dziedzinie krzewienia kultury francuskiej i nauczania języka francuskiego. Aktu dekoracji dokonał ambasador Republiki Francuskiej w Polsce, Serge Boilevaix, w obecności władz uczelni, współpracowników i młodzieży. Zwracając się do J. M. Rektora i członków Senatu wyraził uznanie dla imponującego dorobku zielonogórskiej WSP; skierował także serdeczne słowa do przedstawicieli studentów — podkreślił wysoki poziom, jaki uzyskali w nauce języka jego kraju.

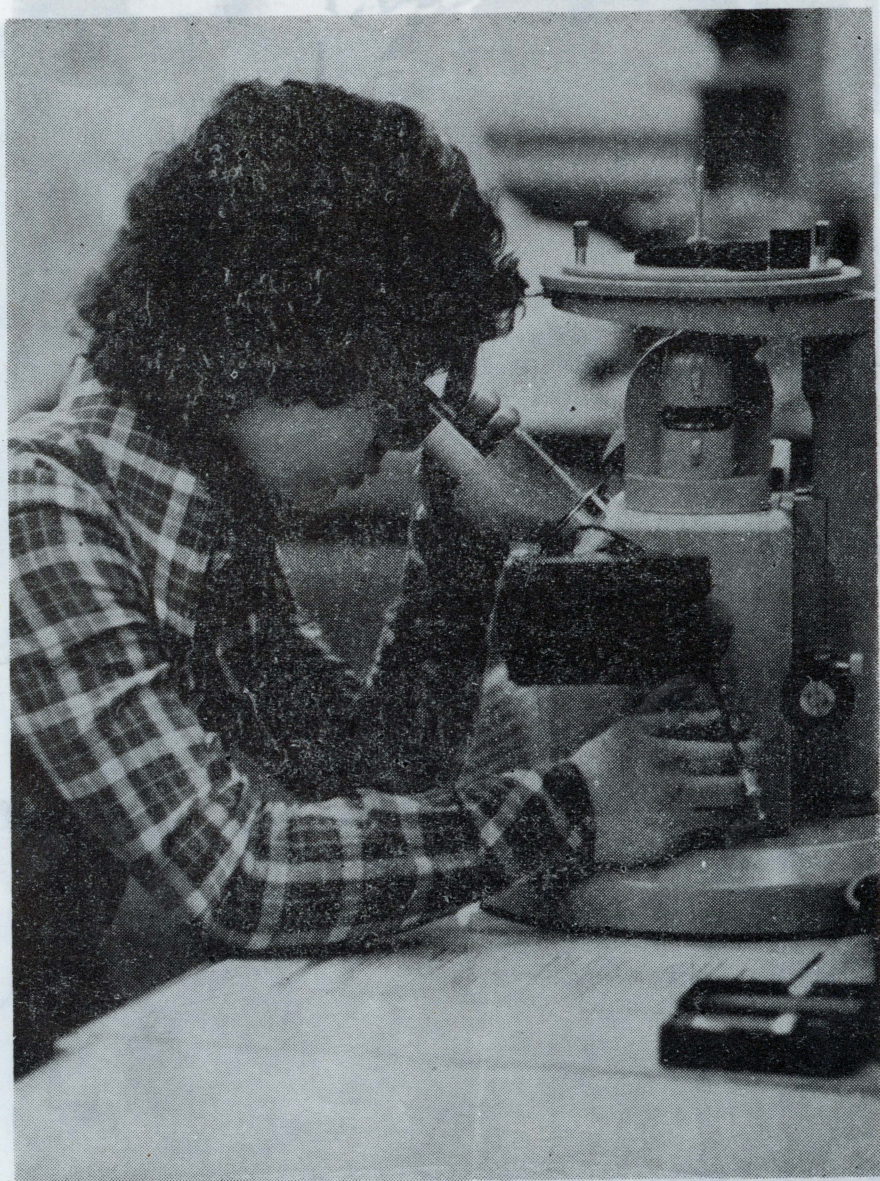
Korzystnym wydarzeniem dla nauki języków obcych w systemie lektoratowym było utworzenie Międzyuczelnianego Ośrodka Metodyki Nauczania Języków Obcych przy Uniwersytecie Warszawskim i związane z tym podjęcie teoretycznych badań glottodydaktycznych oraz poszukiwanie właściwych rozwiązań organizacyjnych. Przed dwoma laty otrzymaliśmy nowe programy nauczania; Ośrodek wydaje „Przegląd Glottodydaktyczny”, funkcjonuje również podyplomowe studium specjalistyczne dla lektorów.

Przedstawiona tu działalność Studium wskazuje, iż wstępne poczynania zmierzające ku uzyskaniu lepszych wyników w zakresie nauki języków obcych w szkole wyższej przyniosły już pewne rezultaty; pozwala także wyrazić przekonanie, że rzetelna praca, jakiej lektorzy wymagają od studentów, będzie owocować w szkołach, do których trafia nasi absolwenci.

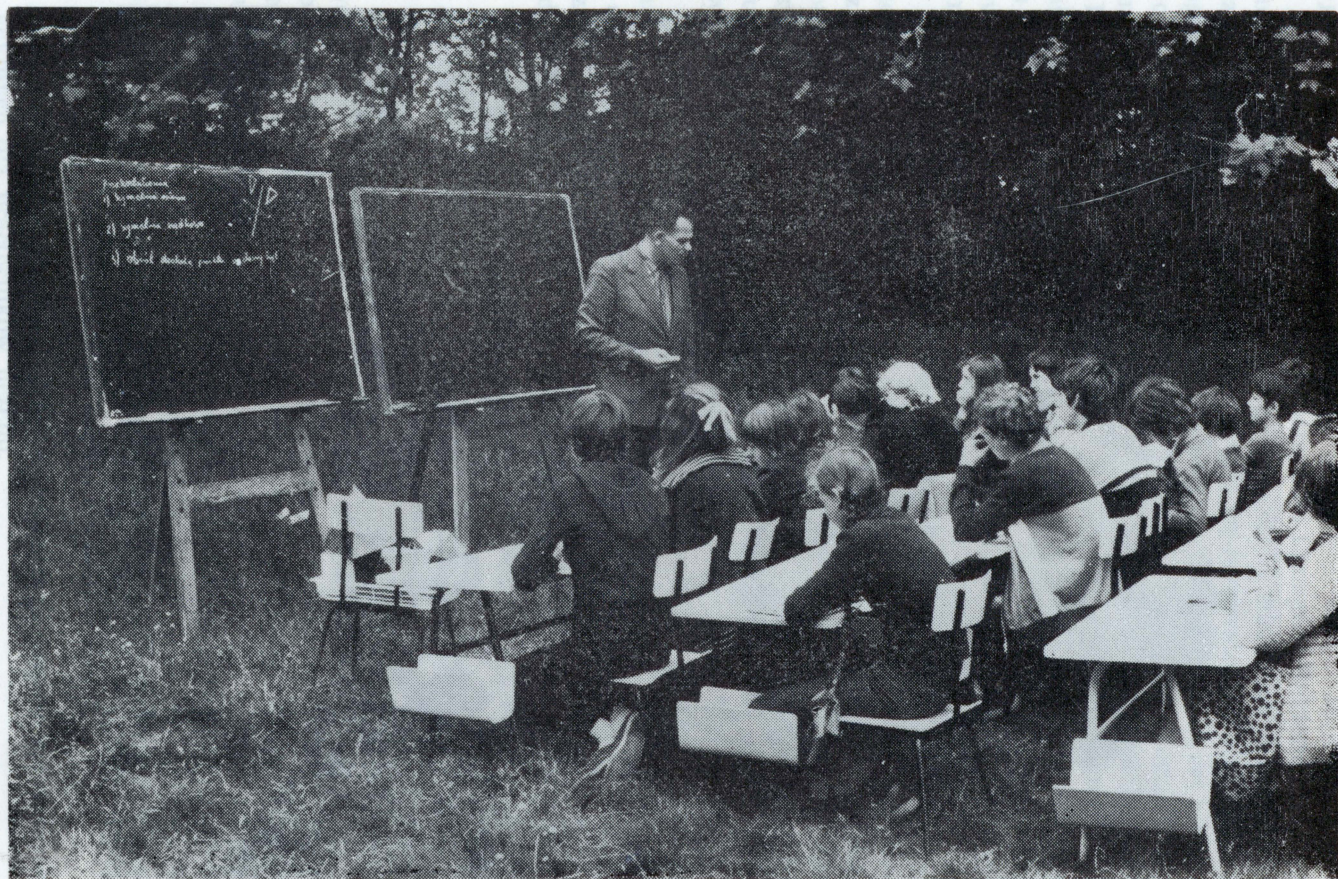
2. STUDIUM WYCHOWANIA FIZYCZNEGO I SPORTU

W trakcie organizacji Szkoły powołano do działalności również Międzywydziałowe Studium Wychowania Fizycznego. Zakres jego działalności i obowiązków określał program oraz wytyczne Ministerstwa Nauki, Szkolnictwa Wyższego i Techniki. Zgodnie z tymi dokumentami główne zadania Studium były następujące:

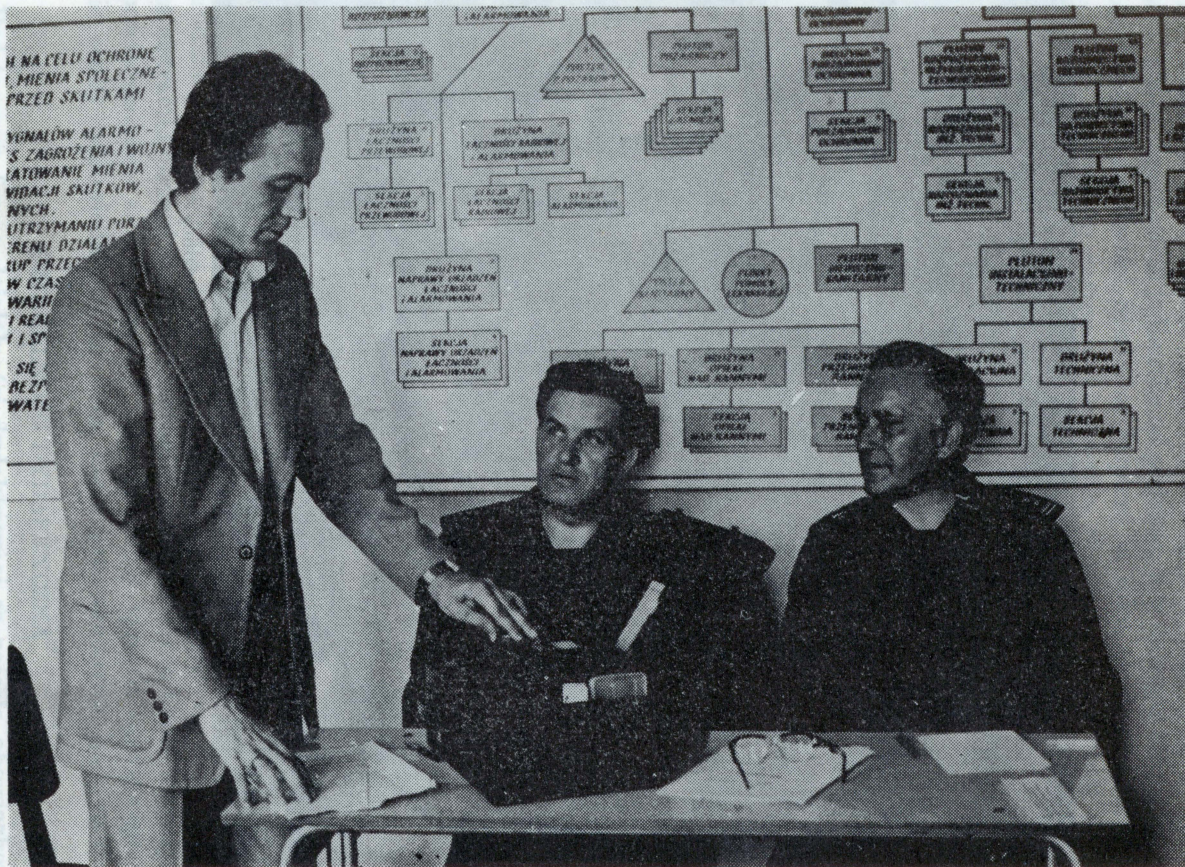
- organizacja i zapewnienie odpowiedniego poziomu procesu dydaktycznego w zakresie wychowania fizycznego studentów,
- pomoc i współdziałanie z Klubem Uczelnianym Akademickiego Związku Sportowego w upowszechnianiu wśród studentów sportu, turystyki i wypoczynku,
- pomoc Radzie Zakładowej ZNP w organizacji imprez sportowo-rekreacyjnych dla pracowników uczelni,

Zajęcia w pracowni nowych technik nauczania

Zajęcia na obozie matematycznym

Sprawdzian wiadomości praktycznych w Studium Wojskowym

Uroczysta Sesja poświęcona 100 rocznicy
urodzin Wilhelma Piecka

- prowadzenie prac naukowo-badawczych, przede wszystkim o tematyce związanej z procesem dydaktycznym wychowania fizycznego i sportu,
- starania w zakresie tworzenia odpowiedniej bazy do uprawiania wychowania fizycznego i sportu.

Na stanowisko kierownika Studium został powołany Czesław Makutynowicz, który organizował jednostkę od podstaw, a w dalszym etapie kierował całokształtem działalności Studium. Dopiero w roku akademickim 1977/78 utworzono stanowisko zastępcy kierownika Studium, które objął dr Józef Tataarczuk, odpowiedzialny za całość spraw sportowych na terenie uczelni. Powołanie zastępcy znacznie odciążało kierownika Studium, pozwalając mu na dokładniejsze zajęcie się procesem dydaktyczno-wychowawczym, a także administrowaniem jednostki.

Studium działało w oparciu o regulamin Studium WF wydany przez MNSzWiT, regulamin obowiązków i praw studenta w zakresie wychowania fizycznego, własny program wychowania fizycznego i sportu, opracowany na podstawie wytycznych MNSzWiT oraz roczny i wieloletni plan pracy naukowo-badawczej.

Bardzo skromne początkowo warunki pracy Studium znacznie poprawiły się po oddaniu do użytku w 1978 r. hali sportowej wraz z odpowiednim zapleczem. W pierwszym roku działalności całą pracę biurową wykonywał kierownik Studium; od następnego roku pracę tę wykonywali już odpowiedni referenci (Barbara Świątek, a następnie, po wielu zmianach, od 1978 r. Józefa Bagnecka).

Od roku 1974 zarządzeniem MNSzWiT Studium zmieniło nazwę na Studium Wychowania Fizycznego i Sportu. Kadre dydaktyczną w pierwszym roku działalności stanowiła jedna osoba — Czesław Makutynowicz, prowadzący całokształt pracy dydaktycznej i sportowej. W roku akademickim 1972/73 został przyjęty do pracy w charakterze nauczyciela wychowania fizycznego mgr Zenon Matuszak. W następnych latach kadre uzupełniali kolejno: mgr Marian Filipiuk, mgr Maria Witkowska, mgr Jan Paweł Müller, mgr Ewa Wołowska, mgr Leon Probużański, dr Józef Tataarczuk. Aktualnie na pełnych etatach dydaktycznych jest zatrudnionych sześć osób, gdyż mgr Zenon Matuszak i mgr Marian Filipiuk odeszli w 1977 r. do pracy trenerskiej w Wojewódzkiej Federacji Sportu. Prócz wymienionych Studium zatrudnia kilka osób na zleconych godzinach dydaktycznych. Z pracowników administracji i obsługi Studium zatrudnia, prócz referenta biura, magazyniera odpowiedzialnego za magazyn i wypożyczalnię sprzętu sportowego oraz dwie osoby odpowiedzialne za stan higieniczno-sanitarny hali sportowej.

DZIAŁALNOŚĆ DYDAKTYCZNA

Podstawową formą działalności dydaktycznej są zajęcia obowiązkowego wychowania fizycznego studentów mające na celu systematyczne podnoszenie sprawności fizycznej i stanu zdrowia studentów, opanowanie przez nich

podstaw techniki sportów społecznie użytecznych, kształtowanie nawyków wykorzystania sportu w celach rekreacyjnych i przyswajanie podstawowych umiejętności metodycznych w zakresie prowadzenia zajęć ruchowych z młodzieżą szkolną.

Zgodnie z obowiązującymi regulaminami studiów wychowanie fizyczne obejmowało najpierw studentów w I, II i III semestrze, a następnie w wymiarze 2 godzin tygodniowo w I - VII semestrze. W roku akademickim 1971/72 zajęciami wychowania fizycznego objęto studentów wszystkich kierunków I roku. Zajęcia były prowadzone raz w tygodniu w jednostce dwugodzinnej w grupach ćwiczebnych męskich i żeńskich po 20 - 35 osób. Program zajęć nawiązywał do wytycznych MNSzWiT i obejmował gry sportowe i elementy gimnastyki. W okresie jesienno-zimowym zajęcia prowadzono w wynajętej od Wojewódzkiego Ośrodka Sportu i Turystyki sali sportowej przy ul. Chopina, a w okresie wiosennym również na przyległym boisku. Znaczna odległość sali od siedziby uczelni powodowała stratę czasu studentów na dojeżdżenie i tym samym komplikowała układanie ogólnouczelnianego planu zajęć dydaktycznych.

Doświadczenia pierwszego roku pracy wskazywały między innymi na konieczność opracowania szczegółowego programu wychowania fizycznego, dostosowanego do aktualnych warunków bazowych uczelni, a także do typu uczelni kształcącej nauczycieli. W latach następnych opracowywano roczne programy dydaktyczne uwzględniające powyższe elementy. Jednocześnie zbierano informacje na temat sprawności fizycznej i umiejętności ruchowych, a także zainteresowań sportowych kandydatów na studia. Informacje te stanowiły podstawę do opracowania w roku akademickim 1976/77 szczegółowego programu dydaktycznego wychowania fizycznego wydanego drukiem w 1978 r. Program uwzględniał zarówno materiał mający charakter usprawniający studentów, jak też pewien zasób umiejętności z zakresu metodyki prowadzenia zajęć ruchowych z uczniami. Ważnym elementem programu były uwzględnione w nim testy sprawności fizycznej ogólnej i specjalnej, które stawiały zadania przed studentami i dawały im możliwości obiektywnej samooceny poziomu sprawności. Program (obowiązujący do chwili obecnej) przyczynił się do ujednolicenia zajęć prowadzonych przez poszczególnych nauczycieli, a ponadto jest bardzo pomocny młodym nauczycielom rozpoczynającym pracę dydaktyczną. Aktualnie w związku z bogatszym doświadczeniem dydaktyków, a także unowocześnieniem kultury fizycznej oraz rozbudową bazy uczelnianej, nasuwają się wnioski skłaniające do wprowadzenia pewnych zmian w programie.

Poziom zajęć dydaktycznych podnosił się systematycznie, do czego przyczyniły się zwłaszcza wzbogacone doświadczenia dydaktyków i poprawa bazy. Uzyskano możliwość korzystania z drugiej sali gimnastycznej (przy ul. Moniuszki), a następnie prowadzenia zajęć w nowej krytej pływalni,

co pozwoliło na rozpoczęcie nauki pływania wszystkich studentów; ze względu na ich przyszły zawód, jak i znaczenie praktyczne, było to niezmiernie ważne przedsięwzięcie. Radykalnej poprawie uległy warunki pracy w roku 1978, po oddaniu do użytku własnej hali sportowej. Jej usytuowanie w pobliżu uczelni i domów studenckich przyczyniło się do znacznie większej frekwencji na zajęciach oraz lepszej organizacji zajęć, a także pozwoliło na wzbogacenie programu o nowe elementy.

Obecnie zajęcia wychowania fizycznego obejmują studentów wszystkich kierunków od I do VII semestru włącznie. Zwolnieni są z nich (od II roku) studenci reprezentujący wyższy poziom sportowy, uczęszczający na treningi w sekcjach AZS oraz — na podstawie orzeczenia lekarskiego — studenci niepełnosprawni, dla których organizuje się zajęcia w grupach rehabilitacji ruchowej.

DZIAŁALNOŚĆ SPORTOWA

Studium WFiS jest odpowiedzialne za stan sportu studenckiego w uczelni, za wszystkie jego odcinki, sport wyczynowy, masową rekreację, a także obozy sportowo-turystyczne. W tym zakresie Studium zawsze ściśle współpracowało z innymi organizacjami odpowiedzialnymi za sportową działalność, tj. z Klubem Uczelnianym AZS i Radą Uczelnianą SZSP, opracowując wspólnie plany pracy, inspirując kierunki działania, niosąc daleko idącą pomoc materialną i organizacyjną. Przebieg 10-letniej działalności sportowej w uczelni przedstawia analiza pracy Klubu Uczelnianego AZS, omówiona na str. 148-152.

PRACA NAUKOWO-BADAWCZA

Pracownicy Studium obok pracy dydaktyczno-wychowawczej i organizacyjno-sportowej podejmowali prace naukowo-badawcze. W większości były to opracowania w formie referatów wygłaszanych na krajowych lub zagranicznych konferencjach naukowych oraz artykułów publikowanych w czasopismach specjalistycznych.

W badaniach resortowo-zleceniowych prowadzonych przez uczelnię uczestniczył dr Czesław Makutynowicz.

Prace doktorskie w minionym 10-leciu obronili: dr Czesław Makutynowicz (1972 r.) i dr Józef Tatarczuk (1975 r.). Prowadzą oni również przewidziane na kilka lat badania na temat sprawności i wydolności fizycznej studentów oraz ich uwarunkowań.

PRACA SPOŁECZNA

Wszyscy pracownicy Studium byli zaangażowani w pracy społecznej w organizacjach sportowych; przede wszystkim w Akademickim Związku Sportowym, lecz również w innych organizacjach, jak Towarzystwo Naukowe Kultury Fizycznej, Lubuskie Towarzystwo Naukowe, Uczelniana Rada Zakładowa. Wiele godzin pracy społecznej włożyli pracownicy w urządzenie bazy sportowej: boiska, ścieżki zdrowia i hali sportowej.

DZIAŁALNOŚĆ KLUBU UCZELNIANEGO AZS

Klub Uczelniany AZS, zgodnie ze statutem, ma do spełnienia w uczelni zadania: upowszechniania kultury fizycznej wśród studentów, a tym samym kształtowania nawyków uprawiania sportu i turystyki na co dzień, umożliwienia stałego podnoszenia poziomu sportowego chętnym i predysponowanym do tego studentom oraz inspirowania prac społecznie-użytecznych studentów na rzecz ulepszania uczelnianej bazy sportowej.

Klub powstał już na początku działalności WSN — 18 listopada 1971. W dniu tym na zebraniu studentów i przedstawicieli władz uczelni wybrano pierwszy Zarząd w składzie: Czesław Makutynowicz (prezes), Zbigniew Kielich i Stanisław Wolski (wiceprezesi), Zygrfyd Gandecki (skarbnik), Joanna Łuczyńska (sekretarz) oraz siedmiu członków. Skład Zarządu wybrany na następną dwuletnią kadencję na zebraniu sprawozdawczo-wyborczym, w dniu 14 XII 1973 r. był następujący: Czesław Makutynowicz (prezes) Waldemar Nowacki i Wojciech Łangowski (wiceprezesi), Barbara Nykiel (sekretarz), Elżbieta Desecka (skarbnik) oraz siedmiu członków wybranych spośród studentów. W kolejnej dwuletniej kadencji od 17 XII 1975 r. nowo wybrany Zarząd ukształtował się w następującym składzie: Jan Paweł Müller (prezes), Włodzimierz Rebelski i Wojciech Łangowski (wiceprezesi), Joanna Szymczyk (sekretarz), Ryszard Fijakowski (skarbnik) oraz siedmiu członków wybranych spośród studentów. Obecnie działający Zarząd wybrano na czwartą kadencję działalności Klubu w dniu 7 XII 1978 r. w składzie: Józef Tatańczuk (prezes), Jan Paweł Müller, Mieczysław Tracewski, Wojciech Małski i Barbara Sobasik (wiceprezesi), Sabina Gralewska (skarbnik), Andrzej Piaścik — Przewodniczący Komisji Organizacyjnej, Henryk Pielech - przewodniczący Komisji Turystycznej oraz dziewięciu członków wybranych spośród studentów.

Działalność Klubu była prowadzona w oparciu o roczny plan pracy, konsultowany i akceptowany przez kierownictwo Studium WFiS, oraz wytyczne do planu działalności, corocznie przesyłane przez Zarząd Główny. W początkach istnienia Klub borykał się ze znacznymi trudnościami. Brak było własnego lokalu i osoby kompetentnej do prowadzenia dokumentacji

Klubu, a niezbędną pracę w tym zakresie wykonywali członkowie Zarządu, nie mający do tego przygotowania.

Niewystarczające dotacje Zarządu Głównego AZS, w wysokości kilku, a następnie kilkunastu tysięcy złotych, ograniczały zakres działalności Klubu i zmuszały Zarząd do poszukiwań dodatkowych źródeł finansowania. W zasadniczej mierze działalność Klubu była i nadal jest dofinansowywana ze Studium WFiS, czasem również z innych źródeł, jak Miejski Komitet Kultury Fizycznej, a w późniejszych latach SZSP czy od kilku lat Wydział Kultury Fizycznej Urzędu Wojewódzkiego.

Sytuacja Klubu poprawiła się po uzyskaniu własnego, choć skromnego, pomieszczenia w roku 1975 i poprawieniu sytuacji finansowej oraz dzięki lepszemu zaopatrzeniu w sprzęt sportowy magazynu Studium WFiS, z którego w pełni korzystał Klub.

Strukturalnie działalność organizacyjna Klubu zmieniła się od chwili powołania w Zielonej Górze Zarządu Środowiskowego. Nawiązana została i z każdym rokiem bardziej się integrowała współpraca z Klubem Uczelnianym AZS Wyższej Szkoły Inżynierskiej. Sytuacja ta spowodowała wzrost zadań Zarządu Klubu, ale jednocześnie bardziej ożywiła i uatrakcyjniła jego działalność. Należy podkreślić, że coraz aktywniej układała się praca Klubu z Radą Uczelnianą SZSP, nie mówiąc o współpracy ze Studium WFiS, która od początku istnienia Klubu jest ścisła i inaczej być nie może.

W całokształcie działalności sportowej Klubu Uczelnianego AZS wyróżnić można trzy kierunki działania: sport wyczynowy, sport rekreacyjny (masowy) i obozownictwo sportowo-turystyczne.

Sport wyczynowy był uprawiany w sekcjach sportowych działających w Klubie. Biorą w nim udział chętni studenci reprezentujący odpowiedni poziom w danej dyscyplinie. W początkowych latach działały nieliczne sekcje: najpierw siatkówki żeńskiej i męskiej, następnie koszykówki żeńskiej. Było to spowodowane brakiem własnej sali sportowej oraz bardzo ograniczoną ilością godzin w salach wypożyczonych. Sekcje siatkówki, mając zapewnione systematyczne, choć odbywające się tylko dwa razy w tygodniu treningi, zostały już na początku swego istnienia zgłoszone do rozgrywek prowadzonych przez Wojewódzką Federację Sportu. Pozostałe sekcje, jak koszykówki żeńskiej i męskiej oraz pływania i gimnastyki artystycznej, działały sporadycznie w miarę uzyskiwania doraźnie godzin w salach gimnastycznych i na pływalni. W ten sposób przygotowywane były reprezentacje uczelni do udziału w Mistrzostwach Polski Wyższych Szkół Pedagogicznych.

Sytuacja radykalnie się zmieniła po oddaniu do użytku własnej, nowej hali sportowej. Istniejące sekcje znalazły miejsce na trzykrotne treningi w ciągu tygodnia, powołane też zostały nowe sekcje. Aktualnie działają w Klubie następujące sekcje: siatkówki i koszykówki męskiej i żeńskiej, piłki ręcznej mężczyzn, tenisa stołowego, piłki nożnej, gimnastyki artystycznej oraz

sekcja pływacka i lekkiej atletyki, działające co drugi rok w latach Mistrzostw Polski Wyższych Szkół Pedagogicznych w tych dyscyplinach. Głównym celem przyświecającym działalności poszczególnych sekcji jest jak najlepsze przygotowanie do Mistrzostw Polski Wyższych Szkół Pedagogicznych, organizowanych w cyklu dwuletnim.

Udział zespołów gier sportowych w rozgrywkach klas państwowych (siatkówka, piłka ręczna) oraz wiele spotkań towarzyskich z różnymi zespołami, także reprezentacjami innych dyscyplin (l.a., piłka nożna), miały na celu przygotowanie do Mistrzostw WSP.

Zespoły uczelniane w ciągu minionych lat odnosiły cenne sukcesy sportowe. Drużyna siatkówki kobiet od paru lat plasuje się na czołowych pozycjach w rozgrywkach klasy „A”, w bieżącym sezonie zajmując II miejsce. Także rozgrywane corocznie spotkania z drużyną WSP Poczdam przez kolejne trzy lata kończyły się zwycięstwem naszej drużyny. W innych towarzyskich spotkaniach, m.in. z AWF Gorzów czy WSI, także notowano sukcesy.

Drużyna siatkówki męskiej w ostatniej edycji mistrzostw klasy „B” zajęła III miejsce. W okresie minionych lat odniosła szereg sukcesów, m.in. w spotkaniach z drużyną WSP Poczdam dwukrotnie wygrywała organizowany corocznie przez tę uczelnię turniej o puchar „Sanssouci”. Drużyna wygrała puchar Rektora WSP Bydgoszcz w 1978 r., zaś w Mistrzostwach Polski Wyższych Szkół Pedagogicznych w 1976 r. zakwalifikowała się do finału, zajmując IV miejsce; w następnej edycji w 1978 r. uczestniczyła również w finale mistrzostw, zdobywając IV miejsce, a w roku bieżącym w X edycji mistrzostw zdobyła brązowy medal, zajmując III miejsce.

Sekcja piłki ręcznej mężczyzn od lat utrzymuje się w lidze okręgowej. W Mistrzostwach Polski WSP drużyna zajęła w VIII edycji w 1975 r. V miejsce, w edycji IX zajęła dziewiąte miejsce, natomiast w ostatniej edycji miejsce VI.

Sekcja piłki nożnej mężczyzn od dwóch lat z powodzeniem startuje w Lidze międzyuczelnianej, z udziałem drużyn WSI Zielona Góra i AWF Gorzów. W Mistrzostwach Polski WSP w ostatniej edycji zajęła IV miejsce, będąc o krok od zdobycia brązowego medalu.

Przedstawiciele lekkiej atletyki odnieśli w Mistrzostwach Polski WSP szereg sukcesów indywidualnych. Student wychowania technicznego Jerzy Duber zdobył dwukrotnie (w IX i X edycji mistrzostw) medale srebrne w rzucie dyskiem, Irena Falbagowska, studentka historii, zdobyła złoty medal w skoku wzwyż, M. Nowak, student wychowania technicznego, w ostatniej, X edycji, zdobył dwa złote medale w biegu na 400 i 800 metrów, a student tegoż kierunku, Sławomir Brosławski, zdobył złoty medal w biegu na 3000 m i srebrny w biegu na 800 m. Zespół męski w tej dyscyplinie mistrzostw zajął II miejsce na 12 startujących zespołów.

Reprezentanci Klubu w pływaniu również odnosili sukcesy w Mistrzos-

twach Polski WSP. W X edycji w 1978 r. sztafeta żeńska (Maria Nowakowska, Grażyna Leciej, Barbara Sowińska i Halina Witaszek) zdobyła brązowy medal. Medale zdobyli również studenci biorący udział w mistrzostwach w bieżącym roku. Medal złoty zdobył student pedagogiki kulturalno-oświatowej, Tomasz Pawłowski, na dystansie 100 m stylem grzbietowym oraz 100 m stylem motylkowym, a Dariusz Stankiewicz, student historii, zdobył medal złoty na 200 m stylem dowolnym i srebrny medal na 100 m stylem dowolnym. Złoty medal zdobyła sztafeta mężczyzn 4×100 m stylem dowolnym (T. Pawłowski, D. Stankiewicz, W. Malski i W. Kossowski). Ta sama sztafeta zdobyła też brązowy medal na Mistrzostwach Mistrzów Szkół Wyższych, a D. Stankiewicz w wyścigu na 200 m zdobył również brązowy medal.

Spośród innych zespołów największe sukcesy odnosiła drużyna koszykówki żeńskiej. Od kilku lat występuje ona w rozgrywkach II ligi państwowej, plasując się parokrotnie w czołówce. W Mistrzostwach Polski WSP zdobyła w kolejnych trzech edycjach (VIII, IX i X) złote medale. Ponadto w VIII i IX edycji, startując w Mistrzostwach Mistrzów Szkół Wyższych, zdobyła brązowe medale. Najwyższy sukces odniosła w ostatniej edycji mistrzostw, zajmując I miejsce i zdobywając tym samym Mistrzostwo Polski Szkół Wyższych. Do najlepszych zawodniczek tej drużyny zaliczały się: Halina Witaszek z pedagogiki szkolnej, Maria Pietruch z wychowania technicznego, Anna Olik z historii, Zdzisława Lemańska z fizyki, Alicja Obiegło z nauczania początkowego, Jadwiga Michalak z pedagogiki kulturalno-oświatowej oraz Aleksandra Miara z pedagogiki szkolnej.

Sport masowy, mający na celu rozpropagowanie wśród wszystkich studentów rekreacji ruchowej, był rozwijany w Klubie w formie różnorodnych imprez. Wymienić tu należy organizowane corocznie mistrzostwa uczelni w siatkówce, koszykówce, pływaniu, lekkiej atletyce, tenisie stołowym i piłce nożnej. W mistrzostwach na ogół brały udział reprezentacje wszystkich kierunków. Organizowano także mistrzostwa w strzelectwie sportowym i piłce ręcznej, zaś w ostatnich latach biegi przełajowe środowiskowe oraz „Bieg Zwycięstwa”, z masowym udziałem studentów. Z innych form rekreacji należy wymienić organizowane „biegi po zdrowie”, „przejażdżki rowerowe” i „biegaj razem z nami”. Duże znaczenie propagandowe miały organizowane co roku w maju imprezy z okazji „Tygodnia Sportu Studenckiego”, od dwóch lat o zasięgu środowiskowym (m.in. spotkania w grach zespołowych reprezentacji WSi i WSP oraz przedstawicieli pierwszego roku, mityng lekkoatletyczny, wyścig australijski, zawody pływackie, bieg uliczny, mecz piłki nożnej kadry dydaktycznej obu uczelni oraz studentów).

Jedną z ważnych i ciekawszych form upowszechniania kultury fizycznej wśród studentów są obozy sportowo-turystyczne. Klub Uczelniany AZS wspólnie ze Studium WFiS tradycyjnie organizował co roku obozy narciarskie w górach, kajakowe (wędrowne) po Pojezierzu Mazurskim, wędrowne obozy

kolarskie oraz obozy sportowe dla członków sekcji sportowych. Co roku brało udział w obozach 150 - 200 studentów. Obozy obok korzyści praktycznych (doskonalenie pływania, wiosłowania, jazdy na nartach), dostarczały wielu przeżyć emocjonalnych, a także uczyły studentów zasad organizacji obozów, ważnych w zawodzie nauczycielskim.

Inny charakter miały takie imprezy, jak quizy o tematyce ogólnej i sportowej, wieczorki towarzyskie, czy „bal sportowców” z okazji plebiscytu na najlepszych dziesięciu sportowców.

Klub zawsze angażował się również w prace społeczne na rzecz ulepszenia uczelnianej bazy sportowej. Wymienić tu należy budowę boiska do siatkówki, zagospodarowanie hali sportowej i przyległego terenu, budowę ścieżki zdrowia przy uczelni i inne.

Wszystkie osiągnięcia w działalności sportowej były możliwe dzięki daleko idącemu zainteresowaniu i poparciu władz uczelni, przychylności całej kadry dydaktyczno-wychowawczej, a także administracji. Jednym z wyrazów tego były coroczne spotkania Rektora i władz uczelni z aktywnym sportowym i czołowymi sportowcami, którym wyrażano podziękowanie za trud, a także wręczano tradycyjne nagrody.

3. STUDIUM WOJSKOWE

Studium Wojskowe jako organiczna jednostka uczelni zostało powołane do życia zarządzeniem Ministra Oświaty i Szkolnictwa Wyższego z 24 sierpnia 1971 r., zarządzeniem, które ustalało strukturę organizacyjną Wyższej Szkoły Nauczycielskiej w Zielonej Górze. Działalnością Studium do lipca 1973 r. kierował płk Antoni Węgrzyn, jego zastępcą był mjr Kazimierz Bułat, zaś wykładowcą do 1972 r. — mjr Edward Łabuda, a następnie kpt. Franciszek Różycki.

Do zadań Studium Wojskowego należało:

- prowadzenie systematycznej pracy w zakresie wojskowego i obronnego szkolenia oraz ideowo-politycznego wychowania studentów, której celem było zrozumienie przez nich potrzeb i wymogów obronnych PRL oraz ich aktywne zaangażowanie patriotyczne,
- współuczestniczenie w przedsięwzięciach uczelni w dziedzinie kształtowania wśród studentów socjalistycznej moralności i marksistowsko-leninowskiego światopoglądu oraz patriotycznych i internacjonalistycznych postaw,
- prowadzenie szkolenia wojskowego i obronnego w celu przygotowania wysoko kwalifikowanych rezerw osobowych Ludowego Wojska Polskiego oraz przygotowania szkolonych obronnie studentek i studentów z obniżoną kategorią zdrowia do działania w systemie powszechnej samoobrony,
- kształtowanie u studentów poczucia honoru i godności, szacunku dla

postępowych tradycji oręża polskiego, a także takich niezbędnych cech osobowości, jak karność, posłuszeństwo, koleżeństwo, uczciwość, prawdomówność, poczucie odpowiedzialności oraz dbałość o powierzone miejsce i sprzęt.

Założenia i koncepcje wojskowego i obronnego szkolenia studentów były różne w różnych okresach, toteż zmieniały się formy i sposoby szkolenia w Studium Wojskowym.

W latach 1971 - 1972 szkoleniem wojskowym objęci byli studenci I, II i III roku studiów dziennych. Realizacja programu szkolenia wojskowego polegała na teoretycznym zapoznaniu studentów z problematyką obronną, strukturą organizacyjną i wyposażeniem oddziałów i pododdziałów WP oraz zasadami działania w zasadniczych rodzajach walki, a także na ćwiczeniach praktycznych z taktyki, szkolenia ogniowego, musztry itp. Formy i metody szkolenia prowadzonego w Studium Wojskowym były poszerzone o przeszkolenie na corocznych obozach wojskowych, które organizowano w czasie wakacji letnich, dwukrotnie w ciągu trzyletniego cyklu szkolenia studentów. Wojskowe szkolenie studentów kończyło się egzaminem przed Komisją Państwową, po czym studenci otrzymywali wojskowy stopień podoficerski i tytuł podchorążego rezerwy. Uzyskanie stopnia oficerskiego uzależnione było od rezultatów dalszego przeszkolenia w jednostkach wojskowych.

Szkolenie obronne w tym okresie polegało na realizacji dwuletniego programu szkolenia obronnego, obejmującego problematykę powszechnej samoobrony. Szkoleniu obronnemu podlegali studenci II i III roku studiów, którzy nie byli objęci szkoleniem wojskowym.

W 1973 r. nastąpiła reorganizacja szkolenia w Studium Wojskowym. Szkoleniu wojskowemu i obronnemu podlegali odtąd studenci III roku studiów. Program obejmował 180 godzin zajęć teoretycznych, a zasadniczym założeniem wojskowego i obronnego szkolenia studentów było:

- w szkoleniu wojskowym — wdrożenie studentów do wzorowego wypełniania zaszczytnego i obywatelskiego obowiązku obrony Ojczyzny, kształtowanie zaangażowanych postaw i oddania sprawie budownictwa społeczeństwa socjalistycznego, a pod względem fachowym — zapoznanie ich, jako przyszłych oficerów, z istotą i charakterem współczesnej nauki wojennej, ogólną strukturą organizacyjną, rolą i zadaniami sił zbrojnych oraz sposobami prowadzenia działań bojowych;
- w szkoleniu obronnym, któremu podlegały kobiety oraz mężczyźni z obniżoną kategorią zdrowia — przygotowanie studentów do pełnienia funkcji dowódczo-instruktorskich w czasie pokoju, zagrożenia i wojny w organach obrony cywilnej na podstawowych szczeblach organizacyjnych zarówno w pionie administracji państwowej, jak i w jednostkach gospodarczych. Po ukończeniu studiów mężczyźni szkoleni wojskowo podlegali kwalifi-

W szkoleniu wojskowym celem odbycia dalszego przeszkolenia w Szkołach Oficerów Rezerwy (SOR), które polegało na odbyciu 6-miesięcznego kursu w Wyższych Szkołach Oficerskich i 6-miesięcznej praktyki w jednostkach wojskowych na określonych stanowiskach dowódczo-technicznych. Ukończenie SOR i uzyskanie pozytywnej opinii z praktyki stanowiło podstawę do uzyskania stopnia oficera rezerwy.

W 1980 r. wprowadzone zostały kolejne zmiany dalszego kształcenia wojskowego po ukończeniu studiów. Wyrażają się one tym, że absolwenci wyższych uczelni, którzy odbyli szkolenie wojskowe w SW, są kierowani zarówno do SOR, jak i do Szkół Podchorążych Rezerwy (SPR). Wymaga to od kadry dydaktycznej i kierownictwa Studium szczególnie wnikliwej analizy i oceny postaw i patriotycznego zaangażowania studentów oraz ich postępów w zgłębianiu wiedzy wojskowej.

Reorganizacja szkolenia w Studium Wojskowym w 1973 r. przypadła na bardzo istotny okres w rozwoju uczelni, okres przekształcenia Wyższej Szkoły Nauczycielskiej w Wyższą Szkołę Pedagogiczną. Zarządzeniem Ministra Nauki, Szkolnictwa Wyższego i Techniki Nr 106/Org/74 z 20 września 1974 r., ustalającym strukturę organizacyjną WSP, nie przewidziano utworzenia Studium Wojskowego. Zadania związane z wojskowym i obronnym szkoleniem studentów WSP przejęło Studium Wojskowe WSI w Zielonej Górze, którym kierował płk. dypl. Aleksander Szeremeta, natomiast w Wyższej Szkole Pedagogicznej powołano Kierownika Szkolenia Obronnego. Do lipca 1973 r. Kierownikiem Szkolenia Obronnego był płk Antoni Węgrzyn. 14 lipca 1973 r. płk Węgrzyn przeszedł do rezerwy, a pełnienie obowiązków na tym stanowisku powierzono kpt. Franciszkowi Różyckiemu. Od 1 lipca 1975 r. do 31 lipca 1976 r. Kierownikiem Szkolenia Obronnego był ppłk Piotr Słupski, a w okresie od 1 sierpnia 1976 r. do 23 września 1977 r. kierownik SW WSI ponownie powierzył pełnienie obowiązków Kierownika Szkolenia Obronnego mjr. Franciszkowi Różyckiemu. 23 września 1977 r. stanowisko Kierownika Szkolenia Obronnego objął ppłk dypl. Jan Ratajczak i pełnił te obowiązki do chwili obecnej. W sprawach związanych z wojskowym i obronnym szkoleniem studentów Kierownik Szkolenia Obronnego WSP podlega Kierownikowi Studium Wojskowego WSI. Do 14 października 1978 r. kierownikiem SW był płk dypl. Aleksander Szeremeta, a od 8 listopada 1978 r. stanowisko to objął płk dypl. Henryk Milczewski.

Od 1973 r., to jest od chwili połączenia Studiów Wojskowych obydwu uczelni, wojskowe i obronne szkolenie studentów prowadzono w ten sposób, że dla wszystkich studentów WSI i studentów WSP szkolonych wojskowo organizowano zajęcia w oparciu o bazę gabinetową SW WSI, a dla studentów WSP szkolonych obronnie w oparciu o bazę dydaktyczną WSP. Z uwagi na dwutorowość programu szkolenia zespół kadry dydaktycznej SW podzielono na dwie grupy tworząc grupę przedmiotową szkolenia wojskowego i grupę

przedmiotową szkolenia obronnego. W wyniku poszukiwań lepszych rozwiązań organizacyjnych i dzięki uprzejmości Rektora WSP, od semestru zimowego roku akademickiego 1978/79 dokonano zmiany w organizacji zajęć SW. Szkolenie wojskowe wszystkich studentów obydwu uczelni prowadzone jest w oparciu o bazę gabinetową WSI, a szkolenie obronne wszystkich studentów, również z obydwu uczelni, zlokalizowano w pomieszczeniach WSP, podporządkowując pod względem organizacyjnym Kierownikowi Szkolenia Obronnego WSP zespół wykładowców z grupy przedmiotowej szkolenia obronnego. Taka organizacja zajęć pozwoliła na otoczenie szczególną troską i poświęcenie głównej uwagi kierownictwa SW procesowi dydaktyczno-wychowawczemu obejmującemu studentów szkolonych wojskowo, stworzenie lepszych warunków studiowania studentom szkolonym wojskowo poprzez urządzenie gabinetu pracy metodycznej i sali wykładowej przeznaczonej do prowadzenia zajęć społeczno-politycznych, pomnożenie i wzbogacenie bazy dydaktycznej dla studentów szkolonych obronnie poprzez zgromadzenie w jednym ośrodku eksponatów, sprzętu, pomocy naukowych i szkoleniowych, znaczne polepszenie warunków pracy kadry dydaktycznej w obydwu grupach przedmiotowych.

W procesie kształcenia ważną rolę spełnia baza dydaktyczna, a w procesie wojskowego i obronnego szkolenia studentów odgrywa ona szczególną rolę, z uwagi na pewnego rodzaju odrębności problematyki tego szkolenia w całości kształcie programu studiów. Dlatego w ciągu całego dziesięciolecia ogromną wagę przywiązywano do modernizacji i wyposażenia sal wykładowych. Przedsięwzięcia te realizowano ogromnym wysiłkiem wykładowców SW, m.in. mjr. F. Różyckiego, mjr. E. Chrostka, mjr. W. Andrzejewskiego, przy dużym zaangażowaniu studentów. W 1975 r. baza szkolenia obronnego WSP została przeniesiona z pomieszczeń w gmachu przy Pl. Słowiańskim do budynku dydaktycznego przy Al. Wojska Polskiego, gdzie urządzono i bogato wyposażono w plansze, schematy oraz środki audiowizualne cztery sale wykładowe. Aktualnie modernizowana jest sala wykładowa o uniwersalnym przeznaczeniu, która zostanie wyposażona w najnowsze środki techniki dydaktycznej centralnie sterowanej oraz system telewizji wewnętrznej.

Dążąc do wszechstronnego oddziaływania wychowawczego na studentów, kadra dydaktyczna i Kierownictwo SW poszukuje wciąż nowych form i metod pracy wychowawczej. Szczególnie wzbogacił się program tej działalności w ostatnich dwóch latach. Wypracowano i wprowadzono koncepcję uroczystej inauguracji szkolenia w Studium jako stałego elementu tego szkolenia. Element ten zamierza się wzbogacić w formę i treść, zmierzając do tego, by stał się początkiem corocznych obchodów Dnia Wojska Polskiego w uczelni.

Ważnym akcentem w pozaprogramowych formach pracy z młodzieżą akademicką był udział liczного grona przedstawicieli władz uczelni, wydziałów, KU PZPR, organizacji społecznych i młodzieży w uroczystych

promocjach absolwentów SOR w jednostkach wojskowych. Wypracowano i wdrożono, jako jeden z elementów inspirowania studentów do aktywnego uczestniczenia w procesie szkolenia, zasady honorowania przedowników nauki, w czym biorą udział ZW i RU SZSP. Kadra dydaktyczna Studium inspiruje i popiera inicjatywy Rad Kompanijnych, które stały się rzeczywistym organem kolegiальnym, wywierającym znaczny i pozytywny wpływ na działalność Kompanii Studenckiej. Odnosić też należy aktywny udział kadry SW w organizowaniu rejonowej spartakiady sportów obronnych, zawodów strzeleckich wewnątrzkompanijnych i międzykompanijnych, udział kadry w pracy Klubu Oficerów Rezerwy Ligi Obrony Kraju.

Studium Wojskowe może się poszczycić znacznymi osiągnięciami w obu dziedzinach swej podstawowej działalności, a więc zarówno w szeroko pojętej działalności dydaktycznej, jak i w pracy wychowawczej, ciągle jednak poszukuje się nowych i lepszych rozwiązań zarówno w dziedzinie wychowawczego oddziaływania na studentów, jak również uatrakcyjnienia procesu szkolenia, czy wreszcie rozbudowy i modernizacji bazy dydaktycznej. Jednym z najważniejszych przedsięwzięć, które w ciągu najbliższych 1 - 2 lat zamierza się zrealizować, jest przejście w szkoleniu obronnym z programu szkolenia ogólnobronnego na program szkolenia sanitarno-obronnego. Wymagać to jednak będzie odpowiedniego wyposażenia i przystosowania gabinetów ćwiczeń oraz pozyskania odpowiednio przygotowanej kadry.

4. MIĘDZYWYDZIAŁOWA PRACOWNIA NOWYCH TECHNIK NAUCZANIA

ORGANIZACJA I ROZWÓJ PRACOWNI

Prace projektowe i organizacyjne, zmierzające do utworzenia Pracowni Nowych Technik Nauczania, rozpoczęto 1 grudnia 1971 r. od zgromadzenia przejętego z dawnego Studium Nauczycielskiego sprzętu audiowizualnego, wyeksploatowanego i przestarzałej konstrukcji, jednakże po naprawach i konserwacji częściowo nadającego się do użytku. Do czerwca 1972 r. zakupiono nowe zestawy sprzętu, meble i inne wyposażenie, by normalne zajęcia z przedmiotu „techniczne środki nauczania” można było rozpocząć w roku akademickim 1972/73. W tym też okresie opracowano regulamin pracowni oraz instrukcje obsługi do każdego stanowiska. W styczniu 1971 r. wystąpiono do Ministerstwa z wnioskiem o powołanie pracowni Nowych Technik Nauczania, której zadaniem było prowadzenie zajęć z przedmiotu techniczne środki nauczania dla studentów wszystkich kierunków, prowadzenie badań nad skutecznością wykorzystania środków audiowizualnych w procesie nau-

czenia oraz koordynacja zakupów i instalowanie sprzętu audiowizualnego w całej uczelni. Wraz z rozwojem uczelni pracownia miała się zająć organizacją pracowni fotograficzno-filmowej i małej poligrafii oraz naprawą i konserwacją sprzętu audiowizualnego.

Działalność dydaktyczną rozpoczęła pracownia w dwóch pomieszczeniach na pierwszym piętrze budynku B. Była to sala ćwiczeń i zaplecze. W 1973 r. adaptowano pomieszczenia na poddaszu, gdzie początkowo zlokalizowano laboratorium fotograficzne oraz warsztat naprawczy, a w późniejszym okresie również małą poligrafię. W październiku 1972 r. zatrudniono w pracowni laboranta (inż. Jana Worobca), a rok później fotografa, technika do napraw sprzętu oraz laboranta do małej poligrafii. Pracownia dysponowała w tym czasie termokopiarką FK-1, powielaczem białkowym i kserografem KB-1. Tak zorganizowana pracownia, mimo bardzo trudnych warunków lokalowych, mogła wykonywać materiały w postaci tekstów, ankiet, zdjęć, przeźroczy, filmów, głównie do celów dydaktycznych.

Do 1974 r. zadaniem pracowni było zaopatrzenie wszystkich zakładów uczelni w sprzęt audiowizualny. Zakupiono i przekazano zakładom Wydziału Pedagogicznego 29 pomocy audiowizualnych w postaci magnetofonów, odbiorników radiowych, telewizorów, rzutników, projektorów itp. na ogólną sumę 139 000 zł. Zakładom Wydziału Humanistycznego przekazano 27 środków audiowizualnych oraz taśm magnetofonowych (105 000 zł), Wydziałowi Matematyki, Fizyki i Techniki 30 urządzeń audiowizualnych (118 000 zł), zaś do domów studenta 34 urządzenia audiowizualne oraz sprzęt fotograficzny (156 000 zł). Jednostki międzywydziałowe i administracja otrzymały 28 urządzeń audiowizualnych (242 000 zł).

Przed przeniesieniem pracowni do budynków uczelni wznoszonych przy ul. Krośnieńskiej opracowano projekt zagospodarowania przeznaczonych dla niej pomieszczeń. Projekty dotyczyły instalacji elektrycznej w sali ćwiczeń i laboratorium foto-filmowym. Część prac instalacyjnych wykonali pracownicy społecznie. W celu unowocześnienia procesu dydaktycznego opracowano społecznie dokumentację ogólnodostępnej sali audiowizualnej wraz z zapleczem, wyposażonej również w telewizję dydaktyczną. Montażu urządzeń w tej sali dokonali inż. Jan Worobiec, inż. Jan Rewers i starszy technik Jerzy Cienkosz. Salę oddano do użytku w październiku 1978 r. Tygodnik studencki „itd” z 25 listopada 1979 r. tak pisze o sali audiowizualnej: „W zielonogórskiej WSP nie tylko istnieje Zakład Nowych Technik Nauczania, ale do tego aktywnie działa! W maju ubiegłego roku ukończono prace instalacyjno-montażowe sali audiowizualnej przeznaczonej dla Wydziału Pedagogicznego. Z sali tej mogą korzystać również wykładowcy innych wydziałów, którzy w czasie zajęć chcą wykorzystać różnego rodzaju środki audiowizualne, łącznie z telewizją dydaktyczną. Okres, w którym gromadzono sprzęt, opracowywano dokumentację, trwał ponad 2 lata. Wszystkie czyn-

ności projektowe i montażowe wykonano w ramach prac naukowo-badawczych pracowników Międzywydziałowej Pracowni Nowych Technik Nauczania”.

W okresie największego rozwoju pracowni i jej efektów dydaktycznych obsada liczyła czterech pracowników dydaktycznych i pięciu technicznych. Obecnie pracownia posiada dobre wyposażenie w sprzęt audiowizualny o wartości 1,5 mln zł. W celu lepszego wykorzystania telewizji w procesie dydaktycznym zorganizowano w 1981 r. rozwojowe studio nagrań magnetowidowych, głównie dla metodyk kierunkowych. W studio tym nagrywane będą na podstawie własnych scenariuszy wstawki magnetowidowe również do innych przedmiotów. Nagrywa się tu wybrane audycje Telewizji Polskiej i Polskiego Radia dla potrzeb nauczycieli akademickich.

DZIAŁALNOŚĆ DYDAKTYCZNA PRACOWNI

Podstawowym zadaniem pracowni jest prowadzenie ćwiczeń z przedmiotu techniczne środki nauczania na następujących kierunkach studiów dziennych: pedagogika szkolna, pedagogika przedszkolna, nauczanie początkowe, pedagogika opiekuńczo-wychowawcza, pedagogika kulturalno-oświatowa, historia, filologia polska, matematyka i wychowanie techniczne oraz na fizyce i wszystkich kierunkach pedagogicznych studiów zaocznych.

Pracownia w okresie dziesięciu lat przeszkoliła ponad 800 studentów studiów stacjonarnych na Wydziale Pedagogicznym, 620 na Wydziale Humanistycznym oraz 570 na Wydziale Matematyki, Fizyki i Techniki. Liczba studentów zaocznych była nieco mniejsza (na Wydziale Pedagogicznym 642 i Matematyczno-Przyrodniczym 91).

Studenci odbywali ćwiczenia na 12 stanowiskach, przygotowując się uprzednio z literatury. Poznawali budowę, obsługę i możliwości dydaktycznego zastosowania środków audiowizualnych w procesie nauczania i wychowania w szkole. Dodatkowo na życzenie studentów wprowadzono obsługę czytnika mikrofilmów przydatnego do pisania prac magisterskich, obsługę aparatu fotograficznego i kamery filmowej oraz radiotelefonu. Urządzenia te mogą być wykorzystane również w przyszłej pracy wychowawczej i kołach zainteresowań.

Do wyróżniających się studentów w okresie dziesięciolecia, którzy uzyskali oceny bardzo dobre, należeli: Zdzisław Wołk, Mieczysław Łapanowski, Mieczysław Jerulank, Marek Bartoszewicz, Lidia Pierzchała, Zenon Lubert, Barbara Kujawska, Roman Stachowiak, Marek Siłakowski, Mirosława Łuczkiewicz, Alicja Mierzejewska, Lucyna Białecka, Lidia Słotwińska, Andrzej Sibilski, Leszek Wejchert, Piotr Jurkiewicz, Krzysztof Brzozowski, Danuta Brychey, Helena Morzyc.

W ramach szkolenia młodych pracowników naukowych trzykrotnie prowadzono zajęcia dla ponad 50 asystentów WSP i WSI w zakresie obsługi środków audiowizualnych, projektowania i produkcji materiałów dydaktycznych. W celu intensyfikacji procesu dydaktycznego w uczelni dwukrotnie demonstrowano możliwości wykorzystania sali audiowizualnej nauczycielom Instytutu Pedagogiki i członkom Senatu. Z nauczycielami Studium Języków Obcych przeprowadzono szkolenie w obsłudze środków słuchowych i przenośnego laboratorium językowego.

W październiku 1978 r. oddano do użytku (głównie Wydziału Pedagogicznego) salę audiowizualną z kompletem środków dydaktycznych, rozbudowanym o telewizję dydaktyczną w obwodzie zamkniętym. Nauczyciele akademicy mogą korzystać samodzielnie lub przy pomocy inżyniera z grafoskopu, rzutnika, projektora sterowanego z pulpitu, czytnika dokumentów, nagrań magnetowidowych. W zapleczu zgromadzono informatory filmów, katalogi przeźroczy, nagrań magnetowidowych i magnetofonowych i innych materiałów dydaktycznych.

Z chwilą wprowadzenia w 1974 r. do programów studiów na kierunku wychowanie techniczne zagadnień z fotografii i filmu pracownia prowadziła wykłady i ćwiczenia tego przedmiotu (do 1979 r.). Z inicjatywy pracowni zorganizowano trzy fakultety ogólnouczelniane z zakresu fotografii, filmu oraz magnetycznego zapisu dźwięku i w latach 1975 - 1979 przeszkolono ponad 200 studentów. W latach 1975 - 1981 prowadzono fakultety fotograficzne i filmowe dla studentów kierunku pedagogika kulturalno-oświatowa. Członkowie tego fakultetu organizowali plenery filmowe i wyjazdy do Wytwórni Filmów Fabularnych we Wrocławiu, zaś w roku 1977 wspólnie z Wrocławzkim Domem Kultury zorganizowano kurs filmowy w Żaganiu.

DZIAŁALNOŚĆ NAUKOWA

W latach 1973 - 1977 prowadzono badania nad skutecznością dydaktyczną przeźroczy i pętli filmowych w poznawaniu budowy i obsługi urządzeń technicznych. Materiały z tych badań wykorzystano do pracy doktorskiej Zbigniewa Żubera. W 1979 r. dokonano nagrań magnetowidowych, wykorzystywanych następnie w badaniach recepcji wykładów do pracy doktorskiej Lucyny Smagały. Na pierwszej ogólnopolskiej wystawie aparatury badawczej i dydaktycznej w 1973 r. prezentowano kasety do pętli filmowych i urządzenie do automatycznej synchronizacji zmiany przeźroczy z nagraniami magnetofonowymi projektu inż. Jana Worobca i dra Zbigniewa Żubera.

Przedstawiciele pracowni uczestniczyli w wielu sympozjach i sesjach ogólnopolskich i międzynarodowych, wygłaszając doniesienia z badań lub referaty dotyczące przydatności i efektywności wykorzystania środków

audiowizualnych w procesie nauczania w szkołach wyższych. Oto kilka wybranych sympozjów:

- 1972 sesja naukowa unowocześnienia pracy dydaktyczno-wychowawczej w WSN w Sosnowcu — organizator: Uniwersytet Śląski w Katowicach,
- 1973 i 1977 sympozjum na temat roli i miejsca Zakładów Nowych Technik Nauczania w uczelni wyższej i metrologii dydaktycznej — organizator: WSP w Szczecinie,
- 1975 seminarium naukowe na temat struktury programu i metodyki kształcenia w zakresie przedmiotu techniczne środki nauczania — organizator: UAM w Poznaniu,
- 1973 — 1980 Międzynarodowe Sympozja Technologii Kształcenia, organizowane przez UAM i Politechnikę w Poznaniu,
- 1980 sympozjum na temat metodycznych problemów nowych technik kształcenia, organizowane przez Politechnikę i WSP w Rzeszowie.

W ramach zespołu badawczego Instytutu Pedagogiki brano udział w analizie materialnych warunków pracy dydaktyczno-wychowawczej zasadniczych szkół budowlanych. Badania te zakończono w 1975 r. opracowaniem raportu wraz z projektem wyposażenia tego typu szkoły.

Pracownia jako jedna z pierwszych nawiązała kontakty naukowe z Wyższą Szkołą Pedagogiczną w Poczdamie. W wyniku podpisanego porozumienia między uczelniami pracownia gościła profesorów Müllera i Schreinbera z NRD, którzy wygłosili referaty na temat telewizji dydaktycznej i doskonalenia pracy dydaktyczno-wychowawczej w poczdamskiej WSP. Na międzynarodowym sympozjum w Poczdamie poświęconym telewizji dydaktycznej mgr Jacek Płodzień wygłosił referat na temat możliwości wykorzystania telewizji w nauczaniu przedmiotów technicznych, a dr Zbigniew Żuber zaprezentował referat o telewizji dydaktycznej w uczelni pedagogicznej oraz przewodniczył obradom jednej z sekcji.

W 1979 r. nawiązano współpracę naukową z WSP w Hradec Kralove (SČRS) w dziedzinie wymiany nagrań magnetowidowych, opracowania scenariuszy i scenopisów audycji telewizyjnych, głównie dla kierunków pedagogicznych. Pracownie obu uczelni wymieniły doświadczenia w projektowaniu i użytkowaniu studiów telewizji dydaktycznej przez wzajemne zwiedzenie studiów TV.

WYKAZ PUBLIKACJI PRACOWNIKÓW ZA LATA 1971 - 1981

Z. Żuber, *Stan i możliwości wykorzystania pomocy audiowizualnych na lekcjach zajęć praktyczno-technicznych w szkole ośmioklasowej*. [W:] *Materiały III Sympozjum*, Legnica 1971; *Zastosowanie przeźroczy przy nauce obsługi*.

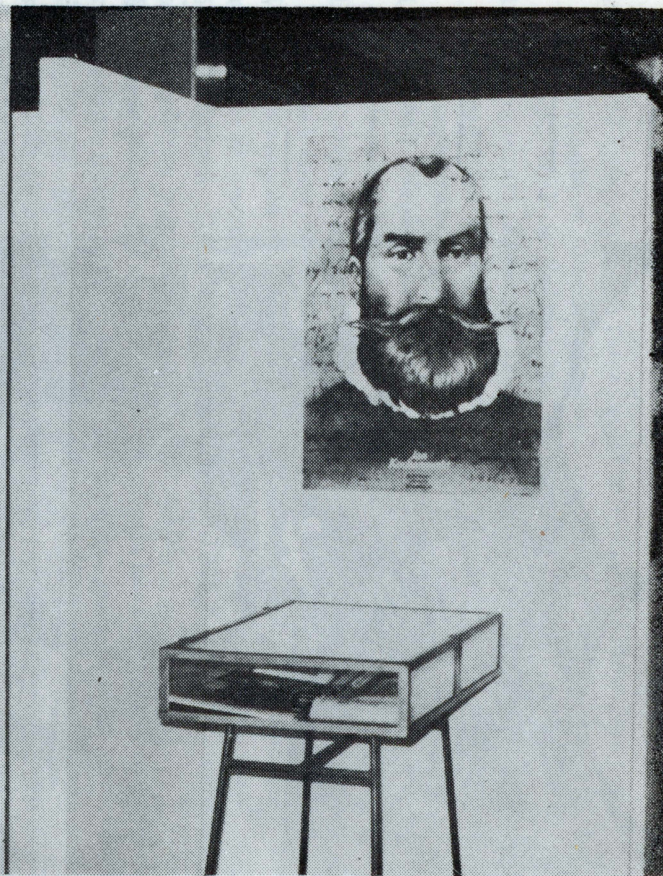

Dr Czesław Nowaczyk inauguruje Ogólnopolskie Studenckie
Sympozjum Naukowe

Dr Czesław Nowaczyk inauguruje Ogólnopolskie Studenckie
Sympozjum Naukowe

OGÓLNOPOLSKA SESJA NAUKOWA

450
ROCZNICA URODZIN
JANA KOCHANOWSKIEGO
1530 - 1980

Fragment okolicznościowej wystawy na Ogólnopolskiej Sesji
Naukowej poświęconej 450 rocznicy urodzin Jana Kochanowskiego

Dr Zofia Magnuszewska odznaczona francuskim
Orderem Palm Akademickich

Orderem Państwa Akademickiego

Wyróżnieni nagrodami Ministra Szkolnictwa Wyższego i Techniki

Naukowej poświęconej 450 rocznicy urodzin Jędrzeja Kościuszki

„Wychowanie Techniczne w Szkole” 1971, nr 1; *Filmy na lekcjach zajęć technicznych*. „Wychowanie Techniczne w Szkole” 1972, nr 7; *Przygotowanie nauczycieli do obsługi technicznych środków nauczania*. Materiały i Studia, Legnica 1973; *Udźwiękowanie przeźroczy do celów dydaktycznych*. „Wychowanie Techniczne w Szkole” 1973, nr 6; *Nowy automatyczny rzutnik produkcji polskiej*. „Wychowanie Techniczne w Szkole” 1973, nr 8; *Unowocześnienie technicznych środków nauczania*. „Nowa Szkoła” 1973, nr 12.

Z. Żuber, J. Worobiec, *Magnetofon steruje rzutnikiem przeźroczy*. „Horyzonty Techniki” 1973, nr 11;

Z. Żuber, *Pętla filmowa w nauczaniu techniki*. „Wychowanie Techniczne w Szkole” 1973, nr 7; *Synchronizacja przeźroczy z komentarzem na taśmie magnetofonowej*. „Fotografia” 1974, nr 11; *Perspektywy technicznych środków nauczania w uczelni pedagogicznej*. Zeszyty Naukowe WSP Szczecin, 1974, nr 9; *Postulaty dotyczące wyposażenia pracowni technicznych*. „Przegląd Pedagogiczny” 1975, nr 1; *Intensyfikacja praktyki pedagogicznej przy użyciu telewizji dydaktycznej*. Zielona Góra 1976; *Telewizja dydaktyczna w uczelni pedagogicznej*. Poznań 1976;

R. Meller, Z. Żuber, *Środki dydaktyczne w pracy oświatowej*. Warszawa 1976;

Z. Żuber, *Udział studentów w doskonaleniu realizacji przedmiotu nowe techniki nauczania*. Studia i Materiały WSP, Zielona Góra 1979; *Didaktisches Fernsehen an der Einrichtung der Lehrerbildung*, Poczdam 1978;

J. Płodzień, *Nutzung der Videoaufnahmen im Lehrprozess Technik für Lehrerstudenten*. Poczdam 1978;

Z. Żuber, *Przydatność pętli filmowych przy obsłudze urządzeń technicznych*. Rzeszów 1980.

WSPÓŁPRACA ZE ŚRODOWISKIEM

W porozumieniu z Kuratorium Oświaty i Wychowania w Zielonej Górze w okresie dziesięciolecia organizowano krótkie szkolenia czynnych nauczycieli w obsłudze urządzeń audiowizualnych, m.in. nauczycieli wychowania muzycznego, języków obcych, nauczycieli szkoły өwiezeń. Na zlecenie KOiW zorganizowano w 1978 r. długoterminowy kurs dla kandydatów i kierowników studiów telewizyjnych szkół zawodowych i techników.

Corocznie od 1977 r. przedstawiciele pracowni uczestniczą w jury wojewódzkich przeglądów twórczości filmowej szkół województwa zielonogórskiego oraz konkursów na najlepiej pracujące szkolne studio telewizyjne. Prowadzono też cykliczne wykłady w Lubuskim Uniwersytecie Ludowym w Klenicy na temat wykorzystania środków audiowizualnych w pracy kulturalno-oświatowej. Na zlecenie ośrodka Kształcenia Ideologicznego przeszkolono

kierowników Gminnych Ośrodków Kultury, lektorów TWP, TNOiK, organizacji społecznych i młodzieżowych w zakresie wykorzystania środków audiowizualnych w pracy lektorskiej i ideowo-wychowawczej.

Na zlecenie zakładów pracy, szkół i innych instytucji opracowano projekty wraz z dokumentacją oraz częściowym montażem sal audiowizualnych. Dokumentacje takie wykonano m.in. dla „Falubazu” w Zielonej Górze, Zespołu Szkół Rolnych w Gubinie, Wojewódzkiej Biblioteki Publicznej, Ośrodka Postępu Rolniczego w Kalsku, Wojewódzkiego Ośrodka Doskonalenia Kadr Mechanizacji Rolnictwa w Starym Kisielinie oraz Zakładu Doskonalenia Zawodowego w Gorzowie Wielkopolskim. Dla „Dozamet” w Nowej Soli nagrano w 1978 r. program telewizyjny w celach szkoleniowo-handlowych automatycznej linii odlewniczej.

W ramach reformy oświaty i wychowania na zlecenie CEZAS-u i IKNiBO w Zielonej Górze nagrywano audycje telewizyjne dla nauczycieli nowych programów matematyki z zastosowaniem nowoczesnych pomocy naukowych. Konsultantami tych audycji byli nauczyciele akademicki, wykładowcy metodyk kierunkowych.

DZIAŁALNOŚĆ USŁUGOWA DLA UCZELNI

Pracownia zapoczątkowała w 1973 r. organizację małej poligrafii. Pierwszym urządzeniem służącym do otrzymywania większej ilości kopii z materiałów dydaktycznych był powielacz białkowy, przekazany uczelni przez Komitet Wojewódzki PZPR. Usługi powielaczowe wykonywane były przez rok. Powielano wszelkiego rodzaju ankiety, instrukcje, sprawdziany itp. materiały potrzebne do zajęć dydaktycznych i częściowo również do usprawnienia pracy administracji. Ogółem w roku akademickim 1973/74 wykonano 98 400 kopii. W 1972 r. pracownia zamówiła dwa kolejne urządzenia do małej poligrafii: czeską maszynę offsetową typu „Romayor” i kserograf polskiej produkcji typu KB-1. Kserograf otrzymano już w 1973 r. i od 1 października rozpoczęto wykonywanie usług kserograficznych dla wszystkich jednostek uczelni. Na początku 1979 r. Biblioteka Główna przekazała kserograf KB-2, a wyeksploatowany KB-1 przestał być użytkowany.

Wykonywanie odbitek z materiałów trudnodostępnych i archiwalnych przyczyniło się do przyspieszenia prac habilitacyjnych. Ogółem od października 1973 do października 1981 r. pracownia wykonała 76 tys. odbitek.

Równocześnie z usługami z zakresu małej poligrafii pracownia świadczyła usługi fotograficzne. Przede wszystkim była to dokumentacja życia uczelni, a więc inauguracje roku akademickiego, imprezy ogólnouczelniane, odwiedziny gości zagranicznych, gościnne wykłady pracowników innych uczelni, wybrane imprezy studenckie itp. Ponadto świadczone usługi pracownikom uczelni

— fotografie wykorzystywane w ich pracy naukowej i dydaktycznej. Do chwili wydzielenia Pracowni Fotograficzno-Filmowej (od 31 marca 1979 r.) wykonano ogółem 14 500 zdjęć różnych formatów. W ramach usług fotograficznych wykonywano również mikrofilmy i przeźrocza, czarno-białe i kolorowe. Zmikrofilmowano 19 600 stron książek, czasopism i innych wydawnictw (z tego 7 600 było na materiale 35 mm, a 12 300 na materiale 16 mm). Przeźrocza wykorzystywane były do celów dydaktycznych, naukowych a także jako materiały pomocnicze na sympozja. Część przeźroczy wykonano również jako dokumentację życia uczelni. Wykonano ogółem 1200 przeźroczy (500 czarno-białych i 700 kolorowych).

WYSTAWY

W 1974 r. pracownia zorganizowała wystawę fotograficzną z „Bachanaliów” studenckich w naszym mieście. Autorką zdjęć była Wiesława Walinowska, zatrudniona jako fotograf.

W 1979 r. w galerii WSP zorganizowano wystawę sprzętu audiowizualnego w 35-lecie PRL. Zgromadzono na niej pierwsze radioodbiorniki, rzutniki, telewizory oraz zaprezentowano nowości przemysłu elektronicznego, jak radioodbiornik „Merkury” i telewizor „Jowisz 04”. Tę ekspozycję zwiedziła duża liczba studentów i mieszkańców Zielonej Góry.

PRACOWNICY ZATRUDNIENI W LATACH 1971 - 1981

Liczba zatrudnionych pracowników wynosiła od jednego do dziewięciu. Okres zatrudnienia i stanowisko podaje poniższe zestawienie. Pracownia należy do tych jednostek, w której wszyscy zatrudnieni — wraz z pracownikami technicznymi — posiadają wyższe wykształcenie. W okresie zatrudnienia jeden pracownik uzyskał stopień inżyniera, jeden magistra i jeden doktora.

mgr Bożena Ankudowicz	— laborant	— 15.09.1974 - 8.10.1975
Jerzy Cienkosz	— st. technik	— 1.10.1975 - 15.09.1978
Ryszard Hańczaruk	— laborant	— 22.02.1974 - 30.09.1974
inż. Ryszard Helak	— st. technik	— 5.10.1974 - 31.10.1975
Teofil Hołowczyc	— specjalista	— od 1.11.1977
Ryszard Indyk	— fotograf	— 10.05.1973 - 1.01.1974
Krystyna Jarocińska	— fotograf	— 2.09.1974 - 1.09.1975
mgr Krystyna Jurewicz	— st. technik	— od 1.10.1975
Mieczysław Jurga	— laborant	— 10.11.1978 - 1.04.1979

Ryszard Łabuć	— konserwator	— 15.02.1972 - 15.03.1972
Jolanta Makarska	— laborant	— 16.12.1976 - 31.07.1977
mgr Kazimierz Nowak	— asystent	— 1.12.1976 - 28.02.1979
mgr Elżbieta Płodzień	— st. asystent	— 1.02.1975 - 1.04.1979
mgr Jacek Płodzień	— st. asyent	— 1.09.1974 - 1.10.1979
inż. Michał Półtorak	— st. technik	— 1.10.1973 - 30.09.1974
inż. Jan Rewers	— st. technik	— od 1.10.1973
inż. Zbigniew Stępień	— konserwator	— 15.02.1973 - 30.09.1973
Elżbieta Szymczuk	— laborant	— 1.12.1973 - 18.07.1974
Wiesława Walinowska	— fotograf	— 10.04.1974 - 28.02.1975
inż. Jan Worobiec	— inżynier telewizji dydaktycznej	— 1.10.1972 - 31.01.1973 i 11.10.1976 - 30.10.1978
Teresa Zakrzewska	— laborant	— 1.10.1975 - 15.12.1976
dr Zbigniew Żuber	— kierownik pracowni	— od 1.12.1971.

5. MIĘDZYWYDZIAŁOWA PRACOWNIA PRAKTYK PEDAGOGICZNYCH

Działalność międzywydziałowej Pracowni Praktyk Pedagogicznych koncentrowała się wokół merytorycznych i organizacyjnych problemów następujących typów praktyk pedagogicznych odbywanych przez studentów poszczególnych kierunków studiów:

- 1) wakacyjna praktyka wychowawcza (3-tygodniowa),
- 2) praktyka szkolna w szkołach podstawowych (4-tygodniowa),
- 3) praktyka szkolna w szkołach średnich (4-tygodniowa),
- 4) obozy naukowe (2-tygodniowe)
- 5) śródroczne praktyki pedagogiczne.

Wakacyjna praktyka wychowawcza obowiązywała studentów I roku studiów Wydziału Pedagogicznego oraz wychowania technicznego, filologii rosyjskiej i filologii germańskiej. Pozostałe kierunki odbywały tę praktykę po II roku studiów. Do zadań Pracowni Praktyk Pedagogicznych w zakresie wakacyjnej praktyki wychowawczej należała organizacja 38-godzinnego kursu dla studentów, przygotowującego ich do obowiązków wychowawców w sezonowych placówkach dzieci i młodzieży, rozmieszczenie studentów w placówkach wypoczynku zgodnie ze zgłoszonymi potrzebami zakładów pracy, przygotowanie dokumentacji i programu praktyki, kontrola i ocena jej przebiegu oraz zaliczenie w indeksach studentów.

Praktyka szkolna (4-tygodniowa) w szkołach podstawowych dotyczyła studentów III roku studiów. Organizowana była we wrześniu. Pracownia Praktyk Pedagogicznych pełniła w zakresie tej praktyki funkcje formalne. Opiekę merytoryczną sprawowali realizatorzy metodyki przedmiotów kie-

runkowych, którzy jednocześnie pełnili obowiązki dydaktycznych opiekunów 4-tygodniowej praktyki, dokonując jej oceny oraz zaliczania w indeksach studentów.

Praktyka szkolna (4-tygodniowa) w szkołach średnich była organizowana w VIII semestrze. Opiekunami dydaktycznymi 4-tygodniowej praktyki szkolnej byli realizatorzy metodyki nauczania na poszczególnych kierunkach studiów, którzy dokonywali jej oceny i zaliczenia w indeksach. Pracownia Praktyk pełniła tu funkcje organizacyjno-formalne.

Obozy naukowe jako jedna z form praktyk pedagogicznych występowały na II roku studiów pedagogiki kulturalno-oświatowej, nauczania początkowego oraz pedagogiki przedszkolnej. Merytoryczne, organizacyjne i formalne obowiązki w stosunku do tej formy praktyki pełnili kierownicy zakładów: w przypadku pedagogiki kulturalno-oświatowej dr E. Hajduk, pozostałe kierunki — doc. dr hab. Maria Jakowicka. Omawiana praktyka przeprowadzana była w postaci ćwiczeń terenowych odbywanych w środowisku stanowiącym teren badań.

Praktykę śródroczną organizowali realizatorzy metodyki nauczania na określonych kierunkach studiów. Była ona praktyczną ilustracją teoretycznych tez programów nauczania dydaktyk szczegółowych. Każdy student przed rozpoczęciem praktyk ciągłych odbywał wymaganą liczbę hospitacji lekcji w szkole podstawowej i średniej oraz przeprowadzał odpowiednią liczbę lekcji z przedmiotu kierunkowej specjalizacji studiów.

Obowiązki opiekunów dydaktycznych ciągłych praktyk szkolnych na poszczególnych kierunkach studiów pełnili: prof. dr hab. W. Pasterniak (filologia polska), dr K. Stachura (historia), dr J. Skorek (filologia rosyjska), dr P. Chmiel (filologia germańska), doc. dr hab. M. Jakowicka (nauczanie początkowe), dr E. Hajduk i dr M. Sinica (pedagogika kulturalno-oświatowa), mgr I. Marciniak (wychowanie muzyczne), mgr J. Kucharska (wychowanie przedszkolne), dr M. Frejman (wychowanie techniczne), dr W. Trochanowski (matematyka), mgr A. Galantowicz (fizyka).

ZADANIA OPIEKUNÓW DYDAKTYCZNYCH POSZCZEGÓLNYCH TYPÓW PRAKTYK ORAZ JEDNOSTEK ORGANIZACYJNYCH UCZELNI

Przygotowanie do zawodu nauczycielskiego stanowiło szczególny element systemu wychowawczego uczelni pedagogicznej. Studenci w procesie kształcenia zdobywają nie tylko wiadomości o charakterze merytorycznym, lecz także umiejętności ich przekazywania. Proces przygotowania zawodowego spoczywa zatem na każdym pracowniku naukowo-dydaktycznym w uczelni, studencie oraz nauczycielach i szkołach stanowiących teren praktyk śródrocznych i ciągłych. W rezultacie tych wielostronnych działań studenci osiągają możliwość konfrontacji wiedzy merytorycznej z zakresu kierunkowej

specjalizacji studiów oraz sposobów jej przekazywania w konkretnym działaniu pedagogicznym w procesie odbywanych praktyk pedagogicznych, określony stopień identyfikacji z perspektywicznym zawodem nauczycielskim oraz sprawność pedagogiczną i organizacyjną gwarantującą wysokie umiejętności w zakresie pracy ideowo-wychowawczej, dydaktycznej i opiekuńczej.

Senacka Komisja ds. praktyk pedagogicznych stanowiła podstawowy organ doradczy Rektora oraz władz uczelni w sprawach dotyczących przygotowania zawodowego studentów. Szczegółowe zadania w tym względzie były następujące:

- opracowanie ogólnej koncepcji procesu przygotowania zawodowego z uwzględnieniem specyfiki określonego kierunku studiów oraz potrzeb współczesnej szkoły,
- opiniowanie programów, planów i instrukcji określonych typów praktyk organizowanych przez uczelnię,
- inicjowanie procesu działania i modyfikacji przygotowania zawodowego zarówno w procesie kształcenia, jak i praktyk pedagogicznych,
- pomoc merytoryczna, formalna i organizacyjna stałym placówkom, w których uczelnia organizuje różnorodne formy praktyk śródrocznych i ciągłych,
- koordynacja współdziałania w zakresie korelacji treści przedmiotów ogólnopedagogicznych i psychologicznych z treściami dydaktyk szczegółowych na określonych kierunkach studiów,
- analiza jakości i stopnia zaspokajania potrzeb uczelni w dziedzinie przygotowania zawodowego studentów przez placówki oświatowo-wychowawcze będące szkołami ćwiczeń,
- prowadzenie informacji naukowej dotyczącej wieloaspektowego przygotowania zawodowego studentów.

Pracownia Praktyk Pedagogicznych jest jednostką organizującą różnorodne formy praktyk ciągłych. W swej działalności współdziała z Senacką Komisją ds. praktyk, zakładami dydaktyk szczegółowych, terenowymi organami władz oświatowych oraz szkołami stanowiącymi teren praktyk. Do zasadniczych zadań Pracowni Praktyk Pedagogicznych należało:

- zawieranie umów o praktyki pedagogiczne z Kuratoriami Oświaty i Wychowania, zakładami pracy, ustalenie sieci placówek dla potrzeb praktyk pedagogicznych,
- opracowanie instrukcji programowej wakacyjnej praktyki wychowawczej,
- organizowanie kursów kolonijnych przygotowujących studentów do wakacyjnych praktyk pedagogicznych,
- dokonywanie systematycznych analiz i sprawozdań z odbytych form praktyk pedagogicznych,
- przygotowanie wniosków w sprawie nagród dla nauczycieli i wyróżniających się w procesie praktyk studentów,

- przygotowanie list wypłat studentom za odbyte praktyki pedagogiczne,
- zaliczenie praktyk ogólnopedagogicznych po uprzednio dokonanej ocenie i analizie dokumentacji.

Zakłady dydaktyk szczegółowych kierowały praktyką pedagogiczną z zakresu kierunkowej specjalizacji oraz organizowały śródroczne praktyki pedagogiczne na określonych kierunkach studiów. Szczegółowe zadania zakładów dydaktyk szczegółowych to:

- opracowanie szczegółowych instrukcji programowych 4-tygodniowej praktyki pedagogicznej, sprawowanie nad jej przebiegiem opieki dydaktycznej, dokonywanie analiz i ocen jej przebiegu wraz z zaliczeniem,
- opracowanie semestralnego planu praktyk śródrocznych dla studentów danego kierunku studiów, zawieranie umów z nauczycielami, u których praktyka śródroczna była organizowana,
- współdziałanie z Senacką Komisją ds. praktyk pedagogicznych w dziedzinie doskonalenia przygotowania zawodowego studentów,
- organizacja cyklicznych spotkań z nauczycielami sprawującymi opiekę nad studentami odbywającymi śródroczne praktyki pedagogiczne dla omówienia potrzeb i zadań uczelni w tym względzie oraz stwierdzonych braków w zawodowym przygotowaniu studentów.

Zakłady: Teorii Wychowania, Dydaktyki i Psychologii były organizatorami śródrocznych praktyk pedagogicznych stanowiących praktyczną ilustrację problemów teoretycznych z zakresu przedmiotów wchodzących w zakres działalności określonego zakładu.

Poza praktyką śródroczną Zakład Dydaktyki Ogólnej był bezpośrednim organizatorem obozów naukowych oraz praktyk w formie przedmiotu.

Ponadto do zadań wspomnianych zakładów należało:

- opracowanie semestralnych potrzeb śródrocznych praktyk pedagogicznych z zakresu takich przedmiotów, jak: dydaktyka, psychologia, teoria wychowania, metodyka nauczania i wychowania w klasach początkowych
- korelacja i koordynacja praktyk śródrocznych w kierunku ich bardziej wszechstronnego wykorzystania, by z jednej hospitowanej jednostki mógł korzystać zarówno psycholog, jak dydaktyk, teoretyk wychowania czy metodyk,
- opracowanie programów oraz narzędzi badawczych dla potrzeb obozu naukowego, jego przeprowadzenia, zaliczenia oraz organizacja sesji naukowej syntetyzującej dorobek obozu naukowego.

ZADANIA NAUCZYCIELI AKADEMICKICH — REALIZATORÓW DYDAKTYK SZCZEGÓŁOWYCH

Główny ciężar metodycznego przygotowania zawodowego spoczywał na realizatorach dydaktyk szczegółowych, odpowiedzialnych za systematyczne wdrażanie nowoczesnych koncepcji pedagogicznych. Szczegółowe

zadania dotyczyły maksymalnego wyposażenia w środki dydaktyczne pracowni dydaktyk szczegółowych, które umożliwiały studentom maksymalną aktywizację procesu nauczania i wychowania w procesie praktyk śródrocznych i ciągłych i były następujące:

- opracowanie (do końca października na semestr zimowy i 15 lutego na semestr letni) zestawienia potrzeb ilościowo-jakościowych na praktyki śródroczne w odniesieniu do zajęć hospitowanych i próbnych,
- przygotowanie umów z nauczycielami na określoną ilość lekcji hospitowanych i lekcji próbnych (jeżeli nie były one organizowane w placówkach będących szkołami ćwiczeń),
- opracowanie programów praktyk śródrocznych i 4-tygodniowych praktyk ciągłych, sprawowanie opieki dydaktycznej nad ich przebiegiem, dokonywanie ich ocen i zaliczeń,
- opracowanie form współdziałania między realizatorem dydaktyki szczegółowej — opiekunem studentów w procesie praktyk i studentem, gromadzenie dokumentacji różnorodnych form praktyk pedagogicznych, dokonywanie ich analizy i dalszego doskonalenia oraz opracowywanie sprawozdań z ich przebiegu dla potrzeb uczelni.

PLACÓWKI STANOWIĄCE TEREN PRAKTYK

Placówka stanowiąca teren określonego typu praktyk była zobowiązana do:

- ścisłego przestrzegania postulatów instrukcji programowej praktyk organizowanych przez uczelnię,
- powierzania studentów opiece najwybitniejszych nauczycieli — wychowawców,
- obiektywnej oceny stopnia przygotowania zawodowego studentów do pracy w określonej specjalizacji przedmiotowej,
- ukazywania studentom najlepszych rozwiązań i udoskonalień dydaktyczno-wychowawczych procesu kształcenia w szkole stanowiącej teren praktyk,
- wymagania od studentów wdrażania najnowszych rozwiązań pedagogicznych.

FUNKCJE PRAKTYK PEDAGOGICZNYCH W PROCESIE USPOŁECZNIEŃIA STUDENTÓW

Przygotowanie zawodowe ujmowaliśmy szeroko, uwzględniając zarówno jego aspekt teoretyczny, jak i praktyczny, bowiem specyfika zawodu nauczycielskiego zawiera w sobie całokształt praktyki społecznej będącej rezultatem kształcenia doświadczeń studentów w uczelni i środowisku. Zakładaliśmy,

iz stopień przygotowania zawodowego uwarunkowany jest zarówno systemem wartości, postaw i motywacji kandydatów do zawodu, jak również działalnością wychowawczą w uczelni ukierunkowaną na systematyczne wzmacnianie cech pożądanych w zawodzie nauczycielskim oraz eliminację cech niekorzystnych. W procesie dojrzewania społecznego studentów zasadnicze znaczenie mają dwa rodzaje działań: działania społeczne o szerszym zasięgu oraz działalność zawodowa typu pedagogicznego. Ze względu na specyfikę zawodu nauczycielskiego oba te rodzaje posiadają wspólne cechy, spośród których do zasadniczych należy kierunek działań zmierzających do kształtowania osobowości ludzkiej w określonych grupach społecznych.

Pierwszy zakres działań podejmowała RU SZSP, drugi — jednostki organizacyjne uczelni w ramach realizacji określonych planów i programów studiów. Przykładowe formy działania społecznego studentów to:

- tworzenie zespołów prelegentkich pod patronatem FSZMP, TWP, TKKŚ, które prowadziły swoją działalność w środowisku młodzieży, w szkołach średnich, organizacjach młodzieżowych i społecznych,
- podejmowanie działalności społecznej w charakterze instruktorów w drużynach harcerskich i zuchowych na terenie szkół podstawowych i średnich,
- pełnienie przez studentów obowiązków kuratorów społecznych przy sądach dla nieletnich, itp.

Druga sfera działalności studentów dotyczyła przygotowania zawodowego w procesie kształcenia i praktyk pedagogicznych. Była ona realizowana dwuaspektowo — poprzez przygotowanie teoretyczne oraz praktyki pedagogiczne. Źródłem teorii były takie przedmioty jak: podstawy psychologii, biomedyczne podstawy nauczania i wychowania, pedagogika ogólna, społeczna, dydaktyka, teoria wychowania, psychologiczne podstawy oddziaływań wychowawczych itp. Następstwem przygotowania teoretycznego były praktyki śródroczne i ciągłe.

Kolejnym zadaniem praktyk pedagogicznych była identyfikacja studentów z zawodem. Istota tej funkcji polegała na właściwej metodycznej realizacji różnych form praktyk. Osiąganie już w toku kształcenia najwyższych stopni identyfikacji warunkował wyższy stopień trwałości postaw w trudnym pierwszym okresie startu zawodowego. Kierowanie procesem identyfikowania się z zawodem wymagało doskonalenia pracy uczelni w dwóch kierunkach:

- organizacji odpowiednich, korzystnych dla wyzwolenia wyżej nakreślonych wartości, warunków odbywania praktyk (dobór szkół, nauczycieli, zaopatrzenia w materiały dydaktyczne itp.),
- właściwe, metodyczne realizowanie poszczególnych form praktyk.

Związek z praktyką nie dokonywał się u studentów samorzutnie, wymagał sterowania. Każda kształtowana umiejętność (formułowania, doboru metod, umiejętności wyjaśniania itp.) wymaga znajomości stopni rozwojowych jako podłoża właściwego kierowania.

Przedstawione zakresy odpowiedzialności poszczególnych jednostek organizacyjnych uczelni wskazują jednocześnie na ich zadania i kierunek doskonalenia praktyk. Podobną rolę mogą spełniać (z konieczności bardzo ogólnie) nakreślone funkcje praktyk. Zawarte zakresy wymagają w realizacji skonkretyzowania przez dobór szczegółowych, metodycznych sposobów ich rozwiązywania.

6. BIBLIOTEKA GŁÓWNA

Biblioteka powstała wraz z utworzeniem Wyższej Szkoły Nauczycielskiej w 1971 roku; od przekształcenia tejże w 1973 r. w Wyższą Szkołę Pedagogiczną, działa jako Biblioteka Główna Wyższej Szkoły Pedagogicznej. Działalność swoją rozpoczynała w bardzo trudnych warunkach. Księgozbiór, który przejęła po bibliotece Studium Nauczycielskiego, był wprawdzie dość liczny, ale nie odpowiadał wymogom stawianym bibliotece szkoły wyższej. Obsadę stanowiło trzech pracowników, nie dysponowano odpowiednimi pomieszczeniami, nie mówiąc już o wyposażeniu technicznym. Dlatego też w pierwszych latach istnienia biblioteki skupiono uwagę przede wszystkim na zorganizowaniu właściwego warsztatu naukowo-badawczej pracy poprzez odpowiedni dobór gromadzonych wydawnictw, fachowe ich opracowanie i udostępnianie, umożliwiające jak najszersze wykorzystywanie księgozbioru biblioteki.

Pierwsze lata działalności placówki zostały przedstawione w wydawnictwie opublikowanym w 1976 r. (*Wyższa Szkoła Pedagogiczna w Zielonej Górze 1971 - 1975*).

Zmiany organizacyjne i dydaktyczne zachodzące w uczelni miały również poważny wpływ na organizację pracy Biblioteki Głównej i podległej jej sieci bibliotek zakładowych. W 1975 r. Biblioteka Główna zmieniła swoją lokalizację. Przeniesiono ją wraz z niektórymi wydziałami do nowego gmachu oddanego do użytku uczelni. W związku z tym likwidacji uległy niektóre biblioteki zakładowe, utworzono natomiast dwie czytelnie o łącznej liczbie 70 miejsc, reaktywowano pracę Działu Informacji Naukowej, poprawiło się nieznacznie wyposażenie placówki w sprzęt biblioteczny. Przeniesienie biblioteki do nowego budynku nie poprawiło jednak jej sytuacji lokalowej. Pomieszczenia zajmują powierzchnię 930 m², z czego na magazyny i wypożyczalnię przypada 488 m². Jest to powierzchnia niewystarczająca, tym bardziej że powierzchnie magazynowe nie są przystosowane do pracy bibliotecznej. Niemożność zastosowania niezbędnych urządzeń technicznych, odległość Czytelni Głównej i magazynu czasopism od głównego ciągu pomieszczeń bibliotecznych utrudnia w ogromnym stopniu obsługę czytelników. W dalszym ciągu wyposażenie placówki w środki techniczne i sprzęt jest bardzo skromne. Składa się na to i szczupłość funduszy, jakie biblioteka otrzymuje, i trudności

w zdobyciu sprzętu potrzebnego do pełnego zaspokojenia potrzeb biblioteki w tym zakresie. Na posiadany sprzęt reprograficzny składają się trzy kamery mikrofilmowe, trzy czytniki i powielacz białkowy zakupiony w 1979 r.

Rozpoczyna działalność Pracownia Mikrofilmowa, ponownie przyporządkowana organizacyjnie Bibliotece. Zwiększa to możliwość reprodukcji wydawnictw sprowadzanych spoza Zielonej Góry, potrzebnych zarówno pracownikom naukowym, jak i magistrantom.

Poza Biblioteką Główną, w uczelni działają cztery biblioteki zakładowe, które wyodrębniono ze względu na specyfikę gromadzonych zbiorów i lokalizację niektórych zakładów naukowo-dydaktycznych w innej części miasta. Są to biblioteki Zakładu Filologii Rosyjskiej, Zakładu Filologii Germańskiej, Zakładu Matematyki i Fizyki oraz Zakładu Wychowania Muzycznego. Zbiory tych placówek liczą 18 102 jednostki inwentarzowe. Zajmują się one obsługą pracowników i studentów poszczególnych jednostek organizacyjnych, przy których działają, a Biblioteka Zakładu Wychowania Muzycznego dysponuje również sprzętem odtwarzającym nagrania płytowe i magnetofonowe. Nadzór merytoryczny nad działalnością bibliotek sprawuje Biblioteka Główna, która jednocześnie koordynuje pracę sieci bibliotecznej w zakresie gromadzenia zbiorów, głównie wydawnictw obcojęzycznych, zakupów antykwarycznych i prenumeraty czasopism.

Zbiory biblioteczne w ostatnich latach powiększały się średnio o około 14 000 wol. W dniu 31 grudnia 1979 r. księgozbiór uczelnianej sieci bibliotecznej liczył ogółem 124 263 wol. wydawnictw zwartych. Profil zbiorów wyznaczają dyscypliny reprezentowane w uczelni oraz potrzeby badawcze środowiska naukowego, przy czym w Bibliotece Głównej preferuje się gromadzenie zbiorów z zakresu nauk humanistycznych i społecznych.

W 1978 r. zakupiono bogaty zbiór elementarzy, który należy do rzadkości w Polsce. Na jego całość składają się polskie elementarze dawne i współczesne oraz elementarze z państw europejskich i krajów Bliskiego Wschodu. Ze względu na pedagogiczny charakter uczelni postanowiono zgromadzić możliwie najkompletniejszy zestaw tego rodzaju wydawnictw.

Biblioteka Główna prenumeruje rocznie 601 tytułów czasopism polskich i obcych. Dokonuje się także zakupów antykwarycznych czasopism w celu skompletowania pełnych roczników wydawnictw periodycznych. Do użytku czytelników został oddany centralny katalog czasopism i wydawnictw ciągłych, umieszczony w Czytelni Głównej. Do obowiązków biblioteki należy zaopatrywanie w odpowiednie czasopisma fachowe wszystkich komórek organizacyjnych uczelni.

Osobną kategorią zbiorów zgromadzonych w Bibliotece Głównej są zbiory specjalne. Tworzą je starodruki, kartografia, grafika, nuty (7890 jedn. inw.) oraz płyty (3513 jedn. inw.). Te dwie ostatnie kategorie udostępniane są w Bibliotece Zakładu Wychowania Muzycznego.

W zbiorze starodruków szczególnie cenne są polonica XVI-wieczne. Wśród nich m.in.: *Kronika polska, litewska, żmudzka i wszystkiej Rusi* Macieja Strykowskiego (Królewiec 1582), *Biblia* (tzw. „Brzeska”, Brześć, nakł. Mikołaja Radziwiłła 1563), *Carmina* Joachima Bielskiego (Kraków 1588), *Confession* Stanisława Hozjusza (Dillingen 1572), *Statuta Regni Poloniae* (tłum. pol. Jana Herburta, Kraków 1570), *Statuta i przywileje Koronne* Jana Januszewskiego (Kraków, Drukarnia Łazarzowa 1600), *Postylla* Mikołaja Reja (Kraków, Maciej Wierzbęta 1571). Ponadto w zbiorach Biblioteki Głównej znajdują się XVI-wieczne wydania dzieł Reinholda, Heidensteina Piotra Skargi, Jana Cervusa, E. Campianusa, Stanisława Orzechowskiego, Krzysztofa Warszewickiego i Jakuba Wujka. Do najciekawszych poloników XVII w. zaliczyć można liczne dzieła prawnicze Bartłomieja Groickiego wydawane przez krakowską oficynę Franciszka Cezarego (1629 - 1630), Stanisława Kobierzyckiego *Historia Vladislai, Poloniae et Sveciae principis...* (Gdańsk 1655), A. Nieszporowicza *Officina emblematum* (Kraków 1691), Szymona Okolskiego *Orbis Polonus* (Kraków 1641 - 1643), Pawła Piaseckiego *Chronica gestorum in Europa singularium recentiorum...* (Kraków 1648), J. Schickfusa *Schlesische Chronica und Landes Beschreibung* (Breslau 1625). W zbiorze reprezentowane są niemal wszystkie ważniejsze polskie oficyny wydawnicze XVII wieku.

Zbiór poloników XVIII w. reprezentują takie dzieła, jak Jana Barclaya *Argenida* w przekładzie Wacława Potockiego (Lipsk 1728), Benedykta Chmielowskiego *Nowe Ateny* (Lwów 1746), Piotra Chompre *Historia bogów bajeczna...* (Warszawa 1769, M. Gröll), Grzegorza Knapskiego *Thesaurus latino-polono-germanicus...* (Warszawa 1780, M. Gröll), Ignacego Krasickiego *Wojna chocimska* (Warszawa 1780, M. Gröll), tegoż autora *Zbiór potrzebniejszych wiadomości porządkiem alfabety ułożonych* (Warszawa 1781, M. Gröll), A. Naruszewicza *Historia narodu polskiego* (Warszawa 1781), Kaspra Niesieckiego *Korona polska...* (Lwów 1728), *Leges, statuta, constitutiones privilegia Regni Poloniae, Magni Ducatus Lithuaniae* (Volumina Legum, T. 1 - 7, wyd. S. Konarskiego. Warszawa 1732 - 1754).

Łącznie zbiór poloników obejmuje 211 pozycji.

Wśród licznych druków obcych XVI - XVII-wiecznych warto wymienić chociażby kilka, jak: *Epistolarum divi Eusebii Hieronymi Sboidoneusis*, oprac. Erazma z Rotterdamu wydane w Bazylei 1516 r., dzieła Marsilia Ficina wydane w Bazylei w 1561 r. czy pięknie ilustrowany przez H. Gravelota zbiór (5 t.) dramatów Woltera (Genewa 1768).

Cenną pozycją zbiorów specjalnych jest także liczący około 200 pozycji zbiór dawnych map i atlasów.

Udostępnieniem materiałów bibliotecznych zajmują się: wypożyczalnia, czytelnia oraz biblioteki zakładowe. Liczba zarejestrowanych czytelników i wypożyczeń kształtuje się w poszczególnych latach nierównomiernie. W 1978

Tabela 1

Rozwój czytelnictwa

Główne dane	1974	1975	1976	1977	1978	1979
Liczba czytelników	1 604	2 587	2 503	3 166	2 203	2 504
Liczba wypożyczonych tomów	14 335	8 949	19 149	26 226	26 310	24 449
Liczba tomów wypożyczonych z innych bibliotek	207	474	1 020	970	876	280
Liczba odwiedzin w czytelnich	6 508	12 460	9 361	17 127	26 138	13 390
Liczba udostępnionych zbiorów w czytelnich	12 294	brak danych	11 829	36 458	50 778	28 573

Tabela 2

Wzrost zbiorów bibliotecznych (stan na dzień 31 grudnia)

Rodzaje zbiorów	1974	1975	1976	1977	1978	1979
Druki zwarte	71 106	82 894	97 379	103 555	114 469	124 263
Wydawnictwa ciągłe	1 241	4 775	6 075	7 920	9 428	11 646
Zbiory specjalne	827	2 097	4 950	8 687	10 399	12 367
Ogółem	73 174	90 576	108 404	120 162	134 296	148 276

roku zaznaczył się spadek liczby czytelników. Niska jest aktywność czytelnicza, ponieważ zainteresowania studentów książką rzadko wybiegają poza podręczniki i literaturę obowiązkową. W celu szerszego spopularyzowania wśród studentów literatury beletrystycznej uruchomiono w Domu Studenta bibliotekę, którą opiekują się studenci bibliotekoznawstwa.

W 1975 r. wznowił działalność Dział Informacji Naukowej. Informatorium umieszczono w Czytelni Pracowników Nauki, a księgozbiór jego stanowią encyklopedie, słowniki, leksykony, atlasy, bibliografie, wszelkiego rodzaju informatory. Do gromadzenia wydawnictw informacyjnych, krajowych i zagranicznych, biblioteka przywiązuje dużą wagę, pragnąc służyć użytkownikom możliwie najbogatszym warsztatem informacyjnym. W zbiorach informatorium zasługują na uwagę m.in. *Encyklopedia Britannica*, *La Grande Larousse*, *Meyers Enzyklopadisches Lexikon*, a także encyklopedie polskie, zgromadzone niemal w komplecie, poczynając od encyklopedii Orgelbranda sprzed 120 lat. Bogaty jest również zbiór encyklopedii i leksykonów specjalnych, dotyczących poszczególnych dziedzin wiedzy. Tu można wymienić 15-tomowy *Słownik Geograficzny Królestwa Polskiego i innych krajów słowiańskich* (reprint z końca XIX wieku), *Westermann Lexikon der Geographie*, *Van Nostrand's Scientific Encyclopedia*, czy serię leksykonów Meyera, uzupełnianą na bieżąco.

Informacji bibliograficznej dostarczają: „Bibliografia polska” Karola Estreichera, „Przewodnik Bibliograficzny” (od pierwszego numeru wydanego w 1878 r.), „Bibliografia Zawartości Czasopism” oraz bogaty zbiór bibliografii dotyczących poszczególnych dziedzin wiedzy np. „Bibliografia Literatury Polskiej Nowy Korbut”, „Polska Bibliografia Literacka”, „Bibliografia Historii Polskiej” itp.

Działalność Działu Informacji Naukowej służy wyłącznie miejscowemu środowisku naukowemu i studenckiemu. W ramach dokumentacji prowadzi się kartotekę publikacji pracowników WSP. Na potrzeby pracowników naukowo-dydaktycznych sporządza się kwerendy bibliograficzne. Wychodząc naprzeciw potrzebom młodej kadry naukowej rozpoczęto opracowywanie i rozpowszechnianie przeglądów literatury z dydaktyki szkoły wyższej i metodologii badań naukowych. Przystąpiono także do opracowywania tematycznych wykazów nabytków Biblioteki i prac związanych z prowadzeniem informacji adresowanej. Informatorium prowadzi również doraźną obsługę informacyjną studentów i pracowników, dla tych pierwszych w formie instruktażu poszukiwań bibliograficznych, dla pracowników polegającą najczęściej na uściśleniu posiadanych przez nich niepełnych informacji o poszukiwanych wydawnictwach.

W zakresie dydaktyki Biblioteka prowadzi systematyczne szkolenie studentów I roku z przysposobienia bibliotecznego oraz III roku z podstaw

informacji naukowej. Szkolenia te prowadzą pracownicy Biblioteki, którzy przeszli przeszkolenie na kursach podstawowych z informacji naukowej organizowanych przez CİNTE. Zajęcia obowiązują na wszystkich kierunkach nauczania i objęci są nimi zarówno studenci stacjonarni, jak i zaocznicy. Dla tych ostatnich wydano skrypt pt. *Przysposobienie biblioteczne dla I roku studentów zaocznych*, przygotowany przez pracowników Biblioteki.

Oprócz podstawowych prac biblioteczno-informacyjnych Biblioteka Główna prowadzi działalność wystawienniczą, opiekując się Galerią WSP. Zorganizowano szereg wystaw materiałów bibliotecznych i prac artystów plastyków. Wymienić tu należy indywidualne wystawy plastyki: A. Gordona, B. Cajdler-Gruszkiewicz, M. Marwid-Przyborowskiej. Z ekspozycji materiałów bibliotecznych na uwagę zasługują m.in. wystawy: „Publikacje pracowników WSP”, „Problematyka Ziemi Zachodnich w publikacjach pracowników WSP”, „Książka francuska w zbiorach biblioteki”, „Dziecko w literaturze naukowej”, „Elementarze polskie i obce w zbiorach Biblioteki Głównej WSP” oraz „Muzyka radziecka w zbiorach biblioteki”.

Dużą rolę w realizacji zadań bibliotecznych spełniają bibliotekarze. Stan zatrudnienia w Bibliotece, przy obecnych warunkach lokalowych, jest wystarczający. Obsadę kadrową stanowi 22 pracowników na pełnych etatach i trzech pracowników pracujących w niepełnym wymiarze godzin. Siedemnastu pracowników posiada wykształcenie wyższe, w tym dziesięciu legitymuje się wykształceniem wyższym zawodowym. Sześciu pracowników studiuje na kierunku bibliotekoznawstwa i informacji naukowej, a jedna osoba rozpoczęła studia doktoranckie w Zaocznym Studium Doktoranckim prowadzonym przez CİNTE.

Poza siecią biblioteczną Bibliotece Głównej podporządkowane jest organizacyjnie Archiwum Uczelni. Zgromadzono w nim część dokumentów z pierwszych lat istnienia Wyższej Szkoły Nauczycielskiej oraz prace magisterskie z wszystkich kierunków nauczania. Do użytku służbowego wydano *Katalog prac magisterskich za lata 1974 - 1977*. W bieżącym roku przystąpiono do opracowania kontynuacji tego wydawnictwa.

Działalność Biblioteki w minionym pięcioleciu rozwijała się zgodnie z założeniami, jakie stawia się tego rodzaju placówce. Zgromadzono bogaty księgozbiór, skompletowano znaczną ilość czasopism polskich. Jednakże wzrastające potrzeby czytelnicze i informacyjne, głównie środowiska naukowego, nie są zaspokajane w sposób wystarczający. Wynika to z niezadowalającego stanu technicznego Biblioteki oraz znacznego opóźnienia w jej unowocześnianiu. Najpilniejszą sprawą w najbliższym czasie będzie pozyskanie dodatkowych powierzchni magazynowych, z uwagi na maksymalne wykorzystanie obecnych pomieszczeń.

7. WYDAWNICTWO UCZELNIANE

Istotną rolę w uczelni, w jej rozwoju i wzbogacaniu potencjału naukowego spełnia działalność edytorska, będąca zwierciadłem dokonań i osiągnięć minionego dziesięciolecia. Powstanie i rozwój ośrodka akademickiego wiązały się mocno z potrzebą prezentacji i wymiany myśli naukowej. Kształcenie i rozwój kadry naukowo-dydaktycznej stały się wówczas problemem pierwszoplanowym, który musiał być realizowany również poprzez prowadzenie odpowiedniej polityki wydawniczej. Do 1974 r. pracownicy uczelni wydali poza nią (głównie przy pomocy Lubuskiego Towarzystwa Naukowego) około 20 książek. Pierwszym wydawnictwem zwartym wydanym w 1972 r. przez Wyższą Szkołę Nauczycielską był *Skład osobowy 1972/1973*. W roku następnym ukazał się kolejny skład osobowy i pierwsze wydawnictwo o charakterze naukowym — raport z badań doc. dra Józefa Jerzaka *Psychologia postaw i przekonań politycznych młodzieży studiującej*. Pozycje te, skromne w szacie, wydane przy współpracy technicznej z Zielonogórskimi Zakładami Graficznymi i Spółdzielnią Pracy „Inspira”, zapoczątkowały działalność wydawniczą organizującej się uczelni.

Przekształcenie WSN w 1973 r. w pełnoprawną uczelnię wyższą — WSP — było powodem utworzenia przez Rektora, prof. dra hab. Hieronima Szczegółę, z dniem 1 stycznia 1974 r. stanowiska redaktora wydawnictw i zatrudnienia na nim mgra Andrzeja Toczewskiego. Podstawę zorganizowania oficyny stanowiło uzyskane 13 stycznia 1974 r. zezwolenie Ministerstwa Kultury i Sztuki na działalność edytorską. Utworzona komórka wydawnicza organizacyjnie podporządkowana została prorektorowi do spraw nauki — doc. dr. hab. Bronisławowi Ratusiowi.

W celu ustalenia potrzeb w zakresie drukowania prac naukowych i pomocy dydaktycznych zostało powołane Kolegium Wydawnicze w składzie: przewodniczący — prof. dr hab. Hieronim Szczegółę, zastępcę przewodniczącego — doc. dr hab. Bronisław Ratuś, sekretarz — mgr Andrzej Toczewski. W późniejszym okresie, w związku z rozszerzeniem zadań Kolegium o programowanie działalności edytorskiej i kwalifikowanie prac do wydania drukiem, skład jego zwiększył się o grono specjalistów z różnych dziedzin nauki: prof. dra hab. Wojciecha Pasterniaka, doc. dra Aleksandra Grytezuka, dra Mariana Przygodę i dra Czesława Nowaczyka. Od 1976 r. Kolegium przewodniczy rektor — prof. dr Jan Wąsicki. W omawianym okresie Kolegium Wydawnicze stanowiło komisję rektorską, która ustalała i zatwierdzała coroczne plany wydawnicze oraz kolektywnie kierowała całokształtem polityki wydawniczej uczelni.

W 1974 r. w związku z potrzebami i planowanym rozwojem działalności została utworzona Sekcja Wydawnictw, której kierownikiem został mgr Andrzej Toczewski. Na etatach pracowników merytorycznych zatrudniono Ewę Raczyńską-Patalasową i dra Piotra Szydłowskiego (pół etatu).

Rozwój działalności wydawniczej

Tabela 1

Rok	Wydatki na działalność wydawniczą (w zł)	Łączny nakład egz.	Łączna objętość w arkuszach wydawniczych
1972	9 200	200	3,40
1973	23 120	280	7,25
1974	139 702	7 340	66,20
1975	336 833	3 940	67,36
1976	781 611	7 627	176,45
1977	509 582	6 137	137,96
1978	726 766	6 202	136,90
1979	1 012 649	4 778	142,67
1980	1 584 000	5 245	128,55
Razem	5 123 463	41 749	866,74

W tym samym roku Senat zatwierdził opracowany przez Sekcję Wydawnictw perspektywiczny program rozwoju działalności wydawniczej do 1980 r. z założeniem osiągnięcia poziomu produkcji 150 arkuszy wydawniczych. Program ten zakładał uruchomienie w latach 1975 - 1976 własnego zakładu poligraficznego, który zaspokoiłby całkowicie potrzeby w zakresie szybkiej produkcji wydawnictw informacyjnych, dydaktycznych, skryptów i akcydensów. Planowanie tak szybkiej realizacji tego trudnego przedsięwzięcia było możliwe dzięki uprzedniemu zgromadzeniu części sprzętu i wcześniejszemu złożeniu zamówień na zakup niektórych urządzeń przez kierownika Zakładu Nowych Technik Nauczania, dra Zbigniewa Żubera. Organizatorem i pierwszym kierownikiem Zakładu Poligraficznego był Alfred Bulczyński. Uzyskanie odpowiednich pomieszczeń w budynku B przy Placu Słowiańskim — po odpowiedniej ich adaptacji — pozwoliło na uruchomienie w 1976 r. produkcji opartej na technice offsetowej. Zakład został wyposażony w niezbędny sprzęt poligraficzny (kompletną fotoprzygotownię, powielacz offsetowy Romayor, bigówkę, falcerkę, krajarkę itp.), pozwalający na podjęcie produkcji pozycji zwartych. W Zakładzie zatrudniono siedmiu pracowników. W 1979 r. jego kierownikiem został Roman Paszkiewicz.

Dalszy rozwój działalności doprowadził do przemianowania Sekcji w Dział Wydawnictw — nazywany zwyczajowo Wydawnictwem. Na etacie redaktora wydawnictw humanistycznych zatrudniona została mgr Pola Kuleczka.

Starając się o efektywną realizację planu wydawniczego Wydawnictwo współpracowało z wieloma instytucjami i organizacjami: Lubuskim Towarzystwem Naukowym, Kuratorium Oświaty i Wychowania, Muzeum Ziemi Lubuskiej, Związkiem Nauczycielstwa Polskiego, Towarzystwem Krzewienia Kultury Świeckiej, Instytutem Kształcenia Nauczycieli i Badań Oświatowych. Współpraca i współfinansowanie wielu prac pozwoliły na znaczne zwiększenie ilości wydanych arkuszy. Realizacja produkcji technicznej powstających książek narażała wiele trudności, bowiem druk ich zlecano w Zielonej

Górze, Poznaniu, Gliwicach, Łodzi. Takie rozproszenie było powodem dużych utrudnień w koordynacji procesu powstawania książek, wpływało niekorzystnie na ich jakość oraz niejednokrotnie wydłużało cykl produkcyjny. W latach 1975 - 1976 udało się jednak uzyskać najkrótsze okresy wydawania książek, wynoszące średnio pięć miesięcy, a w niektórych wypadkach dwa miesiące.

Jednym z trudnych elementów polityki wydawniczej było ustalanie wysokości nakładów publikacji (szczególnie wydawnictw dydaktycznych). Przy prawidłowej polityce w tym zakresie powinno się brać pod uwagę liczbę studiujących, dla których przeznaczona jest dana publikacja i założyć dwu-trzy-letni zapas. Wydawnictwo musiało jednak ograniczać nakłady, ponieważ przydziały papieru w zasadzie pokrywały tylko w połowie realne potrzeby. Podjęte inicjatywy w zakresie opracowywania wydawnictw dydaktycznych — z myślą o studentach zaocznych — przyczyniły się do powstania cyklu przewodników metodycznych z filologii rosyjskiej i serii wykładów.

W celu zapewnienia możliwości prezentacji dorobku naukowego pracowników uczelni w 1975 r. rozpoczęto wydawanie zeszytów naukowych „Studia i Materiały”. Uzyskano zgodę Naczelnego Zarządu Wydawnictw na prowadzenie cykliczne trzech serii zeszytów: nauki społeczno-polityczne (pod redakcją prof. dra hab. Hieronima Szczegóły), nauki pedagogiczne (pod redakcją doc. dr hab. Marii Jakowickiej), nauki filologiczne (pod redakcją prof. dra hab. Wojciecha Pasterniaka). Łącznie w omawianym okresie ukazało się 8 zeszytów naukowych.

Szczególną troską Kolegium Wydawniczego i pracowników Wydawnictwa był wysoki poziom merytoryczny wydawnictw. Realizacja tego zadania wiązała się z doбором recenzentów o możliwie największym autorytecie naukowym i najlepszej znajomości danego zagadnienia. Rzeczowe i wnikliwe recenzje maszynopisów prac pozwoliły na udoskonalenie wielu z nich. Recenzentami byli najznakomitsi przedstawiciele nauki polskiej, profesorowie: L. Bazyłow, H. Borek, S. Chudoba, S. Czarnecki, S. Gniadek, M. Jakóbiec, J. Kądzielski, A. Kłoskowska, S. Kowalski, S. Kubiak, W. Kuraszkiewicz, T. Krajewski, R. Łużny, S. Michalski, J. Musielak, A. Nowicki, J. Ochmański, J. Pajewski,

Tabela 2

Struktura publikacji

Rodzaj publikacji	1972	1973	1974	1975	1976	1977	1978	1979	1980	Razem
dydaktyczne	—	—	3	4	6	2	10	4	3	32
materiały z konferencji	—	—	—	1	3	3	—	3	—	10
zeszyty naukowe	—	—	—	2	3	—	—	1	—	6
prace habilitacyjne	—	—	—	—	3	2	2	3	1	11
monografie i inne prace naukowe	—	1	3	2	3	4	4	4	9	30
wydawnictwa informacyjne	1	1	9	3	2	3	9	3	8	39
Razem	1	2	15	12	20	14	25	18	21	128

A. Pietraniec, E. Podgórska, M. Staszewska, J. Topolski, T. Wiloch, F. Wojtas, J. Wojtowicz, R. Wyrzykowski i inni.

Starano się jednocześnie o uzyskanie możliwie najciekawszej szaty graficznej. Wykonanie projektów plastycznych okładek zlecano członkom Związku Polskich Artystów Plastyków: Krystynie i Józefowi Burlewiczom, Bożenie Cajdler-Gruszkiewicz, Ryszardowi Kielbowi, Agacie Drzyzgowej, Witoldowi Nowickiemu, Andrzejowi Pistunowi. Redakcję techniczną wykonywał początkowo inż. Tadeusz Strykowski, a następnie mgr Jan Ingyś.

Osobne zagadnienie stanowiły wydawnictwa informacyjne, wydawane w większości z myślą o studentach zacczynych. Ważne miejsce zajmował informator WSP wydawany pod redakcją dr Barbary Sarneckiej przy współpracy mgr Anny Tokarskiej.

27 stycznia 1978 r. ukazały się *Wytyczne Ministra Nauki, Szkolnictwa Wyższego i Techniki w sprawie prowadzenia działalności wydawniczej przez szkoły wyższe*. Na podstawie tego aktu powstała instrukcja normująca wewnętrzną organizację działalności wydawniczej uczelni.

Publikacje uczelni, niezależnie od wymiany z ośrodkami naukowymi w kraju prowadzonej przez Bibliotekę Główną, rozprowadzane były przez księgarnie Ośrodka Rozpowszechniania Wydawnictw Polskiej Akademii Nauk w Warszawie i Poznaniu oraz Księgarnię Naukową PP „Dom Książki” w Zielonej Górze. Prowadzona była jednocześnie sprzedaż wysyłkowa bezpośrednio przez Wydawnictwo. Ukazaniu się każdej pozycji towarzyszył jej anonis w katalogu nowości ORW PAN.

Od 1 stycznia 1980 r. w związku z przejściem mgra Andrzeja Toczewskiego na etat naukowo-dydaktyczny w Zakładzie Bibliotekoznawstwa i Informacji Naukowej, kierownictwo Wydawnictwa objęła mgr Teresa Chodkiewicz, dotychczas kierująca pracą Wydawnictwa Lubuskiego Towarzystwa Naukowego.

Ponieważ książka jest i pozostanie podstawowym nośnikiem treści nauki, kultury i edukacji, należy zakładać dalszy rozwój i wzrost produkcji wydawniczej uczelni. Dotychczasowy dorobek i dokonania ukazuje poniższy wykaz wydanych ważniejszych pozycji dydaktycznych i naukowych.

1974

PODSTAWY nauk politycznych dla pedagogów, pod red. E. Erazmusa i H. Szczegóły;

J. SKOREK, Efektywność nauczania gramatyki opisowej języka rosyjskiego metodą konwersatorium z elementami programowania;

J. SKOREK, Fonetyka i intonacja języka rosyjskiego;

M. JAKOWICKA, Efekty nauczania czytania i pisanía dzieci sześciolletnich;

S. ŁAPKOWSKA, Patomechanizmy zaburzeń zachowania w związku z niepowodzeniami szkolnymi.

1975

STUDIA I MATERIAŁY 1, Nauki społeczno-polityczne I, pod red. H. Szczegóły;

STUDIA I MATERIAŁY 2, Nauki Pedagogiczne I, pod red. M. Jakowickiej;

C. NOWACZYK, Podstawy metod statystycznych dla pedagogów, cz. I;

B. MIAKISZ, Materiały pomocnicze do zajęć muzyczno-ruchowych;

M. KONIUCHOW, Słownik odwrócony neologizmów języka rosyjskiego;

M. ECKERT, Wprowadzenie do historii;

WYCHOWANIE internacjonalistyczne — materiały z konferencji.

1976

S. KANIA, Polska gwara konspiracyjna i partyzancka czasu okupacji hitlerowskiej 1939 - 1945;

P. CHOCIANOWSKI, Badanie procesów sorpcyjnych getteru tantalowego i niobowego w atmosferze niektórych gazów resztkowych;

J. BRZEZIŃSKI, Język Franciszka Dionizego Książczaka;

PRACA wychowawcza w WSP, pod red. B. Ratusia;

ROLA i miejsce praktyk pedagogicznych w systemie kształcenia nauczycieli, pod red. M. Jakowickiej;

J. BENYSKIEWICZ, Posłowie polscy w Berlinie w latach 1866 - 1890;

S. ŁAPKOWSKA, Rysunek postaci ludzkiej w diagnozie zaburzeń rozwoju dzieci;

STUDIA I MATERIAŁY 3, Nauki społeczno-polityczne II, pod red. H. Szczegóły;

STUDIA I MATERIAŁY 4, Nauki filologiczne I, pod red. W. Pasterniaka;

STUDIA I MATERIAŁY 5, Nauki filologiczne II, pod red. W. Pasterniaka;

C. NOWACZYK, Podstawy metod statystycznych dla pedagogów, cz. II;

S. ROMANIK, Szkoła gry na fletach podłużnych;

CZŁOWIEK radziecki w literaturze — materiały z konferencji.

1977

M. PRZYGODA, Predykatywne konstrukcje syntaktyczne z imiesłowem biernym niedokonanym w języku rosyjskim w aspekcie porównawczym z językiem polskim;

A. KLINGER, Problematyka świeckiej kultury socjalistycznej w Polsce Ludowej 1957 - 1973;

ŚRODOWISKOWE funkcje szkoły gminnej, pod red. C. Nowaczyka;

ZNP na Ziemi Lubuskiej, pod red. B. Ratusia;

M. ŁOJEK, Rodowód i wartości metody problemowej w nauczaniu literatury;
C. NOWACZYK, Podstawy metod statystycznych dla pedagogów, cz. III;
ANTOLOGIA poezji radzieckiej;
J. BENYSKIEWICZ, Koła polskie w Sejmie pruskim.

1978

S. KANIA, Polska gwara żołnierska 1914 - 1939;
W. MAGNUSZEWSKI, Zagadki autorskie literatury polskiego baroku;
A. KLINGER, Myśl społeczno-filozoficzna Andrzeja Frycza Modrzewskiego;
E. SZAFRAŃSKI, Treści i formy kultury świeckiej polskich postępowych organizacji młodzieżowych 1936 - 1948;
MODELE poznawania dzieła literackiego, pod red. W. Pasterniaka;
R. HARAJDA, Turystyka i krajoznawstwo w szkole;
L. SMAGAŁA, Podstawy psychologii;
E. BANACHOWICZ, S. ROMANIK, Duety, tria i kwartety na zespoły fletów podłużnych;
J. BENYSKIEWICZ, Sprawa chłopska w zaborze pruskim.

1979

WSPÓŁDZIAŁANIE szkoły ze środowiskiem, pod red. M. Jakowickiej;
M. JAKOWICKA, Uwarunkowania funkcjonowania szkół w średnim mieście;
J. BRZEZIŃSKI, Wyznaczniki językowostylistyczne poezji sentymentalnej;
WILHELM Pieck, w setną rocznicę urodzin, pod red. P. Majchrzaka;
R. HARAJDA, Samokontrola ucznia w procesie nauczania matematyki;
K. UŹDZICKI, Kształcenie kadr dla przemysłu metalowego w województwie zielonogórskim;
W. RDZANEK, Akustyczna impedancja wzajemna i całkowita układu źródeł o zmiennym powierzchniowym rozkładzie prędkości drgań;
ETYKA zawodowa nauczyciela, pod red. K. Bartkiewicza;
STUDIA I MATERIAŁY 6, Nauki pedagogiczne II, pod red. M. Jakowickiej;
A. CIAŁOWICZ, T. PUROLNIK, Przysposobienie biblioteczne.

1980

W. WILCZYŃSKI, Władysław Syrokomla i literatura rosyjska;
R. LESZKO, Wyznaczanie pewnych klas pytań przez grafy i ich macierze;
R. ORZEŁEK, Alfred Döblins — frühe Romane und ihre Gesellschaftskritik;
M. MARCJANIK, Czasowniki modalno-kausatywne we współczesnej polszczyźnie;
W. PELTZ, Oświeceniowa myśl narodowa w Rosji na przełomie XVIII - XIX wieku;

A. PAWŁOWSKI, Terroryzm w Europie XIX - XX wieku;
ZASTAL 1876 - 1976, pod red. M. Eckerta;
FUNKCJONOWANIE szkół gminnych, pod red. M. Jakowickiej;
KULTUROZNAWSTWO w nauczaniu języków obcych, pod red. Z. Magnu-
szewskiej;
PRASA studencka, pod red. A. Bucka;
MAŁY słownik imion i nazwisk rosyjskich, pod red. M. Przygody;
W. PASTERNAK, Związki i zależności między fazami procesu poznawania
lektury szkolnej.

VI. Organizacje społeczne

1. POLSKA ZJEDNOCZONA PARTIA ROBOTNICZA

Od utworzenia uczelni w 1971 r. do chwili obecnej postępował systematyczny rozwój organizacyjny uczelnianej organizacji partyjnej. Świadczy o tym poniższe zestawienie:

Rok	1971	1973	1974	1975	1976	1977	1978	1979	1980
Liczba członków i kandydatów PZPR	32	61	91	125	138	162	212	225	271

Wzrost szeregów partyjnych był wynikiem bogatej w treści i różnorodnej w formie pracy doświadczonego aktywu partyjnego, szczególnie wśród młodzieży studenckiej i młodszej kadry nauczycieli akademickich. W czerwcu 1980 r. stan upartyjnienia młodzieży studenckiej był najwyższy w dziejach uczelni i wynosił 10,08%. Na poszczególnych wydziałach odsetek studentów w PZPR wynosił:

Wydział Matematyki, Fizyki i Techniki — 11,13%

Wydział Humanistyczny — 11,09%

Wydział Pedagogiczny — 7,5 %

W związku ze wzrostem szeregów partyjnych POP w 1974 r. została podzielona na trzy OOP: przy Wydziale Humanistycznym, przy Wydziale Matematyki, Fizyki i Techniki oraz przy Wydziale Pedagogicznym, a na zebraniu sprawozdawczo-wyborczym OOP Wydziału Matematyki, Fizyki i Techniki 12 października 1977 r. utworzono nową OOP, w której skład weszli pracownicy administracji i obsługi uczelni. Funkcję I sekretarza Podstawowej Organizacji Partyjnej, a od 1974 r. Komitetu Uczelnianego, pełnili kolejno towarzysze: Maria Jakowicka, Eugeniusz Szafranski i Marian Przygoda.

W działalności Komitetu Uczelnianego i Oddziałowych Organizacji Partyjnych szczególną uwagę zwracano na sprawę socjalistycznego wychowania

przyszłych nauczycieli i działaczy kulturalnych, których powołaniem i sensem życia będzie kształcenie i wychowanie nowych pokoleń Polaków. W tej działalności dużą pomocą służył Socjalistyczny Związek Studentów Polskich i Studencki Krąg Instruktorski, których różnorodne i niejednokrotnie atrakcyjne formy pracy ideowo-wychowawczej i kulturalnej Komitet Uczelniany i egzekutywy OOP oceniały wysoko.

Obecnie w pracy ideowo-wychowawczej szczególną rolę pełni Ośrodek Pracy Ideowo-Wychowawczej, powołany uchwałą KU PZPR 26 października 1977 r. OPI-W stanowi instrument działania KU PZPR, planując i realizując kształcenie polityczne członków i kandydatów partii oraz udzielając wszechstronnej pomocy w szkoleniu ideowo-politycznym prowadzonym przez SZSP. Ośrodek działa przede wszystkim w oparciu o kilkunastoosobową kadrę lektorów naszej uczelni, doświadczonych i zaangażowanych nauczycieli akademickich oraz wyróżniających się działaczy studenckich.

Awangardę uczelnianej organizacji partyjnej stanowią doświadczeni działacze z długoletnim stażem przynależności do partii, zaangażowani w pracę społeczną w uczelni i w środowisku, z tow. Rektorem, prof. Janem Wąsickim na czele.

Jednym z głównych zadań, jakie sobie postawiła POP, było i jest umacnianie kierowniczej roli partii w oddziaływaniu ideowo-wychowawczym, szczególnie w odniesieniu do młodszej kadry nauczycieli akademickich i młodzieży studenckiej skupionej w szeregach SZSP. POP kierowała tą działalnością poprzez:

- analizę i ocenę działalności dydaktyczno-wychowawczej stażystów, asystentów i starszych asystentów na posiedzeniu KU i egzektyw OOP,
- konsultowanie programów i planów działalności RU, RW SZSP i grup działania, wspieranie swoim autorytetem i bezpośrednim udziałem aktywu partyjnego w ważniejszych przedsięwzięciach młodzieży,
- pomoc w organizowaniu szkolenia ideologicznego,
- zainteresowanie rozwojem samorządności i umacnianiem udziału młodzieży w systemie pracy wychowawczej szkoły,
- przestrzeganie zasady, aby wszystkie ważniejsze decyzje władz uczelni w sprawach młodzieży zapadały z udziałem jej przedstawicieli,
- stałą opiekę nad aktywem młodzieżowym; stałe bezpośrednie kontakty doświadczonych członków partii z młodym aktywem; troskę o wzrost liczby członków partii wśród studentów, dążenie do skupienia w szeregach partii najlepszych, przodujących pod względem naukowym i ideowo-politycznym studentów.

Podstawą działalności POP i jej Komitetu Uczelnianego były uchwały zjazdów i instancji partyjnych. Założenia programu realizowane były przez OOP, a rola Komitetu Uczelnianego polegała na sprawowaniu funkcji inspiratorskiej, kontrolnej i oceniającej.

- W minionym roku akademickim POP skupiała swoją działalność na:
- udziale w podnoszeniu efektywności działania uczelni poprzez zwiększanie jakości procesu dydaktyczno-wychowawczego i naukowo-badawczego, uwzględniającego obecne i przyszłe potrzeby kraju,
 - udzielaniu stałej pomocy Radzie Uczelnianej i Radom Wydziałowym SZSP, trosce o umacnianie studenckiego samorządu, ruchu naukowego i kulturalnego, o właściwy poziom programowo-organizacyjny szkolenia ideologicznego,
 - bardziej równomiernym rozbudowywaniu i rozmieszczaniu szeregów i sił partii na poszczególnych kierunkach studiów i w poszczególnych jednostkach organizacyjnych uczelni,
 - doskonaleniu pracy partyjnej poprzez właściwe harmonizowanie dyskusji i krytyki z dyscypliną, kolegiałności z osobistą odpowiedzialnością, planowania zadań z ich wykonywaniem.

2. ZWIĄZEK NAUCZYCIELSTWA POLSKIEGO

Oficjalna działalność Związku Nauczycielstwa Polskiego w uczelni rozpoczęła się 5 października 1971 r. W dniu tym odbyło się pod przewodnictwem doc. dr. Henryka Pochanke I Nadzwyczajne Zebranie Wyborcze Zakładowej Organizacji ZNP Wyższej Szkoły Nauczycielskiej w Zielonej Górze. Powołano do życia Radę Zakładową, której prezydium kształtowało się następująco: przewodniczący — Robert Leszko, wiceprzewodniczący — Zdzisław Jakówicki, sekretarz — Eugenia Smolarz, skarbnik — Stanisława Kaczor, inspektor BHP — Stefan Szuba. Członkami Rady zostali: Krystyna Łusiak, Czesław Makutynowicz, Szymon Molenda, Leonard Mirecki, Barbara Nadstaga i Julian Skorek.

Organizacja zakładowa liczyła w chwili swego powstania 64 członków (w tym 41 kobiet) na 75 pracowników uczelni. Nie należało do ZNP 11 osób (wyłącznie pracowników administracji i obsługi). Uczelnia była w stadium szybkiego rozwoju i w rok później (grudzień 1972) zatrudniała 134 pracowników, z czego 101 należało do ZNP. Z grupy pracowników naukowych nie należało do ZNP jedynie pięć osób.

Przed Radą Zakładową stały w tym okresie zadania charakterystyczne dla nowo powstałej organizacji, tj. założenie ewidencji członków, dokumentacji związkowej, wydawanie legitymacji. Rada organizowała wtedy swą pracę, szukała skutecznych metod działania. W sprawozdaniu z 1972 r. czytamy: „brak nam jeszcze modelu pracy Rady Zakładowej, musimy dopiero opracowywać formy i sposoby realizacji wszystkich zadań. Wszyscy pracownicy a więc i członkowie RZ, mają wiele nowych obowiązków z racji powstania Szkoły”.

Z dokumentów wynika, że Rada Zakładowa prowadziła żywą działalność i starała się załatwić wiele spraw. Zaznaczała najpierw swą obecność i pozycję przez udział swych przedstawicieli w organach kolegialnych uczelni i układała współpracę z POP. Rozpatrywała sprawy mieszkaniowe pracowników i sposoby ich załatwienia. W owym czasie sprawy bytowe dominowały. Stale zwiększająca się liczba pracowników, z których część przybywała spoza Zielonej Góry, wymagała szczególnego zainteresowania sprawami mieszkań, opieki lekarskiej, akcji letniej dla dzieci pracowników, a także sprawami kadrowymi. Odbывała się weryfikacja uprawnień pracowników naukowo-dydaktycznych do pracy w szkole wyższej i pojawił się nowy problem rozwoju naukowego tychże pracowników.

Ukształtowały się w owym czasie trzy zasadnicze formy pracy związkowej, istniejące zresztą do dzisiaj, a mianowicie:

- zebrania Rady Zakładowej lub jej Prezydium,
- uczestniczenie w organach kolegialnych uczelni,
- komisje problemowe.

W początkowym okresie powstały cztery takie komisje: Komisja Socjalno-Bytowa (przewodniczący Leonard Mirecki), Komisja Ochrony Pracy i Zdrowia (przewodniczący Julian Skorek), Komisja Kulturalno-Oświatowa i Turystyki (przewodniczący Czesław Makutynowicz) oraz Komisja Pedagogiczna (przewodniczący Zdzisław Jakowicki).

W drugim etapie działalności ZNP uwidoczniła się już w pierwszym stopniu stabilizacja form i metod pracy związkowej. Przekształcenie dotychczasowej WSN w Wyższą Szkołę Pedagogiczną nie miało zasadniczego wpływu na pracę organizacji związkowej.

Od kwietnia 1974 r. Rada Zakładowa pracowała w składzie: przewodniczący — Bolesław Klimaszewski, wiceprzewodniczący — Jerzy Brzeziński, sekretarz — Eugenia Smolarz, skarbnik — Stanisława Kaczor, społeczny inspektor pracy — Stefan Szuba oraz członkowie: Robert Leszko, Czesław Makutynowicz, Józef Pilarz, Julian Skorek, Aleksander Świetlik oraz Zbigniew Żuber, który objął też przewodnictwo Komisji Socjalno-Bytowej.

Cechą charakterystyczną tego okresu był silny rozwój Pracowniczej Kasy Zapomogowo-Pożyczkowej, powstałej w grudniu 1971 r. Rozwija się też forma wczasów pracowniczych i upowszechniło się organizowanie wycieczek krajoznawczych oraz obchodów Dnia Nauczyciela i Dnia Kobiet.

Od stycznia 1976 r. Rada Zakładowa pracowała w składzie: przewodnicząca — Regina Orzełek, wiceprzewodniczący — Robert Leszko, sekretarz — Barbara Woźniak, skarbnik — Urszula Balicka, społeczny inspektor pracy — Zdzisław Przanowski, członkowie prezydium — Józef Pilarz i Ryszard Stankiewicz oraz członkowie: Jadwiga Babczyk, Andrzej Breitkopf, Jerzy Brzeziński, Mirosław Frejman, Janina Fyk, Bolesław Klimaszewski, Piotr Majchrzak, Eugeniusz Raj, Eugenia Smolarz, Wiesława Stasińska, Krystyna

Stech, Jan Szajkowski, Aleksander Świetlik, Andrzej Toczewski, Katarzyna Trychoń-Cieślak i Zbigniew Żuber. Organizacja związkowa liczyła już ponad 300 członków.

W okresie tym następowała zasadnicza zmiana organizacyjna w pracy związkowej. 11 listopada 1977 r. Prezydium Rady Zakładowej podjęło uchwałę o powołaniu rad oddziałowych. W ciągu dwu miesięcy powstały formalnie cztery takie rady, a mianowicie:

- a) pracowników administracji i obsługi w składzie: Alfred Bulczyński przewodniczący oraz Jan Sobolewski, Henryka Cieślak, Janina Lewandowska, Zofia Raubo, Danuta Tymecka, a od 1980 r. w składzie: Michał Appelbaum — przewodniczący, Roman Paszkiewicz — wiceprzewodniczący, Janina Lewandowska — sekretarz, Jan Sobolewski — członek ds. społeczno-bytowych oraz członkowie: Marian Floriańczyk, Maria Pfeiffer, Stanisław Miński, Walentyna Krassowska, Józefa Niedźwiedzińska;
- b) Wydziału Pedagogicznego (łącznie z Międzywydziałowym Zakładem Nowych Technik Nauczania i Pracownią Praktyk Pedagogicznych) w składzie: Alojzy Matuszczyk — przewodniczący oraz Irena Marciniak, Aniela Dąbrowska, Ryszard Harajda, Bożena Miakisz i Aleksandra Wachowiak, a od 1980 r. w składzie: Ryszard Harajda — przewodniczący, Zbigniew Żuber — wiceprzewodniczący, Marian Gniazdowski — sekretarz, Czesław Cetner — społeczny inspektor pracy oraz członkowie: Danuta Waloszek, Bożena Miakisz, Andrzej Haładuda;
- c) Wydziału Matematyki, Fizyki i Techniki (łącznie ze Studium Wychowania Fizycznego) w składzie: Jan Kolny — przewodniczący oraz Włodzimierz Trochanowski, Zbigniew Kopacz i Aleksander Grelak, a od 1980 r. w składzie: Włodzimierz Trochanowski — przewodniczący, Piotr Karpińczyk — wiceprzewodniczący, Olga Rosińska — sekretarz, Stefan Szuba — społeczny inspektor pracy oraz członkowie: Aleksander Grelak, Danuta Frejman, Zbigniew Kopacz;
- d) Wydziału Humanistycznego (łącznie ze Studium Języków Obcych oraz Biblioteką Główną) w składzie: Bogdan Kres — przewodniczący oraz Tadeusz Biernacek, Wiesława Bonew, Adam Demartin, Julian Skorek i Marian Eckert, a od 1980 r. w składzie: Bogdan Kres — przewodniczący, Tadeusz Biernacek — wiceprzewodniczący, Anna Kutzmann — sekretarz i członkowie: Adam Demartin i Jerzy Oleksiński.

„Nowo powstałe Rady dopracowały się metod i form w działalności związkowej oraz umacniały się we własnym środowisku. Bardzo dobre wyniki w pracy osiągnęła organizacja związkowa Wydziału Pedagogicznego. Niektóre ciekawe formy i metody działalności tej organizacji zostały przejęte przez inne ogniwa związkowe w naszej uczelni. Do działań tych zaliczyć należy organizowanie imprez związanych z odchodzeniem pracowników na emeryturę” (ze sprawozdania Rady Zakładowej z 27 lutego 1980 r.).

Nadal pracowały komisje problemowe. W latach 1976 - 1980 było ich cztery: socjalna (przewodniczący — Andrzej Toczewski), kulturalno-rozrywkowa (Miroslaw Frejman), organizacji czasu wolnego (Jerzy Piotr Majchrzak) i pedagogiczna (Ryszard Stankiewicz).

W lutym 1980 r. powołano Radę Zakładową w składzie: prezes — Regina Orzelek, wiceprezesa — Ryszard Harajda i Michał Appelbaum, sekretarz — Krystyna Volkommen, skarbnik — Paweł Karpińczyk, społeczny inspektor pracy — Zbigniew Żuber, członkowie Prezydium — Bogdan Kres i Włodzimierz Trochanowski oraz członkowie Rady: Joachim Benyskiewicz, Jadwiga Cembrowicz, Marian Floriańczyk, Marian Gniazdowski, Robert Leszko, Czesław Makutynowicz, Alojzy Matuszczyk, Jan Sobolewski, Ryszard Stankiewicz i Stefan Szuba.

Pracuje pięć komisji problemowych: socjalno-bytowa (przewodniczący — Czesław Makutynowicz), prawa pracy (Ryszard Stankiewicz), kulturalno-oświatowa (Marian Gniazdowski), organizacji czasu wolnego (Jan Sobolewski), pedagogiczna (Alojzy Matuszczyk).

W całym omawianym dziesięcioleciu w działalności Rady Zakładowej ZNP występowały pewne stałe, określone dziedziny pracy. Nie tracono z pola widzenia sprawy doskonalenia kadry naukowo-dydaktycznej. Komisja Pedagogiczna współpracowała z POP, a potem Komitetem Uczelnianym PZPR w zakresie realizacji tematów szkoleniowych poprzez otwarte zebrania partyjne oraz odczyty i spotkania. Organizowano też kursy języków obcych, szczególnie francuskiego i angielskiego, dzięki ofiarnej pracy kol. Zofii Magnuszewskiej i kol. Ryszarda Wilka.

Bardzo dobrze działała przez całe dziesięciolecie Kasa Zapomogowo-Pożyczkowa, dzięki przede wszystkim bardzo ofiarnej pracy kol. doc. dra Henryka Pochanke, który był przewodniczącym od 1971 do końca 1979 r. Współpracowali z nim w Zarządzie Kasy kol. Olga Rosińska, Irena Komisarek, Anna Tokarska i Danuta Łabińska. Suma wkładów członkowskich wyniosła w końcu 1979 r. ponad 1250 tys. złotych.

Tabela 1

Obroty Kasy Zapomogowo-Pożyczkowej

Rok	Udzielone pożyczki		Razem z funduszu Kasy	Pożyczki budowlane z OUPiS	Ogółem
	ratalne	krótkoterminowe			
1972	67 400	8 150	75 550		75 550
1973	146 700	19 150	165 850	50 000	215 850
1974	341 100	43 850	384 950	104 700	489 650
1975	454 000	22 100	476 100	97 000	573 100
1976	708 300	25 500	733 800	14 000	747 800
1977	995 300	22 100	1 017 400	273 750	1 291 150
1978	1 467 100	49 300	1 516 400	340 000	1 856 400
1979	1 808 000	44 200	1 852 200	190 000	2 042 200
Razem	5 987 900	234 350	6 222 250	1 069 450	7 291 800

Ostatnio Zarząd Kasy pracuje w składzie: Piotr Chmiel — przewodniczący oraz Olga Rosińska, Teresa Janiak, Apolonia Kuleczka i Jan Rewers.

Dużo zainteresowania poświęciła organizacja związkowa sprawom wypoczynku i rekreacji. Organizowano wiele wycieczek, m.in. w Sudety, Tatry, Bieszczady, do Krakowa, do Drezna. Wzrastała stale ilość skierowań na wczasy do Kołobrzegu, Łukęcina, Wiselki, Lubiatowa. Np. w 1979 r. wydatkowano na wczasy około 500 tys. złotych. Organizowano wczasy zagraniczne wymienne z zaprzyjaźnionymi uczelniami w Poczdamie, Hradec Kralove i Eger.

Powstałe w 1978 r. Koło PTTK Pracowników WSP, którego Zarząd tworzą: Adam Demartin, Helena Harajda, Apolonia Kuleczka i Jadwiga Cembrowicz, zorganizowało obozy wędrowne dla pracowników uczelni w 1979 r. w Bieszczadach, a w 1980 w Beskidzie Śląskim. Połączone one były ze szkoleniem na stopień organizatora turystyki.

Wiosną 1980 r. bardziej wnikliwie zainteresowano się stosunkami międzyludzkimi, dyscypliną i sytuacją kadrową w uczelni. Pracę tę zapoczątkowało spotkanie Egzekutywy OOP i Rady Oddziałowej ZNP Wydziału Pedagogicznego z władzami tegoż Wydziału. Omówiono zagadnienie jednolitych kryteriów oceniania, wyróżniania i awansowania pracowników, a także zagadnienia i warunki ich rozwoju naukowego. Planuje się dalsze prace w tym zakresie.

Starano się również o utrzymanie właściwej atmosfery pracy w uczelni, m. in. przez organizowanie spotkań towarzyskich w Dniu Nauczyciela i w Dniu Kobiet, jak również balów sylwestrowych oraz spotkań gwiazdkowych dla dzieci pracowników. Ostatnio na Wydziale Pedagogicznym zorganizowano powitanie studentów pierwszego roku studiów zaocznych, jako członków tego samego związku.

Rada Zakładowa i Rady Oddziałowe chcą pełnić swą służebną funkcję ochrony najszerszej pojętych interesów wszystkich pracowników uczelni. Z tej racji uważają się za uprawnione do współdziałania w kierowaniu uczelnią i do współodpowiedzialności za nią.

3. SOCJALISTYCZNY ZWIĄZEK STUDENTÓW POLSKICH

ROZWÓJ ORGANIZACYJNY

ZSP, jak i pozostałe organizacje studenckie — ZMS i ZMW, powołano do życia w WSN we wrześniu 1971 r. Z inicjatywą utworzenia ZSP wyszła Rada Okręgowa ZSP w Poznaniu. Podczas pierwszych wyborów do Rady Uczelnianej ZSP w listopadzie 1971 r. przewodniczącym został mgr Janusz Gałat — młody pracownik nauki. Funkcję kolejnego przewodniczącego Rady

Uczelnianej ZSP w WSN pełnił Wojciech Okoniewski (luty 1972 — kwiecień 1973).

W dniach 26 - 28 marca 1973 r. obradował w Warszawie VIII Kongres ZSP oraz I Zjazd SZSP. WSN w Zielonej Górze reprezentowali w stolicy: z ramienia ZSP — Zofia Wardyńska, ZMS — Ryszard Malitkowski, ZMW — Halina Bialek. Działacze ci stali się członkami-założycielami nowej organizacji studenckiej, a zarazem pierwszymi członkami SZSP na Ziemi Lubuskiej. Zgodnie z uchwałą I Zjazdu SZSP otrzymali oni uprawnienia do tworzenia nowej struktury organizacji w środowisku akademickim Zielonej Góry oraz przyjmowania członków w jej szeregach.

W kwietniu 1973 r. powołano do życia Komisaryczną Radę Uczelnianą SZSP. Prezydium Rady tworzyli: Zofia Wardyńska — przewodnicząca, Wojciech Okoniewski i Halina Bialek — wiceprzewodniczący, Leszek Linkowski — sekretarz, Henryk Boratyński i Krystyna Werner — członkowie Prezydium. Tymczasowe władze SZSP w WSN prowadziły swą działalność do listopada 1973 r. W okresie tym praca koncentrowała się głównie na propagowaniu wśród studentów WSN podstawowych założeń ideowo-politycznych i programowych SZSP oraz prowadzeniu akcji rekrutacyjnej.

Nowy etap w rozwoju uczelnianej organizacji zapoczątkowany został wraz z przekształceniem WSN w WSP (1 października 1973 r.). Fakt ten spowodował w konsekwencji liczbowy i jakościowy wzrost roli SZSP w życiu uczelni, jak i całego środowiska akademickiego Zielonej Góry. Poparcie i daleko idącą pomoc udzieliły organizacji w tym okresie władze uczelni, Rady ds. Młodzieży oraz KU PZPR.

W listopadzie 1973 r. odbyła się w WSP I Uczelniana Konferencja Sprawozdawczo-Wyborcza SZSP. W skład Prezydium Rady weszli: Zdzisław Wołk — przewodniczący, Janusz Lichorad, Janusz Będzieszek — wiceprzewodniczący, Ewa Pelińska — sekretarz oraz Wanda Sorzyńska, Beata Mickiewicz i Jan Andrykiewicz — członkowie Prezydium. W roku akademickim 1974/1975 organizacją uczelnianą kierował ponownie Zdzisław Wołk. Był on także przewodniczącym RU SZSP w WSP w roku akademickim 1975/1976. Obowiązki wiceprzewodniczącego pełnił wówczas Mieczysław Łapanowski. W roku akademickim 1976/1977 Radzie Uczelnianej SZSP przewodniczył Mirosław Musioł, a od listopada 1977 r. do lutego 1979 r. Tadeusz Jędrzejczak, po którym funkcję tę sprawował Wiesław Łukomski. Od 15 listopada 1979 r. przewodniczy Radzie Roman Stachowiak — student wychowania technicznego.

Liczba członków SZSP w WSP wzrosła w latach 1973 - 1979 z 54 do 1306. Wzrost ten wynikał z rozwoju uczelni, w tym zwiększania się liczby studentów na studiach stacjonarnych oraz rozbudowy samej organizacji studenckiej. Stan liczbowy organizacji na początku kolejnych lat akademickich obrazuje poniższe zestawienie.

Rok	1973	1975	1976	1977	1978	1979
Liczba	54	612	936	1139	1237	1306

Większość członków SZSP stanowiły i stanowią nadal dziewczęta. Wg danych z 1977 r. stanowiły one 69,3% członków, a 1979 r. — 87,9%. Członkami SZSP są także młodzi pracownicy nauki.

DZIAŁALNOŚĆ IDEOWO-POLITYCZNA

Dążenie do wzbogacenia wiedzy ideowo-politycznej towarzyszyło wszystkim poczynaniom ZSP i SZSP. Starano się nim objąć wszystkich członków organizacji i studentów niezorganizowanych. Służyły temu m. in. spotkania studentów I roku z władzami partyjnymi miasta i województwa, odbywane w przededniu inauguracji roku akademickiego, czy spotkania lektorów i aktywu SZSP z uczestnikami studenckich praktyk robotniczych.

Podstawą pracy ideowo-wychowawczej SZSP stało się wychowanie młodzieży akademickiej w duchu socjalizmu i patriotycznej odpowiedzialności. Działalność szkoleniową i propagandową opierano na programowych i organizacyjnych założeniach pracy ideowo-kształceniowej FSZMP oraz głównych kierunkach działania SZSP. W realizacji zadań ideowo-politycznych korzystano z wielu form szkoleniowych.

Pracą ideowo-wychowawczą z ramienia Komisji Szkoleń RU SZSP kierowali kolejno: Regina Kujawska (1973/74), Ryszard Zaradny (1974/75, 1975/76), Zdzisław Laszecki (1976/77), Roman Kluza (1977/78), Czesław Jankowiak (1978/79) i Janusz Kowarski (1979/80). Do głównych celów działalności Komisji w tym zakresie należało:

- formowanie kultury politycznej w grupach działania poprzez udział w Turnieju Wiedzy Politycznej, Studenckich Ośrodkach Dyskusyjnych, zebraniach powszechnych i seminariach politycznych,
- systematyczne i wszechstronne przygotowanie członków SZSP do wstąpienia w szeregi PZPR,
- współudział w organizacji ważnych wydarzeń politycznych (święta państwowe, rocznice w ruchu młodzieżowym, etc.),
- organizowanie szkoleń dla członków SZSP oraz współudział w doskonaleniu wykładów i ćwiczeń z podstaw nauk politycznych.

Szkolenie polityczne nowo przyjętych na studia wyższe prowadzono w trakcie studenckich praktyk robotniczych i seminariów pod nazwą „Nasza organizacja”. Zajęcia prowadzono w ramach programu pozaprodukcynego. Głównymi tematami były m.in.: rozwój społeczno-gospodarczy kraju i regionu, problematyka szkoły wyższej i ruchu młodzieżowego, aktualne problemy sytuacji międzynarodowej. Akcją tą objęto np. w 1975 r. 90% nowo przy-

jętych studentów. W organizacji czasu pozaprodukcijnego wyróżnili się m.in. Zofia Wardyńska i Władysław Radziwiłłowicz.

Od 1975 r. szczególny nacisk w pracy uczelnianej instancji SZSP położony został na pracę polityczną w grupach działania. Problemom wzrostu aktywności podstawowych komórek SZSP poświęcono w 1975 r. Środowiskową Radę Aktywu Grup Działania w Zielonej Górze. Prawie w 50% udało się objąć grupy akcją comiesięcznych spotkań dyskusyjnych. Coraz więcej uwagi poświęcano formom i efektom szkolenia politycznego. Problemom tym poświęcono m.in. II plenarne posiedzenie ZW SZSP 26 kwietnia 1975 r. Podjęto na nim uchwałę „O skuteczniejszą pracę ideologiczną w środowisku akademickim”. Stwierdzono w niej m.in., że: „Kształcenie ideowo-polityczne powinno być procesem dynamicznym stale dostosowywanym do aktualnych potrzeb środowiska”.

Wydatną pomoc w realizacji powszechnego szkolenia politycznego członków SZSP udzielały RU SZSP, Instytut Nauk Społeczno-Politycznych WSP, KU PZPR. Od czerwca 1978 r. w realizacji zadań ideowo-wychowawczych SZSP oraz w pracy politycznej pracowników uczelni ze studentami pomagał wydatnie uczelniany Ośrodek Pracy Ideowo-Wychowawczej, którego pierwszym kierownikiem był mgr Kazimierz Nowak — wieloletni aktywista organizacji.

Wymierne efekty zanotowała uczelniana instancja SZSP w WSP i WSI w pracy partyjnej. W 1976 r. rady uczelniane SZSP w WSP i WSI rekomendowały w szeregi PZPR 23 aktywistów organizacji, natomiast w 1977 r. legitymacje partyjne otrzymało w środowisku 62 członków SZSP. Stopień upartyjnienia studentów wzrósł w środowisku z 2,9% w 1976 r. do 3,3% w 1977 r., a w 1979 r. wzrósł do 8,3%. Wyrazem dużego zaufania KW PZPR do SZSP w środowisku było przyznanie najlepszym kolektynom studenckim prawa rekomendacji swych członków w szeregi PZPR.

Coroczną formą przeglądu efektów szkolenia politycznego SZSP oraz wyników nauczania podstaw nauk politycznych był Turniej Wiedzy Politycznej „Politykus”. W kolejnych edycjach Turnieju brało udział 85 - 90% studentów WSP. Z grona uczestników Turnieju najlepszymi wiadomościami i sukcesami szczycić się mogli w WSP m.in. Z. Markiewicz, A. Butrymowicz, W. Kołosza, M. Musioł oraz Jan Andrykiewicz. W organizacji Turnieju wyróżniali się szczególnie: R. Zaradny, A. Tokarz, L. Murawski i J. Krzemieniowski.

Działalność Studenckich Ośrodków Dyskusyjnych „Publicum” koncentrowała się głównie w domach studenckich. Płaszczyznę programową SOD-ów stanowiły głównie zagadnienia związane z szeroko pojętą problematyką społeczno-polityczną i ekonomiczną kraju i świata. Spore sukcesy zanotował na tym polu SOD w WSP, którym kierował Ryszard Zaradny. Korzystano z pomocy lektorów TPPR, TWP, TKKŚ, KW PZPR, Instytutu Nauk Spo-

Na turystycznym szlaku

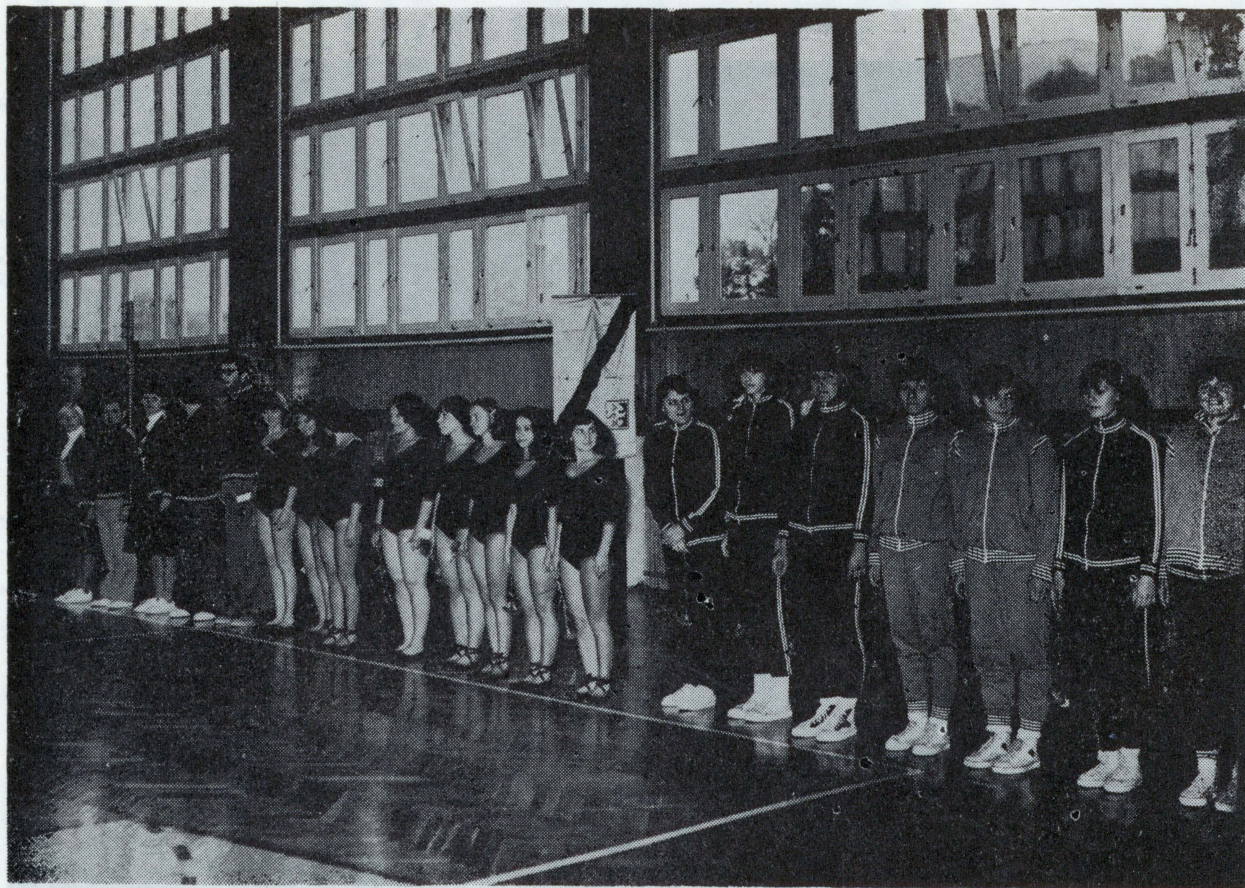
jęcych studentów. W organizacji czasu wolnośckiego wyróżnili się m. in. Zofia Wardyńska i Wiesław Radziwiłowicz.

Od 1975, czasy gdy nadeł w pracy uczelnianej hasło NZSP polecały kształcić pracę polityczną w grupach, organizacjach, klubach, wreszcie aktywnie

Juwenalia... juwenalia...

stworzyć środowisko, zgadzając się z tym, że starościsłe pojęcie problematyki społecznej-politycznej i ekonomicznej kryje i bawi. Spore sukcesy zainicjował na tym polu SOD w WSP, którego kierował Ryszard Zarachny. Korzystało z pomocy klubów JPPR, TWP, TKKS, KW PZPR, Instytutu Nauk Spo-

W nowowbudowanej hali sportowej

Czyn społeczny pracowników WSP

łeczno-Politycznych, redakcji „Gazety Lubuskiej i „Nadodrza”. Do szczególnie udanych spotkań w ramach SOD należały m.in. spotkania z red. M. Rakowskim, red. E. Męclewskim, doc. dr. W. Kotem, mgr. W. Hładkiewiczem, prof. A. Klafkowskim i red. M. Hornowiczem.

W lutym 1975 r. powstało w WSP Studium Młodego Prelegenta TWP, którym kierował R. Zaradny. Powstało także Studium Marksistowskiego Religioznawstwa; dyplomy jego ukończenia otrzymało 137 osób. Na terenie WSP utworzono także koło TKKŚ. W pracach tych kół wyróżniali się m.in. R. Zaradny, doc. dr E. Szafrąński, doc. dr hab. A. Klinger, dr W. Peltz, dr W. Hładkiewicz i doc. dr K. Kaszyński. Studia te przyczyniły się wydatnie do wzrostu kultury świeckiej studentów.

Podnoszeniu stopnia wiedzy społeczno-politycznej oraz kwalifikacji organizacyjnych aktywu SZSP służyła Środowiskowa Szkoła Aktywu. Program jej realizowano w formie seminariów w trakcie roku akademickiego. Do 1977 r. brało w niej udział każdorazowo ok. 140 osób. Odbyto jedno szkolenie wyjazdowe (Gorzupia), pozostałe zaś organizowano w Zielonej Górze. Mimo usilnych starań niepowodzeniem zakończyła się ŚSA jesienią 1977 r. Pożyteczną formą pracy ideowo-wychowawczej i politycznej były spotkania dyskusyjne organizowane przez Rady Mieszkańców w Domach Studenckich WSP.

Uczelniania organizacja partyjna SZSP uczestniczyła aktywnie w obchodach wszystkich ważnych wydarzeń i kampanii politycznych. Były to: 60 rocznica Wielkiej Rewolucji Październikowej, 35-lecie PPR, 100-lecie urodzin Feliksa Dzierżyńskiego, 35-lecie ZMW, 30-lecie ZMP, 35-lecie PRL, 30-lecie zjednoczenia ruchu robotniczego, 60 rocznica odzyskania niepodległości Polski.

Szczególnie ważne zadania programowo-polityczne SZSP realizował w uczelni i całym środowisku studencki ruch dziennikarski. Tematykę społeczno-polityczną organizacji propagowano na łamach studenckiej jednodziówki „Faktor”, dodatków studenckich „Młoda Myśl”, w „Nadodrze” oraz „Studenckie Szpalty” w „Gazecie Lubuskiej” (dr Wiesław Hładkiewicz, red. J. J. Dębek, Ryszard Zaradny).

RUCH NAUKOWY

ZSP i SZSP przywiązywały dużą wagę do rozwoju studenckiego ruchu naukowego, uważając działalność studentów w kołach naukowych za jedną z najbardziej efektywnych form aktywności środowiska akademickiego służącą pogłębianiu i poszerzaniu wiedzy, mającą duży wpływ na lepsze praktyczne i społeczne przygotowanie młodzieży do przyszłego zawodu.

Finalnym efektem całorocznej pracy kół naukowych były letnie i zimowe obozy badawcze. Brała w nich udział najbardziej aktywna i twórcza część

środowiska akademickiego WSP. Szereg tematów badawczych, jakie realizowano podczas trwania tych obozów, cechowała wysoka użyteczność w praktycznym zastosowaniu.

Tabela 1

Lato naukowe w środowisku studenckim WSP

Rok	Obozy	Studenci	Pracownicy naukowi
1974	2	33	2
1975	3	39	5
1976	5	112	8
1977	5	111	7
1978	7	84	7
1979	11	205	12

Szeroką dyskusję nad rozwojem studenckiego ruchu naukowego w WSP i w całym środowisku akademickim Zielonej Góry zajmowały uchwały I Kongresu Studenckiego Ruchu Naukowego (kwiecień 1974) oraz I i II Środowiskowego Sejmiku Studenckiego Ruchu Naukowego w marcu 1975 r. i październiku 1978 r. Dorobek pracy kół studenckich oraz wyniki badań obozów letnich i zimowych prezentowano na sesjach naukowych w uczelni, jak i na forum ogólnopolskim. Koła naukowe WSP osiągnęły na tym polu szereg sukcesów. Do znaczących sesji naukowych zaliczyć można m.in. „Ruch młodzieżowy na Ziemi Lubuskiej w XXX-leciu PRL” (1975), „Wychowawcze funkcje środowiska wiejskiego” (1975), „Aktywność kulturalna młodzieży” (1977), „Pierwsze X-lecie PRL w prasie” (1977), „Rola książki w dziejach polskiego ruchu robotniczego” (1978), „Współpraca Polski i NRD w latach 1949 - 1979” (1979).

SZSP brał czynny udział w życiu szkoły i regionu. Studenci podjęli szereg usprawnień procesu dydaktyczno-wychowawczego oraz uczestniczyli w pracach badawczo-rozwojowych. Całokształt tych poczynąń koordynowała Komisja Nauki ZW SZSP, którą kierował przez długi czas Zdzisław Wołk.

Centrum uwagi wszystkich instancji SZSP, a w szczególności grup działania oraz rad wydziałowych, była działalność na rzecz stałego podnoszenia efektywności i poziomu nauczania i kształcenia studentów. Podstawową formą pracy organizacji w tym zakresie było Indywidualne Współzawodnictwo w Nauce i Pracy Społecznej o odznakę im. M. Kopernika. Zasadniczym celem konkursu było angażowanie studentów do współzawodnictwa w nauce i pracy społecznej oraz wyłanianie najlepszych w środowisku studentów, którzy będą łączyć wysokie wyniki w studiach z aktywnością społeczną. W poprzednich latach konkurs nie miał w pełni charakteru współzawodnictwa powszechnego. Jak trafnie pisze Z. Wołk: „W niektórych latach polegał właściwie [w środowisku zielonogórskim — przyp. W.H] na wyborze najlepszych i najaktywniejszych studentów. Brak systematycznej informacji

o konkursie, jego jednoetapowość, powodowały, że element współzawodnictwa był bardzo ograniczony i stąd sukces w konkursie był celem dla niewielu". W ostatnich latach sytuacja w tym zakresie polepszyła się, konkurs nabrał powszechnego charakteru. W ciągu ośmiu lat trwania konkursu odznaki im. M. Kopernika wręczono w zielonogórskim środowisku akademickim łącznie 42 osobom. Wśród 14 laureatów konkursu z WSP pięciu było przewodniczącymi rad uczelnianych SZSP, czterech szczególnie wyróżniało się w pracy kół naukowych, dwóch było przewodniczącymi grup działania, natomiast pozostali należeli do grona aktywnych działaczy SZSP. Pięć osób spośród absolwentów WSP — laureatów konkursu — pracuje obecnie w szkole jako asystenci.

Dwukrotnie zdobył srebrną odznakę im. M. Kopernika Wojciech Okoniewski, który ukończył WSN z wyróżnieniem. W 1972 r. odznaki takie otrzymały także Ewa Gozdek i Zofia Wardyńska oraz Paweł Kisiel. Warto odnotować, że absolwentom WSN przyznano także 19 dyplomów ukończenia studiów z wyróżnieniem, w latach zaś 1973 - 1975 siedmiu wyróżniających się w nauce i pracy społecznej studentów otrzymało stypendia PAN.

Najlepszym studentem w Indywidualnym Współzawodnictwie w Nauce i Pracy Społecznej o odznakę im. M. Kopernika w roku akademickim 1973/1974 wybrany został Jan Andrykiewicz, student II roku historii. Jako przedstawiciel środowiska uczestniczył on w spotkaniu z Przewodniczącym Rady Państwa prof. J. Jabłońskim, które zorganizowane zostało z okazji Międzynarodowego Tygodnia Studentów. Srebrne odznaki im. M. Kopernika otrzymali Halina Kąkolewska (Wydz. Pedagogiczny) oraz Zdzisław Wołk (Wydz. Matematyczno-Przyrodniczy).

Laureatem środowiskowym Współzawodnictwa w Nauce i Pracy Społecznej o odznakę im. M. Kopernika w roku akademickim 1974/75 został student I roku II stopnia Wydziału Matematyczno-Przyrodniczego WSP Zdzisław Wołk — przewodniczący RU SZSP. On także odznaczony został Medalem „Primus Inter Pares”. Był to pierwszy medal wręczony w środowisku akademickim Zielonej Góry. Srebrne odznaki otrzymali J. Andrykiewicz i Jadwiga Łatocha.

W roku akademickim 1975/76 laureatem odznaki im. M. Kopernika został przewodniczący RU SZSP w WSP Mirosław Musioł, natomiast w roku akademickim 1976/77 Mieczysław Łapanowski. W latach 1977/78 Złotą Odznakę SZSP im. M. Kopernika otrzymała Małgorzata Kowalska, a srebrną Odznakę — Eugeniusz Kurzawa i Józefa Przybylska. W latach 1978/79 Złotą Odznakę otrzymała Władysława Jakubowska, a srebrne — Bogumiła Burda, Ilona Koziół, Wiesław Łukomski i Katarzyna Tuliszka.

Corocznie organizowano w środowisku obu zielonogórskich uczelni Powszechne Przeglądy Aktywności Naukowej Studentów, stanowiące płaszczyznę rozwiązywania najistotniejszych problemów dydaktyczno-wychowawczych

uczelni. Wnioski, jakie uzyskiwano w trakcie Przeglądów, dotyczyły m.in. toku organizacji studiów, wyposażenia pracowni naukowych, form i metod kształcenia. Przekazywano je odpowiednim władzom uczelni.

Wiele uwagi poświęcały ZW SZSP oraz Komisje Nauki na obu uczelniach Zielonej Góry pracy badawczo-naukowej studentów na rzecz województwa — jego gospodarki, kultury i nauki. W listopadzie 1974 r. ogłoszono Konkurs na Najużyteczniejszą Pracę Dyplomową „Młoda Myśl dla Kraju”. Honorowy patronat nad tym konkursem objął wicewojewoda zielonogórski dr Edward Hładkiewicz.

KULTURA

Opisanie całości życia kulturalnego studentów zajęłoby wiele stron. Na życie to składa się bowiem zarówno działalność organizatorska studentów (organizowanie imprez), jak też twórczość samorodna oraz udział w życiu kulturalnym miasta, regionu lub kraju. Koordynacją tej działalności zajmowała się Komisja Kultury RU SZSP.

a) TWÓRCZOŚĆ POETYCKA

Ważnym elementem działalności kulturalnej studentów był ruch literacki. Studenci w związku z tym skupiali się w grupy i kluby poetyckie. Pierwszą taką instytucją był Studencki Klub Poetycki „54”, który powstał w lutym 1976 r. Członkami Klubu byli: E. Kurzawa (pedagogika k-o), C. Markiewicz (filologia polska), K. Nowicka i J. Rećko (filologia polska), Z. Sejwa i A. Weber (pedagogika k-o), a później R. M. Jabłońska (filologia polska). Klub „54” był organizatorem wieczorów poetyckich („Ad hoc”) i manifestacji plakatowych (wiersze na murach uczelni). W lutym 1977 r. wydano powielony zbiorek wierszy. Oprócz tego członkowie Klubu drukowali na łamach dwutygodnika „Nadodrze”, jednodniówki „Faktor” oraz w publikacjach serii „Pokolenie, które wstępuje”, gdzie swoje pierwsze tomiki wydali Czesław Markiewicz (*Modlitwa oszukanych*), Eugeniusz Kurzawa (*Serial codzienny*) i Andrzej Weber (*Uciec jak najbliżej*).

Trzeba też wspomnieć o powstaniu w roku akademickim 1977/78 klubu literackiego „Kometa”. Klub ten postawił sobie za cel „spotykać się na biesiadach literackich” oraz „propagowanie w środowisku studenckim swojej twórczości”. Pierwszym zbiorowym wystąpieniem była kolumna na łamach literackiego wydania „Faktora”, drugie znalazło miejsce w książce *Studenckie grupy i kluby poetyckie*. W skład „Komety” wchodził m.in. Eugeniusz M. Konieczny (założyciel) oraz K. L. Dzieńdziura, J. Pietrowski, R. Iwanowski, K. Bomba. „Kometa” organizowała imprezy typowo popularyzatorskie: biesiady literackie (w maju i listopadzie 1977 r.), audycje radiowe w studenckich radiowęzłach.

Z czasem niektórzy członkowie obydwu klubów zaczęli uczestniczyć w ogólnopolskim ruchu młodoliterackim, wyjeżdżając na imprezy literackie (np. Seminarium „Debiuty” 77, 78, 79, „Piastowskie Lato Poezji”, „Warszawskie jesienie poetyckie”) oraz sesje krytyczno-literackie (np. „XX lat Orientacji Poetyckiej Hybrydy”).

b) TEATRY STUDENCKIE

Pierwszym teatrem studenckim był ST „Kontakt” założony przez studenta ped. k-o Andrzeja Webera w lutym 1975 r. W maju tegoż roku podczas Tygodnia Kultury Studenckiej „Bachanalia 75” przedstawiono premierę pt. *Ruchome Świąto Światła*, opartą na poezji Bogusława Kierca. W lutym 1976 r. na Ogólnopolskim Festiwalu Studenckich Teatrów Debiutujących „Start 76” zespół „Kontakt” zaprezentował drugą premierę, *Ante portas*, wg scenariusza Andrzeja Webera. Równolegle z „Kontaktem” aktorka Teatru Lubuskiego Ludwina Nowicka kierowała Teatrem Studenta WSP, który 18 maja 1975 r. wystawił *Blagalnice* Ajschylosa, później zaś pracował nad *Balem w operze* Juliana Tuwima.

Po „Starcie 76” w WSP powstała kolejna grupa teatralna, „Krotas”. Jej twórcą był student pedagogiki k-o Tadeusz Stojek. Zespół realizował kilka premier: *Ruch jednokierunkowy* Armanda Salacrou (kwiecień 1976), *Diabeł nie śpi* (kwiecień 1977), *Z punktu widzenia* (luty 1976), *Powiatki zielonogórskie* (maj 1978), *Teraz słońce świeci* (maj 1978). Spektakle teatru „Krotas” cieszyły się jednak mniejszym zainteresowaniem studentów.

Najciekawszym osiągnięciem było przedstawienie Studenckiego Zespołu Form Scenicznych „Grupa Nieselekcyjni”. Członkami grupy byli studenci III roku pedagogiki k-o. Wystawili oni spektakl *Golgota Audytorium czyli ostatni występ Włodzimierza Majakowskiego* w styczniu 1977 r. W miesiąc później zakwalifikowano go do udziału w Ogólnopolskim Festiwalu Studenckich Teatrów Debiutujących „Start 77” w Bydgoszczy, gdzie zespół otrzymał wyróżnienie za dobór scenariusza. Spektakl reżyserował Jacek Małecki, pracownik Wojewódzkiego Domu Kultury. „Grupa Nieselekcyjni” istnieje nadal. Ostatnim przedstawieniem był spektakl *Naród* zrealizowany na podstawie wierszy Czesława Miłosza.

Podczas „Bachanaliów 78” zadebiutował zespół pn. „Teatr 21”, którym kierował Jerzy Rządcki — student pedagogiki k-o. „Teatr 21” w czasie swej działalności przedstawił trzy spektakle: *Sama słodycz* wg Ireneusza Iredyńskiego, w rok później (marzec 1979) *Restauracja w teatrze* wg scenariusza A. Webera oraz *Wernisaż teatralny*, pomyślany jako działanie parateatralne.

Oprócz prób samodzielnych studenci wielokrotnie organizowali inne imprezy teatralne: w marcu 1975 r. wspólnie z Teatrem Lubuskim I Nocną Sesję Teatralną, w dniach 26 - 29 lutego 1976 r. VI Ogólnopolski Festiwal Studenckich Teatrów Debiutujących, w styczniu 1977 r. seminarium „Teatr

— w stronę skuteczności” na temat tzw. sztuki otwartej, w marcu 1979 r. seminarium „Teatr studencki — krytyka i twórczość”. Studenci pedagogiki k-o uczestniczyli też w zajęciach fakultetu teatralnego, sporadycznie zaś odbywały się premiery studenckie. Współpraca ze sceną profesjonalną — Lubuskim Teatrem im. L. Kruczkowskiego — rozwijała się za dyrekcji Ryszarda Żuromskiego (1974 - 1976), później osłabła.

c) RUCH DZIENNIKARSKI

Dużą rolę odegrali w tworzeniu wartości kultury studenckiej dziennikarze studenci skupieni w Klubie Dziennikarzy Studenckich, w Akademickim Studio Radiowym „Andromeda” i w Studenckiej Agencji Fotograficznej. Młodzi adepci pióra redagowali jednodniówki, biuletyny, kolumny studenckie oraz informatory. Od 24 stycznia 1974 r. ukazywać się zaczęły „Studenckie Szpalty” w „Gazecie Zielonogórskiej”. Podobną inicjatywą był dodatek do dwutygodnika społeczno-kulturalnego „Nadodrze”, „Młoda Myśl” (od 14 grudnia 1975 r.), wydawany pod opieką kolejno red. red. I. Kubickiej, A. K. Waśkiewicza i A. Bucka.

Od maja 1975 r. redagowany był przez studentów początkowo biuletyn, potem jednodniówka o nazwie „Faktor”. Jako typowe wydawnictwo magazynowe „Faktor” publikuje reportaże, recenzje, próby prozy i poezji. Dotychczas ukazało się 25 wydań pisma. Czterokrotnie zdobywało ono „Czerwoną Różę” — laur w Ogólnopolskim Konkursie Dziennikarskim. Pismo organizowało wiele ciekawych imprez, m.in. „Święto Faktora” w roku 1976 i 1979, konkursy, itp.

Dziennikarze studenci, oprócz działalności wydawniczej i radiowej, doskonalili swoje umiejętności warsztatowe na seminariach dziennikarskich, organizowanych przez KDS.

d) ZESPOŁY MUZYCZNE

Twórczość muzyczna studentów związana była oczywiście z istnieniem kierunku wychowanie muzyczne. To wśród studentów tego kierunku pojawiły się indywidualności — młodzi piosenkarze studenci, zespoły muzyczne. Wśród zespołów największe sukcesy osiągnęły: Akademicki Chór WSP, „Big-band” WSP oraz grupa muzyczna „Plus”.

Akademickim Chórem WSP kierowała mgr Irena Marciniak z Zakładu Wychowania Muzycznego. Najciekawszy był ostatni okres pracy zespołu. W kwietniu 1980 r. brał on udział w Europejskim Festiwalu Młodzieży w Neerpelt (Belgia), gdzie otrzymał I nagrodę i medal Ministerstwa Edukacji Krajów Beneluksu. Podczas udziału w ostatnim festiwalu „Legnica Cantat 80” również otrzymał pierwszą nagrodę. Chór uświetniał inaugurację roku akademickiego, współpracował z Filharmonią Zielonogórską (wykonywał m.in. mszę C-dur A. Mozarta, nokturny Debussy’ego, mszę Es-dur F. P. Schuberta).

Zespołem, który skupiał młodzież akademicką o innych zainteresowaniach muzycznych, był „Big-band” WSP prowadzony (od 1974 r.) przez mgra Stefana Romanika. „Big-band” występował w „Panoramie XXX-lecia” w Warszawie, w „Wiosnie studenckiej” (Gorzów 1976/77), Poznańskich Spotkaniach Jazzowych, Międzynarodowych Spotkaniach z Piosenką Polonijną w Zielonej Górze (1979), „Złotej Tarce” — Old Jazz Meeting w Warszawie (1980). W środowisku tradycyjnie brał udział w „Bachanaliach”. Koncertował też w NRD — Cottbus i Ilmenau.

Duże sukcesy odniósł zespół instrumentalno-wokalny „Plus”. Powstał w 1976 r., w tym też roku uczestniczył w XII Festiwalu Piosenki i Piosenkarzy Studenckich w Krakowie, gdzie otrzymał I nagrodę. „Plusem” kierował student wychowania muzycznego Jan Lechowski, będący kompozytorem większości piosenek. Zespół występował w telewizyjnej Chansonadzie (maj 1977), nagrywał dla PR, koncertował na Estradzie Młodzieżowej w Lubsku, Ogólnopolskim Przeglądzie Piosenki w Szczecinie i Toruniu oraz na Festiwalu Polskiej Piosenki w Opolu z kompozycją *Nutka molowa*. Swoją karierę zespół zakończył pożegnalnym koncertem w Filharmonii Zielonogórskiej.

W minionych latach istniało też kilka innych grup: Dixieland „Tekturowiec” założony w 1979 r. przez Jerzego Szymaniuka, grupa „Rogała”, której główny trzon stanowili Andrzej Gajda, i Adam Ruszczyński, a która specjalizowała się w muzyce country. Indywidualne sukcesy w Festiwalu Piosenki Radzieckiej odniosły Aleksandra Sztukowska i Elżbieta Sielecka. Wszyscy oni występowali w cyklicznych imprezach muzycznych, np. „Spotkaniach z balladą” w klubie „Chochol” i „Zatem” oraz „Korytauliadach” w DS „Tekturowiec”.

e) KLUBY STUDENCKIE

Pierwszym klubem studenckim był „Chochol” w DS „Vicewersal”. Tu odbywały się imprezy artystyczne i polityczne, wśród nich „Spotkania z balladą”, wieczory klubowe, spotkania z ciekawymi ludźmi, audycje „Polityku-sa”. Od 1978 r. jego rolę przejął nowy klub, „Zatem” w DS „Weześniak”. Miał on przejąć funkcję uczelnianego centrum kultury. Przeniesiono tu z „Chochola” „Spotkania z balladą”. Ważną propozycją był prowadzony przez Jacka Mikołajowskiego Akademicki Klub Kultury Filmowej.

Ciekawa działalność klubowa zaczęła się, kiedy kierownictwo objął Henryk Grad. Klub skupia szereg grup twórczych, m.in. kabarety „Plagiator” i „Generacja 79”, zespół muzyczny „Sobie” Marka Stadnika, grupę „Rogała”, zespoły taneczne.

VII. Administracja zawodowa uczelni

1. STRUKTURA ORGANIZACYJNA I OBSADA KADROWA

Administrację uczelni zorganizowano we wrześniu 1971 r. wraz z powołaniem Wyższej Szkoły Nauczycielskiej. Od początku pracownicy administracji i obsługi zapewniali właściwą działalność uczelni, przygotowującej pracowników o wysokich kwalifikacjach zawodowych. Stanowiąc integralną część zespołu pracowniczego, nabywali wraz z nim coraz większego doświadczenia, precyzowali stojące przed nimi zadania i usprawniali działalność umożliwiającą prawidłowy proces dydaktyczno-wychowawczy i naukowo-badawczy w uczelni.

Obsada kadrowa w pierwszych trzech miesiącach była bardzo szczupła: zatrudniano 10 pracowników administracyjnych i 16 pracowników obsługi. Dopiero w grudniu 1971 r. uczelnia otrzymała dalsze etaty, co wpłynęło na zwiększenie efektywności pracy w tym trudnym okresie organizacji i rozwoju.

Struktura kadrowa administracji i obsługi
(stan na 31 lipca każdego roku)

Tabela I

Rok	Ogółem liczba pracowników	Administracja					
		Pracownicy administracji		Pracownicy obsługi		Razem	
		liczba	procent	liczba	procent	liczba	procent
1971	74	14	19	26	35	40	54
1972	143	27	19	49	34	76	53,1
1973	222	41	18	68	30	109	49
1974	314	73	23	76	24	149	47
1975	395	85	21	103	26	188	47,6
1976	419	66	15	105	25	171	40,8
1977	436	68	15	107	24	175	40,1
1978	437	66	15	102	23	168	38,4
1979	443	63	15	101	22	169	38,1
1980	445	69	15,8	97	22	166	37,3

Z tabeli 1 wynika, że w pierwszych latach, mimo mniejszej liczby pracowników, stosunek procentowy do liczby pracowników działalności podstawowej i studentów był wyższy, a następnie zaznaczył się spadek, zwłaszcza w grupie pracowników obsługi. Z każdym rokiem następował wzrost liczby studentów oraz pracowników naukowo-dydaktycznych.

Według stanu na dzień 31 grudnia 1980 r. w administracji zawodowej uczelni było zatrudnionych 66 pracowników. Przedstawia to poniższa tabela.

Tabela 2

Rozmieszczenie pracowników administracyjnych w poszczególnych działach i komórkach

Nazwa komórki lub działu	Liczba zatrudnionych
Dyrektor administracyjny	1
Zastępca dyrektora administracyjnego	1
Sekretariat Szkoły	2
Sekretariat rektora	1
Sekretariat prorektorów	1
Komitet Uczelniany PZPR	1
Dział Służby Pracowniczej	4 + 1/2 etatu
Kwestura	10
Dział Zaopatrzenia i Gospodarki Materialowej	5
Samodzielna Sekcja Inwentaryzacji	3
Samodzielna Sekcja Inwestycji i Aparatury	2 + 1/2 etatu
Dział Nauki i Nauczania	6
Sekcja Obrony Cywilnej	2
Sekcja Służby Młodzieżowej	5
Administracja DS-ów	3
Wydział Humanistyczny	6
Wydział Pedagogiczny	4
Wydział Matematyki, Fizyki i Techniki	4
Studium Praktycznej Nauki Języków Obcych	1
Studium Wychowania Fizycznego i Sportu	1
Pracownia Praktyk Pedagogicznych	2
Inspektor bhp i p.poż.	1
Telefonistka	1

Na ogólną liczbę zatrudnionych w dniu 31 grudnia 1980 r. 102 pracowników obsługi sprzątaczkii stanowiły 53 osoby, portierzy 18 osób, palacze 4 osoby, konserwatorzy 6 osób, kierowcy 6 osób oraz inni pracownicy 15 osób (w tym póletatowcy i sezonowi). Z powyższych danych wynika, że najliczniejszą grupę stanowiły sprzątaczkii oraz portierzy, z uwagi na dużą ilość budynków dydaktycznych oraz domów studenta i asystenta.

Administracja uczelni z obsługą w każdym nowym roku akademickim starała się zapewnić studentom studiów dziennych i zaocznych, pracownikom naukowo-dydaktycznym oraz innym służbom dobre warunki pracy i studiów. Osiągnano to poprzez:

- szczególną troskę o zapewnienie stałego współdziałania administracji zawodowej z kierownictwem uczelni, KU PZPR, oddziałowymi organizacjami partyjnymi, RZ ZNP i oddziałowymi radami zakładowymi,

- systematyczne włączanie się do prac społeczno-użytecznych, wynikających z różnych potrzeb, na rzecz uczelni i środowiska,
- systematyczne podnoszenie kwalifikacji przez pracowników, zwłaszcza administracji,
- usprawnianie pracy, szczególnie w Dziale Zaopatrzenia i Gospodarki Materiałowej, Sekcji Gospodarczej i w transporcie oraz innych komórkach organizacyjnych,
- pełną realizację planów szkolenia i narad z kierownikami jednostek organizacyjnych.

W tym ostatnim przypadku (w czasie narad) analizowano m.in. takie zagadnienia, jak:

- kierunki działania administracji zawodowej i pracowników obsługi w każdym nowym roku akademickim
- system planowania oraz kierunki doskonalenia i usprawniania funkcjonowania poszczególnych działów i komórek,
- praca poszczególnych sekcji,
- działalność poszczególnych komisji społecznych: inwentaryzacyjnej, wyceny, likwidacyjnej, bezpieczeństwa i higieny pracy, zabezpieczania mienia społecznego oraz komisji ochrony obiektów i przeciwpożarowej,
- modernizacja gospodarki magazynowej oraz ocena jej stanu,
- gospodarka środkami trwałymi i przedmiotami nietrwałymi w budynkach dydaktycznych, domach studenckich i pomieszczeniach socjalno-bytowych uczelni,
- gospodarka finansowa oraz ocena wynikająca ze stosowania nowego systemu ekonomiczno-finansowego,
- ochrona mienia i gospodarność w uczelni na tle aktualnych wyników kontroli zewnętrznej oraz wewnętrznej,
- praca bhp i ppoż.,
- stan budynków dydaktycznych, domów studenta oraz pomieszczeń socjalno-bytowych studentów i młodej kadry naukowej,
- prace inwestycyjne, remontowe i modernizacyjne w obiektach uczelni.

2. BAZA MATERIALNA

W trosce o zapewnienie uczącej się młodzieży możliwie najlepszych warunków rozbudowano w ciągu ostatnich lat pracownie specjalistyczne i laboratoria, poważnie wzbogacono ich wyposażenie. Na rozbudowę i wyposażenie pracowni wydatkowano poważne sumy. Adaptacja dodatkowych pomieszczeń na sale wykładowe i pracownie, szczególnie nowych pomieszczeń dydaktycznych przy alei Wojska Polskiego, poprawiła bazę lokalową, poprawiły się również warunki mieszkaniowe w domach studenta i asystenta. Kłopoty

lokalowe jednak nie ustały. Duże nadzieje uczelnia wiąże z rozpoczętą budową budynku międzywydziałowego oraz projektowaną budową nowej stołówki przy alei Wojska Polskiego, a w dalszej kolejności z budową nowego domu studenta, który staje się coraz bardziej niezbędny, ponieważ obecne pomieszczenia domów studenta nie zaspokajają w pełni potrzeb.

W 1972 r. uczelnia otrzymała budynki po Studium Nauczycielskim przy pl. Słowiańskim 5, 6, 9, 25 oraz dom studenta na 300 miejsc przy ul. Krośnieńskiej 49 (obecnie alei Wojska Polskiego 65). W zajmowanych przez uczelnię budynkach nie można było prowadzić podstawowej działalności dydaktyczno-wychowawczej, stąd w okresie istnienia uczelni władze włożyły wiele wysiłku i starań w zwiększanie bazy lokalowej poprzez budowę nowych obiektów przy alei Wojska Polskiego dla potrzeb Wydziałów Humanistycznego i Pedagogicznego, jednostek międzywydziałowych oraz Biblioteki Głównej. W staraniach tych pomogły wojewódzkie i miejskie władze partyjne i administracyjne wraz z Kuratorium Oświaty i Wychowania.

W latach 1974 - 1978 uczelnia otrzymała zespół budynków dydaktycznych, dom studenta na 600 miejsc oraz salę gimnastyczną przy alei Wojska Polskiego. Od tego okresu do dnia dzisiejszego dysponuje ona trzema budynkami, w których odbywają się zajęcia dydaktyczne i mieści się administracja uczelni (przy pl. Słowiańskim), zespołem obiektów dydaktycznych, Biblioteką Główną, halą sportową oraz dwoma domami studenta na około 900 miejsc ze stołówką, klubami studenckimi i pomieszczeniami dla działających w uczelni organizacji studenckich, ponadto dwoma hotelami asystenta.

Zwiększające się szybko zadania uczelni wymagały poważnego rozszerzenia bazy dydaktycznej, socjalno-rekreacyjnej i mieszkaniowej. Określone zadania inwestycyjne wynikały bezpośrednio z planowanego rozwoju uczelni w zakresie kierunków studiów i liczby studentów.

Wielkość obiektów uczelni przedstawia się następująco:

A. Budynki dydaktyczne

obiekty stare:

a) Pl. Słowiański 6	—	2 540 m ²
b) Pl. Słowiański 9	—	2 500 m ²
c) Pl. Słowiański 25	—	712 m ²
razem	—	5 752 m ²

obiekty nowe:

al. Wojska Polskiego 69	—	11 019,4 m ²
ogółem	—	16 771,4 m ²

B. Domy studenta

a) al. Wojska Polskiego 65	—	1 658,6 m ²
b) al. Wojska Polskiego 67	—	5 049 m ²
razem	—	6 707,6 m ²

C. Hotele asystentów

- a) Plac Słowiański 5 — 1 570 m²
b) Podgórna 50 — 806 m²
razem — 2 376 m²

D. Stołówka studencka

- aleja Wojska Polskiego 65 — 210 m²

Sala konsumpcyjna dysponuje 50 stolikami po 4 miejsca, tj. 200 miejscami, które ze względu na małą powierzchnię zaplecza kuchennego i magazynów można użytkować wyłącznie na trzy zmiany. W tej sytuacji stołówka jest w stanie wydawać dziennie 600 posiłków obiadowych. Zachodzi pilna potrzeba budowy nowej stołówki akademickiej o zdolności obsługi 1400 posiłków dziennie.

Tabela 3

Nakłady finansowe na aparaturę i remonty
wg bilansów rocznych

Rok	Nakłady w tys. zł.	
	aparatura	remonty
1972	250	1280
1973	250	500
1974	5000	340
1975	4979	3390
1976	4179	2568
1977	5623	5684
1978	6999	4751
1979	2691	8087

Na inwestycje wydatkowano:

- a) obiekty dydaktyczne — 32 192 454 mln zł
b) dom studenta — 37 124 253 mln zł
c) hala sportowa — 10 426 218 mln zł

W pierwszych latach istnienia uczelni występował intensywny wzrost realizacji zakupów niezbędnego sprzętu, pomocy naukowych i aparatury naukowo-badawczej. W drugim pięcioleciu zaistniała pewna stabilizacja zakupów. Rocznie wydatkowano na zakup sprzętu i aparatury około 5 mln zł, co odpowiadało aktualnym potrzebom uczelni.

W planach potrzeb na aparaturę naukowo-badawczą i sprzęt uwzględniono tylko urządzenia, których cena jednostkowa przekraczała 10 tys. zł., nie stanowiące sprzętu audiowizualnego (jak np. telewizory, radia, rzutniki, magnetofony). Wzrost wartości aparatury następował głównie dzięki zakupom ze środków inwestycyjnych budżetu terenowego, tj. w ramach wyposażania budynków dydaktycznych przy alei Wojska Polskiego 69, finansowanych przez Urząd Wojewódzki. Przy zakupach aparatury naukowo-badawczej

oraz w nowych planach modernizowanych pomieszczeń ograniczano się jedynie do najistotniejszych aktualnie spraw, które w znacznym stopniu przyczyniły się do lepszych warunków pracy w uczelni.

3. ŚWIADCZENIA SOCJALNO-BYTOWE NA RZECZ PRACOWNIKÓW W LATACH 1971 - 1980

W latach 1971/72 zasady organizacji działalności wczasowej opracowywano zgodnie z programem Zarządu Głównego ZNP. Do czasu ustalenia i przyjęcia nowych zasad prowadzenia wczasów pracowniczych w resorcie Oświaty i Wychowania oraz Nauki, Szkolnictwa Wyższego i Techniki organizatorem wypoczynku ZNP i ich rodzin były ogniwa ZNP lub ogniwa administracji szkolnej. Skierowania na wczasy zapewniało z ogniw terenowych prowadzących wczasy we własnym zakresie, z FWP oraz z ZG ZNP (skierowania do stałych i sezonowych domów wypoczynkowych).

W sezonie letnim 1973 uczelnia otrzymała z Ministerstwa Nauki, Szkolnictwa Wyższego i Techniki przydziały na tzw. wczasy akademickie do Gdańska. Wczasy te zdobyły sobie duże uznanie wśród pracowników i ich rodzin, gdyż dzięki tym dodatkowym miejscom większa liczba pracowników mogła wypoczywać nad morzem.

Rok akademicki 1973/74 był rokiem przełomowym dla rozwoju uczelni, ponieważ decyzją Rady Ministrów z 29 września 1973 r. przekształcono Wyższą Szkołę Nauczycielską w Wyższą Szkołę Pedagogiczną. Nastąpiły też zasadnicze zmiany w dziedzinie świadczeń socjalno-bytowych na rzecz pracowników. Rozporządzeniem Rady Ministrów z 2 listopada 1973 r. utworzono fundusz socjalny i mieszkaniowy. Uczelnia dysponowała więc własnym funduszem, chociaż w pierwszych latach nie była to zbyt wysoka kwota. Posiadanie ZFS pozwoliło na szczegółowe opracowanie harmonogramu przedsięwzięć socjalnych i bytowych. Znacznie rozszerzono wachlarz działalności socjalnej na rzecz pracownika i jego rodziny (organizowanie wycieczek, imprez kulturalnych, spotkań z ciekawymi ludźmi).

Główny nacisk położono na rozwój działalności wczasowej. Dyrekcja WSP, dążąc do lepszego zapewnienia wypoczynku letniego swoim pracownikom, rozpoczęła starania o własny ośrodek wypoczynkowy nad jeziorem w Lubiatowie. Posiadanie własnej bazy wypoczynkowej w bardzo ładnej, otoczonej lasami miejscowości, miało poprawić w znacznym stopniu sytuację w zakresie wczasów.

W 1975 r. nastąpiła znaczna poprawa w organizacji wczasów pracowniczych. Z wczasów skorzystało aż 238 osób, zawarto bowiem bardzo korzystną umowę z Kolobrzeskim Przedsiębiorstwem Turystycznym „Bałtywia”, które zapewniło 198 miejsc w kwaterach prywatnych w Kolobrzegu. Ponadto za-

kupiono 16 miejsc w NRD (Poczdami) na zasadzie wymiany bezdewizowej oraz 24 miejsca w FWP w różnych miejscowościach kraju.

W następnych latach zmniejszyła się liczba osób korzystających z wczasów w Kołobrzegu. Wpłynęło na to zmniejszenie przydziału miejsc w stosunku do zamówionych oraz podwyżka cen za skierowania. Więcej osób natomiast skorzystało z wczasów w Poczdamie. W zakupionym obiekcie w Lubiatowie przeprowadzono w tych latach generalny remont, przekształcając dawną szkołę w ośrodek wczasowy.

W roku 1978/79 WSP była już posiadaczem własnej bazy wypoczynkowej. Do dyspozycji pracowników uczelni oddany został Ośrodek Szkoleniowo-Wypoczynkowy w Lubiatowie, wyposażony w sprzęt kuchenny, wypoczynkowy i sportowy. Na wyposażenie ośrodka uczelnia otrzymała dotację w wysokości 100 tys. zł z Zarządu Głównego ZNP. Do końca 1978 r. ośrodek służył jako miejsce wypoczynku sobotnio-niedzielnego tylko dla pracowników WSP. Już w listopadzie 1978 r. rozwiązano sprawę wyżywienia dla turystów i wczasowiczów przebywających w następnych latach w Lubiatowie, zawierając porozumienie z DW „Dozamet”. Celem porozumienia było nie tylko zapewnić całodziennego wyżywienia, ale również zapewnienie opieki lekarskiej oraz koordynacja i współpraca pozostałych ośrodków wchodzących w skład Rady w zakresie działalności kulturalnej i turystycznej oraz bardziej ekonomicznego gospodarowania bazą wczasową. W sezonie letnim 1979 r. Ośrodek Szkoleniowo-Wypoczynkowy w Lubiatowie przyjął pierwszych wczasowiczów (160 osób).

Wczasy dla pracowników w latach 1971 - 1980

Tabela 4

Rok	Odpis na ZFS w tys. zł.	Liczba zatrudnionych pracowników	Liczba wykorzystanych miejsc wczasowych
1971/72		74 - 143	30
1973	46	222	44
1974	161	314	96
1975	294	395	238
1976	413	419	249
1977	500	436	250
1978	549	437	250
1979	608	443	233
1980	630	445	260

Wczasy dla dzieci i młodzieży otrzymywała uczelnia w początkowych latach działalności z Kuratorium Okręgu Szkolnego i Wydziału Oświaty. Przydział miejsc na koloniach i obozach nie wystarczał jednak na pokrycie zapotrzebowania. W latach 1974 - 1980 dzięki ZFS zapewniono wszystkim dzieciom zgłoszonym przez rodziców zarówno wypoczynek letni, jak i zimowy. Różne były formy organizowania tego wypoczynku: poprzez wykupywanie skierowań w Spółdzielni Turystycznej „Gromada”, TPD, refundowanie obozów

ZHP, zawieranie umów (dotyczących sprzedaży miejsc kolonijnych) z organizatorami dobrych placówek. Ze względu na niewielką liczbę dzieci i młodzieży uczelnia nie podejmowała starań o zakup obiektu kolonijnego.

Tabela 5

Wczasy dla dzieci i młodzieży

Wyszczególnienie	1971/72	1973	1974	1975	1976	1977	1978	1979	1980
Liczba korzystających z wczasów ogółem	8	12	13	19	25	30	32	43	45
W tym obozy ZHP	—	1	—	2	3	2	5	6	5

Wypoczynek sobotnio-niedzielny od 1978 r. zapewniał ośrodek w Lubiatowie. Wspólnie z Radą Zakładową zorganizowano 5 zbiorowych wyjazdów do własnej bazy wypoczynkowej.

W zakresie działalności turystycznej i kulturalno-oświatowej zaznaczyła się ścisła współpraca z Radą Zakładową. Wspólnie z Komisją Turystyczną Rady zorganizowano osiem wycieczek krajoznawczo-turystycznych (Poznań, Warszawa, Kraków, Jelenia Góra, Karpacz, Zakopane, Praga, Drezno). W każdym roku pracownicy WSP mieli do wyboru kilka imprez (teatr, kino, muzea, występy zespołów artystycznych, festiwale). Wspólnie z Radą Zakładową organizowano uroczyste spotkania z okazji Dnia Kobiet i Dnia Nauczyciela oraz urządzano każdego roku zabawę noworoczną dla dzieci pracowników

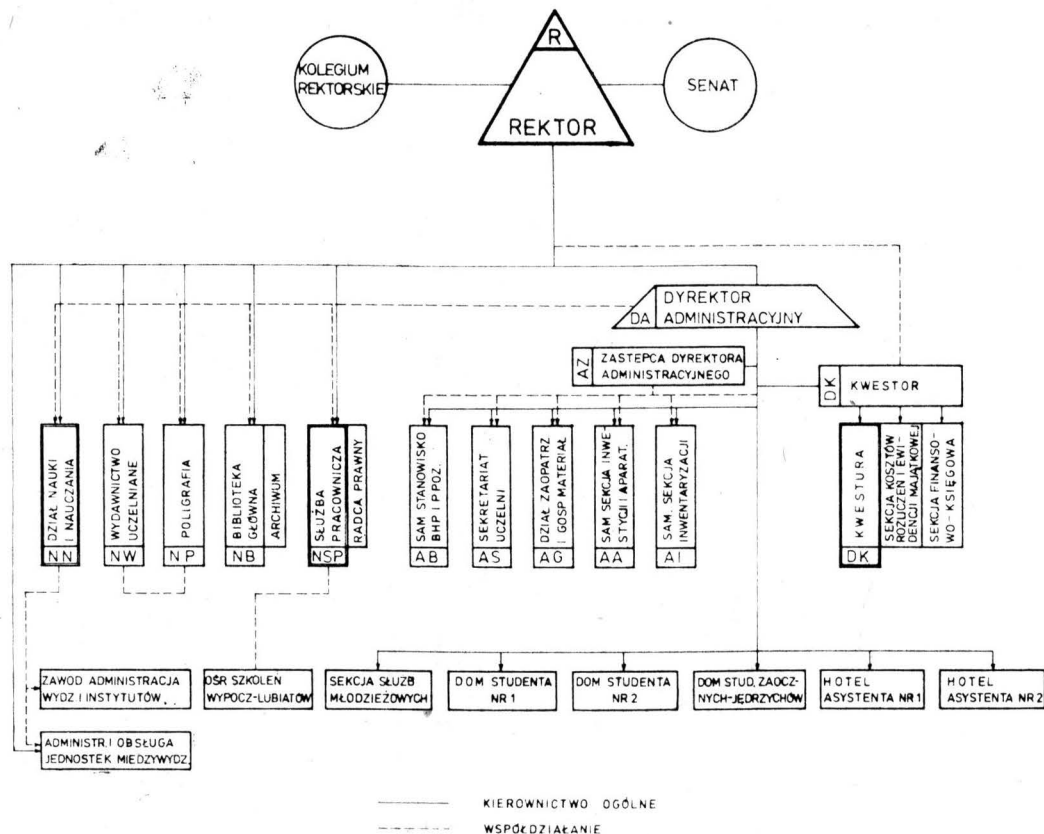
W latach 1971 - 1980 zapewniono wszystkim chętnym możliwość korzystania z żywienia przyzakładowego (w szkole nr 6 i w stołówce studenckiej przy al. Wojska Polskiego). Liczba pracowników objętych żywieniem przyzakładowym wahała się od 28 do 81 osób.

W ostatnich latach działalność socjalna została poszerzona o systematyczne zaopatrywanie pracowników w owoce i warzywa na okres zimowy oraz udzielanie bezzwrotnej pomocy finansowej, przeznaczonej głównie dla młodych małżeństw, które zawarły umowy kredytowe z PKO.

W zakresie warunków mieszkaniowych pracowników uczelnia poczyniła wiele starań, aby choć częściowo rozwiązać ten problem, istniejący już od chwili utworzenia WSN. W pierwszej kolejności należało zapewnić mieszkania wysoko kwalifikowanej kadrze naukowej rekrutującej się spoza województwa zielonogórskiego. Sytuacja mieszkaniowa, szczególnie młodych pracowników nauki, poprawiła się w 1976/77 r. kiedy uczelnia otrzymała 11 mieszkań w Hotelu Asystenckim WSI przy ulicy Podgórnej 50. Dzięki staraniom dyrekcji WSP wojewoda zielonogórski decyzją z dnia 10 lipca 1977 r. przyznał uczelni osiem mieszkań rocznie aż do 1980 r. Mieszkania te przydzielono głównie młodym pracownikom nauki, wiążącym swoją przyszłość z uczelnią zielonogórską. Nadal jednak 84 osoby czekają na mieszkania — w tym 51 osób to mieszkańcy hotelu pracowniczego.

Znaczną część ZFM przeznaczono na pożyczki w celu uzupełnienia wkładów w spółdzielni mieszkaniowej oraz na remonty i modernizację mieszkań.

SCHEMAT ZARZĄDZANIA ADMINISTRACJĄ

SPIS TREŚCI

	Str.
Słowo wstępne	3
I. Zarys rozwoju nauki i kształcenia nauczycieli na Ziemi Lubuskiej (Jan Wąsicki)	5
1. Pierwsze próby utworzenia ośrodka naukowego	5
2. Lubuskie Towarzystwo Naukowe i jego rola w kształceniu kadry naukowej	11
3. Projekt powołania w Zielonej Górze filii UAM w Poznaniu	14
4. Wyższa Szkoła Nauczycielska 1971 - 1973	16
5. Wyższa Szkoła Pedagogiczna — jej rozwój i osiągnięcia w latach 1973 - 1981	19
6. Zasady organizacji uczelni i działalność administracji	33
7. Skład Senatu WSP i Kolegium Rektora	37
II. Wydział Humanistyczny (Kazimierz Bartkiewicz)	39
1. Struktura organizacyjna	39
2. Działalność dydaktyczno-wychowawcza	45
3. Działalność naukowo-badawcza	57
4. Odznaczenia i nagrody pracowników Wydziału Humanistycznego w latach 1971 - 1980	72
III. Wydział Pedagogiczny (Ryszard Stankiewicz)	75
1. Struktura organizacyjna	75
2. Działalność dydaktyczno-wychowawcza	85
3. Działalność naukowo-badawcza	100
4. Odznaczenia i nagrody pracowników Wydziału Pedagogicznego w latach 1971 - 1980	111
IV. Wydział Matematyki, Fizyki i Techniki (Franciszek Klerek)	113
1. Struktura organizacyjna	113
2. Działalność dydaktyczno-wychowawcza	121
3. Działalność naukowo-badawcza	127
4. Odznaczenia i nagrody pracowników Wydziału Matematyki, Fizyki i Techniki w latach 1971 - 1980	135

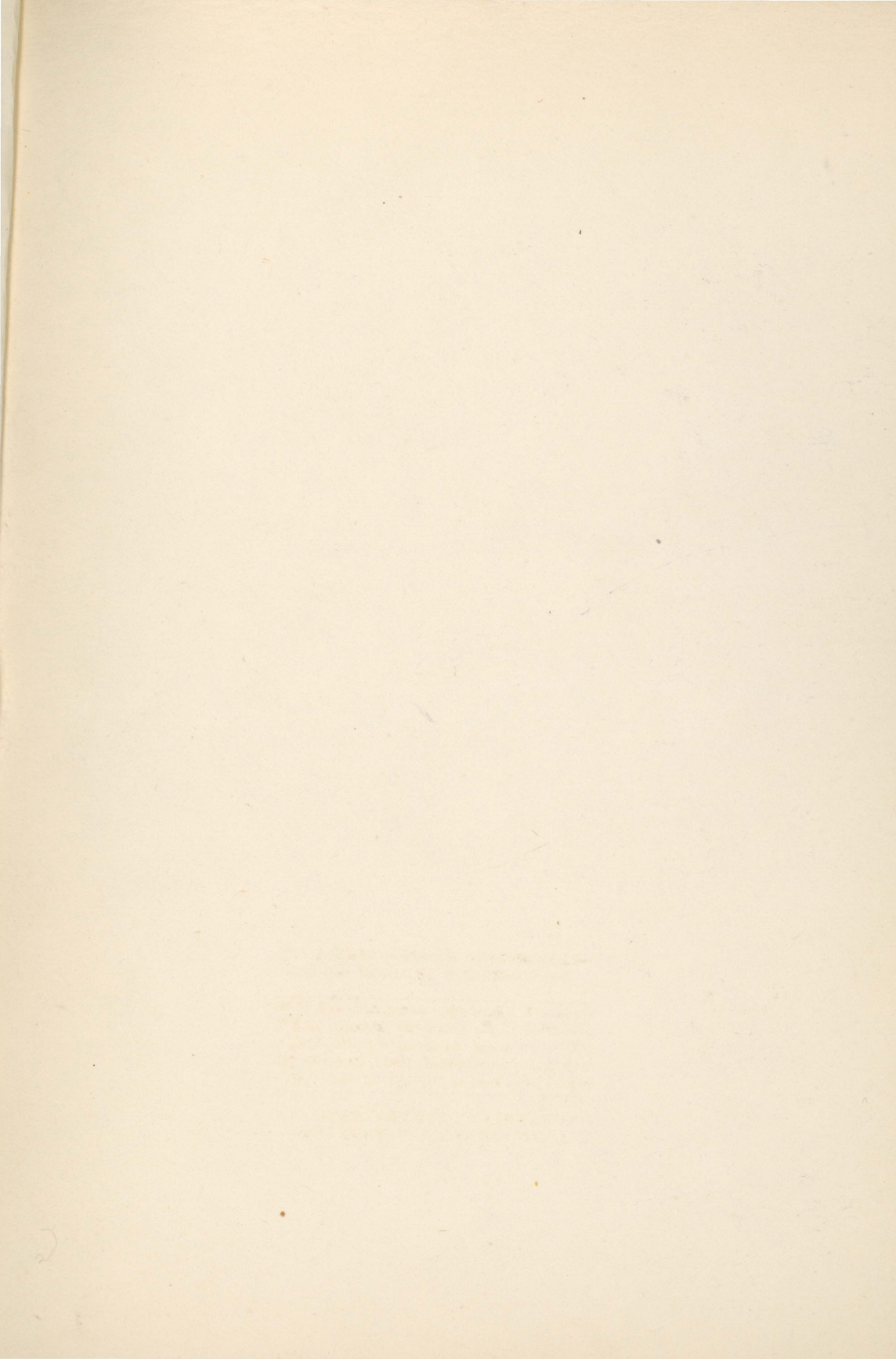
V. Międzywydziałowe studia, pracownie i inne jednostki organizacyjne . . .	137
1. Studium Praktycznej Nauki Języków Obcych (Zofia Magnuszewska) .	137
2. Studium Wychowania Fizycznego i Sportu (Czesław Makutynowicz) .	144
3. Studium Wojskowe (Jan Ratajczak)	152
4. Międzywydziałowa Pracownia Nowych Technik Nauczania (Zbigniew Żuber)	156
5. Międzywydziałowa Pracownia Praktyk Pedagogicznych (Zdzisław Jakowski)	164
6. Biblioteka Główna (Franciszek Pilarczyk, Teresa Purolnik)	170
7. Wydawnictwo Uczelniane (Andrzej Toczewski)	176
VI. Organizacje społeczne	183
1. Polska Zjednoczona Partia Robotnicza <u>Marian Przygoda</u>	183
2. Związek Nauczycielstwa Polskiego (Ryszard Harajda)	185
3. Socjalistyczny Związek Studentów Polskich (Andrzej Buck, Wiesław Hładkiewicz)	189
VII. Administracja zawodowa uczelni (Stefan Boliński)	201
1. Struktura organizacyjna i obsada kadrowa	201
2. Baza materialna	203
3. Świadczenia socjalno-bytowe na rzecz pracowników w latach 1971 - 1980	206

WYDAWNICTWO WYŻSZEJ SZKOŁY PE-
DAGOGICZNEJ W ZIELONEJ GÓRZE

Wydanie I. Nakład 600+80 egz. Ark. wyd. 17.00.
Ark. druk. 13,50. Oddano do składania 18.XII.
1981 r. Podpisano do druku w marcu 1983 r.
druk ukończono w kwietniu 1983 r. Papier kl. III,
80 g, 70×100. Zam. nr 132/149 O-12 Cena zł 136,—

DRUKARNIA UNIWERSYTETU IM.
A. MICKIEWICZA W POZNANIU

Cena zł 136,—